

**ABD'DE ETNİK KÜLTÜREL İRKÇİLİK:
GEORGE FLOYD ÖLÜMÜNÜN ABD'NİN
ULUSLARARASI İMAJINA ETKİSİ**

**2022
YÜKSEK LİSANS TEZİ
BÖLGE ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI**

Yasin KAYA

**Danışman
Prof. Dr. Ali ASKER**

**ABD'DE ETNİK KÜLTÜREL İRKÇİLİK: GEORGE FLOYD ÖLÜMÜNÜN
ABD'İN ULUSLARARASI İMAJINA ETKİSİ**

Yasin KAYA

Prof. Dr. Ali ASKER

T.C.

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Bölge Çalışmaları Anabilim Dalında

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır

KARABÜK

Ağustos 2022

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	3
TEZ ONAY SAYFASI	6
DOĞRULUK BEYANI.....	7
ÖNSÖZ.....	8
ÖZ	10
ABSTRACT	11
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ	12
ARCHIVE RECORD INFORMATION	13
KISALTMALAR.....	14
ARAŞTIRMANIN KONUSU	15
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	16
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM.....	17
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER.....	19
BİRİNCİ BÖLÜM.....	20
1. ÖTEKİLEŞTİRME, AYRIMCILIK, YABANCI DÜŞMANLIĞI VE IRKÇILIK KAVRAMLARI	20
1.1. ÖTEKİLEŞTİRME	20
1.2. AYRIMCILIK.....	22
1.3. YABANCI DÜŞMANLIĞI.....	26
1.4. IRKÇILIK	28
1.4.1. Irkçılığın Tarihsel Süreci.....	31
1.4.2. Irkçılığın Nedenleri	36
1.4.3. Irkçılık Türleri	40
1.5. İNSAN HAKLARI BELGELERİNDE IRKÇILIK	48

1.5.1. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (İHEB).....	48
1.5.2. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS).....	49
1.5.3. Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme	51
1.6. IRKÇILIĞI ÖNLEME YOLLARI.....	53
İKİNCİ BÖLÜM	57
2. AMERİKA'DA AYRIMCI POLİTİKALAR VE IRKÇILIĞA KARŞI	
HUKUKİ ÖNLEMLER	57
2.1. ABD'NİN KURULUŞU VE ULUSAL KİMLİK	57
2.1.1. Amerikan Milliyetçiliğinin Ortaya Çıkışı ve Irkçılık	59
2.1.2. Amerikan Ulus Kimliğinin Etnik ve Kültürel Unsurları	61
2.2. ABD'DE AYRIMCI POLİTİKALAR VE ETNİK MÜCADELE.....	65
2.2.1. ABD'de Ayrımcı ve Irkçı Politikalar	65
2.2.2. ABD'de Ayrımcılık ve Irkçılığa Karşı Etnik Mücadelenin Kökenleri..	71
2.2.3. İç Savaşın Ayak Sesleri: 1860 Yılı Başkanlık Seçimleri	74
2.2.4. 1861-1865 Kuzey – Güney Savaşı	77
2.3. ABD IRKÇILIĞINA DİRENİŞİN SEMBOLÜ: MALCOLM X.....	83
2.3.1. Malcolm X'in Hayat Hikayesi.....	83
2.3.2. Malcolm X'in Irkçılıkla Mücadelesi.....	87
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	91
3. AMERİKA'DA IRKÇILIĞIN MODERN İZLERİ: “GEORGE FLOYD”	
CİNAYETİ	91
3.1. GEORGE FLOYD CİNAYETİNİN PERDE ARKASI	91
3.2. GEORGE FLOYD CİNAYETİ VE CİNAYET SONRASI YAŞANAN GELİŞMELER	94
3.3. CİNAYETE YÖNELİK TEPKİLER VE PROTESTOLAR.....	103
3.3.1. ABD'de George Floyd Cinayetine Yönelik Tepkiler	104
3.3.2. Dünya Gündeminde George Floyd Cinayeti	108
3.3.3. Cinayete Yönelik Protestoların Analizi.....	113
3.4. AMERİKAN HÜKÜMETİNİN CİNAYET KARŞISINDAKİ TUTUMU.	116
3.5. CİNAYETİN ABD'NİN ULUSLARARASI İMAJINA ETKİSİ	122

SONUÇ	127
KAYNAKÇA	131
ÖZGEÇMİŞ	155

TEZ ONAY SAYFASI

Yasin KAYA tarafından hazırlanan “**ABD’DE ETNİK-KÜLTÜREL İRKÇİLİK: GEORGE FLOYD’UN ÖLÜMÜNÜN ABD’NİN ULUSLARARASI İMAJINA ETKİSİ**“ başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Ali ASKER

.....

Tez Danışmanı, Bölge Çalışmaları Ana Bilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Bölge Çalışmaları Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 25.08.2022

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Prof. Dr. Ali ASKER (KBÜ)

.....

Üye : Doç.Dr. Ersin Müezzinoğlu (KBÜ)

.....

Üye : Dr.Öğr.Üyesi Turgay DÜĞEN (ÖHÜ)

.....

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Hasan SOLMAZ

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntıların intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Yasin KAYA

İmza :

ÖNSÖZ

Halk genelinde eşitsizlik ve yoksulluğun giderek artması ABD’de polis şiddetini de artırmıştır. Son yıllarda, polis sistematik olarak militarize edilmiş ve işçi sınıfı topluluklarını işgal eden sanal ölüm mangalarına dönüştürülmüştür. Bununla birlikte cinayete yönelik ABD’de ve uluslararası alanda görülen protestolar çok ırklı ve çok etnikli karakterleriyle dikkat çekmektedir. Irkçılık, Amerika’da Amerikan milliyetçiliğinden önce ortaya çıkmış olmasına rağmen, Amerikan ulus kimliğinin meydana gelmesinde önemli bir olgu olmuştur. Bir yandan Amerikalıların “Amerikan düşüncesi” çerçevesinde tüm grupları kapsayan bir kimlik hedefi diğer taraftan ise etnik kökene dayalı ayrımcı ve ırkçı anlayış Amerikan milliyetçiliğinin çelişkili yapısını göstermektedir.

George Floyd’un polis nezaretinde ölümü bir kıvılcım yarattı. Ülke çapında büyük protesto dalgası oluştu. Floyd’un öldürülmesi gösterileri ateşlerken, ülke genelinde polis şiddeti ve ırkçılığın diğer kurbanları protesto hareketi etrafında örgütlenerek çeşitli gösteriler düzenlediler. ABD’yi ciddi şekilde etkileyen Covid-19’un getirdiği ekonomik ve psikolojik şartlar da sadece siyahilerin değil evlerinde bunalan ve işlerini kaybeden beyazların da sokağa çıkmasına neden oldu. George Floyd’un öldürülmesi, Amerika Birleşik Devletleri’nde Sivil Haklar Hareketi’nden bu yana en büyük “ırk adaleti” protestolarına yol açtı. Ancak hareket bu ulusun sınırlarının çok ötesine geçti ve ırkçılıkla küresel bir hesaplaşmaya ilham verdi. Dünya çapında binlerce kişi onun ölümünü protesto ederek toplumsal değişim istedi. Cinayete yönelik ABD’de ve uluslararası alanda görülen protestolar çok ırklı ve çok etnikli karakteristik özelliğiyle dikkat çekmiş ve tüm dünyaya yayılmıştır.

Derin eşitsizliklerin ırksal temellere dayandığı ABD ekonomi modelinin artık altından kalkılamayacak boyutlara ulaştığı günümüzde, ırkçılık konusu merkezi bir önem arz etmektedir. Irkçılık ve siyahilere karşı hukuk dışılık uzun süredir Amerika iç siyasetini oluşturan konuların en önemlilerinden birisi olarak sayılmalıdır. ABD’nin sistemik ırkçılık karşısında attığı bazı adımlar olsa da modern dünyada bunlar yeterli gelmemektedir. Bu durum özgürlük ve insan hakları ile anılan ABD’nin bu konuda alacağı uzun bir yol olduğunu göstermektedir.

Çalışmamız Giriş ve Üç Bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde araştırmanın konusu, amacı ve önemi kapsam ve sınırlılıklar vb. ele alınmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde öncelikle Ötekileştirme, Ayrımcılık, Yabancı Düşmanlığı kavramları ele alınmış ve ırkçılıkla ilgisi ortaya konulmuş ardından Irkçılık kavramı, Irkçılığın türleri ve ırkçılığı önleme yolları ele alınmıştır. İkinci bölümde Amerika Birleşik Devletleri'nde Irkçılık ve Milliyetçilik konusu incelenmiştir. Bu bölümde Amerikan milliyetçiliği Amerikan ulus düşüncesi çerçevesinde ele alınmış ve ulus kimliğinin oluşmasında etnik ve kültürel unsurlar açıklanmıştır. Akabinde ise ABD'de uygulanan ayrımcı politikalar konusuna değinilmiştir. Bu bölümde ABD'deki ırk ayrımcılığına karşı yürütülen mücadele, 1861-1865 Kuzey Güney savaşı ve ırkçılıkla ilgisi açıklanmaya çalışılmıştır.

Son bölümde ise çalışmanın asıl konusu George Floyd cinayeti konusu irdelenmiştir. Bu bölümde cinayet öncesi gelişmeler, cinayet olayı ve cinayetin değerlendirilmesi ile cinayet sonrası yaşanan gelişmeler gerek ABD gerek uluslararası arenada yaşanan cinayete yönelik tepki ve protestolar ile ABD hükümetinin cinayet karşısındaki tutumu ve cinayetin ABD'nin uluslararası imajına olan etkisi incelenmiştir.

Çalışmada görüş ve önerilerini aldığım ve yardımlarına başvurduğum değerli dostum Serkan ERGÜN'e katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunarım. Çalışmam esnasında özellikle konunun belirlenmesinden bitirilmesine kadar moral ve motivasyon desteği ile eserin bu hale gelmesinde her türlü yardımını aldığım değerli danışmanım Prof. Dr. Ali ASKER hocama teşekkürü bir borç bilirim.

Yasin KAYA
Karabük – 2022

ÖZ

İrkçılık, baskın ırk grubunun insanları “ırklar” adı verilen sosyal gruplara ayırarak sınıflandırdığı, toplumsal kaynakları ve fırsatları değersizleştirmek, güçsüzleştirmek ve farklı bir şekilde aşağılık olarak tanımlanan gruplara tahsis etmek için kullandığı örgütlü bir sosyal sistemdir. İrkçılık, yüzyıllardır modern sömürge dünya sisteminin kurumları tarafından siyasi, kültürel ve ekonomik olarak üretilmiş küresel bir üstünlük ve aşağılık hiyerarşisi olarak var olmuştur.

Çalışmada ırkçılık konusu Amerika Birleşik Devletleri evreninde ve George Floyd cinayeti ekseninde ele alınmıştır. Çalışmanın amacı, Afro-Amerikan George Floyd’un ABD’li beyaz bir polis tarafından sahte 20 dolar ile alışveriş yaptığı suçlaması ile göz altına alınması sırasında nefessiz bırakılarak öldürülmesi olayının ABD’ye yansıyan ırkçılık yüzünü ortaya çıkarmak ve ABD’de yaklaşık dört asırdır süregelen sistemik ırkçılığı tahlil etmektir.

İrk ayrımcılığı, ABD’de ciddi bir insan hakları sorunudur. Özellikle Donald Trump’ın başkan olmasından sonra halkın ırkçı görüşleri ifade etmesi daha yaygın hale gelmiştir. Buna göre Trump’ın ırk ilişkilerini daha da kötüleştirdiği görülmektedir. İrksal, ekonomik ve eğitimsel eşitsizlikler ABD kurumlarında derinden yerleşmiş durumdadır. Amerika’nın beyan edilen özgürlük, demokrasi ve eşitlik değerleriyle uyuşmayan bu imajı George Floyd’un öldürülmesi ve ardından barışçıl protestolara yönelik baskılar ve kötü yönetilen bir pandemi süreci küresel itibara büyük ölçüde zarar vermiştir. Bu süreçte işçi sınıfının en geniş tabanını oluşturan siyahların işten çıkarılmaları ve uğradıkları eşitsiz ve adaletsiz muameleler ve ardından yaşanan George Floyd cinayeti gerek ABD’de gerek tüm dünyada bir hak arama mücadelesine dönüşerek protestolara sahne olmuştur.

ABD’de yaklaşık dört asırdır varlığını sürdüren ırkçılık kâbusu, ırkçı uygulamaların güncel yansımalarından birisi olarak büyük ses getiren Floyd cinayeti bu çalışmada açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: ABD; ABD İstisnacılığı; ABD Milliyetçiliği ve Ulus Kimliği; Ötekileştirme, Ayrımcılık ve Yabancı Düşmanlığı; İrkçılık, George Floyd.

ABSTRACT

Racism is an organized social system in which the dominant racial group classifies people by dividing them into social groups called “races” and uses social resources and opportunities to devalue, disempower and allocate them to groups that are otherwise defined as inferior. Racism has existed for centuries as a global hierarchy of superiority and inferiority produced politically, culturally and economically by the institutions of the modern colonial world system.

In the study, the issue of racism was discussed in the universe of the United States and in the context of the murder of George Floyd. The aim of the study is to reveal the racist face of the case of the death of African-American George Floyd by holding him breathless during his detention on the charge of shopping with fake 20 dollars by a US white police officer, and to reveal the racist side of the case that has been going on in the USA for about four centuries to analyze racism.

Racial discrimination is a serious human rights issue in the United States. Especially after Donald Trump became president, it has become more common for the public to express racist views. Accordingly, it is seen that Trump has worsened race relations. Racial, economic, and educational inequalities are deeply entrenched in US institutions. This image of America, which is incompatible with the declared values of freedom, democracy and equality, has greatly damaged the global reputation of the murder of George Floyd and the subsequent repression of peaceful protests and a poorly managed pandemic. In this process, the dismissal of blacks, who constitute the largest base of the working class, and the unequal and unjust treatment they suffered, and the subsequent murder of George Floyd, turned into a struggle for rights both in the USA and all over the world, and witnessed protests.

The nightmare of racism, which has existed for about four centuries in the USA, and the murder of Floyd, which has made a great impression as one of the current reflections of racist practices, has been tried to be clarified in this study.

Keywords: USA; US Exceptionalism; US Nationalism and Nation Identity; Othering, Discrimination and Xenophobia; Racism, George Floyd.

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	ABD’de Etnik-Kültürel İrkçılık: George Floyd’un Ölümünün ABD’nin Uluslararası İmajına Etkisi
Tezin Yazarı	Yasin KAYA
Tezin Danışmanı	Prof. Dr. Ali ASKER
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	25.08.2022
Tezin Alanı	Bölge Çalışmaları
Tezin Yeri	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Tezin Sayfa Sayısı	154
Anahtar Kelimeler	İrkçılık, George Floyd, İnsan Hakları, Yabancı Düşmanlığı.

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	ETHNIC CULTURAL RACISM IN USA: THE IMPACT OF GEORGE FLOYD'S DEATH ON INTERNATIONAL IMAGE OF THE USA
Author of the Thesis	Yasin KAYA
Advisor of the Thesis	Prof.Dr. Ali ASKER
Status of the Thesis	Master (B.Sc.)
Date of the Thesis	25.08.2022
Field of the Thesis	Regional Studies
Place of the Thesis	Institute of Graduate Programs
Total Page Number	154
Keywords	Racism, George Floyd, Human Rights, xenophobia.

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri.
Afro Amerikan	: Afrika kökenli Amerikalı.
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi.
BLM	: Black Lives Matter.
BM	: Birleşmiş Milletler.
CRRF	: Comprehensive Refugee Response Framework.
DACA	: Çocukluktan Gelenler İçin Ertilenmiş Eylem.
İHEB	: İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi.
ECRI	: European Commission Racism and Intolerance.
FBI	: Federal Soruşturma Bürosu.
İŞİD	: Irak-Şam İslam Devleti.
KKK	: Ku Klux Klan.
NAACP	: Ulusal Renkli İnsanların Gelişimi Derneği.
NOI	: Nation of Islam.
OAAU	: Afro-Amerikan Birliği Örgütü.
vb.	: ve benzeri.
VRA	: Oy Hakları Yasası.
yy	: Yüzyıl.
WASP	: White Anglo-Saxon Protestant.

ARAŞTIRMANIN KONUSU

İnsanlar sosyo-kültürel, ekonomik, etnik köken vb. gibi birçok ortak ve farklı özelliklere sahiptirler. Bu özellikleri nedeniyle toplumsal olarak sınıflara ayrılmakta ve ötekileştirilerek sosyal olarak dışlanmaktadır. Bu gerçeklik hemen her toplumda ve tarihin her anında karşılaşılan bir durumdur.

Bir üstünlük ve aşağılık hiyerarşisi olan ırkçılık, kapitalist batı/Hristiyan merkezli modern sömürge dünya sisteminin kurumları tarafından siyasi, kültürel ve ekonomik olarak üretilerek çoğaltılmış, küresel baskın ırk grubunun insanları “ırklar” adı verilen sosyal gruplara ayırarak sıraladığı, gücünü kaybetmiş toplumsal kaynakları ve fırsatları değersizleştirmek, güçsüzleştirmek ve farklı bir şekilde aşağılık olarak tanımlanan gruplara tahsis etmek için kullandığı örgütlü bir sosyal sistemdir. Dolayısı ile, ırk veya etnik kökeni aşağılamak ya da üstün görmek ırkçı uygulamaların genel bir görünüşüdür ve bu iki davranışı da ırkçı filler olarak kabul etmek gerekir. Bu nedenle ırkçılık bir aşağılık/üstünlük sınıflaması olarak sayılmaktadır. İnsanların farklı kök, kültür ya da ırklardan geldiğini öne sürerek bir tür kimliksel üstünlük anlayışı temelinde var olan ırkçılık oluşturduğu sınıfsal hiyerarşi ile ait olma duygusunu işletir. Böylece insanların güvenlik ve korunma ihtiyacını karşılamış olur. Ancak ortaya çıkardığı sınıfsal hiyerarşi baskı, egemenlik ve sömürgeyi meşrulaştırmaktadır.

Ötekileştirme, ayrımcılık, yabancı düşmanlığı gibi kavram ve tutumlar günümüz çağdaş ırkçılığının birer göstergesidir. Bununla birlikte ten rengini esas alan yapısal ırkçılık yanında günümüzde Antisemitizm ve İslamofobi başta olmak üzere modern ırkçılığın kültürel varyasyonları dünya üzerinde halen sürdürülmektedir. Bağımsızlık bildirgesi, insan hakları, demokrasi, Amerikan rüyası ve özgürlükler ülkesi gibi tanımlamalarla karşı karşıya kalan Amerika Birleşik Devletleri'nin transatlantik köle ticaretine dayanan yaklaşık 400 yıllık ırkçılıkla imtihanı günümüzde varlığını sürdürmektedir. Bunun en canlı örneklerinden biri de dünyanın birçok ülkesinde protestolara, adalet ve eşitlik taleplerine sahne olan George Floyd'un ABD'li bir polis memuru tarafından savunmasız bir halde iken öldürülmesi olayıdır. Bu nedenle tezimizin konusu George Floyd cinayeti ile bağ kurarak ABD'de yaşanan ırkçılık dramıdır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

İnsanlık tarihi ile eş zamanlı bir olgu ve sürekli gündemde olan ırkçılık, toplum hayatında patolojik bir zihinsel durumu göstermektedir. Faşizm, kavmiyetçilik, asabiyet, holiganizm ve milliyetçilik adı altında tarihi süreçte değişik formlarda ortaya çıkan ırkçılık küreselleşme ve bilgi çağı ile birlikte toplumsal huzuru ve barışı tehdit edebilecek bir hal almaktadır. Dolayısı ile bu çalışmadaki amaçlardan biri, ırkçılığın nedenlerini ortaya koyarak modern ırkçılık türlerine işaret etmektir.

İkinci bir amaç ırkçılığı önlemek için izlenecek strateji ve yöntemlerin neler olduğunu açıklamaktır. Bu çalışmanın diğer bir amacı ise Amerika’da kuruluş tarihi ile eş zamanlı olarak ortaya çıkan ve kapitalist sistemin bir parçası olan ABD ırkçılığını ortaya koymaktır. Bu amaç gözetilirken ABD’de ırkçılığın tarihsel süreci ele alınmış ve medeniyetler ülkesi olarak tanımlanan ABD’nin öncelikle yapısal ve sistemik ırkçılık olmak üzere, dini ırkçılık ve her tür yabancı düşmanlığından kaynaklanan ırkçılık biçimleri de ele alınmıştır. ABD’nin bu tür ırkçı yaklaşımlarının son dönemlerde canlı tutulduğunun ve ABD’de ırkçılığın kolaylıkla halledilecek bir problem olmadığı gerçeğini ortaya koymak bu çalışmanın başka bir amacıdır. Çalışmanın diğer bir amacı ise “Amerikan İstisnacılığı” ideolojisi ve Amerikan milliyetçiliği fikrinin ABD ırkçılığı arasındaki bağlantıyı ortaya koymaktır. Bu açıdan Amerikan ulus kimliğinin etnik ve kültürel yapısını ele almak önemli bir husus olarak karşımızda durmaktadır. Nitekim ABD’deki sistemik ırkçılık ve ulus kimliği arasındaki ilgi ortaya çıkarılarak etnik kökene dayalı ırkçı ve ayrımcı anlayış ile Amerikan Milliyetçiliği fikri arasındaki çelişkili yapıyı incelemek çalışmadaki diğer bir amaçtır.

Çalışmanın amaçlarından bir diğeri ABD yönetiminin uyguladığı ırkçı ve ayrımcı politikalar ve söylemlerin güncelliğini irdelemektir. Bu nedenle son dönem ABD Başkanlarının ırkçı söylem ve politikaları da bu bağlamda ele alınmıştır. Yaklaşık dört asırlık bir tarihi geçmişi olan ABD ırkçılığına karşı direniş ve mücadeleyi gözler önüne sererek siyahilerin uğradıkları haksız ve eşitsizliğe yönelik başkaldırıları Malcolm X örneği üzerinden irdelemek bu çalışmanın bir başka amacını teşkil etmektedir. George Floyd’un bir cinayete kurban gitmesi karşısında ABD yönetiminin aldığı tavır ve ortaya çıkan adalet protestoları ve bu protestoların sonuçlarını ele almak da çalışmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır. Son olarak George Floyd’a yönelik ırkçı saldırı sonucu gerçekleşen cinayetin ABD’nin uluslararası arenadaki imajını nasıl etkilediğini ortaya koymak da bir diğer amaç olarak belirlenmiştir.

Bu arada çalışmayı önemli kılan birkaç nedenden bahsetmek gerekir. Öncelikle ırkçı inançlar kişisel çıkarlardan kaynaklanması dolayısı ile kapitalist sistemin bir sonucu olarak Afrikalı siyahların köleleştirilerek Amerika'ya getirilmesi ve ABD'li beyazların çıkarlarına alet edilmesi gerçeği çalışmayı önemli kılmaktadır. Bununla birlikte üstünlükçü beyaz hiyerarşinin sahip olduğu statükoyu sürdürme içgüdüğü ABD'deki sistemik ırkçılığın tarihsel seyri açısından önemlidir. ABD'deki yerleşik Anglo Sakson Protestan grup bunun en açık göstergesidir. 18. yüzyılda bilim adamlarının temelsiz bilimsel ırkçılığı ABD kapitalizmi anlayışı çerçevesinde üretilmiş bir ideolojidir. Bu yönüyle “bilim” ırkçılık adı altında içselleştirilmeye çalışılmış ve bilimsel ırkçılık baş göstermiştir. Ayrıca, ırkçı inançların kaynağında ayrımcı ekonomik politikalar da yer almaktadır. Günümüzde ABD'de baş gösteren ekonomik sıkıntılar ve kötü yönetilen koronavirüs süreci ile işçi sınıfının en geniş tabanını oluşturan siyahların işten çıkarılmaları ve uğradıkları eşitsiz ve adaletsiz muameleler ABD'deki sistemik ırkçılığı ele almayı zorunlu kılmaktadır. Bu açıdan çalışma önemli ve değerli görülmektedir. Ayrıca ABD ırkçılığını besleyen bir unsur olarak medyanın rolünü göz ardı etmemek gerekir. ABD'de medyanın, ırkı nasıl temsil ettiği, toplumun ırkı nasıl gördüğü üzerinde büyük bir etkiye sahip olmaya devam ettiği görülmektedir.

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM

Pek çok Amerikan başkanı eşit vatandaşlık haklarına destek olmuş ve ırk ayrımcılığı ABD'de hukuki olarak yasaklamasına rağmen ülkede Afro-Amerikalılara, Latin Amerika kökenlilere ve Müslüman Amerikalılara karşı kültürel ve sistemik önyargı sona ermemiştir. Ayrıca son dönem ABD Başkanlarından Donald Trump, seçilmesinden itibaren kullandığı ayrımcı dil ve eylemlerle polis şiddeti ile birlikte yapısal ve sistemik ırkçılığı körükleyerek toplumsal kutuplaşmaya neden olmuştur. Trump, bir taraftan protestoların şiddet boyutunu öne çıkararak hem kendi tabanını konsolide etme diğer taraftan bir an önce ekonomiyi canlandırma amacı taşıyan protestoları şiddet kullanarak bastırmayı meşrulaştırma çabası güden bir strateji belirlemiştir. Floyd'un öldürülmesi, ABD'deki ırkçılık ve polis şiddeti sorunlarının yanı sıra, ülkedeki dehşet verici gelir eşitsizliği, ekonomik güvensizlik ve otoriter bir yönetim anlayışını sorgular hale getirmiştir.

ABD'de polis şiddetiyle ölen siyahilerin sayısı beyazlara göre üç kat daha fazladır ve siyahlar beyazlara nispetle beş kat daha fazla şiddet görmektedir. Irkçılık ve

siyahilere karşı hukuk dışılık uzun süredir Amerika iç siyasetini oluşturan konuların en önemlilerinden birisidir. Malcom X ve Martin Luther King gibi Afro-Amerikalı liderlerin, İç Savaş dönemi Amerika’ında yaşanan eşitlik ve adalet mücadeleleri sonucu öldürülmeleri ve yaşanan daha birçok cinayet, siyahilerin ABD’de temel insan haklarını elde etmesi yolunda kat ettikleri önemli süreçler olarak değerlendirilmelidir. ABD’de 1992 ve 2007 yılları da benzer şekilde ırkçılık karşıtı protestoların arttığı yıllar olarak gözlemlenmektedir. Bu protestolar siyasi otoritenin devreye girmesi ve toplumsal uzlaşma ile yatıştırılmıştır. Ancak, George Floyd’un Minneapolis kentinde, polis tarafından 25 Mayıs 2020’de öldürülmesi gerek ABD’de gerek tüm dünyada yoğun tepki ve eylemlere yol açarak farklı bir boyut kazanmıştır. Bununla birlikte cinayetin ardından ABD’de protestoların başladığı ilk günlerde, Jacob Frey (Minneapolis Belediye Başkanı) tarafından medyaya verilen “Siyah vatandaşlarımızın gösterdiği acı ve öfke dolu tepkinin sebebi olan şiddet, beş dakikalık değil, dört yüz yıllık” demeci, ülkedeki sistemik ırkçılığın tarihi kökenine işaret etmektedir.

İrkçılığı sadece yaşanan spesifik olaylar üzerinden irdeleyerek güncel bir konu olarak görmek oldukça yanlış bir yaklaşımdır. İrkçi davranışların arka planında bireylerin genel tutumu, şahsi karakteri, değerleri, duyguları, cinsiyeti ve dini gibi birçok faktör yatmaktadır. Son yıllarda ABD’de ırkçı olmak kültürel olarak kabul görmeyen, ayıplanan hatta yasal olarak belirli yaptırımları olan bir olgu olsa da günümüzde hala yaşanan ırk sorunları, şiddet ve cinayetlerin sebep olduğu sosyal ayrışmalar, kamusal gücü elinde bulunduran kesimlerin ırkçı anlayışları, yargı erkinden siyasete birçok alanda kurumsal ırkçılığın varlığını devam ettirdiğini göstermektedir.

Floyd cinayeti, ABD’de sistemik ırkçılık ve ayrımcılık anlayışının hala yaygın olduğunu göstermektedir. Çoğunluğu orta ve alt seviye eğitime sahip olan beyaz polislerin siyahilere yönelik şiddet ve cinayetle sonuçlanan eylemleri bunun en açık göstergesidir. Ayrıca ABD yasalarına göre normal yetkileri olan polislerin siyahilere yönelik eylemlerinin birçoğu cezasız kalmaktadır. Bu durum polislerin yetkileri dışına çıkan eylemlerinin olduğu gibi ceza hukuku ve suçun işlendiği ve sabit olduğuna yönelik inceleme sürecinin de problemleri bir hal arz ettiği ortadadır.

Amerikan ekonomik düzeni “ırk” ve “sınıf” ayırımı ve bu ayırımın sonucu olarak ortaya çıkan “hükmetme” olgusu ile özdeştir. ABD’deki sosyal düzen ve kurumlar ırksal temeli olan ilişkiler bağlamında inşa edilmiş ve ırkçılık, şeklen ortadan kaldırılarak tarihe gömülmüş olsa da eğitim, hukuk, sağlık vb. birçok alanda sosyal ilişkiler ırksal

eşitsizlik üzerine inşa edilmiştir. Özellikle siyahilere yönelik polislerin uyguladığı insanlık dışı eylemler, şiddet ve cinayetle sonuçlanan olaylar bunun en açık göstergelerindedir. Nitekim, George Floyd'un beyaz bir polis tarafından aleyhine delil olarak kullanılabilir olmasına rağmen kameralar çekimdeyken vahşice öldürülmesi de bu durumu teyit etmekte ve sistemik ABD ırkçılığını göstermektedir.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Araştırma konusu olarak ırkçılık ayrımcılık, yabancı düşmanlığı ve ötekileştirmeyi de içine alan oldukça geniş bir konu olmakla birlikte çeşitli faktörler sonucu ortaya çıkan yerel bir ideolojiyi de barındıran bir konudur. Bu nedenle, ırkçılık konusu, Amerika Birleşik Devletleri ile ve bu ülkede beyaz bir polis memuru olan Derek Chauvin tarafından savunmasız bir halde iken cinayete kurban giden George Floyd ile sınırlı olmak üzere incelenmiştir.

Araştırma konusu, Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleşen "bir kamu cinayeti" ekseninde ele alındığından yabancı kaynaklara ulaşma, kaynak taraması ve tercümede yaşanan zorluklar birtakım güçlüklerle karşılaşılmasına neden olmuştur. Bunlardan biri de -sayılanların dışında- ulaşılan birçok bilgi yığınının belirli bir düzen ve kronolojik olarak bir araya getirilmesi ve anlamsal bütünlüğü sağlama aşamasında gerçekleşmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÖTEKİLEŞTİRME, AYRIMCILIK, YABANCI DÜŞMANLIĞI VE IRKÇILIK KAVRAMLARI

1.1. ÖTEKİLEŞTİRME

İnsanlar yaratılışı gereği sosyal, kültürel, ekonomik vb. ortak ve farklı birçok özelliğe sahiptirler. Bu özellikleri nedeniyle de kategorilere ayrılan birey ve grupların, ötekileştirilmesi ve sosyal olarak dışlanması hemen her toplumda ve insanlık tarihinin her döneminde karşılaşılan bir gerçekliktir.

Sosyal dışlanma, kişi veya grupların yaşadıkları toplumun temel faaliyetlerine veya yararlarına etkin katılımdan yoksun oldukları bir devlet olarak tanımlanmaktadır. Böylece sosyal olarak dışlanmak o toplumdan ötekileştirilmektir.¹ Ötekileştirme, düşmanlık hissi ve grup çatışmalarının temelini oluşturan, etnik merkezci “kişinin kendi grubunu merkeze alarak diğer tüm grupların bu iç grubun esas alınarak değerlendirilmesini ifade eden” bir kavramdır.² Ötekileştirme, birey ya da grupları ekonomik, siyasi ve sosyal ortamlarda kendi kaderini tayin etmeyi sağlayan güç ve kaynaklardan uzaklaştırma³ ya da bireylerin ve grupların daha geniş bir toplumun zevk aldığı sosyal, ekonomik ve politik yaşama tam katılımını engelleyen hem bir koşul hem de bir süreç⁴ olarak tanımlanabilir. Ayrılıkların tehdit unsuru olarak görülmesi sonucu meydana gelen bu süreç, birey ya da grupların diğerlerini ötekileştirmesi sonucunu doğurmaktadır. “Ben” ve “biz” dışında kalan herkesin olumsuz olarak algılanması demek olan ötekileştirme⁵ yalnızca kimlik üzerinden değil farklılıklar yoluyla da

¹ Joan G Mowat, “Towards a new conceptualisation of marginalisation”, *European Educational Research Journal*, 14/5, (2015):457.

² H. Andaç Demirtaş Madran, “Sosyal Kimlik ve Ayrımcılık”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 80.

³ Katrin Schiffer-Eberhard Schatz, *Marginalisation, Social Inclusion and Health*, (Amsterdam: Foundation RegenboogAMOC, 2008), 6.

⁴ Niyara Alakhunova vd., “Defining Marginalization: An Assessment Tool”, *The George Washington University The Elliott School Of International Affairs & the World Fair Trade Organization-Asia*, (2015): 10.

⁵ Ertan Özensel, “Farklılıkların Birarada Yaşamasında Bir Sorun Alanı Olarak Ötekinin Ötekileştirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 43 (2020): 369.

oluşturulabilmektedir.⁶ Marjinal bir grubun parçası olmak, daha fazla psiko-sosyal ideolojik tehdit riskini de beraberinde getirmektedir. Öncelikle, kişinin kimliğinin başkaları tarafından tanımlanması yani toplumdaki egemen grupların çıkarına olan marjinalleştirilmiş kimliğinin ideolojik tanımı önemlidir. Ayrıca, marjinal kişilerin durumunun kendi karakteristik özelliklerinin bir sonucu olarak tasvir edildiğini fark edebiliriz. İnsanların karşılaştıkları sorunlar daha sonra kendi yapımları olarak ya da en azından kendi doğalarından ayrılmaz olarak görülür. Fenomen, vatandaşlığa alınarak sadece sosyal bir yön olarak değil, kişide beklenebilecek bir şey olarak da anlaşılabilir.⁷ Dolayısı ile diğerlerini anlama, onlarla empati kurma ve sosyal hayatta uyum içinde yaşamının önündeki en büyük engellerden birisi ötekileştirme sürecidir.⁸

İşlev veya arzu edilen özelliklerden yoksun olarak algılananların mevcut korumacılık sistemlerinden dışlandığı ve böylece hayatta kalma araçlarını sınırladığı toplumlardaki aşırı eylemleri ve eğilimleri ifade eden ötekileştirme, bir grubun veya bireyin toplum içindeki ekonomik, dini veya siyasi gücün önemli konumlarına ve sembollerine erişiminin engellenmediği bir süreç olarak kapsam ve mekanda sınırlandırılmaktır, bu da dışlama, ayrımcılık, reddedilme, ihmal ve izolasyon içerir.⁹ Sıradanlaşan aşırılıklar toplumun tüm kesimlerinin birbirini ötekileştirmesine neden olmaktadır. Batı’da anadilini konuşur gibi küçük yaştan itibaren herkes birbirini ötekileştirebilirken ülkemiz insanlarında ötekileştirmenin fazla görülmediği söylenebilir.¹⁰

Günümüzde toplumlar kendi fikirleri dışında olan toplulukları ötekileştirerek, yaşam haklarına engel olmaya çabalamaktadırlar. Esasında bu süreç; ‘öteki’nin tüm kimlik özelliklerini, kültürel değerlerini, yaşam şeklini değiştirerek diğerlerini kendine

⁶ Sibel Akova, “Kültürlerarası İletişim Bağlamında Ötekileştirme Olgusunun Dijital Taşıyıcılığına Dair Netflix Dijital Televizyonu Üzerinden Bir Bakış: 13 Commandments (13 Emir) Dizisi Üzerinden Göstergibilimsel Analizi”, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15/26 (2020): 4486.

⁷ Oksana Duchak, “Marginalization Of Young People In Society”, *International Letters of Social and Humanistic Sciences*, 29, (2014):75.

⁸ Tuba Çay Sağlam ve Mustafa Yaşar, “Teoride, Pratikte ve Araştırmalarda Öteki ve Ötekileştirme”, *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12/3, (2017): 135.

⁹ Finex Ndhlovu, “Everyday Forms of Language-based Marginalization in Zimbabwe”, in *Proceedings, In Between Wor(l)s : Transformation and Translation, University of Melbourne*, (2007): 119.

¹⁰ N. Ekrem Düzen, *Ayrımcılık, Ötekileştirme, Dışlama Rehberi*, (Ankara: Pharmakon Yayınevi, 1. Baskı, 2015), 11.

benzetme sürecidir.¹¹ Bununla birlikte, ötekileştirmenin genel resmi, kısmen daha büyük küresel eğilimlerin bir sonucu olarak, tartışmalı bir şekilde- kesinlikle yirmi yıldan fazla bir süredir- daha karmaşıktır. Küresel ekonomik, sosyal ve politik entegrasyonla birleşen artan hareketlilik ve akışkanlık, ötekileştirme kalıplarında ve süreçlerinde ek farklılıklar ve geçicilik ortaya çıkarmaktadır.¹² Ayrıca, yoksulluk, ötekileştirmenin ana nedenlerinden ve ana sonuçlarından biridir ve her türlü marjinal nüfus grubunun neredeyse kaçınılmaz özelliğidir. Ötekileştirmenin güçsüzleşme/sosyal yerinden edilme ve yoksulluk/ekonomik yerinden edilme gibi iki boyutu birincil maddi hakaret olarak değerlendirilebilir.¹³ Sonuç olarak ötekileştirme sosyal, ekonomik, siyasi vb. birçok yönü olan ve bireyler ve insanlar arasında ayrımcılığa yol açan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.2. AYRIMCILIK

Toplumsal kimliğimiz toplum içerisinde sahip olduğumuz özelliklere göre şekillenmektedir. Yaş, cinsiyet, milliyet gibi kişisel özelliklere bağlı olan toplumsal kimlik ortaya “ben-biz” ve “öteki” kavramlarını ortaya çıkartmıştır. Böylece “öteki” olarak tanımlanan birey ya da gruplara yönelik önyargılarımız “ayrımcılık” ifadesinin esasını meydana getirmektedir.

İnsanlar birbirinden renk, biçim, inanç, yaşantı bakımından farklı olarak dünyaya gelmişlerdir. Bununla birlikte farklı üniteler arasındaki yönetim ve sınıfsal münasebetler yani ayrımcılık, farktan meydana gelmektedir. Farkın bulunduğu her yerde, günlük hayatımızın her anına gizlenmiş bir davranış ve tutum olan ayrımcılık ne tür bir yöntem takip ederse etsin aldığı tedbirler daima “ötekine” karşıdır. Ancak, bir grubun diğerlerini sindirmesi ve sömürü üzerine varoluşunu kuran bir toplum için asıl tehdit çelişkilerle kurulu yapısından kaynaklanmaktadır.¹⁴ Nitekim hukuk, adalet, eşitlik gibi kavramlarla, sosyal bilimlerle ilgili bir terim olan ayrımcılık, en çok günlük hayatımızın içerisinde yer almakla birlikte, bireyler arası münasebetlerde ortaya çıkan en temel insani bir sorun

¹¹ Hakan Alp, “Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Ayrımcı ve Ötekileştirici Söylemin Yerel Medyada Yeniden Üretilmesi”, *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 5/15 (2018):26.

¹² Patrick Diamond, “How globalisation is changing patterns of marginalisation and inclusion in the UK”, *Joseph Rowntree Foundation*, (2010): 6.

¹³ Duchak, “Marginalization Of Young People In Society”, 75.

¹⁴ Bülent Somay, “Ayrıarak Birleştirmek Mümkün müdür?”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 97-104.

olarak görülmektedir. Ayrımcılıkla mücadele bir adalet problemi olarak toplumsal örgütlenmeyi gerektiren ve hukuki boyutu olan çok yönlü bir süreci ifade etmektedir.¹⁵ Tarihi olarak ayrımcılıkla mücadele ve ayrımcılık karşıtlığı genelden özele - sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet - hiyerarşik bir seyir almıştır. Bununla birlikte ayrımcılık ifade eden davranış kalıpları (ırk, din veya cinsiyete yönelik ayrımcılık), hürriyetten ve siyasi haklardan yoksun ederek, kanun önünde eşit kılmayarak, bunun da ötesinde bazen köleleştirerek kendini göstermiştir.¹⁶ Bu nedenle fiziki görünümün bireylerin algı durumunun belirlenmesi, fırsat eşitliğinin ortadan kalkması gibi bir çok toplumsal olayda, cinsiyet, milliyet, etnik soy vb. nedenlerle ortaya çıkan ayrımcılığın devam ettiği görülmektedir.¹⁷ Ayrıca, toplum içerisinde linç, cinayet, hayat hakkının gasp edilmesi ve şiddet gibi sonuçlara neden olan ayrımcılık, genellikle mağdur olarak ayrımcılığa uğrayan birey ya da grupların kendi eylemleri veya tercihlerinin bir sonucu olarak bu tarz durumları hak ettiğine yönelik inançlar üretilerek meşru gösterilmeye çalışılmaktadır.¹⁸

Ulusal ve uluslararası metinlerde yasaklanan ayrımcılık, benzer ya da aynı durumdaki bireylere yönelik tavır ve davranışlarda farklılık biçiminde ortaya çıkabileceği gibi, durumları birbirinden farklı birey ya da gruplara aynı/benzer davranışlarda bulunmak suretiyle de ortaya çıkabilmektedir.¹⁹ Bir birey ya da gruba birtakım özellikleri nedeniyle farklı davranılması ve eşitsizliğe maruz kalması olan ayrımcılık, genellikle olumsuz anlamda, maruz kalan kimseyi zarara uğratacak şekilde kullanılmakla birlikte, bunun aksine ayrımcılığa maruz kalan kişiye yönelik pozitif bir biçimde uygulandığı da görülmektedir. Ayrıca, bireyler arasında olabildiği gibi kurumsal veya yapısal olarak da ayrımcılığa sıkça rastlanmaktadır.²⁰ Birçok hak ihlali içinde barındıran ayrımcılık, benzer şekilde ötekileştirme teriminde olduğu gibi gerek

¹⁵ Melek Göregenli, *Temel Kavramlar: Önyargı, Kalıpyargı ve Ayrımcılık*, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 17.

¹⁶ Süleyman Akbulut, “Gerçekten Eşit miyiz? Acı(ma), Zayıf Gör(me) ve Yok Say(ma) Ekseninde Engelli Ayrımcılığı”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 150.

¹⁷ H. Andaç Demirtaş Madran, “Temel Beklenti Etkisi: Kendini Gerçekleştiren Kehanet”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 36.

¹⁸ Melek Göregenli, “Ayrımcılığın Meşrulaştırılması”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 63.

¹⁹ Gizem Tanay Aksaç ve Arzu Şenyurt Akdağ, *Ayrımcılık ve Engelli Hakları*, (Ankara: Engelli Kadın Derneği, 1. Baskı, 2015), 6-7.

²⁰ Murat Pakar, “Psikolojik Açından Önyargı ve Ayrımcılık”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 42.

medya gerek kamu alanında çok sık karşımıza çıkmaktadır.²¹ Bununla birlikte yapılan bilimsel çalışmalar, bir takım ayrımcı davranış ve tavırların sosyal süreçler sonucunda meydana çıktığını ve ayrımcılığın belli sosyal şartlara göre değişen bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle olgusal bir gerçeklik olarak toplumsal yönünü incelemek ayrımcılığın anlaşılması bakımından da önemlidir.²² Çünkü ayrımcılığın, sosyal sınıf meydana getirmek ve devam ettirmek için yönetici sınıfın menfaatlerini koruma amacı taşıyan politik bir yönü bulunmaktadır. Bununla birlikte yöneticiler, kendi mevkilerini devam ettirmek için ayrımcılığa ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak, hiçbir toplumda yönetim sınıfı çoğunluktan meydana gelmemektedir. Böylece ayrımcılığın mağdurları olan çoğunluklar ayrımcılığın asıl aktörleri konumunda olmaktadır.²³

Bir çeşit yerleştirme mekanizması olan ayrımcılık, önyargılarla beslenerek kurulan teorik kökende bir dışlama sistemi, bir hükmetme düzeneği olarak tanımlanmaktadır. Dolayısı ile hem insan hakları hem de ayrımcılık düşüncesinin aşılması bakımından önemli olan şey, insanlar arasındaki münasebetlerin kurulduğu dışlama ya da dışlanma formlarının ne olduğu ve ne tür bir sistematik tanımlamalar içerisinde ayrımcılığın oluşturulduğudur.²⁴ Sosyal gruplar arasında bağlantının olmaması önyargıları ortaya çıkartmakta, ayrışmayı ve sosyal mesafeyi arttırarak ayrımcılığı körüklemektedir. Diğer taraftan sosyal gruplar arasındaki iletişim sayesinde önyargıları ortaya çıkaran yanlış genellemeler fark edilerek, farklılık ve benzerlikler anlaşılabilir ve diğer grubun esasında zannedildiği gibi kötü ya da homojen olmadığı görülebilir.²⁵ Ayrımcılığın olası olduğu tüm hallerde bir grup hakkında varsayımsal olarak kişilerin görecekları muamele kararlaştırılmaktadır. Bu durumda bir gruba ait olan ya da olduğu varsayılan kişiler, sosyal, ekonomik haklardan ve eğitim haklarından dışlanarak hak ve özgürlüklerden eşit ölçüde yararlanamamaktadır.²⁶ Ayrıca, ayrımcılık, hukuk normları ile bir bütündür. Günümüzde, “ayrımcılık yasağı” ya da “ayrımcılık gözetmeme ilkesi” şeklinde isimlendirilen kavram, sair bütün insan hakları gibi canlı bir

²¹ Cem Özatalay, Seçil Doğuç, *Türkiye’de Ayrımcılık Algısı Türleri, Failleri, Boyutları*, (İstanbul: Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, Ceylan Matbaası, 2018), 5-6.

²² Kenan Çayır, “Gruplar arası İlişkiler Bağlamında Ayrımcılık”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 5.

²³ Göregenli, “Ayrımcılığın Meşrulaştırılması”, 62.

²⁴ Melek Göregenli, *Ayrımcılık ve İnsan Hakları Aralık 2007 Çalışma Toplantısı Raporu*, 2008, 1.

²⁵ Esra Çuhadar Gürkaynak, “Toplumsal Temas: Önyargı ve Ayrımcılığı Önlemek İçin Bir Sosyal Değişim Aracı Olarak Kullanılabilir mi?”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 255.

²⁶ İdil Işıl Gül, “Hukukta Ayrımcılık Yasağı”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 121.

kavram olarak gittikçe genişlemekte ve gelişmektedir. Önceleri meşru sayılan ayrımcı birçok davranış günümüzde “ayrımcılık” olarak değerlendirilmekte ve hukuki olarak yasaklanmaktadır.²⁷

Toplumsal düzenle yakından ilgili olan ve sistemsal köklü değişiklikler olmadan tam olarak ortadan kaldırılması mümkün olmayan ayrımcılıkla mücadele, bütün toplumun daha eşit ve adil bir yaşam sürmesi bakımından önemlidir.²⁸ Önyargı ve ayrımcılığı önlemenin ilk yolu, bu sosyal olguların nedenlerini meydana getiren zihinsel ve sosyal yapıları dönüştürmektir.²⁹ Nitekim gerek ön yargı gerek ayrımcılık tam olarak sona erdirilemez, ancak önemli ölçüde azaltılabilir. Bunun için alınması gereken birtakım önlemler bulunmaktadır.³⁰

- Çocuklar için en uygun bakım şartlarının hazırlanarak özgüveni yüksek, empati seviyesi gelişmiş, duygusal olarak olgunlaşmış çocuklar yetiştirmeye çabalamak.
- Çocuklara ve gençlere eleştiri becerileri kazanabilecekleri bir aile ve eğitim ortamı sağlamak.
- Eşitlik, adalet, barış, dayanışma gibi sosyal değerleri öne çıkartmak.
- Her çeşit alt kimliğin üstünde ortak insanlık fikrini yerleştirmek.
- Çeşitli alt kimlikleri tanımak/tanıtmak.
- Sosyal gruplar ile kimlikler arasındaki geçişleri özendirme.
- Kendini bilme, şahsiyeti üzerine düşünebilme, kendisi ile yüzleşebilme yeteneği kazandıracak öz dönüşümü gerçekleştirmek.
- Ayrımcılığa karşı toplumu eğiterek bilinçlendirmek.
- Ayrımcılık ifade eden her türlü davranış karşısında gerekli yaptırımları uygulamak.

²⁷ Ulaş Karan, “Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı: Hukuksal Çerçeve”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 136.

²⁸ Göregenli, “Ayrımcılığın Meşrulaştırılması”, 71.

²⁹ Melek Göregenli, “Önyargıyı ve Ayrımcılığı Azaltmak”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 247.

³⁰ Murat Paker, “Önyargı ve Ayrımcılığa İlişkisel Psikanalitik Bir Bakış”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012), 59-60.

1.3. YABANCI DÜŞMANLIĞI

Yabancı düşmanlığı kavramı, Yunanca'da korku anlamında “phobia” kelimesi ile “yabancı ve misafir” anlamında “xenos” kelimelerinin bir araya gelmesi ile ortaya çıkan Xenophobia kavramı ile ifade edilmektedir ve yabancından korkma anlamına gelmektedir.³¹ Yabancı düşmanlığının uluslararası kabul görmüş yasal bir tanımı yoktur. BM Özel Raportörü, yabancı düşmanlığının “özellikle diğerinin topluluk veya ulusun dışından geldiği veya yabancı olduğu algısına dayanan davranışı ifade ettiği” bir tanım önermektedir. Çağdaş ırkçılık biçimlerine ilişkin olarak, yabancı düşmanlığının “söz konusu bireylerin veya grupların gerçek veya algılanan coğrafi kökenleri ya da bu tür birey/gruplarla ilişkili değerler, inançlar ve/veya onları oluşturan uygulamalar nedeniyle bireylerin eşit haklara sahip olmadığı zaman” var olduğu belirtilmektedir. Genel olarak, yabancı düşmanlığı, diğerinin yabancı veya bir topluluk ya da ulusun dışından geldiği algısına dayalı ayrımcılığı ifade etmektedir.³² Basitçe söylemek gerekirse, yabancı düşmanlığı, yabancılara karşı duyulan korku veya nefrettir; ayrımcı tutum ve davranışlarda vücut bulur ve genellikle şiddet, her türlü suiistimal ve nefretin sergilenmesiyle sonuçlanır.³³ Yabancı düşmanlığı, ağır ekonomik eşitsizlikler ve kişilerin temel ekonomik ve sosyal koşullara erişimden ötekileştirilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Hedef kitle yabancı veya yabancı olarak algılanan göçmenler, mülteciler, sığınmacılar, yerlerinden edilmiş kişiler ve vatandaş olmayanlardır. Göçmen akını, bazen ev sahibi topluluk arasında yabancı düşmanlığının bir nedeni olarak da gösterilmektedir. Gerçek şu ki, yabancı düşmanlığı yabancılara reddedilme ve damgalanma tutumudur ve onu ırkçılıktan ayıran çizgiyi çok hızlı ve çok kolay bir şekilde geçebilir. Aksine, çok sayıda göçmenin varlığı mutlaka yabancı düşmanı veya ırkçı tepkilere neden olmaz.³⁴

Yabancı düşmanlığı, dünyanın her köşesinde bulunabilir. Topluma veya ulusal kimliğe yabancı olan ya da yabancı olduğu algısına dayalı olarak bireyleri dışlayarak

³¹ Emine Özmete, Halime Yıldırım, Serdarhan Duru, “Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 40/2, (2018) :193.

³² Filippo Grandi, *Guidance On Racism And Xenophobia*, UNHCR, 15.

³³ Ngozi Odiaka, “The Face Of Violence: Rethinking The Concept Of Xenophobia, Immigration Laws And The Rights Of Non-Citizens In South Africa”, *Bricks Law Journal*, 4/2, (2017): 40.

³⁴ Uluslararası Çalışma Ofisi (ILO) Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi (OHCHR) Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Ofisi (UNHCR) tarafından hazırlanan bir tartışma makalesi, *International Migration, Racism, Discrimination and Xenophobia*, (Cenevre: Birleşmiş Milletler ve Bağlı Kuruluşların Yayınları, 2001), 10.

reddeden ve genellikle kötüleyen tutum, davranış ve önyargı olarak tanımlanan yabancı düşmanlığı terimi, yabancılardan duyulan korkuya atıfta bulunmak için kullanılmakla birlikte daha yakın zamanlarda, kişinin kendi grubunun veya kültürünün diğerlerinden daha üstün olduğu tutumu ile karakterize edilen etnosentrizm terimi ile de bağlantılıdır. Yabancı düşmanlığı, Amerika bağlamında “yoğun bir muhalefet” olarak tanımlanan yerlilikten farklıdır. Yabancı (yani, Amerikalı olmayan) bağlantıları nedeniyle bir iç azınlığa özgü yerlici antagonizmalar, azınlıktaki tahriş edicilerin değişen karakterine ve günün değişen koşullarına cevaben büyük ölçüde değişebilir. Ayrıca, yabancı düşmanlığı, belirli bir toplulukta yabancı olan bireyleri, genellikle görünür özelliklerine veya yerli bireylerle olan görünür farklılıklarına bakılmaksızın hedef alır.³⁵ Özellikle Avrupa toplumlarında yabancılar, etnik, kültürel ve dini farklılıkları nedeni ile tehdit olarak görüldüğünden ortaya çıkan hoşgörüsüzlük kendilerini tehlike altında hisseden mülteci ve yabancılardan karşı tutum geliştirmeleri sonucunu doğurarak sosyal kutuplaşmayı derinleştirmektedir.³⁶ Küresel düzeyde ve ABD’de yabancı düşmanlığı gittikçe canlanmaktadır ve algılanan “yabancılığa” karşı bireyleri ve grupları hedef almaktadır. Bu yeniden canlanmanın etkileri, en güçlü yerleşimci devletler de dahil olmak üzere dünyanın her yerinde belirgindir. Bununla birlikte 2016 yılında uzmanlar, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda göçmenleri, mültecileri, Afrika kökenli insanları ve diğerlerini hedef alan ırkçılık ve yabancı düşmanlığının dünya çapında yeniden canlanması konusunda uyarmıştır. Bu dirilişin etkileri, en güçlü yerleşimci devletler de dahil olmak üzere dünyanın her yerinde kendini göstermeye devam etmektedir.³⁷ Ayrıca Avrupa’da yabancılara uygulanan çok kültürlülük ve asimilasyonist yaklaşımlar arasındaki ayrım, yabancı düşmanlığına yönelik eylemlerin ortak bir hedef doğrultusunda ilerlemesine engel olmaktadır. Bunun yanında, ekonomik göçün medya tarafından olumsuz olarak yansıtılması halk üzerinde korkuya sebep olmakta ve yabancı düşmanlığı ile mücadeleyi sekteye uğratmaktadır. Bu durum ülke yönetimlerinin göçmenlere yönelik sıkı tedbirler almasına neden olmaktadır.³⁸

³⁵ Sarah Deardorff Miller, *Xenophobia toward Refugees and Other Forced Migrants*, World Refugee Council Research Paper No.5, September 2018, (Canada: Centre for International Governance Innovation, 2018), 2.

³⁶ Nurgül Bekar, “Avrupa Birliği Ülkelerinde Yabancı Düşmanlığı ve Avrupa Güvenliğine Etkisi”, *Bilge Strateji*, 10/18 (2018): 132.

³⁷ Natsu Taylor Saito, “Why Xenophobia?”, *Berkeley La Raza Law Journal*, 31 (2021): 2.

³⁸ Mehmet Güneş, “Batıda Yükselen Göçmen Karşıtlığı ve Yabancı Düşmanlığının Göç İdaresine Etkileri”, *Conferans KAYSEM-11*, (October 2017): 2499.

Toplumsal alanda üretilen görüntü ve düşüncelere dayalı his ya da algılar yabancı düşmanlığını desteklemektedir. Bununla birlikte bu his ya da algıların tarafsız ve mantıklı verilerle temellendirildiği söylenemez. Ayrıca, yabancı düşmanlığı gözüyle dünyaya bakılması, sosyal ve kültürel olayların basitleştirilerek iyi-kötü gelişkilere indirgemeye neden olmaktadır.³⁹ Ucu ırkçılığa kadar varan yabancı düşmanlığı etnik düzen, toplumsal statü ve kültürel yönlerle incelendiğinde çeşitli topluluklarda farklı sınıflar çerçevesinde ortaya çıkabilmektedir. Ötekiler olarak adlandırılan kesimlere karşı saldırı, şiddet ve vahşet eylemleri yabancı düşmanlığının en önemli niteliklerini göstermektedir.⁴⁰ Yakın tarihimizde yaşanan 11 Eylül saldırılarından sonra, uluslararası terör ekseninde bireylerin içlerinde yaşadıkları “yabancı” korkusu çok kültürlü yaşam yerine tek kültürlülüğün benimsenmesi yönelimini ortaya çıkartmıştır. Yabancı düşmanlığını körükleyen bu türden düşüncelerin arkasında, milliyetçilik fikrinin yattığı söylenebilir.⁴¹

1.4. IRKÇILIK

Farklı insani yapı ve özelliklere sahip olmamız, tüm insanlara aynı şekilde davranılmasına engel değildir. Ancak bu farklılıklara bir takım olumsuz anlamlar yükleyerek, farklılık ve çeşitliliği üstün olma, aşağılık ya da tehlikeli olmakla bağlantılı hale getirerek bütün insanlara aynı davranılması gerektiğini kabul etmekte zorluk çekiyoruz. İşte ırkçılık, böyle bir düşüncenin sonucunda ortaya çıkan bir kavramdır.

Bir veya daha fazla ırk grubunun varsayılan biyolojik veya kültürel üstünlüğünün diğer ırk gruplarının aşağılık muamelesini veya sosyal konumlarını haklı çıkarmak için kullanıldığı irksal egemenlik ideolojisidir.⁴² Yüzyıllardır “kapitalist/ataerkil batı merkezli/Hıristiyan merkezli modern/sömürge dünya sisteminin kurumları tarafından siyasi, kültürel ve ekonomik olarak üretilmiş ve çoğaltılmış, insan çizgisi boyunca küresel bir üstünlük ve aşağılık hiyerarşisi⁴³ olan ırkçılık, baskın ırk grubunun insanları “ırklar” adı verilen sosyal gruplara ayırdığı ve sıraladığı, gücünü kaybetmiş toplumsal

³⁹ Patricia Brander, *Ayrımcılık ve Yabancı Düşmanlığı*, Gençlerle İnsan Hakları Eğitimi Kılavuzu – Avrupa Konseyi, Pusula, Çev. Burcu Yeşiladalı, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üni. Yay., 1. Baskı, 2008). 333.

⁴⁰ Bennur Öztürk, “Göçmenler ve Yabancı Düşmanlığı”, <https://www.tuicakademi.org/op-ed-gocmenler-ve-yabanci-dusmanligi/> (2021).

⁴¹ Burçin Araz, *11 Eylül Sonrasında Avrupa’da Yabancı Düşmanlığı ve İslamofobi*, (Yüksek Lisans Tezi: T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Avrupa Birliği Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı, 2019), 22.

⁴² Matthew Clair, Jeffrey S Denis, “Racism, Sociology of”, *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 2nd edition, 19, (2015): 857.

⁴³ Ramon Grosfoguel, “What is Racism?”, *Journal Of World-Systems Research*, 22, (2016), 10.

kaynakları ve fırsatları değersizleştirmek, güçsüzleştirmek ve farklı bir şekilde aşağılık olarak tanımlanan gruplara tahsis etmek için kullandığı örgütlü bir sosyal sistemdir.⁴⁴

İrkçılık sistemi sosyal ve bilişsel bir alt sistemden oluşur. Sosyal alt sistem, yerel (mikro) düzeydeki ayrımcılığın sosyal uygulamaları ve küresel (makro) düzeyde baskın gruplar, kuruluşlar ve kurumlar tarafından gücün kötüye kullanımı ile oluşturulmuştur. İrkçılığın çoğu klasik analizleri bu analiz düzeyine odaklanmaktadır; Bilişsel alt sistem ise baskın grup ve kurumların üyelerinin ayrımcı uygulamaları gündelik ırkçılığın görünür ve somut tezahürlerini oluştururken, bu tür uygulamalar aynı zamanda ırkçı önyargılara ve ideolojilere dayanan önyargılı etnik olaylar ve etkileşim modellerinden oluşan zihinsel bir temele sahiptir.⁴⁵ Dolayısı ile, ırk veya etnik kökeni aşağılamak ya da üstün görmek ırkçı uygulamaların genel bir görünüşü olduğundan bu iki davranışı da ırkçı filler olarak kabul etmek gerekmektedir. Buna göre ırkçılık tarih boyunca bir aşağılık/üstünlük sınıflaması olarak sayılmaktadır.⁴⁶ Kimliksel bir çeşit üstünlük arayışını gösteren ırkçılık, bireylerin farklı kök, kültür ya da ırklardan geldiğine işaret ederek bunlar arasında bir hiyerarşi oluşturmaktadır. Bununla birlikte ait olma duygusunu işleterek, güvenlik ve korunma ihtiyacını doyururken ortaya çıkardığı hiyerarşik bağ ile sömürge düzenini, baskıyı ve egemenliği meşru hale getirme görevi de görür.⁴⁷

İrkçılık, belirli bir ırkın doğal bir üstünlük ürettiğine dair inanç olarak ırkın insani özellik ve yeteneklerinin birincil belirleyicisi ve ırksal farklılıklar şeklinde de tanımlanır. CRRF⁴⁸ ırkçılığı sadece bir tutum olarak değil, bazı insanları etkileyen, ötekileştiren ve baskı altına alan bu tutumdan kaynaklanan belirli eylemler olarak tanımlamaktadır. İrkçılık insanları sadece kişilerarası düzeyde değil, aynı zamanda toplumun daha geniş yapıları, özellikle eğitim, adalet, medya, polislik, göçmenlik ve istihdam sistemlerinin yanı sıra nefret faaliyetleri ve hükümet politikaları yoluyla da etkilemektedir.⁴⁹

⁴⁴ David R. Williams, Jourdyn A. Lawrence, Brigitte A. Davis, “Racism and Health: Evidence and Needed Research”, *Annual Reviews Public Health*, 40 (2019), 106.

⁴⁵ Teun A. Van Dijk, “Discourse and Racism”, *Discourse & Society*, 10/2, (1999): 146.

⁴⁶ Mehmet Çakır, “Kültürel (Yeni) İrkçilik Nedir? Kuramsal Bir Değerlendirme”, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AKSOS)*, 6 (2019 Güz): 14.

⁴⁷ Murat Aktaş, “İrkçilik ve Milliyetçilik”, *International Social Mentality And Researcher Thinkers Journal*, 5/26 (2019): 1868.

⁴⁸ Comprehensive Refugee Response Framework (CRRF): Kapsamlı Mülteci Müdahale Çerçevesi demektir.

⁴⁹ Ilene Hyman, “Racism As A Determinant Of Immigrant Health”, *Academia Accelerating the world's research*, Strategic Initiatives and Innovations Directorate (SIID) of the Public Health Agency of Canada, 2009, 4.

İrkçılık fikrinin ne zaman ortaya çıktığına dair net bir bilgi yoktur. Ancak ırkçılığın kökenine dair 2 farklı görüş ileri sürülmektedir. İlk görüşe göre Hint Kast Sistemine ve Antik Çağda Yunan/Barbar farkında olduğu gibi tarihin her anında ırkçılık var olagelmıştır. Diğer düşünceye göre ise ırkçılık, kapitalizm sonucu ortaya çıkan baskıya dayanan bir sömürge anlayışıdır.⁵⁰ Bununla birlikte ırkçılık, her haliyle, bugün dünyada milyonlarca insan için büyük bir ayrımcılık, onursuzluk ve eşitliklessness nedeni olmaya devam etmektedir.⁵¹ Bu nedenle, ırkçılık, eksik vatandaşlığa, değersiz haklara, değersiz tanınmaya ve değersiz katılıma yol açtığı ve baskı kültürünü yarattığı için toplumsal kapsayıcılığı azaltabilecek güç dengesizlikleri oluşturur.⁵² İrkçılığın bir özelliği, yapısının ve ideolojisinin açıkça ırksal önyargılı olan bireysel aktörlerin yokluğunda hükümet ve kurumsal politikalarda devam etmesidir.⁵³

İrkçılık, genellikle kişilerarası anlamda anlaşılrsa da bireyler arasında hem bilinçli hem de bilinçsiz ayrımcı etkileşimler olmak üzere birçok biçim alır.⁵⁴ Bireysel veya içselleştirilmiş ırkçılık bireylerin içindedir. Bunlar, bireyin içinde bulunan ırkçılığın özel tezahürleridir. Örnekler arasında önyargı, yabancı düşmanlığı, içselleştirilmiş baskı ve ayrıcalık ve baskın kültürden etkilenen ırkla ilgili inançlar sayılabilir.⁵⁵ Buna karşın sistemik/ kurumsal ırkçılık, bir kuruluşun veya sosyal yapının renk, kültür veya etnik kökenleri nedeniyle insanlara uygun ve profesyonel bir hizmet sunamamasını ifade etmektedir. Etnik azınlık gruplarındaki insanları dezavantajlı duruma getiren farkında olmadan önyargı, cehalet, düşüncesizlik ve ırkçı kalıplaşma yoluyla ayrımcılığa yol açan süreçlerde, tutumlarda ve davranışlarda görülebilmemesine veya tespit edilebilmesine rağmen daha az doğrudan görülebilmektedir. Kurumsal ırkçılık, politikaların, uygulamaların ve prosedürlerin ırksal grupları dışladığı ve/veya engel teşkil ettiği

⁵⁰ Eylem Sayın & Hakan Candan “Küresel İrkçılığın Yükselişi”, *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4, 2016, 37.

⁵¹ Anna Spain Bradley, “Human Rights Racism”, *Harvard Human Rights Journal*, 32, (2019): 1.

⁵² Maria Veronica Svetaz vd., *The Traumatic Impact of Racism and Discrimination on Young People and How to Talk About It*, Section 6. Working With Adolescents Who Have Endured Trauma And Marginalization, Ed. Kennet R. Gingsburg, American Academy of Pediatrics Dedicated To The Health of All Children, Excerpted from *Reaching Teens*, 2nd Edition Strength-Based, Trauma-Sensitive, Resilience-Building Communication Strategies Rooted in Positive Youth Development, 314.

⁵³ Williams, Lawrence Davis. “Racism and Health: Evidence and Needed Research”, 106.

⁵⁴ Hyman, “Racism As A Determinant Of Immigrant Health”, 5.

⁵⁵ Keith Lawrence, Terry Keleher, “Chronic Disparity: Strong and Pervasive Evidence of Racial Inequalities Poverty Outcomes Structural Racism”, *Race and Public Policy Conference 2004*, 1.

kuruluşlarda da ortaya çıkar. Irkçılıkta olduğu gibi, ırk burada da toplumsal bir yapı olarak anlaşılmaktadır.⁵⁶

1.4.1. Irkçılığın Tarihsel Süreci

Avrupa’da Orta Çağ, öncelikle din tarafından şekillendirildi. Böylece, dış görünüş değil, vaftiz olma ve Hıristiyanlığı kabul etme isteği kişinin sosyal konumunu belirlemiştir. Hıristiyan kilisesinin evrensellik iddiası, ırk kriterlerinin yaratılmasını engelledi. Ancak, siyah Müslüman Afrika birlikleri, Kutsal Topraklardaki haçlılarda dehşete neden olmakla birlikte bu durum genel bir sorun teşkil etmemiştir.⁵⁷ Irkçılık uzun bir tarihi geçmişe sahip olup, çeşitli ülkelere giderek o ülkeleri ve halklarını sömüren beyazların, mevcudiyetlerini sürekli kılmak için kendilerini üstün gören anlayışlar ortaya koymaları ile başlamıştır.⁵⁸ Batı’da ırkçılık, modern dünyanın kapitalist sistemi ve sömürgeciliğin ortaya çıkardığı en önemli olgusu olarak var olmuştur. Batı’da ortaya çıkan kolonyalizm ve kapitalizm ekseninde tarih boyunca çeşitli şekillerde görülen ırkçılığın ilk aşaması Amerika ve Karayipler’in yerli haklı olan Kızılderililerin karşılaştığı talan ve sömürgeciliğe uğramasıdır. Bu talan, baskı ve sömürgecilik Batı tarafından ırkçılık aracı olarak kullanılmaya çalışılmış ve Gaines de Sepulveda (İspanyol ilâhiyatçı) ilk kez 1550’de, Kızılderililer ‘in beyazlara hizmet etmek için yaratılan aşağılık bir ırk olduğunu öne sürmüştür.⁵⁹ Özellikle 15. asrın sonlarından itibaren Avrupalıların coğrafi keşifler ile Asya, Afrika ve Amerika’yı bulmaları, buralarda yaşayan ve kendilerinden çok farklı özelliklere sahip insanları tanımaları, Avrupalıların keşfederek yerleştikleri yerlerde yerli halkla yaşamayı tercih etmeyerek sınırlar çizmelerini sağlamıştır. Kendilerinden farklı gördükleri insanları ırk sınıflarına ayırarak ötekileştiren Avrupalıların bu davranışlarının altında geçmişlerinden getirdikleri önyargı ve sömürgeciliğin getirdiği adaletsiz yaklaşım etkili olmuştur.⁶⁰

⁵⁶ Hyman, “Racism As A Determinant Of Immigrant Health”, 5.

⁵⁷ Boris Barth, “Racism”, *EGO European History Online*, 2010, http://ieg-ego.eu/en/threads/europe-and-the-world/racism#InsertNoteID_4_marker5 Erişim T. 25.02.2022.

⁵⁸ Ali Murat Kırık vd., “Bir Tutum ve Davranış Biçimi Olarak Irkçılığın Pekiştirilmesinde Reklamcılığın Rolü”, *Asya Studies-Academic Social Studies/Akademik Sosyal Araştırmalar*, 4, (2018), 17.

⁵⁹ Recep Şentürk, Kadir Canatan, “Irkçılık”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: TDV Yay., 19/1999), 129.

⁶⁰ Sevim Aşar, *Irk ve Irkçılık Üzerine Tartışmalar ve Yeni Irkçılık*, (Yüksek Lisans Tezi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Siyaset Bilimi Bilim Dalı, Ankara, 2009), 10.

17. asrın ilk yarısından itibaren Amerika’da beyaz ve siyah işçiler arasında yapılan ayırım ve her türlü şartlarda çalışmaya hazır, ucuz işçiler olan ve hatta beyazlara ait hiçbir şeyi taklit edemeyen siyahlara yönelik “köle” ve “hayvan sürüsü” muamelesi ırkçılığın bir başka yönünü göstermiştir.⁶¹ Irkçılık fikri, emperyalizmin ortaya çıktığı 17. asrın sonlarından itibaren özellikle de Afrika’nın Avrupalılarca kuşatılması ile hızla yayılarak yapılan ırksal sınıflandırmalar, bazı topluluklar üzerinde hakimiyet kurmak için bir sebep teşkil etmiştir. Irkçılık fikri asıl olarak 18. Yüzyıldan sonra şekillenmeye başlayan ve günümüzde de varlığını devam ettiren modern, olgusal bir gerçekliktir.⁶²

18. asırda birçok Avrupalı antropolog ve felsefeci ırk olgusu üzerinde çalışarak ırkı farklı biçimlerde açıklamışlardır. Bu çalışmalarda fiziksel özelliklerin görülebilir en belirgin olan deri rengi, ırksal sınıflandırmaların temelini oluşturmaktadır. Günümüze kadar gelen, Amerika ve Avrupa’nın en büyük sorunu olan siyah-beyaz ayırımı bu durumu açıkça ortaya koymaktadır. Çünkü ırk kavramından aynı genetik özelliklere sahip ve belirli fiziksel ve zihinsel yapıda olan bir grup insan anlaşılmaktadır. Buna karşın 19. asırda Darwin, Lamarck, Mendel ve Wallace tarafından yapılan çalışmalar ırksal sınıflandırmanın sorunlu olduğunu ortaya koymuştur. Çünkü bu çalışmalar birbirinden çok farklı genetik özelliklerin bir toplumda var olabileceğini göstermiştir. Bu nedenle, insanları ortak bir takım genetik niteliklere ayırarak sınıflandırmak “ırk içinde ırklar”ın doğması gibi bir sorun ortaya çıkaracaktır. Yine 20. asra geldiğimizde bazı antropologların deri rengi, saç tipi gibi özelliklere göre insanları sınıflandırmanın yüzeysel olacağını göstermişlerdir.⁶³ Dolayısı ile toplumları sınıflarken yapılan bu klasik ırk ayırımı sağlam bir temele sahip değildir.

18. asırda “ırk” hakkındaki çalışmalar, biyolojik özellikleri sebebiyle insanları öznel olarak sınıflandırma üzerine kurulmuştur. Buna göre “beyaz adam” hiyerarşik olarak en üstte kabul edilmektedir. Esasen çeşitli şekillerde her toplumda görülebilen bir olgu olan ırkçılıkla ilgili Batı’da yapılan bu çalışmalar zamanla dayanak noktası oluşturmuştur. Nitekim her tür karşı çabaya rağmen ırkçılık, Batı’daki yaşamsal alanını genişletmektedir. Bununla birlikte ırk ile ilgili olarak ilk bilimsel faaliyetler 18. Yüzyılın

⁶¹ Şentürk, Canatan, “Irkçılık”, 129.

⁶² Özge Ünlütürk, “Irk” Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Adli Antropolojide Kullanımı”, *Antropoloji*, 29 (2015):94.

⁶³ Ahmet Aslan, “Irkçılık Nedir?”, *Anatomi Serisi*, <https://perspektif.eu/2020/05/30/irkcilik-nedir/> *Perspektif*, 2020. Erişim T. 28.02.2022.

başlarında gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bunun nedeni ise Avrupalı devletlerin sömürge ideolojisi sonucu oluşturdukları yeni düzeni haklı gösterme çabalarıdır.⁶⁴

18. asrın sonlarında meydana gelen Fransız İhtilali sonucu, dünyada ırkçılıkla beraber milliyetçilik fikri de yayılmaya başlamış ve Avrupa’da ortaya çıkan milliyetçilik düşüncesi ırk söylemini de içine alarak millet kavramını öne çıkarmıştır. 19. Asırda ise Avrupalılar ulus sınırları oluşturup güçlendirirken, kendilerini de farklılaştırarak irksallaştırmışlardır.⁶⁵

İrkçilik tarihinde öne çıkan en önemli ikinci etnik unsur ise Yahudiler ve Yahudiliktir. Zira Yahudilik inancında İsrail Oğulları kendilerini Tanrı “Yahve” tarafından seçilmiş gördükleri için hem bu dünyada hem ölüm sonrası hayatta üstün bir konumdadırlar. Yahudiler için Yahudi olmayanlar köle konumunda olup, her çeşit kötü muameleyi hak etmektedirler ve hatta öldürülmeleri teşvik edilmiştir. Dinlerinin gereği olarak ırkçılığı benimseyen Yahudiler, halen ırkçı katliamlar gerçekleştirirken, önceleri kendileri de Babil Sürgünü ve Roma Esaretinde olduğu gibi ırkçı yaklaşımlar görmüşlerdir. Yahudi-Hıristiyan mücadelesi sonunda özellikle Avrupa’daki Yahudiler birçok baskı ve tecride uğramış, yerli halktan dışlanarak soykırımla karşı karşıya kalmışlardır. Yahudilere yönelik baskı ve soykırımın temel sebebi hem dini hem de ırkçı bir yapısı olması nedeniyle ulusal bir din olarak kabul edilen Yahudilikten kaynaklandığı görülmektedir. Yahudilerin maruz kaldıkları baskılar ırkçılık tarihinin lekelerinden olan Holokost’u ortaya çıkarmıştır. Böylece Avrupa’da Hitler Almanya’sı örneğinde olduğu gibi birçok Yahudi, ırkçı hislerle öldürüldü.⁶⁶

19. asırda son şeklini alan ırkçılık fikri, evrensel olanı inkâr etmek, gerçek dışı ve zorlama sınıflar oluşturarak insanları değerlendirmek, farklılıkları belirginleştirmek ve değişmez olduğunu öne sürmek şekline evrilmiştir. Böylece evrensel olana karşı farklılıkçı ırkçılık ve eşitsizliğe bağlı ırkçılık/ asimilasyona dayanan ırkçılık olmak üzere iki tür ırkçılık ideolojisi ortaya çıkmıştır.⁶⁷ Bu asırda ortaya çıkan yeni ilişki şekli sürekli

⁶⁴ Kırık vd., “Bir Tutum ve Davranış Biçimi Olarak İrkçılığın Pekiştirilmesinde Reklamcılığın Rolü”, 17.

⁶⁵ Mehtap Güneş, *Türkiye’de Siyasal Dergilerde İrkçı-Ayrımcı Söylemler*, (Yüksek Lisans Tezi: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, 2013), 18.

⁶⁶ Osman Sezgin, “İrkçilik; Tarihi Süreci ve Günümüzdeki Yeri”, *Uluslararası Gözlem ve Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 2020, https://ugsam.org/wpcontent/uploads/2020/10/DN92_Irkcilik_Tarihi_Sureci_ve_Gunumuzdeki_Yeri.pdf, Erişim T. 28.02.2022.

⁶⁷ Deniz Vardar, “Yeni İrkçılığın Doğuşu: Başlangıca Dönüş mü?”, *Birikim Dergisi*, 76 (1995), <https://birikimdergisi.com/dergiler/birikim/1/sayi-76-agustos-1995/2274/yeni-irkciligin-dogusu-baslangica-donus-mu/2763> Erişim T. 28.02.2022.

yeni teorileri de gündeme getiriyordu. Aydınlanma dönemi Fransız düşünürleri olan Boulainvilliers ve Buffone gibi filozofların ırkçı görüşlerinin ardından ırkçılığı sistematik hale getiren kişi Kont Joseph Arthur de Gobineau'dur. Ona göre beyaz ırk akıl ve doğruluğu; sarı ırk fayda, düzen ve orta yolu; siyah ırkın ise hırs, lirik ve artistik yetenekleri temsil etmekte ve kuzeyli beyaz ırk insanlığın en üstünde yer almaktaydı. Buna karşın ABD ve İngiltere'de ortaya çıkan ırkçı söylemler genellikle sosyal ve ekonomik nedenlere bağlanmaktaydı. Bu teoriler, siyahların fiziksel olarak daha aşağıda olduklarını iddia etmekte birlikte ileride gelişen siyahî bilincin sosyal ve ekonomik yönden beyazlar açısından tehlikeli olabileceği dile getirilmiştir. Aynı zamanda, Afrikalıların Asyalılara göre doğum oranlarının yüksekliği beyaz ırkın ileride güç kaybedebileceği fikrinin de ortaya atılmasına neden olmuştur.⁶⁸

Tarihi seyri incelendiğinde ırkçılığın çeşitli şekillerde ortaya çıktığı görülmektedir. Bir teori olarak ırkçılık kökenini 19. asırda bulmakla birlikte ırkları fiziksel özelliklerine göre ayıran bir biçimsel ırkçılığa dönüşmüştür. 20. asırda ise ırkçılık genel olarak emperyalizm ile bağlantılı olarak sömürge altındaki ırkların daha aşağı seviyede ırklar oldukları değerlendirilmiştir.⁶⁹ Ayrıca, 19. asrın sonundan bu yana sosyal ilişkilerin biyolojik olarak yorumlanmasının bir sonucu olarak, yeni ırk davranış biçimlerinin ortaya çıkmasıyla yakından ilişkili olan Ojeni'dir. Bu disiplin, belirli hastalıkların açıkça kalıtsal olduğu ve sonuç olarak kalıtımı hedef alan biyolojik önlemlerin tüm bir insanın kalitesini önemli ölçüde artırabileceği gözlemine dayanmaktaydı. Bu durum, belirli "aşağı" insan gruplarının üremesi engellendiğinde de doğru kabul edildi. Bununla birlikte, Ojenistler, "istenmeyenlerin" "arzu edilenlerden" daha enerjik bir şekilde çoğaldıkları ve biyolojik anlamda aşağı olarak görülmesi gereken, istenmeyen alt sınıflar veya halklar yarattığı inancında "en uygun olanın hayatta kalması" varsayımıyla çelişiyordu. Bu durumun 20. yüzyılda kalıcı etki ortaya çıkaracak teorik sonuçları oldu. Batı toplumlarında doğal seçilimin devlet düzenlemeleri ve medenileşme süreci tarafından geçersiz kılındığı ve böylece insanların kalitesinin dramatik bir şekilde yozlaşma tehdidinde bulunduğu açık görünüyordu. Bunun korkunç sonuçları oldu; çünkü bireysel yükseliş ve düşüş süreci tüm halklara ve uluslararası sisteme aktarıldı. Bu dünya görüşüne göre var olma mücadelesi, sadece hayvanlar

⁶⁸ Şentürk, Canatan, "İrkçılık", 129.

⁶⁹ Araz, *11 Eylül Sonrasında Avrupa'da Yabancı Düşmanlığı ve İslamofobi*, 12.

aleminde türler ve cinsler arasında değil, aynı zamanda kişinin bireysel bakış açısına bağlı olarak halklar, milletler ve ırklar arasında da gerçekleşti.⁷⁰

20. asır “tek dünya sistemi” fikrinin ileri sürüldüğü Batı’da ırkçılık düşüncesi faşist politikalara indirgendikten sonra birtakım uluslar, kendi ırklarının üstün olmasından ve dünyayı kendilerinin kurtaracağından bahsetmeye başladılar. Almanya’nın Yahudilere yönelik soykırımlarının ardında da bu düşünce yatmaktadır. Buna karşılık Avrupa’daki Yahudi düşmanlığı ile pratikteki antisemitizm, Adolf Hitler’in “Cermenlerin ırkının üstünlüğü” fikrini ortaya atan yeni bir düşünce değil, Batı’da ortaya çıkan bir ırkçılık şeklidir.⁷¹

20. asrın sonlarında küreselleşme sonucu Avrupa ülkeleri statükolarını korumak için kendilerine yeni düşman edinmek istemişler, Müslümanlar ve İslam dinini Avrupa’ya karşı bir tehdit unsuru olarak görmüşler ve düşman ilan etmişlerdir. Bu durum Avrupa’da aşırı sağcı düşüncelerin yükselerek ırkçı eylemleri arttırmıştır. Bununla birlikte Avrupa’da aşırı sağın yükselmesi AB üyesi ülkelerde Müslümanlara yönelik ekonomik, sosyal ve kültürel ayrımcılıklar yapılmasını tetiklemiştir. Böylece 21. asır İslam ve Batı arasında bir medeniyetler çatışmasını ortaya çıkarmıştır.⁷² Diğer taraftan Avrupa’daki Müslümanların güçlenerek artan ırkçı saldırılara uğradıkları görülmektedir. Almanya’da Türker’e, Fransa’da Cezayirliilere karşı yapılan saldırılar buna örnek olarak gösterilebilir. Bu durum, Batı’da ırkçılık ideolojisinin tekrar canlandığını göstermektedir.⁷³

Sonuç olarak bakıldığında, tarihi süreçte ırkçılığın üç aşamada gerçekleştiği görülmektedir:

İlki, modern ırkçılığı hazırlayan, insanları kan bağı temeline göre ayırıştırarak taşıdıkları kanın, onların âdeta değişmez kaderi olduğu ideolojisi çerçevesinde yükselen ve bu bağlamda insanları ötekileştirerek dışlayan ya da radikal bir biçimde ayırıştırıran -hatta toplu katliamlara maruz bırakan- prototip ırkçılık. Örnekler: 15. asırda Müslümanların ve Yahudilerin yeniden fetih sürecinde İber Yarımadası’ndan sürülmeleri, Protestan Huguenotlar’ın 17. asrın sonlarında Fransa’dan göç etmeye zorlanmaları.

⁷⁰ Barth, “Racism”, http://ieg-ego.eu/en/threads/europe-and-the-world/racism#InsertNoteID_4_marker5. Erişim T. 01.03.2022.

⁷¹ Şentürk, Canatan, “İrkçılık”, 129-130.

⁷² Murat Ercan, “Avrupa Birliği’nde Yükselen Sağ ve İrkçi Politikalar: 21.Yüzyıl Barış Projesinin Sonunu mu getiriyor?”, *Akademik Bakış Dergisi*, 61 (2017), 42.

⁷³ Şentürk, Canatan, “İrkçılık”, 130.

İkincisi, biyolojik ve fiziksel özelliklere göre insanları kategorilere -ırklara- ayıran ve bu niteliklerin değişmez sosyal davranış kalıplarının temeli olduğunu iddia ederek ırklar arasında bir hiyerarşi olduğunu varsayan modern ırkçılık. Örnekler: Siyahilerin ve Yahudilerin dışlanması, şiddete maruz bırakılmaları, içlerinden din değiştirenlerin dahi o toplumda kabul edilmesi, kolonyalist dönemde yerlilere karşı takınılan tavır gibi.

Sonuncusu ise, kültürel farklılık ve özelliklerin antropolojik olarak âdetâta değişmez nitelikler olduğunu iddia ederek, farklılıkların ya da çeşitli kültürlerin bir arada olmasını tehlike sayan, birey ya da toplumun başka bir kültür içerisinde erimesinin (asimilasyon) mümkün olmadığını kanıksayan, “özcü kültürçülük” olarak da tanımlanan kültürel ırkçılık.⁷⁴

1.4.2. Irkçılığın Nedenleri

İnsanlık tarihi boyunca gündemde olmuş patolojik bir zihinsel durumun toplumsal yansıması olan ırkçılık, tarihsel süreçte faşizm, asabiyet, kavmiyetçilik, holiganizm, mikro milliyetçilik vb. değişik isimlerde ve formlarda günümüze dek ulaşmıştır. Özellikle küreselleşme ve bilgi çağının ortaya çıkararak yeniden yorumlanmasını sağlayan ırkçılık, tüm insanlığın toplumsal huzurunu ve barışını tehdit eden bir olgudur.

Alman ırkının üstünlüğü iddiasında olan Nazizm belası II. Dünya Savaşı’nda yüzbinlerce insanın ölümüne neden olarak sonuçları itibariyle insanlık için ibret alınması gereken önemli bir sahnedir. Ayrıca İsrailoğullarının üstünlüğünü savunan Siyonizm’in Filistinliler üzerindeki baskı ve asimilasyonu halen devam etmektedir. Bununla birlikte Amerika ve Güney Afrika’da yakın zamana kadar karşılaştığımız otobüslere ve restoranlara “siyahlar ve köpekler giremez!” ibarelerinin yazıldığı günümüzde yaşadığımız ırkçı, faşist- milliyetçi düşüncelerden bir farkının olmadığı iyi bilinmelidir. Irkçılık insan aklının geldiği en ilkel seviyedir. Diğer yandan farklı renk ve dillerde yaratılmış olmanın üstünlük sayılması, insanlığın fitratına isyanıdır.⁷⁵

⁷⁴ Yaşar Aydın, “Irkçılıkla İlgili Kavram Karmaşası: Irkçılık Nedir, Ne Değildir?”, *Perspektif*, 2020. https://perspektif.eu/2020/07/07/irkcilikle-ilgili-kavram-karmasasi-irkcilik-nedir-ne-degildir/#_ftnref1 Erişim T. 01.03.2022.

⁷⁵ Necmettin Çalışkan, “İçimizdeki Hitler Canavarına Dur! Diyelim”, *Millî Gazete, Köşe Yazıları*, 2018, <http://www.necmettincaliskan.com.tr/icimizdeki-hitler-canavarina-dur-diyelim/> Erişim T. 01.03.2022.

İrkçılığın birçok gerekçesi vardır. Temelde on gerekçeye dayanan ırkçılık sebeplerini şu şekilde açıklamak mümkündür.

İlk olarak, ırkçı inançların bir nedeni, kişisel çıkarlardır. 17. ve 18. yüzyıllar boyunca Afrika'dan insanlar kaçırılarak köleliğe zorlandı. Bunun nedeni, Avrupalı yatırımcıların sözleşmeli hizmetçilerin Amerika'da tütün, şeker ve pamuk yetiştirmek için gereken işi yapamayacaklarını anlamalarıydı. Avrupalılar gönüllü işçileri çekmeye çalışmak yerine köleliği kullanmaya karar verdiler. Barbarca eylemi meşrulaştırmaları gerekiyordu, bu yüzden kölelerin insandan daha az olması nedeniyle köleliğin kabul edilebilir olduğunu iddia ettiler.

İkinci olarak, cehalet ırkçılığı besleyen diğer bir etken olduğu görülmekle birlikte, tarihin en zeki beyinlerinden bazıları ırkçı inançları desteklemiştir. 18. yüzyılın sonlarında bilim, entelektüel otorite olarak din ve hurafenin yerini aldı. O halde, melez çocukların daha fazla sağlık sorunu ve daha kısa ömürleri olduğu gibi birçok ırkçı inancı haklı çıkaran şey "bilim"di. "Bilimsel ırkçılık" fiziksel antropolojiye, kraniyometriye ve diğer gözden düşmüş yöntemlere dayanmaktaydı.

Üçüncü neden ise statükoyu devam ettirmektir. Statükoyu sürdürmek, genellikle "barışı korumak" veya kanun ve düzeni sağlamak şeklinde meşrulaştırılmıştır. Amerika'da ırkçı fikirlerin uzun zamandır ırksal eşitsizliklere karşı direnişi bastırmak için kullanılması bunu doğrulamaktadır. İnsanlar ırkçı şeylere "Siyah insanlar doğal olarak daha şiddetli ve tehlikelidir vb." inandıklarında polis vahşeti veya toplu hapsedmelerden rahatsız olmazlar. İrkçı kurumlardan yararlananlar, ayrımcılığı destekleyen ırkçı fikirlere ihtiyaç duyarlar, aksi takdirde toplum statükoya isyan eder.

Dördüncü olarak, ırk ayrımcılığı yapan ve insanları yoksulluk içinde tutan politikalar ırkçı inançları pekiştirmektedir. Konut yasaları bunun en iyi örneğidir. Birçok yasa, siyahi insanları belirli mahallelerde ev sahibi olmaktan alıkoydu, onları daha düşük kaliteli konutlara yönlendirdi ve servet biriktirmelerini engelledi. Toplum siyahların sadece düşük gelirlili, suç dolu mahallelerde nasıl yaşadıklarına ve bunun bir şekilde bir seçim olduğuna dair inançları haklı çıkardığına inanmaktadır.

Beşincisi, ırkçı fikirlerin gelişmeye devam etmesinin ana nedenlerinden biri, "iyi" insanların buna karşı sesini yükseltmemesidir. Birçoğu ırkçılığı sevmez, ancak onu gerçekten anlamakta veya ona meydan okumakta başarısız olurlar. Beyaz kölelik karşıtları köleliğe karşı savaşırken, siyah insanları Amerika'da tam, eşit vatandaşlar olmaktan alıkoyan yasaların, inançların ve toplumsal alışkanlıkların peşinden

gitmediler. Bugün birçok iyi niyetli insan, “herkesi sevmenin” ırkçılığa son vereceğine inanıyor, ancak ırkçılığın sistemik doğası göz önüne alındığında, yalnızca sistemik değişimin gerçek bir etkisi olabilir.

Altıncı etken olarak medya sayılabilir. Medyanın (kitaplar, TV, müzik, filmler vb.) ırkı nasıl temsil ettiği, toplumun ırkı nasıl gördüğü üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Medya genel olarak bir kültürün yansıması olsa da ırksal klişeleri canlı ve iyi tutar ve bu nedenle ırkçılığı körüklemektedir. Medyadaki ırkçılık genellikle incelikli ve kötü niyetli değildir, ancak inanılmaz derecede olumsuz etkileri vardır. Örnek olarak, siyah erkekler medyada şiddet suçlarının faileri olarak aşırı temsil edilirken, siyah insanlar da yoksullukla ilgili haberlerde aşırı temsil edilmektedir. Bu, siyah insanların kendilerine bakışını ve toplumun siyah insanlara yönelik algısını etkilemektedir.

Yedincisi, sadece aynı inançları paylaşan insanlarla etkileşimde bulunmak, bireyler için ırkçılığın temel nedenidir. Birinin etrafı ırkçı aile üyeleri veya arkadaşlarla çevriliyse, muhtemelen aynı inançları paylaşacaktır. Irkla ilgili “olumlu” genellemeler bile zararlıdır ve eğer birisi çeşitlilik içeren bir topluluğun parçası değilse, bunlara meydan okumak zordur. Asla bir yankı odasının dışına çıkmamak ırkçılığı canlı tutar.

Sekizincisi, insanların kendi içlerindeki ırkçılığı yeterince tanımamalarıdır. Birçoğu, ırkçılığın yalnızca kölelik, ayrımcılık veya ırka özel olumsuz ve bariz referanslar gibi görünebileceğine inanıyor. İnsanlar genellikle biri beyaz başlık takmadığı veya ırkçı hakaretler kullanmadığı sürece ırkçı olamayacağı tuzağına düşer. Önyargıları tanıma, sorumluluk kabul etme ve daha iyi olma konusundaki bu başarısızlık, ırkçılığın hala bu kadar ısrarcı olmasının temel nedenidir.

Dokuzuncusu insanlar hakkında hızlı kararlar vermedir. İnsanlar görünüşlerine, kıyafetlerine, konuşmalarına ve diğer fiziksel özelliklerine göre başkalarını çok çabuk yargırlar. Medyanın ırkı temsil etme biçimi ve ırkçı inançların ısrarı nedeniyle, tüm insan gruplarını “tembel”, “şiddetli”, “gürültülü” vb. olarak kategorize etmek çok kolaydır. Bazen, Asyalı insanların sıklıkla “akıllı” ve “sessiz” olarak kalıplaşmış olmaları gibi genellemeler mutlaka kötü değildir. Meydan okunmadığında, bu yıldırım hızındaki yargılar, insanların nasıl algılandığı ve elde ettikleri fırsatların türleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Son olarak başkalarını suçlamak ırkçılığın bir diğer nedenidir. Birçok insan için başkalarını suçlamak bir reflekstir. “Yasadışı göçmenler işlerimizi çalıyor!” gibi ifadelerde bunu görebilmek mümkün. İşler pek iyi gitmediğinde toplum her zaman bir

günah keçisi arar. Tarihsel olarak, bu rolü üstlenen ırksal (ve genellikle dini) azınlıklar olmaktadır. Bu günah keçisini haklı çıkarmak için ırkçı inançlar kullanılmaktadır. Bu, küskünlüğü ve kırgınlığı körükleyerek zaten savunmasız olan insanları daha da savunmasız hale getirmektedir.⁷⁶

İrkçılık, korunması gereken ideolojik bir koşul olarak var olagelmıştır. Özünde kültürel ve politik gücün getirdiği yaygın dengesizlik sonucu ortaya çıkan tahakkümü yansıtan ırkçılık ideolojinin bir nedeni onun güç boyutudur. Bu güç boyutu beraberinde getirdiği önyargı ayrıcalığın bir yönüne işaret etmektedir. Çünkü ırksal güç ve bir sistem olarak ırkçılık kavramı, beraberinde getirdiği azınlıklar üzerindeki baskı, ırkçılık tarihi veya çağdaş dünyada güç boyutu olmadan düşünülemez.⁷⁷

Ayrıca, başta “kibir” olmak üzere bir takım kişisel özellikler ırkçılığın sebebi olabilmektedir. Kibirlenen insan kendini üstün görerek “benlik” duygusuyla kendisini başkalarıyla karşılaştıramayacağı bir konuma ulaşır. Böylece ayrımcılık hastalığına tutularak ırkçılığa boyun eğmeye başlar. İrkçılık yapmakta bir başka kişisel karakter ise “taassup/bağnazlık” olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ise, bir şeylerin veya bazı kimselerin körü körüne ardından gitmek, kayıtsız koşulsuz her yanlışı savunmak demektir. Bir diğer karakter ise, “ucb”dur. Ucb, kişinin veya toplumun kendisini başka insan ya da toplumlardan üstün ve faziletli görmesi, diğerlerini ise daha alt seviyede görmesi durumudur. Bununla birlikte ırkçılığa neden olan bir başka husus da insanlardan yüz çevirerek onları dışlamak şeklinde ortaya çıkmaktadır.⁷⁸

İrkçılık, araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmaya çalışmış ve açıklanmıştır. Tarihi süreçte ırkçılık konusunda çok farklı teorilerin ortaya atıldığı görülmektedir. Bunlardan bazıları, ırkçılar tarafından ırkçılığı açıklayan teoriler, ırkçılık konusunda psikoloji, sosyal psikoloji, psikanalitik yönden geliştirilen teoriler, siyasi ve sosyolojik arka planı bakımından ırkçılık teorileri, ekonomik yönden ırkçılığa yaklaşan kuramlar, İdeolojik bakış açısı sunan yaklaşımla ve ırkçılığın bazı boyutlarını açıklayan teoriler olmak üzere sıralanabilir.⁷⁹ Dolayısı ile bu kuram ve teoriler ekseninde ırkçılığın nedenlerini aramak gerekmektedir.

⁷⁶ <https://www.humanrightscareers.com/issues/root-causes-of-racism/> Erişim T: 01.03.2022.

⁷⁷ Amanuel Elias, Fethi Mansouri, Yin Paradies, “The Causes of Racism”, *Racism in Australia Today*, 2021, 144.

⁷⁸ Necmettin Çalışkan, “İrk Bir Tercih Olmadığı Gibi Üstünlük Sebebi De Olamaz”, 2020, <https://www.hatayinternetv.com/haber/necmettin-caliskan-irk-bir-tercih-olmadigi-gibi-ustunluk-sebebi-de-olamaz-147146> Erişim T. 01.01.2022.

⁷⁹ Alaeddin Şenel, *İrk ve İrkçılık Düşüncesi*, (Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2. Baskı, 1984), 138 vd.

Sonuç olarak ırkçılığın ekonomik, politik, psikolojik, sosyal ve kültürel yapı farklılıkları, ayrıcalıkların eşitsiz dağılımını sistematikleştiren ve sürdüren eylem ve inançlar, bireyler tarafından onaylanan açık bağınazlık fikirleri, kölelik mirası, servet ve zenginlik elde etme ve sürdürme isteği ve buna bağlı olarak ortaya çıkan birtakım grupların yoksulluğu ve mevcut eşitsizlik düzeni gibi bazı sebepleri bulunmaktadır.

1.4.3. Irkçılık Türleri

Yukarıda da açıklandığı üzere ırkçılığın ortaya çıkış nedenleri ile ırkçılığa dair kuram ve teoriler, dönüşen kapitalist dünyada ırkçılığın kendini var kılmaya devam ettiğini göstermektedir. Değişen dünya düzeninde ırkçılık tartışmaları ekseninde genel anlamda spesifik olarak ortak bazı ırkçılık kalıpların bahsetmek mümkündür.

1.4.3.1. Etno-Kültürel Irkçılık

Ulusal köken ifadesinden daha geniş bir şekilde grup farklılaşmasını ifade eden etnisite kavramı, sosyal düzeni değişikliğe uğratan ya da bu sistemce değişikliğe uğrayan karakteristik birtakım özellikler anlamında kullanılmıştır. Milli kimliğe alternatif olarak geliştirilen etnisite kavramı insanları ya da grupları diğer insan veya gruplardan ayırarak diğerleriyle eşitleştiren özellikler olarak tanımlanmıştır.⁸⁰ Bununla birlikte, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ülke sınırlarının tekrardan çizilmesinden küreselleşmenin tüm dünyayı etkisi altına alarak sınırların ortadan kalktığı bu dönemde ırkçılık, ideolojisinde değişimler yaşanmıştır. Irkçılığın ilk nüvesi olan biyolojik ırkçılığın getirdiği ayrımcılık ve farklı olanların dışlanması anlayışından küresel dünyada yeni bir ırkçılık alanı olarak kültürel ırkçılık fikri ortaya atılmıştır. Bu yeni ırkçılık esasında milliyetçilik, sosyal uyum ve kültürü koruma ekseninde şekillenmiş olduğundan tanımlanması oldukça zor bir olgudur. Çünkü doğrudan bir ırkı hedef almayan bu yeni ırkçılık kültürel gelişimi oluşturan tüm yeniliklerin öncelikle Avrupa'da ortaya çıktığı ve daha sonra dünyadaki diğer ülkelere ulaştığı anlayışını savunarak yeni bir ideoloji kurmuştur.⁸¹ Avrupa'da siyasi birlik, etnik türdeşlik ve milli kültürü koruma güdüsü, "öteki" olarak adlandırılan yabancıların varlığı toplumsal birlik için bir tehdit olarak görülmüştür. Avrupa siyasi tarihi savaşların, mücadelenin, toplumsal birlik hedefinin ve olduğu gibi ırkçılığın da tarihi sayılmaktadır. Bu nedenle

⁸⁰ Meral Öztoprak Sağır, H. Serkan Akıllı, "Etnisite Kuramları ve Eleştirisi", *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 28 /1 (Mayıs 2004): 5.

⁸¹ Çakır, "Kültürel (Yeni) Irkçılık Nedir? Kuramsal Bir Değerlendirme", 16.

Avrupa’da ırkçılık derin bir yer edinmiştir. Avrupa’da millet düşüncesi; dil, kültür ve ırkçı bir topluluk olarak şekillenmiştir. Bu düşünceye göre millet siyasal bir oluşum değil, etno-kültürel bir teşekkül olagelmıştır.⁸²

Yeni ırkçılık, kültürel ırkçılık ya da farklı ırkçılık olarak adlandırılan bu ırkçılık düşüncesinin en önemli özelliği, etnisite ve dini özelleştirerek kişileri adeta herhangi bir dine uyum sağlayamıyor gibi, değişmez sınıflamalara hapsetmesidir. Böylece kültürel ırkçılık, öteki/hâkim kültürü ya da iç uyumu bozacak bir tehdit unsuru olarak inceler. Bu düşünce, belli grupların milli kültürün gerçek sahipleri ve ulusal tarihlerinin tek mirasçıları olduğu, ötekilerin ise bu durumun katilleri olduğu varsayımına dayanmaktadır. Araştırmacılara göre, ırkçılık kavramı kültürel farklılıklar düzeyinde düşmanlığı ve önyargıyı incelemelerine yönelik üç temel görüş ortaya atmışlardır. İlki, kültürel farklılık ile biyolojik farklılıkların aynı zararlı davranışlara yol açacağı inancı. İkinci olarak, biyolojik/fiziksel ve kültürel farklılığın yakın ilişki içinde olduğudur. Bazı bilim adamlarına göre, ırkçı söylemler gerek biyolojik gerek kültürel farklılığa aynı anda işaret etmektedir. Üçüncüsü ise, “ırksız-ırkçılık” ideolojisidir. Bu, göçmenler ve Müslümanlar gibi grupların -aynı biyolojik nitelikleri göstermeseler de- bir “ırksallaştırma “ süreci içinde oldukları, yani ortak bir takım kültürel özelliklere sahip olduklarını göstermektedir.⁸³

Yeni ırkçılık ya da kültürel ırkçılık da denen neo-ırkçılık, eşitsizlikleri değil farklılıkları vurgulamaktadır, farklı insan gruplarının kalıcı bir hiyerarşisinin inşasını içermese de bundan tamamen bağımsız da değildir. Çeşitli “diğer” kültürel özelliklerle karakterize edilen bu grupların hâkim kültüre “entegre” olamayacağı ve sonuç olarak onlarla bir arada yaşamamanın imkânsız olduğu varsayımı, “ırkçılık” teriminin “ırk” terimiyle kaçınılmaz bir dil bağı olmasına rağmen, (neo) ırkçılık/ kültürel ırkçılığın “ırklara” değil, kültürel temelleşmiş insan gruplarına dayandığına işaret etmektedir. Öte yandan, bu grupların tüm üyeleri benzer/eşit kabul edilerek gruplar içindeki farklılıklar homojenize edilmektedir. Bireysel özelliklerin çokluğu dikkate alınmadan durumsal faktörler ihmal edilmektedir. Temelleştirilmiş insan kimliğinin inşasında, sürekli olarak devam etmesi gereken sağlam veya temel özelliklere hitap edilir. Esas olarak temelleştirme çift indirgemecilik süreci gerektirir: insanlar bir veya birkaç (“önemli /

⁸² Ertuğrul Eryücel, “Almanya’da Göç ve Yeni Irkçılık Tartışmaları”, *İstanbul Gelişim Üniversitesi SBUI E- Bülten*, 11 (2019), 2

⁸³ “Kültürel Irkçılık”, https://stringfixer.com/tr/New_racism , Erişim T. 02.01.2022.

kalıcı / doğal”) özelliklere indirgenir, insan grupları ise tekdüze, homojen, tek boyutlu kolektivitelere indirgenir. Böylece, kültürel olarak uyumsuz veya egemen kültüre entegre olamama durumu ortaya çıkar.⁸⁴

Kültürel ırkçılık, en temel düzeyde, kültürel üstünlük ve aşağılık ideolojisi aracılığıyla ırksal eşitsizliği rasyonalize eder ve sürdürür. Alt gruplar, kelime dağarcığı daha az yargılayıcı olsa bile kültürel olarak yetersizdir. Baskın kültür biçimleri veya onların varsayılan üstünlüğü nadiren sorgulanır. Kültürel üstünlük, kültürel egemenliğin mantığıdır, ırksal grupların kültürü yokmuş gibi, makul ve çoğu durumda adil ırksız ırkçılık üretir. Kültürel ırkçılık, ırkçılığı reddederek, ancak eşitsizliği gizlice ırksallaştırarak, diğer temel eşitsizlik kaynaklarını veya güçlü ve varlıklı seçkinler hariç tüm ırk gruplarını ve tüm insanları tehdit eden değişim kaynaklarını maskeler.⁸⁵ Bu nedenle kültürel ırkçılığın özü, Avrupalıların ırksal değil, kültürel olarak üstün olmasıdır. Dolayısı ile kültürel ırkçılık, ulusun sınırlı bir kültürel varlık olarak inşasına dayanır. Bir söylem olarak kültürel ırkçılık, biyolojik ırkçılık ile aynı görevi yerine getirir, çünkü kültür, doğa ile aynı şekilde işlev görür, kapalı ve sınırlı kültürel gruplar oluşturur. Bununla birlikte, biyolojik ırkçılık, göçmen işçilerin, çekirdek ülkelerde veya onların kolonilerinde, genetik olarak aşağılıklarına dayanarak, sıradan işler için kullanılmasını meşrulaştırırken, kültürel ırkçılık, kültürel olarak farklı oldukları ve varlıklarının konik bir duruma yol açacağı temelinde “diğerlerinin” dışlanmasını meşrulaştırır. Bu durum çekirdek ülkelerde kaçınılmaz olarak çatışmalara yol açmaktadır. Bu dışsallaştırma ve ‘ötekileştirme’ süreci, dışlamayı meşrulaştırıp, toplumsal ve ekonomik eşitsizlik konularının tartışılmasını ‘kültürel farklılık’ içinde gizleyerek egemen iktidar yapılarına hizmet eden bu yeni ırkçı söylemin bir parçasıdır.⁸⁶

1.4.2.2. Antisemitizm

Filolojik terim olarak ‘Semitik’, günümüzde Batı Asya ve Kuzey Afrika’da milyonlarca insan tarafından konuşulan Orta Doğu kökenli bir dil ailesine atıfta bulunmaktadır. Bu anlamsal mantığın ardından, ‘anti’ ön ekinin ‘Semitizm’ ile bir araya gelerek, antisemitizmi, Semitik dil konuşan tüm insanlara veya ‘Semit’ olarak sınıflandırılan herkese atıfta bulunmayı göstermektedir. Ancak bu terim, kuruluşundan

⁸⁴ Simona Rodat, “Cultural Racism: A Conceptual Framework”, *RSP*, 54 (2017) :133-135.

⁸⁵ Peter Chua, “Cultural Racism”, *Encyclopedia of Race and Racism*, 2008, 383.

⁸⁶ Karen Wren, “Cultural racism: something rotten in the state of Denmark?”, *Social & Cultural Geography*, 2/2 (2001):143-144.

bu yana sadece Yahudilere karşı önyargıda bulundu. On dokuzuncu yüzyılın ortalarında, türetilmiş yapı ‘Semite’, insanları ırkçı sözde bilime dayanarak sınıflandırmak için bir kategori sağladı.⁸⁷

“Antisemitizm” terimi ilk olarak 1870’lerin sonlarında ortaya çıkmış, daha sonra hem tarihsel hem de çağdaş her türlü Yahudi nefretine atıfta bulunularak kullanılmıştır.⁸⁸ Antisemitizm, din olarak Yahudiliğe, ırk, kültür ya da ulus olarak Yahudilere düşmanlık besleme,⁸⁹ Yahudi olanları toplumda tehlike arz eden ve aşağılık/iğrenç olarak gören bir tür ırkçılık⁹⁰ veya Yahudilere karşı önyargılı olmayı ifade eden bir kavramdır. Bununla birlikte Yahudilere karşı hissedilen derin nefret, antisemitizm sözcüğünün ortaya atıldığı modern çağdan öncesine dayanır. Tarihte görülen Yahudi katliamları ve hükümetlerin tertiplediği şiddet olayları antisemitizmin birer yansımasıdır. Bu katliamlar genellikle Yahudilerin dini ayinlerinde, Hıristiyan çocukların kanının kullanıldığı yönünde başlatılan iftiralar ile ortaya çıkmıştır.⁹¹ Çünkü, Hıristiyanlık esasen içinde süregelen bir Yahudi karşıtlığı barındıran bir oluşumdur. Fakat bu düşmanlık Nazilerin hüküm sürdüğü Hitler’in modern Almanya’ında son derece aktif kullanılması, moderniteden sapmanın ya da bir modernizm hatası değil, onun yardımı ve doğrudan sonucu olarak ortaya çıkmıştır.⁹²

1879’da Alman gazeteci Wilhelm Marr, 18 ve 19. asırlarda genel olarak Yahudilerle bağdaştırılan çeşitli liberal, kozmopolit ve uluslararası siyasi bakışa işaret ederek, Yahudilere yönelik nefreti ifade eden “antisemitizm” kavramını ileri sürmüştür. Modern çağda ise, antisemitistler “nefret etme” ideolojilerine bir de siyasi boyut eklediler. 19. asrın son çeyreğinde Avrupa’da Yahudi karşıtı siyasi partiler kuruldu. Yahudi karşıtlığı yapan birtakım yayınlar uluslararası alanda Yahudilere yönelik komplonun gerçek dışı kuramlarının ortaya atılmasına yol açarak bu kuramlara destek olmuştur. Milliyetçilik, antisemitizmin siyasi bir ayağını oluşturmuş, ulusçular Yahudileri vatan haini olarak suçlamışlardır. 19. asırda, Yahudi dindarların Alman

⁸⁷ International Holocaust Remembrance Alliance, *Memo on Spelling of Antisemitism*, IHRA Committee on Antisemitism and Holocaust Denial, 2015.

⁸⁸ https://www.yadvashem.org/odot_pdf/Microsoft%20Word%20-%205742.pdf Erişim T.:02.01.2022.

⁸⁹ Caner Çakı, “Antisemitist Mitlerin İnşasında Nazi Propagandasının Rolü”, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 9/17 (2019): 203.

⁹⁰ Mustafa Selim Yılmaz, “Bir Terimin Arkeolojisi: Antisemitizmin Teolojik ve Politik Tarihi”, *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 21 /2 (December 2017): 1190.

⁹¹ Holokost Ansiklopedisi, Antisemitizm, Unuted States Holocaust Memorial Museum <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/antisemitizm> Erişim T.:02.01.2022.

⁹² Ömer Gülen - Ömer Faruk Pazarlıklı, “Hannah Arendt’in Totalitarizmin Kaynakları/1 Antisemitizm Kitabı Ekseninde Bir Değerlendirme”, *Eskiyeni*, 34 (Bahar 2017): 224.

ulusuna düşman olduğu görüşünü ortaya atan Alman araştırmacılar tarafından ileri sürölen, yabancı düşmanı “völkisch hareketi” (halk ya da halkların hareketi) Yahudi kavramını “Alman-olmayan” şeklinde nitelemiştir. Irk antropolojisi teorisyenleri, sahte ve bilimsel olmayan kanıtlarla bu görüşü desteklemiş ve 1919’da kurularak Adolf Hitler tarafından yönetilen Nazi partisi, ırkçı teorilere siyasi bir anlam kazandırmıştır. Nazi partisi kısmen Yahudi karşıtı propagandanın yayılmasını sağlayarak halk arasında popölerlik kazanmıştır.⁹³

Yahudi düşmanlığı, Yahudileri halk olarak hedef alan klişelere ve mitlere, dini uygulamalarına ve inançlarına ve İsrail Yahudi Devleti’ne dayanmaktadır. Tarihsel olarak, dini inançlar üzerinde bir çatışma olarak başlayan şey, zamanla sistematik olarak siyasi, ekonomik ve sosyal izolasyon politikasına dönuşmüş ve Yahudilere yönelik dışlama, aşağılama ve yok etme girişimi baş göstermiştir. Antisemitizm, ne Nazi döneminde başladı ne de İkinci Dünya Savaşı’nın kapanmasıyla sona erdi. Bin yıl boyunca devamlılığı, “öteki” olarak tanımlanan bir grubu günah keçisi yapmanın gücüne dayanmaktadır.⁹⁴ Antisemitizm’in en uç örneği 2. Dünya Savaşı yıllarında Avrupa’da yaşayan Yahudilerin Hitler Almanya’sı ve müttefikleri ile birlikte Yahudilere yönelik zulüm ve soykırımı olan Holokost’tur. Nitekim bu soykırım Nazi Almanya’sının üstün ırk oluşturma hayalinin sonucu olarak Alman ırkına zarar verdiklerini düşündükleri ve aşağı ırk olarak lanse ettikleri Yahudileri topluca imha etme arzuları olmuştur.⁹⁵ Bu durum modern Alman Antisemitizm’inin büyüklüğünü ve genişliğini açıklarken, Almanya’da var olan “güçlü bir ırkçılık kültürüne” de işaret etmektedir. Alman Antisemitizmi 19. ve 20. yüzyılın büyük bölümünde benzersiz bir güç olarak görölmektedir. Bununla birlikte, Antisemitizm, Almanlara “bir kültürel tutarlılık modeli” sağlayan Alman kültürünün bir aksiyomu olmuştur. Almanya’da Antisemitizm, Yahudi etkisini doğal olarak yıkıcı biçimde yorumlayan ve Yahudi etkisinin toplumdan geri alınamaz bir şekilde ortadan kaldırılmasını savunan “eliminist” bir ideolojiyi somutlaştırmıştır. Bununla birlikte, Yahudi düşmanlığını diğer yabancı düşmanlığı

⁹³ Holokost Ansiklopedisi, Antisemitism, United States Holocaust Memorial Museum <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/antisemitism> Erişim T. 02.01.2022.

⁹⁴ A Brief History Of Anti-Semitism, Anti-Defamation League, (2013). <https://www.adl.org/sites/default/files/documents/assets/pdf/education-outreach/Brief-History-on-Anti-Semitism-A.pdf> Erişim T. 02.01.2022.

⁹⁵ Ayşe Alan vd., Holokost, Anne Frank ve Demokratik Değerler Üzerine Eğitimciler İçin Örnek Ders Uygulamaları, Ed. Belin Benezra Yensarfati- Kenan Çayır (İstanbul: Sivil ve Ekolojik Haklar Derneği, 2019), 18.

veya azınlıklardan hoşlanmama biçimlerinden farklı kılan şey, Yahudi nefretinin diğer önyargı türlerinden daha çok yönlü olmasıdır.⁹⁶

Dini, psikolojik, siyasi ve sosyolojik yönleri bulunan çok boyutlu bir o kadar da kompleks bir kavram olan Antisemitizm, yalnızca Yahudiliğe özgü bir olgu olmamıştır. Bu nedenle ortaya çıkışından günümüze kadar olan süreçte doğru anlamayı gerektiren Antisemitizm kavramı günümüz dünyasının biçimlenmesinde etkin olan semavi dinlerin birbirleriyle olan münasebetlerinin tarihi sürecinin birlikte ele alınması gereken bir durumdur. Nihayetinde antisemitizm olgusu, karışık ilişkiler odağında insanlık adına kronik bir hastalığa bürünmüştür. Bu nedenle tüm dünyanın çözmek zorunda olduğu bir sorun olan Antisemitizm, farklılıkların ortadan kaldırılarak ortak bir çözümün üretilmesini gerektirmektedir. Bu çözüm ise insanlığın ortak vicdanında saklıdır.⁹⁷

1.4.2.3. İslamofobi

Sosyo-kültürel değerlerin önemli ölçüde anlaşılması, olumsuz sosyal dış grup tutumları, bağnazlık, yabancı düşmanlığı ve milliyetçilik, bu yüzyılın yeni ırkçılığı olarak adlandırılabilir. Bu yeni ırkçılık, yeni kültür belirteçlerine, farklı normlara, geleneklere, değerlere, yetiştirilme tarzlarına ve sosyalleşme biçimlerine vurgu yapmaktadır. Yeni ırkçılık, dinin daha çok bir topluluğa doğuştan ait olma konusunda özel bir mesele olmadığını ifade etmektedir. Çünkü din doğuştan gelmez de ırk veya cinsiyet gibi karakteristiktir, ancak bireyin yaşamı sırasında edinilen bir şeydir ve yaşam boyu, birçok kişi tarafından doğumda kazanılan bir kimlik olarak algılanmıştır. Bu kimlik, büyük ölçüde algılarla ilgili olup, baskın grubun görüşü belirleyici hale gelir ve bu nedenle kişi inanç grubundan basitçe ayrılamaz. Bu nedenle, Avrupa’da İslam dinini tam olarak yaşamayan bir Müslüman, toplumla bağlantılı olarak o kişinin iddiası nedeniyle hala bir Müslüman olarak hedef alınabilir. Bu ise bir ırksallaştırma sorununa yol açar.⁹⁹

Oxford İngilizce Sözlüğü, İslamofobi’yi “İslam’a karşı duyulan nefret veya korku, özellikle siyasi bir güç olarak; Müslümanlara karşı düşmanlık veya önyargı” olarak tanımlamakla birlikte, 20. asrın başlarında oryantalistler tarafından çarpık bir

⁹⁶ William I. Brustein and Ryan D. King, “Anti-Semitism in Europe before the Holocaust”, *International Political Science Review*, 25/1 (2004): 38.

⁹⁷ Yılmaz, “Bir Terimin Arkeolojisi: Antisemitizmin Teolojik ve Politik Tarihi”, 1182-1213.

⁹⁸ Scott L. Walker, *Islamophobia In America: The Anatomy Of Intolerance*, Ed. Carl W. Ernst, (Palgrave Macmillan, 2013), 96.

⁹⁹ Burak Erdenir, “Islamophobia qua racial discrimination”, *Muslims in 21st Century Europe: Structural and Cultural Perspectives*, 12/ 27, 2010, 35.

İslam anlayışına sahip olanları eleştirmek, İslam'ı ve Peygamberini itibarsızlaştırmak için dine saldıranları eleştirmek anlamında kullanılmıştır. Yani, İslamofobi, İslam ve Müslümanlar hakkında basit bir bilgi eksikliğinden kaynaklanmamış, aynı zamanda bir iftira saldırısı haline gelmiştir. İslam kasıtlı olarak bir dizi geriye dönük adet olarak gösterilerek dinin mesajları kasıtlı olarak yanlış tanıtılmıştır. Oryantalistler, İslamofobi'yi tanımlamayı gerekli görmeyerek “İslam'ı hep birlikte ortadan kaldır” çabası olarak görmüşlerdir.¹⁰⁰

İslam'ın ortaya çıkması ile birlikte tarih, Doğu-Batı ya da Müslüman Dünyası - Hıristiyan Dünyası (iki kutuplu dünya) olarak kurgulanmış ve bu iki dünya arasında askeri, siyasi, ekonomik, dini ve sosyo-kültürel çekişmeler yaşanmıştır. Bu çekişmeler tarihten gelen korkuları sürekli diri tutarak yeni şartlar altında yeni korkuların ortaya çıkması noktasında önemli bir etkiye sahip olmaktadır.¹⁰¹ Soğuk Savaşla birlikte iki kutuplu bir çekişmeye sahne olan dünyada, kutuplar arası karşılıklı güç ve denge unsuru oluşmuştur. Komünizmin çökertilmesi ve liberalizm fikrinin gelişmesiyle ortaya çıkan küreselleşme ile birlikte Avrupa ve ABD odaklı küresel ticaret önem kazanmış, ortaya çıkan yeni dünya düzeni kendi geleceğini teminat altına almak için Batı'yı askeri ve siyasi bir güç elde etmek zorunda bırakmıştır. Böyle bir ortamda ortadan kaldırılan komünizm yerine yeni bir düşman edinmeyi gerekli kılmış, bir takım ABD'li düşünce örgütleri ve medyası öncülüğünde İslam ve Müslümanlar, ileri sürülen “medeniyetler çatışması” teorisi ile Batı medeniyetine yeni bir düşman olarak lanse edilmiştir. Özellikle 1990'lardan itibaren Müslümanlara yönelik ayrımcı ve dışlayıcı eylem ve politikalar artış göstermiş bunun akabinde ABD'de yaşanan 11 Eylül saldırıları ile gerek ABD'de gerek tüm Avrupa'da İslamofobi olarak isimlendirilen İslam/Müslüman karşıtlığı artarak devam etmiştir.¹⁰² Dolayısı ile bu süreç Batı'da ortaya çıkan ve günümüz Avrupa'sının İslamofobi nefretinin tarihi kökeninin anlaşılması bakımından önemli sayılabilir.

Günümüzde tarihten gelen korkular ve son yıllarda gerekçesi ne olursa olsun yaşanan terör olaylarının demokrasi ve insan haklarının beşiği olarak kabul edilen Batı

¹⁰⁰ Şerif Onur Bahçecik, “Internationalizing Islamophobia: Anti-Islamophobic Practices from the Runnymede Trust to the Organization of Islamic Cooperation”, *Ortadoğu Etütleri*, 5/ 1, (July 2013): 147-148.

¹⁰¹ Tuba Er, Kemal Ataman, “İslamofobi ve Avrupa'da Birlikte Yaşama Tecrübesi Üzerine”, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17/ 2 (2008):748.

¹⁰² Murat Aktaş, “Avrupa'da Yükselen İslamofobi ve Medeniyetler Çatışması Tezi”, *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 13/1 (2014):32.

dünyasında Müslümanlara karşı var olan ön yargıları arttırdığını gözlemlemekteyiz. Bu ön yargıları besleyen bir başka unsur da Müslümanların kendi dünya görüşü ve geleneksel yaşam tarzlarıyla artık Batı toplumlarının sosyal yapıları içinde kendilerine rol edinme çabalarıdır.¹⁰³ Ayrıca, Batı liberal demokrasilerinde İslam karşıtı ve Müslüman karşıtı duyguların özgül sosyal gerçekliğini belirlemek için İslamofobi giderek daha fazla kullanılmaktadır.¹⁰⁴ Uzun bir tarihi geçmişe sahip olan İslamofobi ideolojisi, Müslümanları bir süredir her türden ve tezahüründe olumsuz kalıplaşma ve önyargının hedefi haline getirmiştir. Özellikle 2001 yılında Dünya Ticaret Merkezi'ne yapılan saldırılardan bu yana, İslam, dünyanın belirli bölgelerinde ciddi bir tehdit olarak görüldüğünden beri, fenomen küresel düzeyde büyük ölçüde artmıştır. Batılılar tarafından IŞİD gibi grupların üretilmesi durumu daha da kötüleştirerek İslam'ın bir şiddet dini olarak tasvir edilmesine neden oldu. Bu olumsuz durum, Müslümanların ekonomik, sosyal ve kamusal yaşamdan dışlanmasıyla tezahür eden, taraftarlarına karşı çok biçimli ayrımcılık içeren İslam'a karşı olumsuz duygulara, korkuya veya nefrete dönüştü. Bu nedenle İslamofobi, 'tek başına duran' bir konu değildir, çünkü olayları karşılıklı olarak besleyen diğer konularla çok yakın bağlantılıdır. Daha basit bir deyişle, 11 Eylül bir terör sorunu; IŞİD radikalleşme ve şiddet içeren aşırılık sorunu; İslamofobi aslında başka bir şeydi, ancak tam tersi dönemde bu sorunlardan çok etkilendi. Terörizm ve şiddet içeren aşırıcılık, İslamofobi'yi başka yerlerde de artırmış ve sonuçta hızla büyüyen İslamofobi aşırıcılık ve terörizmi beslemiştir.¹⁰⁵

Tarihi, ekonomik, siyasi, teolojik ve sosyolojik nedenleri olan İslamofobi günümüzde antisemitizmin yeni bir biçimidir. İslamofobi, Müslümanlara karşı nefret, ayrımcı tutum, sözlü ve fiziksel şiddet gibi eylemlere sebep olmaktadır. Bunun sonucunda Müslümanlarda meydana gelen korku, kaygı, stres ve güvensizlik gibi psikolojik faktörleri tetiklemektedir.¹⁰⁶ Yahudi düşmanlığı ve İslamofobinin kullandıkları "kültürel mekanizmalar" açısından çok benzer olduğu ve aynı kaynaktan beslendiği görülmektedir. Antisemitizm de dahil olmak üzere bu tür hoşgörüsüz tutumları önlemek için eğitim şarttır. Evrensel temel hak ve değerleri besleyen, eleştirel

¹⁰³ Er ve Ataman, "İslamofobi ve Avrupa'da Birlikte Yaşama Tecrübesi Üzerine", 748.

¹⁰⁴ Erik Bleich, "What Is Islamophobia and How Much Is There? Theorizing and Measuring an Emerging Comparative Concept", *American Behavioral Scientist*, 55/12 (2011): 1593.

¹⁰⁵ Eleventh OIC Observatory Report on Islamophobia, July 2017 – April 2018, *Council Of Foreign Ministers Dhaka, People's Republic Of Bangladesh*, 5-6 May 2018, 9.

¹⁰⁶ Necmi Karlı, "İslamofobi'nin Psikolojik Olarak İncelenmesi", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 13/1, (2013): 75.

düşünmeyi teşvik eden eğitim sayesinde, çocuklar ve gençler ailelerine, topluluklarına ve nihayetinde geniş topluma değişimi getirebilirler.

1.5. İNSAN HAKLARI BELGELERİNDE İRKÇILIK

1215'teki Magna Carta “insan haklarının” geliştirilmesinin temeli olarak kabul edilir. Magna Carta, vergileri silmek için İngiliz hükümdarı ve aristokratlar arasında imzalanarak mülk sahibi erkeklere yargılanma hakkı verdi. Böylece, insan hakları ilk olarak soylu beyaz adamların zenginliklerini yöneticilerine karşı korumak için çıkarılmıştır. Aydınlanma döneminde haklar konusu daha belirgin hale geldi. Hugo Grotius (1583-1645) bu konudaki en önemli isimlerden biridir. Grotius bu konuda üç yenilik getirmiştir. İlki, adaleti bireysel haklara saygı gösterme ve kullanma meselesi olarak görmesidir. İkincisi, hakları teolojiden ayırma suretiyle incelemek; son olarak da farklı insanların farklı koşullarda haklarını kullanmaları fikrinden hareketle, eşit derecede meşru biçimler olasılığını kabul ederek siyaset felsefesini ideal yönetim biçimi arayışından uzaklaştırmak.¹⁰⁷

İrkçılık birçok insan hakları belgeleri ve sözleşmelerinde yasaklanmıştır. Ancak, konuyu uzatmamak adına burada aşağıda yer aldığı şekliyle sadece 3 tanesine yer verilecektir.

1.5.1. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (İHEB)¹⁰⁸

İnsan Hakları Evrensel Bildirisinde ayrımcılık ve ırkçılık karşıtı sayılabilecek birtakım kararların alındığı görülmektedir. Bu kararlar şu şekilde özetlenebilir.

1. maddede, tüm insanların özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğdukları vurgulanarak, akıl ve vicdan sahibi olarak birbirlerine karşı kardeşçe davranmaları gerektiği belirtilmiştir.

2. maddede, herkesin, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi ya da başka herhangi bir düşünce, ulusal ya da toplumsal köken, servet, doğuş veya başka herhangi bakımdan ayırım gözetilmeksizin hak ve özgürlüklerden yararlanabileceği; kişinin uyruğu olduğu

¹⁰⁷ Pınar Sayan, *The European Union Policies Against Racism, Discrimination and Xenophobia and Their Implementation In Member States*, (Doktora Tezi: Marmara Üniversitesi Avrupa Birliği Enstitüsü Avrupa Birliği Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, 2017), 29.

¹⁰⁸ Bildirge, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 10 Aralık 1948 günü oylama sonucu kabul edilmiş kararları içermektedir. Hukuki olarak bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Alınan kararlar “tavsiye” niteliğinde olup, Aralarında Türkiye'nin de olduğu BM'ye üye 48 ülke temsilcileri bildiriye olumlu oy vermiştir. Sovyetler Birliği, Beyaz Rusya, Ukrayna, Polonya, Çekoslovakya, Yugoslavya, Güney Afrika Birliği ve Suudi Arabistan ise bildiriye çekimser oy kullanmışlardır. İnsan haklarının tanınması ve korunması bakımından bildirinin önemi büyüktür. Çünkü insan hakları alanında alınan bu kararlar ilk olması sebebiyle öncü bir yapıya sahiptir.

devlet veya ülkenin siyasi, hukuki veya uluslararası statüsü bakımından hiçbir ayrıma tabi tutulamayacağı belirtilmektedir.

3. maddede ise hayat, özgürlük ve kişi güvenliğinin herkesin hakkı olduğu vurgulanmıştır.

4. maddede, hiç kimsenin kölelik veya kulluk altında tutulamayacağı dile getirilerek, her türlü kölelik ve köle alım satımının yasak olduğu vurgulanmıştır.

5. maddede, kimseye işkence yapılamayacağı, zalimce, insanlık dışı, onur kırıcı cezalar verilemeyeceği ya da bu tür davranışlarda bulunulamayacağı teyit edilmiştir.

6. maddede herkesin, her nerede olursa olsun hukuki kişiliğinin tanınması hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

7. maddede, herkesin kanun önünde eşit olduğu ve ayrımcılığa uğramadan kanunlarca eşit korunma hakkına sahip olduğu; kişinin her türlü ayrımcı işlem ve tahrike yönelik eşit şekilde korunma hakkının bulunduğu garanti edilmiştir.

12. maddede hiç kimsenin özel yaşamı, ailesi, konutu ve haberleşmesine keyfi olarak müdahale edilemeyeceği, kişiliğine dokunulamayacağı ve bu türden saldırılar karşısında hukuki olarak korunma hakkının olduğuna değinilmiştir.

18. maddede ise, herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğü hakkı olduğu vurgulanmış, bu doğrultuda din veya inanç değiştirme özgürlüğünü, dinini ya da inancını tek başına veya topluca, açık veya özel olarak öğretme, uygulama, ibadet ve törenlerle açıkça ortaya koyma hakkının olduğuna işaret edilmiştir.

Son olarak 19. maddede herkesin fikirlerini özgürce ifade etme hakkı olduğu; bu haklarından dolayı rahatsız edilmeme, ülke sınırları söz konusu olmaksızın bilgi ve görüşleri her yoldan arama, alma ve yayma özgürlüğü olduğu vurgulanmıştır.¹⁰⁹

1.5.2. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)¹¹⁰

Avrupa tarihinde yaşanan büyük savaşlar, maddi ve manevi kayıplara neden olmuş bunun sonucunda benzer durumların diğer toplumlarda yaşanmaması adına,

¹⁰⁹ Rona Aybay, *Açıklamalı İnsan Hakları Evrensel Bildirisi*, (Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 1. Baskı, 2006), 13-18.

¹¹⁰ Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Konseyi üyesi devletlerin dışişleri bakanları tarafından Roma'da 4 Kasım 1950 tarihinde imzalanmış ve 3 Eylül 1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 2015 yılı mayıs ayı itibariyle, Avrupa Konseyi üyesi 47 devletin tümü Sözleşmeye taraftır. Türkiye, sözleşmeyi 4 Kasım 1950 tarihinde imzalamıştır. 10 Mart 1954 tarih ve 6366 sayılı Onay Kanunu, 19 Mart 1954 tarih ve 8662 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanmıştır. Onay belgeleri, 18 Mayıs 1954 tarihinde Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne tevdi edilmiş ve Sözleşme, Türkiye bakımından bu tarihte yürürlüğe girmiştir. Sözleşme'de, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde güvence altına alınan medeni ve siyasi hakların sınırlı bir bölümüne yer verilmiştir. Bu sınırlı haklar listesi, daha sonra yürürlüğe giren protokollerle

topluluklar arasında işbirliğini geliştirmek, ortak kurumsal kültür ve düzenlemeler çerçevesinde bir Avrupa toplumu meydana getirmek için çoğulcu demokrasi, hukuk üstünlüğü, azınlık hakları, ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve hoşgörüsüzlükle mücadeleleyen Avrupa Konseyi ortaya çıkmıştır.¹¹¹ Sözleşmenin “Başlangıç” kısmında İHEB’ye atıfta bulunularak bildiride ilan edilen hakların evrensel ve etkin olarak uygulanmasının amaçlandığı; Avrupa Konseyi’nin kuruluş amaçları arasında temel hak ve hürriyetlerin korunması ve geliştirilmesi olduğuna işaret edilmiştir. AİHS Başlangıç kısmında yapılan bu atfın İHEB’nin “tavsiye” niteliğindeki kararlarının güçlendirilerek “bağlayıcı” kararlar alanına yaklaştırmayı hedeflediği söylenebilir.¹¹²

İrkçı veya nefret söylemi konusu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin hem 10. hem de 17. maddelerini ilgilendirmektedir. Komisyonun tek başına 17. maddeyi veya 17. madde ile birlikte 10. maddeyi ileri süren erken kabul edilebilirlik kararları, hükümler arasındaki ilişkiye dair kafa karıştırıcı bir anlayışı yansıtmaktadır.¹¹³ Bununla birlikte, yabancı düşmanlığı ve ırkçılığın ürkütücü bir hal aldığı günümüzde, yabancılara yönelik siyasi ve diplomatik koruma aktif bir şekilde devam etmektedir. Sözleşmede ön görülen temel hak ve hürriyetler bakımından yabancılara yönelik ayrımcılığı açıkça yasaklamaktadır.¹¹⁴ Sözleşmenin “Ayrımcılık Yasağı” başlıklı 14. maddesinde, “*Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.*” hükmü yer almaktadır. Sözleşmenin 10. maddesi ise ifade özgürlüğünü düzenlemektedir. Buna göre;

“1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de

genişletilmiştir. 2015 yılı mayıs ayı itibariyle, Sözleşme’ye ek 16 Protokol bulunmaktadır. Sözleşme’nin kapsamı, Protokollerle eklenen yeni haklarla genişlemektedir. Fakat bu genişlemenin sadece Protokolleri onaylayan devletler açısından söz konusu olacağı unutulmamalıdır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin denetim organı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’dir.

<https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/content/49-avrupa-insan-haklar-sozlesmesi/>

¹¹¹ Ensari Yücel, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Birliği Direktiflerinde Ayrımcılık Yasağı Hukuku”, *Adam Akademi*, 6/1 (2015): 61.

¹¹² Rona Aybay, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Konusunda Bazı Genel Gözlemler ve 14. Protokol”, *TBB Dergisi*, 88 (2010): 236.

¹¹³ David Keane, “Attacking Hate Speech under Article 17 of the European Convention on Human Rights”, *Netherlands Quarterly of Human Rights*, 25/4 (2007): 641.

¹¹⁴ Şeref Ünal, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Divan Kararları Işığında Sözleşme Hükümlerinin Açıklanması ve Yorumu*, (Ankara: TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları No.: 69, TBMM Basımevi, 1995), 99.

verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.” hükmü bulunmaktadır. Ayrıca sözleşmenin 17. Maddesi ise “Hakları Kötüye Kullanma” hususunu düzenlemektedir.¹¹⁵

AİHS'nin 14. maddesini düzenleyen ayrımcılık yasağı, sözleşmede yer alan temel hak ve hürriyetlerden istifade etmede temel bir ilke olma yanında bir hak olarak düzenlenmiştir. Sözleşme, insan hak ve hürriyetleri, kanunun üstünlüğünün benimsenmesi için somut ve denetlenebilir bir düzenek kurulmasını sağlamıştır. AİHS, sivil ve siyasi birçok hak ve hürriyeti (yaşam hakkı; işkence, kölelik ve zorla çalıştırma yasağı; özgürlük ve güvenlik, adil yargılama; kanunsuz ceza olmaz ilkesini, özel yaşam ve aile hayatına saygı; düşünce, din, vicdan ve ifade özgürlüğü; toplantı ve dernek kurma özgürlüğü, başvuru hakkı ve ayrımcılık yasağı) gibi geniş bir şekilde düzenlemiş, daha sonra yapılan ek protokollerle kapsam yönünden bu temel haklar genişletilmiştir.¹¹⁶

1.5.3. Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme¹¹⁷

Sözleşmenin 1. maddesine göre, “ırk ayrımcılığı” terimi, siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel ya da bütün toplumsal alanda, insan hakları ve temel özgürlüklerin tanınması, uygulanması ve hak ve özgürlüklerden yararlanılmayı ortadan kaldırma veya

¹¹⁵ Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, 11., 14. ve 15. Protokoller ile değiştirilen metin / Ek Protokol ile Protokol 4, 6, 7, 12, 13 ve 16 eklenmiş hali, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Council of Europe, Strasbourg, 2021, 11-14.

¹¹⁶ Yücel, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Birliği Direktiflerinde Ayrımcılık Yasağı Hukuku”, 62-63.

¹¹⁷ Sözleşme, 21 Aralık 1965 tarih ve 2106 (XX) sayılı BM Genel Kurul kararı uyarınca kabul edilerek imza ve onaya açılmıştır. 19. madde uyarınca, 4 Ocak 1969 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, 03.04.2022 tarihinde TBMM tarafından 4750 Sayılı Kanun ile kabul edilmiş ve 09.04.2002 tarih ve 24721 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc086/kanuntbmmc086/kanuntbmmc08604750.pdf;

<https://www.ihd.org.tr/her-tlirk-ayrimcilinin-ortadan-kaldirilmasina-k-uluslararasi-slee/>

zayıflatma amaç veya etkisine yönelik, ırk, renk, soy ya da ulusal veya etnik kökene dayanan her türlü ayırım, dışlama, kısıtlama ya da seçenek olarak tanımlanmıştır.

2. maddede sözleşmeye taraf devletlerin ırk ayrımcılığını kınamaları, her türlü imkân ile süratle ırk ayrımcılığını ortadan kaldırılacak politikalar izlemesi gerektiği belirtilmiştir. Buna göre,

a) Her taraf devlet, birey, grup veya kurumlara yönelik hiçbir ırk ayrımcılığı eylem veya uygulamasında bulunmaz. Kamu kurum ve yetkililerinin bu yükümlülüğe uygun davranmaları sağlanmalıdır.

b) Taraf her devlet, herhangi bir kişi ya da kurumun ırk ayrımcılığını desteklemesi ve korumasını önlemelidir.

c) Taraf her devlet, devlet politikalarını gözden geçirerek ırk ayrımcılığı oluşturan ya da sürdüren kanun ve düzenlemeleri değiştirme, kaldırma veya geçersiz saymak için gerekli tedbirleri almalıdır.

d) Taraf her devlet, şartlar dahilinde gerekli hukuki düzenlemelerle kişi, grup ya da ırk ayrımcılığı yasaklanarak ayrımcılığa son verilmelidir.

e) Taraf her devlet, tüm olanakları ile ırklar arasındaki engelleri kaldıracak etkin araçlar kullanmalı, ırkçılığı güçlendirebilecek her tür eylemi ortadan kaldırmalıdır.

Ayrıca, taraf devletler, şartlar dahilinde, belli ırka mensup birey ya da grupların temel özgürlüklerden ve insan haklarından bütünüyle ve eşit bir şekilde yararlanabilmelerini temin etmek için, gerekli sosyal, ekonomik, kültürel vb. önlemler alarak bu grup ya da bireylerin gelişimlerini desteklemelidir.

3. maddeye göre taraf devletler, ırkçı dışlamanın kınanması ve ülke topraklarında ırkçı tüm uygulamaların önlenmesi, yasaklanması ve ortadan kaldırılmasını sağlamalıdır.

4. maddede taraf devletlerin bir ırk ya da belli bir renk veya etnik kökene mensup bir grubun üstünlüğü fikri ve ideolojilerine dayanan veya ne surette olursa olsun ırkçı nefret ve ayrımcılığı haklı çıkarma ya da yüceltmeyi sağlayan her türlü söylem ve örgütleri kınayarak ayrımcılık eylemleri ve ayrımcılığı teşviki ortadan kaldırarak tüm önlemleri almaları gerektiği belirtilmiştir. Bunlar arasında,

a) ırkçı üstünlük veya nefret odaklı tüm fikirlerin yayılması, ırk ayrımcılığının teşviki, ırkçılığı körükleyecek şiddet eylemlerini veya bu tür eylemlerin teşviki ve finansal ırkçılık dahil bu eylemlere her türlü yardım kanunen suç sayılmalıdır.

b) İrkçılığı ve ayrımcılığı teşvik tüm propaganda faaliyetleri hukuk dışı ilan edilerek yasaklanmalı, bu tür örgüt veya eylemlere katılım kanunen suç sayılarak gerekli yaptırım uygulanmalıdır.

c) Kamu yetkilileri ve kurumlarının ırk ayrımcılığını desteklemesi önlenmelidir.

5. maddeye göre, taraf devletler her tür ırk ayrımcılığını yasaklamak, ortadan kaldırmak ve ırk, renk veya ulusal ya da etnik köken farkı gözetmeden, haklardan yararlanmada herkesin kanun önünde eşit olduğu garanti altına alınmalıdır. Bu haklar:

a) Mahkeme ve diğer yargı organları önünde eşit muamele,

b) Her türlü şiddet veya bedensel zarara karşı bireyin güvenlik ve devlet koruması altına alınması,

c) Evrensel ve eşit oy hakkı temelinde seçme ve seçilme gibi siyasi haklar ile kamu idaresinde bulunmak ve kamu hizmetlerine eşit şartlarda girme hakkı,

d) Ülke sınırları içerisinde serbest dolaşım, ikamet, tabiiyet, evlenme, mülk edinme, miras, din ve vicdan hürriyeti, fikir ve ifade özgürlüğü, ekonomik, sosyal ve kültürel vb. diğer medenî haklar,

6. maddede taraf devletlerin, ülkelerinde yapılan yargılamaya bağlı olarak kişilerin uğradığı ayrımcılık sonucu mağduriyetlerinin giderilerek mahkemelerden zararlarının adil bir şekilde telafi ya da tazminini talep etme hakkını ortadan kaldıran tüm ırkçı fiillere yönelik etkin koruma ve önlemlerin alınması gerektiği vurgulanmıştır.

7. maddeye göre taraf devletler, özellikle eğitim-öğretim, kültür vb. alanlarda, ırk ayrımcılığına yol açan önyargılara karşı mücadele etmesi, ulus, etnik ya da ırksal gruplar arasında anlayış ve hoşgörünün desteklenerek acil ve etkin önlemler alması gerekmektedir.¹¹⁸

1.6. İRKÇILIĞI ÖNLEME YOLLARI

Avrupa Konseyi bünyesinde, ECRI¹¹⁹ adı ile ırkçılıkla mücadeleyi amaçlayan bir birim kurulmuştur. Bu birimin, ırkçılıkla mücadelede “Hukuki Mevzuat, Yasaların

¹¹⁸https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc086/kanuntbmmc086/kanuntbmmc08604750.pdf Erişim T.: 02.03.2022.

¹¹⁹ Açılımı European Commission Racism and İntolerance olan ECRI (İrkçilik ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu), ilk olarak 1993 yılında Viyana’da Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi’nde ortaya fikir olarak çıkmış ve daha sonra 1997 yılında Strazburg’daki ikinci zirvede, prensiplere bağlanmıştır. Üç alan üzerinde çalışma yapmaktadır; devlet incelemesi, genel konular üzerine çalışmalar ve sivil toplumla iş birliği. ECRI aynı zamanda, Birleşmiş Milletler ile ortak çalışmakta ve ırkçılık konulu bazı uluslararası konferansları birlikte yapmaktadır; örneğin 1997 yılında böyle bir konferans düzenlenmiştir. İlk raporlarını 1998 yılında hazırlayan ECRI’nin sunduğu raporların konusu, ırkçılıkla mücadelede birçok alanda gerçekleştirilmesi gereken önceliklerdir. 1999-2002 yılları arasında ikinci raporlarını hazırlamıştır.

Uygulanması ve Hukuk Yolları İle İlgili Hususlar” ve Bazı Alanlardaki Politikalara İlişkin Hususlar” olmak üzere ülke yönetimleri tarafından ulusal düzeyde alınması gereken önlemlere ilişkin bir takım tavsiye kararları bulunmaktadır.¹²⁰ Ayrıca, İkinci Dünya Savaşından sonra Irkçılıkla mücadele, okul eğitiminin bir bölümü olması gerektiği anlaşılmış ve ilk defa UNESCO desteğiyle 1955’te okul eğitimi ırkçılıkla mücadelenin bir bölümünü oluşturur hale gelmiştir.¹²¹

İrkçılık karşıtı eğitim, ırkçılığa maruz kalanların duyarlılıklarını hissederek onları eğitimin bir faili yaparak sorunu kaynağından çözmeyi amaçlar. Bu nedenle, ırkçılıkla eğitim yoluyla mücadelenin başlangıcı olarak bireylerin ırkçılığa uğrama deneyimlerini görmek gerekmektedir. Bununla birlikte, ırkçılık karşıtı eğitimde davranış değişikliği üç şekilde ortaya çıkabilir: İlki, doğrudan inandırma yoluyla; kanıtlar getirerek, yansıtma yöntemiyle. İkincisi, çevreden yardım alarak veya sağlıklı grup ortamı oluşturarak. Son olarak, kişisel tecrübe ve karşılaşmalarla.¹²²

İrkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI), Okul Eğitiminde Irkçılık ve Irk Ayrımcılığına Karşı Mücadeleyle İlgili 10 no’lu Genel Politika Tavsiyesinde bütün çocukların hak ettiği eğitimi almaları için belirlediği bir takım kılavuz ilkeler bulunmaktadır.

Siyasiler, öğretmenler ve aileler eşitlik ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak için el birliğiyle çalışmaları gerektiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda;

- Siyasi kurumlar ayrımcılığı kaldıracak politikalar oluşturarak uygulamalı ve gerekli kaynağı sağlamalıdır;

Bunlar ise ilk raporlarla birlikte ülkelerdeki mantık analizlerini kapsamaktadır. Her ülkeye özel rapor hazırlanmıştır. Üçüncü raporların ise 2003-2007 arasında hazırlanması planlanmıştır. Bu raporlarda da, ülkelerin teker teker ırkçılıkla mücadelede neler yaptıkları ve daha neleri yapmaları gerektiği ele alınmıştır ve halen daha bu raporlar hazırlanmaya devam etmektedir. ECRI’nin çalışma prensibine göre, hazırlanan rapor üye devlete gönderilir ve bu rapor hakkında devlet yetkilileriyle gizli bir görüşme yapılır. İçerik bu görüşmeye göre yeniden hazırlanır sonra da rapor kabul edilir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından rapor tekrar üye devletin hükümetine gönderilir. Raporlar, üye devletin sivil toplum örgütlerinden ve halktan gelen şikâyetler üzerine hazırlanır ve hükümetle yapılan gizli görüşmeler esnasında bu şikâyetlerin doğruluğu ve yapılan içtihatlar konusunda bilgi edinilir. Raporu hazırlayanlar arasında ise her üye devletten kişiler bağımsız olarak bulunurlar. Bkz. https://tasam.org/tr-TR/Icerik/1400/uluslararası_insan_hakları_rejimlerinde_irkcilikla_mucadele Erişim T.: 03.03.2022.

¹²⁰ European Commission Racism and Intolerance, *İrkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu 1 No.lu ECRI Genel Politika Tavsiye Kararı: Irkçılık, Yabancı Düşmanlığı, Antisemitizm ve Hoşgörüsüzlükle Mücadele*, Strasburg, CRI(96)43, Turkish version, Directorate General of Human Rights and Legal Affairs Council of Europe 4 Ekim 1996.

¹²¹ Selçuk Açıkgöz, “İrkçılık Karşıtı Pedagoji”, *İrkçılık Karşıtı Pedagoji Öğretmenler İçin Uygulama Kılavuzu*, (İstanbul: BOMOVU, 2019), 22.

¹²² Açıkgöz, “İrkçılık Karşıtı Pedagoji”, *İrkçılık Karşıtı Pedagoji Öğretmenler İçin Uygulama Kılavuzu*, 23.

- Öğretmenler tüm etnik kökenli çocuklarla çalışmak için eğitilmeli
- Okullarda eğitimde eşitlik ve ayrımcılığa karşı yürütülen sürece ailelerin de dahil edilmesi gerekliliği ortaya konmuştur.

1. Okullar; güvenli, ırkçılık ve ayrımcılıktan uzak alanlar haline getirilmeli, Bunun için; hükümetler, sivil toplum örgütleri ve okullar;

- Okullar, ırkçılık ve ayrımcılık karşıtlığı yanında, renklilik ve çeşitliliğe saygılı olunmasını okul yönetimine katmalı;

- Ana okulundan itibaren çocuklara insan hakları eğitimi verilerek, eğitim-öğretim materyallerinin ırkçı içeriklerden arındırılması toplumsal çeşitlilik ve çoğulculuğu yansıtacak biçimde bu içerikleri güncellemeli;

- Sorumlu internet kullanımı için teşvikler oluşturmalı;

- Okullar hem personel hem öğrenciler için ırkçılık ve ayrımcılık karşıtı davranışların benimsenmesi ve uygulanmasını sağlamalı;

- Okullardaki ırkçı olayları takip ederek bu tür davranışlara son verecek politikalar uygulanmalı.

2. Etnik köken ayırmadan tüm çocuklara eşit eğitim erişimi sağlanmalı ve bütün çocuklar okul sistemine tamamen entegre olmalıdır. Bu nedenle hükümetler, sivil toplum örgütleri ve okullar aşağıdaki hususta birlikte hareket etmelidir:

- Azınlık grupların çocuklarının okula devam ile okulu terk oranları ve başarıları gibi istatistikleri takip etmeli;

- Okullarda azınlık çocukların ayrı sınıflarda eğitim görmelerine engel olmalı, mevcut eğitim dilini öğrenmelerini sağlayarak her tür ayrımcılıktan uzak tutmalı;

- Azınlık gruplarına dahil öğretmenlerin işe alınmaları teşvik edilmeli,

- Farkındalık oluşturmak amacıyla tüm çocuklar ve aileler arasında etkin bir eşitlik sağlanmalı,

3. Öğretmenler tüm çocuklarla ortak çalışmak için eğitilmeli, farklı etnik gruplara ait çocukların, insan hakları ve ırka yönelik ayrımcılık konuları da dahil tüm ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmalı. Bu nedenle hükümetler, sivil toplum örgütleri ve okullar her tür ırkçılık ve ırka dayalı ortaya çıkabilecek ayrımcılığı önlemeli ve bu türden karşılaşılan sorunlarla acil ve etkili bir şekilde tepki koymak üzere eğitilmelidirler.

4. Hükümetler okullara, eşitlik ve ayrımcılığı önlemek adına tüm grupların teşviki için gerekli maddi imkanları sağlamalı ve olgusal gerçekliği düzenli olarak takip etmelidirler.¹²³

¹²³ European Commission Racism and Intolerance, *Irçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu*, (ECRI), Okul **Eğitiminde** Irçılık ve Irk Ayrımcılığına Karşı Mücadeleyle İlgili Genel Politika Tavsiyesi No:10, Avrupa Konseyi – 2007, Strasbourg.

İKİNCİ BÖLÜM

2. AMERİKA'DA AYRIMCI POLİTİKALAR VE İRKÇILIĞA KARŞI HUKUKİ ÖNLEMLER

2.1. ABD'NİN KURULUŞU VE ULUSAL KİMLİK

ABD'nin kendine özgü kökeni, ulusal inancı, tarihsel evrimi ve kendine özgü siyasi ve dini kurumları nedeniyle diğer gelişmiş uluslardan niteliksel olarak farklı olduğu inancını ifade eden “Amerikan İstisnacılığı” söylemi oldukça eskilere ABD'nin bir ulus devlet olarak doğuşunun öncesine dayanmaktadır.¹²⁴ Bununla birlikte Amerika Birleşik Devletleri'nin kuruluş süreci oldukça dikkat çekicidir. On üç İngiliz kolonisi, 1776 Philadelphia Kongresi ile bağımsızlığını ilan ederek birleşmiş ve ABD'yi ilan etmişlerdir. Bu dönemde ABD nüfus yapısı etnik değil dini köklere dayanmaktaydı. 1600'lü yıllardan itibaren keşfedilen yeni topraklara akın eden İngiliz göçmenlerin büyük çoğunluğu Protestan'dı. Elit ulusal tabakayı oluşturan Anglo-Sakson Protestan kökenli nüfus arasındaki sosyal grup ve farklılıklar Protestanlık mezhepleri çerçevesinde şekillenmiş, böylece belli bölgelerde yoğunlaşan bir yerelci anlayış ortaya çıkmıştır.¹²⁵ Bu durum, beyaz Anglo-Sakson Protestan (White Anglo-Saxon Protestant - WASP), halkın Amerikan milli kimliğinin uzun yıllar egemen unsuru olduğuna işaret etmektedir.

Beyaz Amerikalıların bağımsızlıklarının akabinde dini bir kimlik olan Protestanlık çerçevesinde kendilerini tanıtmaya çabalarının ardında keşfettikleri yeni yurtlarında kendi geleceklerini belirleme arzuları ve kendilerini Birleşik Krallık'tan farklı saymaları olmuştur. Kolonilerden vergi toplayan ancak bunun karşılığında hiçbir fayda sağlamayan İngiliz Kralı, kolonilere karşı Amerika'yı bağımsızlığa taşıyacak bir saldırı harekâtı başlattı. Sonuçta, Amerika'da Anglo-Sakson toplum, 1725-1750 arasında “İlk Büyük Uyanış” adı ile Protestan direniş başlamış ve göçmenler kendilerini Amerikalı olarak tanımlamaya başlamışlardır. Bu direniş, Amerikalı beyazların şekillenen yeni Protestan anlayışı etrafında bir araya gelmelerini sağlarken daha sonra

¹²⁴ Johannes Thimm, “American Exceptionalism – Conceptual Thoughts and Empirical Evidence”, *Paper für die Tagung der Nachwuchsgruppe 'Internationale Politik' der DVPW*, Darmstadt, 13–14 July 2007, http://www.jukkarannila.fi/docs/American_Exceptionalism_ThimmAmerican_exceptionalism.pdf accessed 28 June 2014. Erişim T.:04.03.2022.

¹²⁵ Melih Çoban, “Amerikan Ulusal Kimliğinde Wasp Unsuru: Dünü ve Bugünü”, *Türk Yurdu*, 101/298(2012), <https://www.turkyurdu.com.tr/yazar-yazi.php?id=1164> Erişim T.:04.03.2022.

Protestanlıkta ortaya çıkan farklı tarikat ve mezhepler gruplaşmaları da tetiklemiştir. Bu nedenle, Amerikan ulusçuluğu, kolonicilik karşıtı bir tutum olarak başlamış, buna karşın dini bir özellik çerçevesinde erken dönem Amerikalı kimliği ortaya çıkmıştır.¹²⁶

Amerika'nın keşfedilmesi ile eş zamanlı ortaya çıkan Amerikan ulusal kimlik dönemi 1774-1796 arası Kıta Kongresi'nin oluşumu ve İngiltere ile savaşın başlamasından, ulusal hükümet ve Washington'un başkan olarak sekiz yıllık süresinin tamamlanması yoluyla gelişmesi, kimlik inşası bakımından önemli görülmektedir. Nitekim, siyasetin hızlı değişimi, yoğun siyasi tartışmalar ve mücadele, siyasi ve ekonomik boyutlarıyla bir ulusu ortaya çıkarmaya başladı. Ulusal kimliğin gelişimi, bir yanda yeni ulusal semboller, kahramanlar ve kültürel faktörler ile diğer yanda en önemlisi milliyetçi seçkinlerin oluşturduğu güçlü aktörlerin ortaya çıkması ile başlamıştır.¹²⁷

Amerikan ulusal kimliği, Amerika Birleşik Devletleri'nin dış politikasını çeşitli şekillerde etkilemiştir. Ulusal kimlik, bir ulustaki kapsamlı bir kolektif özellikler ve değerler sistemi olarak tanımlanabilir; Amerikan kimliği tarihsel olarak “ırk, etnisite, din, kültür ve ideoloji” üzerine kurulmuştur. Amerikan ulusal kimliğinin etno-ırksal ve kültürel yönleri ABD dış politikasının belirleyici faktörlerindedir. ABD'nin kendisini öncelikle Batılı bir güç olarak algılaması, kendisini ve politikasını genel olarak Avrupa devletlerine yönlendirmesi, kapsayıcı bir Amerikan medeniyet kimliğinin bir göstergesi olarak görülebilir. Özellikle Beyaz Anglo-Sakson'un dış politika üzerinde ne denli etkili olduğu ortadadır. Amerikan kimliği üzerindeki Beyaz Anglo-Sakson ırksal etkisi, Amerika Birleşik Devletleri'nin dış politikasının formüle edilmesinde önemli bir rol oynamıştır. 19. Yüzyıldan itibaren “Beyaz olmayan ötekilerin” Kuzey Amerika'dan çıkarılması ve asimilasyonu sürecinde ve Reagan yönetiminin vatanseverliği teşvik etmek ve saldırgan bir dış politikayı meşrulaştırmak için “Beyazlığı” bir araç olarak kullanmasına Anglo-Sakson ırksal birlik temelinde Kanada'ya yönelik ilhakçı retorikte bu etki görülmektedir. Irk ve etnisitenin sosyal yapı etkisine dikkat etmek önemlidir, çünkü bir devletin özellikle de “dış düşman-ötekilere” yönelik şiddeti ve bu eylemin ülke içinde meşrulaştırılıp meşrulaştırılmadığını haklı çıkarma çabası etnik ve ırksal yapısı ile doğrudan ilgilidir. ABD Beyaz Anglo-Sakson egemenliğinden giderek çok

¹²⁶ Çoban, “Amerikan Ulusal Kimliği”, <https://www.turkyurdu.com.tr/yazar-yazi.php?id=1164>.

¹²⁷ Heidi Tarver, “The Creation of American National Identity: 1774-1796”, *Berkeley Journal of Sociology*, 37 (1992): 56.

kültürlü bir yapıya doğru evrilmiştir. Bu, çok kültürlü ulusal kimlik ABD dış politikasını etkilemesine rağmen, bu gruplar, özellikle Soğuk Savaş sonrası ABD dış politikası üzerinde önemli bir etkiye sahip olsalar da kapsamlı Anglo-Amerikan kimliğinin kökleşmiş bir sınırlayıcı güç olduğunu göstermektedir.¹²⁸

2.1.1. Amerikan Milliyetçiliğinin Ortaya Çıkışı ve Irkçılık

Amerika Birleşik Devletleri benzersiz bir tarihe ve kuruluşa sahip olduğu anlayışı üzerine kurulmuş bir devlet olarak, sadece diğer ülkelerden farklı değil, aynı zamanda onlardan da üstün olduğu fikrini esas alan “Amerikan İstisnailiği/ İstisnacılığı” ideolojisi çerçevesinde şekillenmiştir. Bu ideoloji, genellikle ABD için tek taraflı bir dış politika ile ilişkili olmakla birlikte dünyada anti Amerikanizm’in yükselişinin en büyük nedeni olarak da görülebilir.¹²⁹ Bununla birlikte araştırmacılar tarafından bir çok Amerikalının, tarihi ve Anayasası nedeniyle onu dünyanın en büyük ülkesi yapan benzersiz bir karaktere sahip olduğunu belirterek “Amerikan İstisnacılığı” fikrini desteklediği söylenmektedir.¹³⁰ Bu ayrımcı Amerika fikri ve ulusçu Amerika anlayışının getirdiği bir sonuç olarak ırkçılığın günümüz ABD’inde neden hala etkin olduğunu anlamamız açısından önemli sayılabilir.

İrkçılık, Amerika’da Amerikan milliyetçiliğinden önce ortaya çıkmış olmasına rağmen, Amerikan ulus kimliğinin meydana gelmesinde önemli bir olgu haline gelmiştir. Amerikalıların “Amerikan düşüncesi” çerçevesinde tüm grupları kapsayan bir kimlik hedefi, diğer taraftan ise etnik kökene dayalı ayrımcı ve ırkçı anlayış Amerikan milliyetçiliğinin çelişkili yapısını göstermektedir. Bununla birlikte Amerikan milliyetçiliği Aydınlanma çağından önemli ölçüde etkilenmiş ve Bağımsızlık Bildirgesi ile getirilen insan hakları inancı ulusal kimliğin temelini oluşturmaya başlamıştır.¹³¹

Amerika’nın ırkçılıkla karmaşık ve hüzünlü bir geçmişi bulunmaktadır. Amerika

¹²⁸ Milo Kershaw, “How National Identity Influences US Foreign Policy”, E-International Relations, 2018, https://www-e--ir-info.translate.goog/2018/08/07/how-national-identity-influences-us-foreign-policy/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=op,sc. Erişim T.: 04.03.2022.

¹²⁹ Gökhan Erel, *The Impact Of American Exceptionalism On U.S. Foreign Policy*, (Master Of Science: The Graduate School Of Social Sciences Of Middle East Technical University, Department Of International Relations, 2018), 1.

¹³⁰ Francis (Frank) H. Buckley, “American Exceptionalism” George Mason Law & Economics Research Paper, Available at (February 5, 2013), 13-09. SRN: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2212202> Erişim T.: 04.03.2022.

¹³¹ İzan Meriç Tatlısu, “Amerikan Milliyetçiliği ile Irkçılık Arasındaki İlişki: Etnik Ayrımcılığın Irkçı Boyutları”, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi*, 5/12 (2018): 34-41.

tarihindeki Afrikalılar, yani Afrika kökenli Amerikalılar buraya Afrika'daki ailelerinden ve evlerinden kopararak tamamen ekonomik sebeplerle, kendi istekleri dışında getirildiler ve Amerika Birleşik Devletleri'nin temelini inşa etmek zorunda kaldılar. ABD nüfusunun önemli bir azınlığı olan Afrikalı-Amerikalıların medeni haklarını kazanmaları dışı bir mücadele sonucu tam bir yüzyıl aldı. 50 yıl kadar kısa bir süre önce, ırkçılık, (özellikle Güney'de) sadece hoş görülüyordu, aynı zamanda Amerika toplumunun bazı bileşenlerinin ortaya çıkardığı dokunun bir parçasıydı.¹³² Birçok beyaz Amerikalı, ırkçılığa, tarihin asla üstesinden gelemediği asırlık bir insanlık sorunu olarak yaklaşmakla birlikte "öteki" olarak kabul edilen kişi ve gruplara düşmanlığın insanlık tarihi boyunca bir sorun olmasına rağmen, tarihi argümanlar ırkçılığın transatlantik köle ticareti ile başladığını gösteriyor. Irkçılık, özellikle baskı amacıyla geliştirilmiş bir insan yapısıdır ve çok eski bir yapı değildir. Amerika kültüründe ırkçılık, siyasetten konut ve sağlık hizmetlerine kadar sosyal sistemleri yönlendirmektedir. Irkçılık Amerika'da, kiliseler de dahil olmak üzere, toplum olarak yapılan ve inşa edilen birçok şeyle iç içedir. Buna rağmen ırkçılık, tamamen insani bir yapı olduğu için, yeniden inşa edilebilir, Amerika toplumundan kaldırılabilir bir olgusal gerçeklik olarak da görülmektedir.¹³³

Amerika'da üstün bir düşünce olarak ırkçılık, köleliğin kurumsallaşmaya başladığı koloniler dönemine rastlamaktadır. Köleliği meşru görme ve özgürleşmiş siyahların kölelik anlayışına zarar vereceği düşüncesi ayrımcılık ve toplumsal dışlamanın bir aracı olarak ifade edilmiştir. Irkçı bir yapısal niteliğe sahip olan kölelik düzeni Aydınlanma düşüncesinin getirdiği ideoloji ile sarsılmış, temel insan hakları inancının getirdiği Bağımsızlık Bildirgesinin ilanı ile Amerikancı anlayış ters düşmüş ve kölelik anlayışı temelden zayıflamıştır. Ancak yaşanan iç savaş sonucu ABD'de kölelik kurumu tamamen yıkılarak siyah ırklar vatandaşlık elde edebilmişler ve hukuki olarak Amerikalı sayılabilmişlerdir. İç savaş sonrasında Amerikan ulusçu çatışması devam etmiş ırkçılık siyahlara yönelik bir araç olarak kullanılmaya çalışılmıştır. Bu durum siyahların halk ayaklanmalarını başlatmış ve 1960'larda sivil halklar hareketi sonucu ırkçılık tamamen hukuki olarak ortadan kaldırılmıştır.¹³⁴ Ancak, yüzlerce yıllık

¹³² <https://psychcentral.com/blog/reducing-racism#Origins-of-Racism-in-America> Erişim T: 06.03.2022.

¹³³ Dr. Ivy Forsythe Brown & Dr. Thomas Ferguson, *Becoming Beloved Community: Understanding Systemic Racism*, <https://www.churchnext.tv/library/becoming-beloved-community-understanding-systemic-racism-174526/385889/about/> Erişim T.: 06.03.2022.

¹³⁴ İzan Meriç Tatlısu, *Kuruluş Döneminde Amerika Birleşik Devletleri'nde Milliyetçilik ve Irkçılık İlişkisi*, (Yüksek Lisans Tezi: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı, 2017), 89-90.

ırkçı politika hem açık hem de örtük, siyah Amerikalıları fiziksel, duygusal ve ekonomik olarak etkilemiştir. ABD, İç Savaş'tan sonra köleliği tarihin çöplüğüne attığını zannetse de ülke travmatik ırkçılık kalıntılarını yakmak için hiçbir zaman iyi bir iş çıkarmamıştır. Çünkü bugün hala ırkçılığı körükleyen yanan közler bulunması, siyah Amerikalıları başarısızlığa uğratan, standartların altında bir eğitim sistemi ile onları ölüme ve hastalığa karşı daha savunmasız hale getiren sağlık hizmetleri ve milyonları geçimlik bir ücrete erişimden mahrum bırakan bir ekonomi bunu teyit etmektedir.¹³⁵

İrk ayrımcılığı, Amerika Birleşik Devletleri'nde, İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün de takip ettiği ABD'nin tüm iç meseleleriyle kesişen (Siyah ve Latin kökenli insanların tüm suç kategorileri için sert cezalar verilmesi ve orantısız hapis cezaları, şiddet içeren suçlar dahil, başarısız uyuşturucu mücadelelerine, insanları suçlarını kabul etmeye zorlayan kovuşturma ve kefalet politikalarına, Müslümanlar veya diğer etnik veya dini azınlıklardan siyasi aktivistler gibi belirli grupların izlenmesine, göçmenleri suçlu olarak günah keçisi yapan veya sığınmacıları ve mültecileri ulusal kökenlerine göre farklı muameleye maruz kalan göçmenlik politikalarına varıncaya kadar) ciddi bir insan hakları sorunudur.¹³⁶ Bununla birlikte son dönemlerde yapılan araştırmalar, Amerika'da, Trump'ın başkan olmasından sonra halkın ırkçı görüşleri ifade etmesinin daha yaygın hale geldiğini ve Trump'ın ırk ilişkilerini daha da kötüleştirdiğini ortaya koymaktadır.¹³⁷

2.1.2. Amerikan Ulus Kimliğinin Etnik ve Kültürel Unsurları

Amerikan Ruhu olarak betimlenen ve Amerika'yı ayakta tutan Anglo-Protestan kültür 3 asır gibi uzun bir süre Amerika ulus kimliğinin odağında bulunmuştur. Bu kültür, İngilizce, Hıristiyanlık dini ve dini bağlılık, kanun üstünlüğü, yönetici sorumluluğu ile bireysel hakları esas alan İngiliz anlayışı, iş ahlakı, temel insani hakları esas alan Protestan değerler gibi öğeleri içermektedir. Amerikalıların ortak bir varlığı olarak onu diğer milletlerden ayıran Anglosakson Protestan kültür, Amerikan

¹³⁵ Justin Worland, America's Long Overdue Awakening To Systemic Racism, <https://time.com/5851855/systemic-racism-america/> Erişim T.: 06.03.2022.

¹³⁶ Amanda Klasing, Racial Discrimination, <https://www.hrw.org/united-states/racial-discrimination> Erişim T.: 06.03.2022.

¹³⁷ Juliana Menasce Horowitz, Anna Brown & Kiana Cox, Race in America 2019, <https://www.pewresearch.org/social-trends/2019/04/09/race-in-america-2019/> Erişim T. :06.03.2022.

Kimliğinde etkin olan din unsurunun önemini ortaya koymaktadır.¹³⁸ Dolayısı ile Amerika'ya göç eden birçok etnik unsur, bu kültüre uyum sağlamak ve İngilizce bilmek zorunda olduklarının farkına vararak eğitimlerine önem vermişler ve yeni konumlar elde etmişlerdir. İşçi sınıfından iş adamlığı, doktorluk vb. mesleklere hızlı geçiş sağlayan bu göçmen kitlenin içerisinde en başarılı millet Yahudiler olmuştur. Alman ve Yunanlar, Yahudileri takip etmişlerdir.¹³⁹

ABD, ortak bir etnik kimliğe karşıt olarak ortak değerler üzerine kurulmuş bir göçmen ulustur, ancak nüfusu sayısal veya sosyal statü, güç, kaynaklar, ana akım kültüre dahil olmanın uzunluğu ve göç koşulları açısından tanımlanabilir değişken etnik gruplardan oluşmaktadır.¹⁴⁰ ABD gibi göçmen bir ülkede etnik çeşitlilik ve ulusal kimlik konusu tekrarlayan bir tartışma konusudur. Sürekli olarak, Avrupalı Amerikalılar örtük olarak Afrikalı, Asyalı, Latin ve hatta Yerli Amerikalılardan daha fazla Amerikalı olarak düşünülür. Bu örtük Amerikan = Beyaz etkisi, açık bilgi veya algılar ters yöne işaret ettiğinde ortaya çıkar. Etnik azınlıkların üyelerine Amerikan kimliğini inkâr etme eğilimi, özellikle hedefler (bireyler veya gruplar) etnik kimliklerin merceğinden yorumlandığında belirgindir. Örtük etnik-ulusal çağrışımlar, algılayıcıların etnik kimliğinin ve siyasi yöneliminin bir işlevi olarak ortaya çıkar, fakat aynı zamanda bağlamsal veya durumsal faktörlerdir. Amerikalı olmayı Beyaz olmakla eşitleme eğilimi (Avrupalı Amerikalılar arasında) ulusal kimliğin gücünü ve işe alma önerileri ve oy verme niyetlerini içeren davranışsal tepkileri açıklar. Etnik azınlık gruplarına Amerikan kimliğini reddetmeye yönelik güçlü eğilim, dışlayıcı bir ulusal kimliği yansıtmaktadır.

141

Asyalı ve Latin Amerikalıların Amerikan=Beyaz etkisini örtülü düzeyde göstermeleri, ancak bunu yapma eğilimlerinin örtük ulusal tanımlamalarının gücüyle ilişkili olmaması, grup ve benlik hakkındaki ilişkiler arasında açık bir ayrıma işaret etmemektedir. Açıkça söylemek gerekirse, Asyalı ve Latin katılımcılar “grubum daha az Amerikalı olabilir, ama ben bir Amerikalıyım” olarak düşünülebilecek tepki kalıpları

¹³⁸ Yusuf Yurdigül, *Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Ulusal Kimlik Olgusu ve Ulusal Kimliğin Televizyon Haberlerinde Sunumu*, (Doktora Tezi: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı, 2007), 58-59.

¹³⁹ Mesut Hazır, *Amerikan Çokkültürlülüğü ve Meluncan Kimliği*, (Doktora Tezi: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010), 128.

¹⁴⁰ Devos and Mohamed “Shades of American Identity: Implicit Relations between Ethnic and National Identities”, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4800470/> Erişim T.:06.03.2022.

¹⁴¹ Thierry Devos and Hafsa Mohamed “Shades of American Identity: Implicit Relations between Ethnic and National Identities” *Soc Personal Psychol Compass*, 8/12 (2014): 739. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4800470/> Erişim T.:06.03.2022.

sergilediler. Bu iki düzey arasındaki ayrışma, etnik azınlık üyelerinin, bu basmakalıp inançlara bir dereceye kadar sahip olmalarına rağmen, kendilerini kendi gruplarıyla ilgili yaygın basmakalıp varsayımlardan korumanın yollarını buldukları fikrinin dolaylı bir kanıtı olarak alınabilir.¹⁴² Bununla birlikte, Amerikan kimliğinin reddedilmesi eğilimi önemsiz bir deneyim değildir. Etnik azınlıkların üyeleri, sürekli yabancılar olarak klişeleşmiş olduklarının nispeten farkındadır. Amerikalı olmadıklarını ima eden veya varsayan tepkilerle uğraşmak zorunda kalmak onlar için yaygın bir deneyimdir. Beyaz Amerikalılara göre beyaz olmayanlara daha rutin olarak sorulan “Nerelisiniz?” sorusu genellikle muhatabın “buradan olmadığı” varsayımına dayanır ve bu kişinin gerçekten Amerikalı olmadığını aktarır. Bu ortak deneyimler sadece Amerikan kimliğinin reddedilmesinin farkında olmakla kalmaz, aynı zamanda Amerika’ya ait olma duygusunun zayıflamasına, etnik ve ulusal bağlar arasında algılanan bir çatışmaya ve daha düşük refah veya psikolojik ayarlamalara neden olur. Kimlik reddine yönelik olumsuz yanıtların, ABD’de uzun bir süre (örneğin, birinci nesil göçmenler yerine ikinci nesil) yetiştirilen bireyler tarafından görüntülenme olasılığı daha yüksektir. Ulusal kimlikleri sorgulandığında, etnik azınlıkların üyeleri aktif olarak Amerikanlıklarını yeniden bir araya getirebilirler¹⁴³.

Amerikalı olmanın ne demek olduğunu tanımlamak, doğal olarak ulusal kimliğin sınırlarını çizmeyi gerektirir. Açık düzeyde, Amerikan kimliğinin çeşitli temel tanımları bir arada bulunur ve kapsayıcılık ve eşitlik idealleri güçlü bir şekilde onaylanır. Buna karşılık, bilinçli kontrol altında olmayan tepkiler bu ilkelerden büyük ölçüde sapmaktadır. Örtük değerlendirmelerden ortaya çıkan tablo daha dışlayıcı bir bakış açısını ortaya koymaktadır. Çağdaş ABD’de, çoğu zaman, etnik azınlıklar Avrupalı Amerikalılara kıyasla ulusal kimlikten dışlanmaktadır. ABD nüfusunun çeşitliliği artsa ve güçlü semboller (örneğin, Beyaz Saray’da yaşayan Afrikalı bir Amerikalı aile) ırksal ilerlemeye işaret etse bile, birçok Amerikalı örtük düzeyde, Beyaz Amerikalıların egemenliğiyle uyumlu Amerikan kimliğinin etnokültürel bir anlayışı sergilemeye devam ediyor. Beyaz ırk kimliği ile Amerikan kimliği arasındaki kalıcı bağlantı, etnik gruplar

¹⁴² Devos and Mohamed “Shades of American Identity: Implicit Relations between Ethnic and National Identities”, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4800470/>

¹⁴³ Devos and Mohamed “Shades of American Identity: Implicit Relations between Ethnic and National Identities”, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4800470/>

arasındaki asimetrik ilişkilerin sürdürülmesini sağlayan mekanizmalardan biri olarak daha geniş bir ideolojik sistem bağlamında işler.¹⁴⁴

ABD nüfusunun geniş kesimleri ulus devletin parçası olmaktan çıkarılmıştır. Aynı zamanda, Amerikan kimliğine ilişkin bakış açıları yekpare değildir. Amerikan kimliğinin atfedilmesinde örtük düzeyde bile büyük bir değişkenlik ve esneklik vardır. Amerikan kimliğini çeşitli etnik gruplarla ilişkilendirmenin kolaylığı veya zorluğu, algılayanların özelliklerinin (örneğin etnik kimlik veya siyasi yönelim) bir işlevidir. Daha geniş sosyo-kültürel bağlam ve durumun acil yönleri, etnik grupların ulusal kimliğe göreceli olarak dahil edilmesini veya dışlanmasını da etkiler. Bazı durumlarda, bu farklılıklar çoğulcu ve çok kültürlü bir ulusun geleceğine dair şüpheler uyandırabilir. İlk bakışta, etnik kimlikleri vurgulamının Amerikan=Beyaz etkisini şiddetlendirmesi ve bunun aksine, etnik kimlikleri önemsiz göstermenin “beyaz olmayan Amerikalılara” Amerikan kimliğini vermeyi kolaylaştırması, renk körü¹⁴⁵ veya asimilasyoncu bakış açılarının erdeminin kanıtı olarak görülebilir. En azından bazı bağlamlarda, etnik ayrımları tanımak, kapsayıcı bir ulusal kimlikle çelişmeyebilir.¹⁴⁶

İrkçılık sonrası Amerika iddialarının aksine, etnik ayrımlar ABD nüfusunu oluşturan etnik grupların hak ve fırsatlarını tanımlamaya devam etmektedir. Etnik

¹⁴⁴ Devos and Mohamed “Shades of American Identity: Implicit Relations between Ethnic and National Identities”, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4800470/>

¹⁴⁵ Renk körlüğü, ten renginin önemsiz olduğu toplumda bir ideali yansıtır. İdeal, en güçlü şekilde 1950’ler ve 1960’ların Sivil Haklar Hareketi ve Uluslararası ırkçılık karşıtı hareketler bağlamında dile getirildi. Renk körlüğünün savunucuları, insanların ten rengine göre değil, Martin Luther King Jr.’ın sözleriyle “karakterlerinin içeriğine” göre yargılanması gerektiğini savunuyorlar. Renk körü ideolojisi, Dünya Savaşı sonrası dönemde Batı liberalizmini güçlü bir şekilde etkileyen fikirler, ayrımcılık yapmama, hukuka uygun süreç, yasalar önünde eşit koruma ve ırktan bağımsız olarak eşit fırsatları ifade etmektedir. Beyaz tenli bir kişinin renk veya ırk görmediğini söyleyerek kültürel farklılıkları yok saymasıdır. Genellikle farklı renklerin ya da kültürlerin yadsınmasına dair inançlar yani ‘renk körlüğü’ mikro yok sayma kategorisine karşılık gelen üçüncü temadır. Örneğin, siyah tenli kişilere “sana baktığımda ben renk görmüyorum”, “ben sadece insan görüyorum” veya “hepimiz insanız” dendiğinde, bu durumun (yani renk körlüğünün) ortaya çıkardığı anlam onların deneyimlerinin ya da ırksal ve kültürel varoluşlarının yok sayılmasıdır. Aynı şekilde, Afrika kökenli Amerikalı bir kadına “Afrika kökenli Amerikalı kadınlara benzemiyorsunuz” demek, o kişinin görünüşünden dolayı diğer Afrika kökenli kadınların deneyimledikleri ayrımcı davranışlarla karşılaşmadığını ima etmektir. Benzer şekilde, ABD’de Latin bir çift restoranda kötü bir hizmetle karşılaştıklarında ve deneyimlerini Beyaz arkadaşlarıyla paylaştıklarında, onlardan sadece “çok aşırı hassas olma” ya da “bu kadar küçük veya önemsiz şeylere takılma” şeklinde yorum aldıklarında, ortaya çıkan sonuç çiftin maruz kaldığı ırksal ya da kültürel ayrımcılık deneyimlerinin yadsınması ve önemsizleştirilmesidir. Yine, Afrika kökenli siyah Amerikalıların “bu kadar aşırı hassas olmamaları gerektiğine dair uyarılar”, aslında onların deneyimledikleri ayrımcılıkların gerçek olmadığı mesajını içermektedir. Genel olarak, bu ifadelerde açığa çıkan anlamlar: Kişinin ırksal/etnik deneyimlerinin reddedilmesi, Baskın kültürün içinde asimile edilmesi, Kişinin ırksal/kültürel bir varlık olarak yadsınmasıdır. Serdar Ünal, “İrksal Temelli Ayrımcılığın Yeni Görünmez Yüzü: Kültürel Karşılaşmalar ve Mikro-Saldırganlıklar”, *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5/28, (2018): 3295 ve 3298; [https://stringfixer.com/tr/Color_blindness_\(race\)](https://stringfixer.com/tr/Color_blindness_(race)) Erişim T. : 24.03.2022.

¹⁴⁶ Devos and Mohamed “Shades of American Identity: Implicit Relations between Ethnic and National Identities”, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4800470/>

ayrımların arkasında güç ve statü asimetrisinin gizlendiği ortadadır. Amerikalı olmanın ne anlama geldiğine dair otomatik ve büyük ölçüde bilinçsiz varsayımlar, ulusal kimliğin etnik azınlıklara Avrupa kökenli Amerikalılara göre psikolojik olarak daha zor verildiğini gösteriyor. Ulusal kimliğe eşit olmayan erişim, daha geniş bir sosyo-yapısal gerçekliğin özel bir tezahürüdür.¹⁴⁷

2.2. ABD'DE AYRIMCI POLİTİKALAR VE ETNİK MÜCADELE

İrkçilik ve ırk ayrımcılığı hem doğrudan hem de dolaylı, fiili ve söylemsel bir şekilde hemen her gün karşılaşılan bir olgu olarak karşımızda durmaktadır. Gerçekte, ilerlemeyi engelleyen ve dünyanın tüm ülkelerinde milyonlarca insan için acıya neden olan bir olgu olan ırk ayrımcılığına karşı ulusal düzeyde kalıcı iyileştirmeler; birbirini tamamlayan ve pekiştiren çok çeşitli önlemleri ve etkin bir siyasi iradeyi zorunlu kılan sürekli ve kapsamlı bir yaklaşım gerektirir.

2.2.1. ABD'de Ayrımcı ve İrkçi Politikalar

İrksal, ekonomik ve eğitimsel eşitsizlikler ABD kurumlarında derinden yerleşmiş durumdadır. Bağımsızlık Bildirgesi'nde "tüm insanların eşit olduğu" belirtilse de Amerikan demokrasisi tarihsel olarak ve çoğu zaman şiddetli bir şekilde belirli grupları dışlamıştır. Eşitsizlik örnekleri bariz olandan daha az ayrımcı politikalara ve inanç sistemlerine kadar uzanır. Afrikalı Amerikalı seçmenleri etkili bir şekilde haklarından mahrum eden politikalar, I. Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı'nda savaşan ancak evde ikinci sınıf vatandaş muamelesi gören Afrikalı Amerikan askerlerinin marjinalleştirilmesi, icatları için patent başvurusunda bulunmaları yasaklanan siyah yenilikçiler, ırklar arası evliliğin yasalaştırılması için on yıllarca sürdürülen mücadele, Jim Crow döneminde Amerikan şehirlerinin hükümet tarafından zorunlu kılınmış ayrımı/ seyahatin ayrımcı doğası ve okullarda yapılan ayrımcılıklar bunlardan bazılarıdır.¹⁴⁸

1525 ve 1866 yılları arasında, birçok insan Afrika'dan kaçırılarak *transatlantik köle ticareti* yoluyla Amerika'ya getirildi. Portekizli köle tüccarları tarafından kaçırılan

¹⁴⁷ Devos and Mohamed "Shades of American Identity: Implicit Relations between Ethnic and National Identities", <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4800470/>

¹⁴⁸ Meilan Solly, 158 Resources to Understand Racism in America, Race in America A Smithsonianmag Magazine Special Report <https://www.smithsonianmag.com/history/158-resources-understanding-systemic-racism-america-180975029/#sectionTwo> Erişim T. :07.03.2022.

20'den fazla Angola, Jamestown'daki İngiliz sömürgecilere satıldı. Bu, Amerika Birleşik Devletleri olacak ülkede 246 yıl sürecek olan kölelik düzeninin başlangıcını işaret ediyor. Amerikan köleliği parça parça gelişti; İngilizler yavaş yavaş neredeyse yalnızca Afrikalılara gönülsüz kölelik dayattı. Afrikalılar, uzak bir kıtadan geldikleri ve kolayca kaçıp kurtulamayacakları, ten rengi, siyahları beyazlardan ayırt edilebilir kılıp köle olarak kolayca ayrılabilirdikleri ve Avrupalılar, siyahların köleleştirilmesini desteklemek amacıyla İncil metinlerini kullanmaları gibi birkaç temel öncül altında köleleştirildiler. Böylece, Avrupalı hizmetkarlar yaşam kalitelerini iyileştirirken, Afrikalılar köleliğe daha da derinden battı. Sonuçta, Afrika kökenli Amerikalılar, yüzyıllarca süren köleleştirme, sömürü ve eşitsizliğe ek olarak, uzun süredir ırksal olarak yüklenen fiziksel şiddetin hedefi olmuştur.¹⁴⁹ 1865'ten önce, çoğu Afrikalı Amerikalı köleleştirildi ve uzunca bir süre siyasi, sosyal ve ekonomik özgürlükleri üzerinde ciddi kısıtlamalarla karşı karşıya kaldılar. Yerli Amerikalılar soykırıma, zorla yerinden edilmelere ve katliamlara maruz kaldılar. Orta Doğulu ve Asyalı Amerikalılarla birlikte Pasifik Adalıları da ayrımcılığın kurbanı oldular. Ayrıca, Avrupa'dan gelen Protestan olmayan göçmenler, özellikle Yahudiler, Polonyalılar, İtalyanlar ve İrlandalılar genellikle yabancı düşmanı sayıldılar ve etnik kökene dayalı diğer ayrımcılık biçimlerine maruz kaldılar. 18. asrın sonunda birçok kuzey eyaleti köleliği kaldırmasına rağmen kölelik kurumu, Güney için siyahların nüfusun büyük bir azınlığını oluşturması ve ekonominin tütün ve pamuk gibi mahsullerin üretimine dayanması nedeniyle kesinlikle hayati idi. Kuzey ve Güney arasında 1861 baharında yoğunlaşan ve kırk yıl boyunca süren şiddetli bölgesel çatışmalar, on bir güney eyaletin Birlikten ayrılarak Amerika Konfedere Devleti'ni kurmalarıyla bir iç savaşa dönüştü.¹⁵⁰ Bu sırada ABD Başkanı olan Abraham Lincoln, 1865'te köleliği kaldırmıştır. Ancak bu durum köle statüsündeki halkın problemlerinin çözülmesinde fayda sağlamamıştır. Çünkü bu grup topraksız, yoksul ve ekonomik bağımsızlıkları olmayan kimselerdi.¹⁵¹

1865'in sonlarında kabul edilen "13. Değişiklik", köleliği resmen kaldırmasına rağmen savaş sonrası Güney'de "özgürleştirilmiş siyah halkların statüsü" sorunu devam ediyordu. Beyaz güneyliler, sivil otoriteyi eski Konfederasyon eyaletlerinde kademeli

¹⁴⁹ Amelia V. Gallucci, Cirio Library, Antisemitism Resources, Fitchburg State University, <https://fitchburgstate.libguides.com/c.php?g=1046516&p=7739449> Erişim T.:07.03.2022.

¹⁵⁰ History.com Editors, Black History Milestones: Timeline, <https://www.history.com/topics/black-history/black-history-milestones> Erişim T.:07.03.2022.

¹⁵¹ Raymond P. Alexander, "Amerika'da Zencilerin Başkaldırısı", çev. Tuncer Karamustafaoğlu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25/3 (1968): 102-103.

olarak yeniden kurarken (1865-1866), “özgürleştirilmiş siyah halkların” faaliyetlerini kısıtlamak ve bir işgücü olarak bulunmalarını sağlamak için tasarlanmış “Kara Kanunlar” olarak bilinen bir dizi yasa çıkardılar. Nisan 1865’te Lincoln’ün öldürülmesinin ardından başkan olan Andrew Johnson’ın eski Konfederasyon eyaletlerine gösterdiği hoşgörü karşısında sabırsızlanan Kongre’deki sözde Radikal Cumhuriyetçiler Johnson’ın vetosunu geçersiz kıldı ve temelde Güney’i sıkıyönetim altına alan “1867 Yeniden Yapılanma Yasası”nı kabul etti. Ertesi yıl, yapılan “14. değişiklik” vatandaşlığın tanımını genişleterek, köleleştirilmiş insanlara Anayasa’nın “eşit korumasını” sağladı. 1870’te kabul edilen “15. değişiklik”, bir vatandaşın oy kullanma hakkının ırk, renk veya önceki kölelik durumu nedeniyle reddedilmeyeceğini garanti ediyordu. Yeniden Yapılanma sırasında, siyah Amerikalılar güney eyalet hükümetlerine ve hatta ABD Kongresine karşı seçim kazandılar. Büyüyen etkileri, kontrolün onlardan daha da uzaklaştığını hisseden birçok beyaz güneyliyi büyük ölçüde korkuttu. Bu dönemde ortaya çıkan beyaz koruyucu topluluklar- bunların en büyüğü Ku Klux Klan’dı (KKK)- sindirerek ve bastırma yoluyla aşırı şiddet kullanarak siyah seçmenlerin haklarını ellerinden almak için çalıştı. Son federal askerler 1877 yılında Güney’i terk ettiğinde ve “Yeniden Yapılanma” sona erdiğinde, Afro-Amerikalılar ekonomik ve sosyal statülerinde cesaret kırıcı derecede küçük bir gelişme gördüler ve elde ettikleri siyasi kazanımlar, beyaz üstünlükçülerin güçlü çabalarıyla silindi.¹⁵² 1875 yılında çıkarılan “Sivil Haklar Yasası” yerleşim yerlerinde ayrımcılığın kaldırılması, hukuksal eşitliğin sağlanması, Afrika kökenli Amerikalıların oy kullanması ve kendi aralarında yapacakları demokratik seçimlerle kendi liderlerini seçmelerinin güvence altına alınması gibi devlete bir takım sorumluluklar yüklemiştir. Fakat bu düzenlemeler uzun yıllar sonuçsuz bırakılarak tam olarak uygulanamamıştır.¹⁵³

ABD tarihi, göreve başlamadan önce ve görevdeyken ırkçılık yapan başkan örnekleriyle doludur. Demokrat Andrew Johnson, ABD’nin 17. başkanı olarak, medeni haklar yasasını ve Kongre tarafından geçersiz kılınan Freedman Bürosu Yasasını (Kölelikten özgürlüğe geçişlerinde yeni serbest bırakılan dört milyon Afrikalı Amerikalıya pratik yardım sağlamak için Kongre tarafından kurulan bir kurum) veto

¹⁵² History.com Editors, Black History Milestones: Timeline, <https://www.history.com/topics/black-history/black-history-milestones> Erişim T. :07.03.2022.

¹⁵³ Baransel Mızrak, Amerika’da Ayrımcı Politikalar ve Siyahi Mücadele Tarihi, İNSAMER, https://www.insamer.com/tr/amerikada-ayrimci-politikalar-ve-siyahi-mucadele-tarihi_542.html#_ednref30 Erişim T. :07.03.2022.

etti. Johnson, bu ulusun tarihindeki herhangi bir başkandan çok daha fazla, Afro-Amerikalıların haklı sosyal, politik ve ekonomik haklarını talep etme adımlarını durdurdu ve bu onların eşitliğe yürüyüşleri üzerinde onlarca yıl boyunca yıkıcı bir etki yaptı.¹⁵⁴

Yeniden Yapılanma sona erdiğinde ve beyaz üstünlüğün güçleri (güneye göç eden kuzeyliler) kontrolü yeniden ele geçirip siyahları özgür bıraktıkça, Güney eyalet yasama organları “Jim Crow” yasaları olarak bilinen ilk ayırım yasalarını çıkarmaya başladı. “Jim Crow” adı, Yeniden Yapılanma sonrası Güney’deki Afrikalı Amerikalılar için genel bir aşağılayıcı terim olarak hizmet etmeye başladı. 1885’te çoğu güney eyaleti siyah ve beyaz öğrenciler için ayrı okullar gerektiren yasalara sahipti. 1900’lerde vagonlarda ve depolarda, otellerde, tiyatrolarda, restoranlarda, berber vb. diğer yerlerde “renkli insanları” beyaz insanlardan ayıran düzenlemeler yapıldı. 18 Mayıs 1896’da ABD Yüksek Mahkemesi, 14. Değişikliğin Afrika kökenli Amerikalılara tam ve eşit vatandaşlık sağlamanın anlamının ilk büyük sınavını temsil eden bir dava olan Plessy-Ferguson davasında kararını verdi. Mahkeme, 8-1 çoğunluk ile, yolcuların demiryolu vagonlarında ayrılmasını gerektiren bir Louisiana yasasını onayladı. Mahkeme, her iki gruba da makul ölçüde eşit koşullar sağlandığı sürece, eşit koruma şartının ihlal edilmediğini iddia ederek, daha sonra ırk ayrımcılığı yasalarının anayasaya uygunluğunu değerlendirmek için kullanılacak “ayrı ama eşit” doktrini oluşturdu. Plessy vs. Ferguson, 1954’te Brown v. Board of Education davasında Mahkemenin kararıyla bozulana kadar medeni haklar davalarında en önemli emsali teşkil ediyordu. Amerika’nın patlayan kentsel nüfusu istihdam ve barınma sıkıntısı ile karşı karşıya kaldıkça, Siyah insanlara karşı şiddetli düşmanlık ülke çapında arttı; linç yasadışı olsa da yaygın bir uygulamaydı.¹⁵⁵ Bununla birlikte yaşanan Büyük Buhran’ın sorunları hemen hemen her Amerikalı grubu etkiledi. Ancak, hiçbir grup Afrikalı Amerikalılardan daha fazla etkilenmedi. 1932’de Afrikalı Amerikalıların yaklaşık yarısı işsizdi. Bazı Kuzey şehirlerinde, beyazlar, Afrikalı Amerikalıların, beyazlar işsiz olduğu halde

¹⁵⁴ Dewey M. Clayton, Sharon E. Moore ve Jones-Eversley, Sharon D. “A Historical Analysis of Racism Within the US Presidency: Implications for African Americans and the Political Process”, *Journal of African American Studies*, (June 2021): 1-19.

¹⁵⁵ History.com Editors, Black History Milestones: Timeline <https://www.history.com/topics/black-history/black-history-milestones> Erişim T.:07.03.2022.

herhangi bir işten kovulmasını istiyorlardı. Irksal şiddet, özellikle Güney’de yeniden yaygınlaştı.¹⁵⁶

19. asrın ortalarında bilim adamları, toplumun ırkçı görüşlerini meşrulaştırmaya hizmet etti. Bilim adamları, Afrikalıların ve onların soyundan gelenlerin ya yozlaşmış bir varlık türü ya da tamamen ayrı bir varlık türü, sürekli hizmete uygun aşağı olduğunu savundu. Kendilerinden önceki Avrupalı bilginler gibi, Amerikalı entelektüeller de irksal nüfuslar arasındaki farklılıkları arayarak insanları kategorize ettiler. Bilimsel ırkçılık tarafından desteklenen, “öjeni” adı verilen bir sahte bilim dalı, beyaz olarak kabul edilen insanların biyolojik üstünlüğüne ve cilt tonları koyulaştıkça diğer grupların azalan sırayla boyun eğdirilmesine dair toplumsal inancı daha da meşrulaştırmaya katkıda bulundu. Öjeni, insanların genetik kökenlerine göre çeşitli insan ırklarına ayrılabilceğini ve doğaları ve kültürleri gereği ya üstün ya da aşağı olmaya yatkın olduklarını savundu. Beyaz ayrımı 20. yüzyılın başlarında Amerika’ya gelen İtalyanlar ve Doğu Avrupa göçmenleri gibi çeşitli insan gruplarını içerecek şekilde genişledi veya daraldı. Çinliler, Yerliler ve siyahlar gibi diğer gruplar “beyazlık” dünyasının dışında kalacaktı. Sonuç olarak, oy verme, eğitim, vatandaşlık ve ulusun zenginliğinden pay alma gibi beyazlara tanınan aynı ayrıcalıklar elde etmek için mücadele edeceklerdi.¹⁵⁷

Obama yönetimi, 2009’dan 2016’ya kadar, sağlık hizmetleri, üniversiteye kabul, konut ve adil borç verme politikaları da dahil olmak üzere ABD’deki irksal / etnik azınlıklara yönelik kurumsal ayrımcılığı azaltmayı amaçlayan çeşitli politikalar oluşturdu. Ancak, Trump yönetiminin 2017’de bu çabaları geri almaya başlamasıyla, federal politika yoluyla irksal önyargıyı azaltmanın geleceği ve bunun azınlık grupları üzerindeki etkileri belirsiz hale geldi. Siyah Amerikalılar tarihsel olarak hem kurumsal ırkçılığa hem kişiler arası ırk ayrımcılığına maruz kaldığı düşünüldüğünde; günümüzde araştırmalar özellikle sağlık hizmetleri ortamlarında, hem irksal/etnik azınlıklara karşı ayrımcılığın hem de örtük önyargıların yaygın olduğunu ve sağlık hizmeti sunumlarını olumsuz etkilediğini, bu nedenle ayrımcılık hisseden hastaların sağlık hizmetlerini az kullanma eğiliminde olduğunu ve tıbbi yardıma ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.¹⁵⁸

¹⁵⁶ Library of Congress, U.S. History Primary Source Timeline <https://www.loc.gov/classroom-materials/united-states-history-primary-source-timeline/great-depression-and-world-war-ii-1929-1945/race-relations-in-1930s-and-1940s/> Erişim T.:07.03.2022.

¹⁵⁷ David R. Roediger, The world got along without race for the overwhelming majority of its history. The U.S. has never been without it, <https://nmaahc.si.edu/learn/talking-about-race/topics/historical-foundations-race> Erişim T.:07.03.2022.

¹⁵⁸ Sara N. Bleich, “Discrimination in the United States: Experiences of black Americans”, *HSR: Health Services Research*, 2/7, (October 2019): 1400.

2016’da Cumhuriyetçi Başkan adayı olarak Donald Trump, siyah ve kahverengi erkeklerin beyaz kadınlara cinsel tacizde bulunduğu dair yoğun kinayelere dayanarak Meksikalı göçmenleri “tecavüzcüler” olarak nitelendirdi. Donald Trump’ın ırkçı önyargıları, görünüşe göre, büyük depremden sonra buraya gelen 200.000 Salvadorlu’nun yanı sıra, yıkıcı 2010 depreminden sonra gelen 59.000 Haitili için Geçici Koruma Statüsüne son vermesine ve toplu sınır dışı edilmesini emretmesine neden olmuştur. Trump’ın ırkçılığı, göçmen kotalarını “tarihi normlara” bağlamaya verdiği desteğin altında yatan ve yöneten şeydi; bu, yaygın olarak Avrupa dışındaki ülkelerden gelen göçü sınırlamanın bir yolu olarak görülmektedir ve bir ulus olarak bizlerin uzun zaman önce ırkçı olduğunu anladığımız bir politikadır ve ailelerin Amerika’da birlikte yeni hayatlar inşa etmelerini sağlayan aile birleştirme politikalarına (Cumhuriyetçilerin “zincir göçü” adını verdiği) son vermektedir.¹⁵⁹

Tüm insanların eşit yaratıldığı bir ideal üzerine kurulduğu iddiasının aksine, bir ulus olarak, yerli nüfusun varlığını ortadan kaldırmak ve Afrika kökenli kişilerin nesiller arası köleleştirilmesini sürdürmek için politikalar ve uygulamalar yapılması iki yüzlü bir ideolojiyi yansıtmaktadır. Bu ikiyüzlülük, geçmiş ve şimdiki idari devlet içindeki ırksal eşitsizliğin ve ırkçılığın sistemik ve kurumsallaşmış doğasını yansıtan iki odak kavramı (idari kötülük ve idari ırkçılık) ortaya çıkarmaktadır.¹⁶⁰ Örneğin, ABD’de ceza kararlarında önemli ırksal eşitsizlikler vardır. Federal sistemde Siyah erkeklere verilen cezalar, benzer suçlardan hüküm giyen beyaz erkeklere uygulananlardan yaklaşık yüzde 20 daha uzundur. Eyalet ve federal mahkemelerde hüküm giyen siyah ve Latin suçlular, benzer konumdaki beyaz suçlulara göre önemli ölçüde daha fazla hapis cezasına çarptırılır ve beyazlardan daha uzun cezalar alırlar. Siyah erkek federal sanıklar, aynı suçlardan ve benzer suç geçmişleriyle tutuklanan beyazlardan daha uzun cezalar almaktadır. Ayrıca, araştırmalar, hangi cinayet vakalarının ölüm cezalarıyla sonuçlandırıldığının belirlenmesinde ırkın önemli bir rol oynadığını göstermektedir.¹⁶¹

¹⁵⁹ Karine Jean-Pierre, The problem isn’t just that Trump’s a racist. It’s that he keeps acting on his racism, <https://www.nbcnews.com/think/opinion/problem-isn-t-just-trump-s-racist-it-s-he-nca837101> Erişim T.:07.03.2022.

¹⁶⁰ Brian N. Williams and Carmen Williams, The Past and Present of Racism in the Administrative State, <https://www.thereview.org/2020/10/29/williams-williams-past-present-racism-administrative-state/> Erişim T.:07.03.2022.

¹⁶¹ Jennifer Turner and Jamil Dakwar, *Written Submission of the American Civil Liberties Union on Racial Disparities in Sentencing Hearing on Reports of Racism in the Justice System of the United States Submitted to the Inter-American Commission on Human Rights 153rd Session*, American Civil Liberties Union (ACLU), October 27, 2014, 1.

ABD'deki politika araştırma kuruluşları tarafından yürütülen analizlerin çoğunda ırksal ve etnik farklılıklar göze çarpmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, neredeyse tüm tarihi boyunca, renkli insanları açık politika kararları yoluyla dışladı. ABD'de ırkçı politikaların ve ırkçı fikirlerin tarihi göz önüne alındığında, ırkçılığın nefret ve cehaletten kaynaklanmadığı, nitekim, ırkçılığın acı kaderi ile nesiller boyunca, Afrika kökenli insanların yüzleştiği bir gerçektir.¹⁶² Amerika Birleşik Devletleri'nde uzun süredir devam eden ırkçılık tarihi, ırksal çoğunluk ve azınlık grupları arasında günümüzde, hukuk, eğitim, istihdam, barınma, medya, sağlık hizmetleri gibi pek çok yaşamsal alanda ırksal eşitsizlikler devam etmektedir.¹⁶³

2.2.2. ABD'de Ayrımcılık ve Irkçılığa Karşı Etnik Mücadelenin Kökenleri

1712 Nisan'ında çıkan bir isyanda, siyahların beyazlara ait yerleşkeleri yakarak beyazlara silahlarla saldırdığı bilinmektedir. İsyancılar kısa sürede yakalanarak birçoğu idam edilmiş sonrasında ise köleleştirilen halkın kısıtlı olan olanakları daha da daraltılacak yasalar çıkartılmıştır. 1811'de ise büyük bir grup siyah halk "Ya Özgürlük Ya Ölüm" sloganları ile yürüyüş tertip etmiş, "Alman Sahili Ayaklanması" adı verilen bu isyan da şiddetle bastırılmış olsa da bu isyan büyük bir etki yapmış ve Afro-Amerikalıların özgürleşme yolundaki başarılarının çok yakın olduğuna işaret etmiştir. Dönemin başarılı ayaklanmalarından "Creole İsyanı" 1841'de, Creole gemisinde bulunan köle Afro-Amerikalıların, mürettebata karşı ayaklanarak gemiyi özgürlüklerini kazanabilecekleri ve köleliğin ortadan kaldırıldığı İngiliz Batı Hint Adaları'na yönlendirmeleri olmuştur.¹⁶⁴

ABD tarihinde kölelik kurumunu etkileyen dayanaklardan birisi de Missouri Uzlaşması olarak bilinen belgedir. Missouri, 18 Aralık 1818'de eyalet olmak için Kongreye başvurdu. Kısa bir süre sonra Temsilci John Tallmadge, Missouri'nin eyalet olarak kabul edilmenin bir koşulu olarak köleliği kaldırmasını gerektiren bir değişiklik sundu. Buradan tartışma başladı. Güney, ABD hükümetinin Anayasa ile korunan

¹⁶² K. Steven Brown vd., *Confronting Structural Racism in Research and Policy Analysis Charting a Course for Policy Research Institutions*, *Urban Institute*, (February 2019), 1-2.

¹⁶³ Hyung Chol Yoo, Stephanie T. Pituc, "Assessments of perceived racial stereotypes, discrimination, and racism", *Assessments of perceived racial stereotypes, discrimination, and racism*. In K. F. Geisinger, B. A. Bracken, J. F. Carlson, J.-I. C. Hansen, N. R. Kuncel, S. P. Reise, & M. C. Rodriguez (Eds.), *APA handbook of testing and assessment in psychology, Vol. 2. Testing and assessment in clinical and counseling psychology*. American Psychological Association. (2013): 427-451.

¹⁶⁴ Meilan Solly, 158 Resources to Understand Racism in America, *Race in America A Smithsonianmag Magazine Special Report* <https://www.smithsonianmag.com/history/158-resources-understanding-systemic-racism-america-180975029/#sectionTwo> Erişim T.:07.03.2022.

köleliği kısıtlama yetkisi olmadığını belirtirken Kuzey, köleliğin mevcut köle devletleriyle sınırlandırılması gerektiğini belirtti. 1819'da ise Maine, eyalet olma başvurusu yaptı. Sonra bir uzlaşma gelişti. 1820'ye gelindiğinde, bu uzlaşma iki yasa tasarısı ile gerçekleşmiş oldu. İlki Maine'i 23. eyalet yaptı. İkincisi, Missouri'yi bir köle devleti olarak kabul etti ve ülke genişlemeye devam ederken köleleştirilmiş ve özgür devletler arasındaki ayırım çizgisi olarak 36° 30' paralelini belirledi. Bu uzlaşma başarılı oldu. Missouri Uzlaşması, Amerika Birleşik Devletleri'nde uzun yıllar kölelik sorununu çözdü. 1854'te Missouri Uzlaşması, Kansas-Nebraska Yasası'nın bir parçası olarak yürürlükten kaldırıldı. Böylece, Nebraska Bölgesi'ni iki eyalete (Nebraska ve Kansas) dönüştüren bir tasarının kabulüyle Missouri Uzlaşması fiilen geri alındı. Üç yıl sonra, 1857'de, Baş Yargıç Roger Taney, daha çok Dred Scott kararı olarak bilinen Dred Scott - Sanford davasında Missouri Uzlaşmasının anayasaya aykırı olduğuna karar verdi. Missouri Uzlaşmasının yürürlükten kaldırılması, sonunda ulusu İç Savaş'a götüren mezhep çatışmasını başlattı.¹⁶⁵

11 Ağustos 1831 tarihinde, Nat Turner ve bir grup köle balta, satır ve bıçaklarla bir isyan başlatmıştı. Bu mücadele iki gün kadar sürmüş ve karşılarına çıkan tüm köleleri azat ederek birçok Virginialı beyazı öldürdüler. Turner'ın isyanı yerel milisler tarafından bastırılarak isyana katılıp katılmadığına bakılmaksızın birçok siyah ya dövüldü ya da öldürüldü. Sonunda Turner yakalanarak idam edildi. İsyandan sonra siyahilere karşı baskıyı arttıran birçok yasa çıkartılmış ve uygulanan zulümler yeni bir yön kazanmıştır.¹⁶⁶

Amerika Birleşik Devletleri'nde ırk ayrımcılığı ve ırksal baskı tırmandıkça, Afrika kökenli Amerikalı topluluğunun bazı liderleri, Booker T. Washington'un uzlaştırıcı yaklaşımını reddetmeye başladı. W. E. B. Du Bois ve diğer siyah liderler, 1905'te Niagara Hareketi'ni kurarak aktivizmlerini kanalize ettiler. Daha sonra, 1909'da Beyaz Reformculara katılarak Ulusal Renkli İnsanların Gelişimi Derneği'ni (NAACP) kurdular. Eşitlik mücadelesinin başlarında, NAACP federal mahkemeleri haklarından mahrum etme ve konut ayrımcılığına karşı çıkmak için kullandı. 1910'da kurulan National Urban League'in ana odak noktası iş fırsatlarıydı.¹⁶⁷

¹⁶⁵ A Fragile Union, The Missouri Compromise, <http://www.civilwar.org/educators/resources/info-sheets/missouri-compromise> Erişim T.:07.03.2022.

¹⁶⁶ Baransel Mızrak, Amerika'da Ayrımcı Politikalar ve Siyahi Mücadele Tarihi, İNSAMER, https://www.insamer.com/tr/amerikada-ayrimci-politikalar-ve-siyahi-mucadele-tarihi_542.html#_ednref30 Erişim T.:07.03.2022.

¹⁶⁷ Library of Congress, The Civil Rights Act of 1964: A Long Struggle for Freedom,

Büyük Göç (1910–1920) sırasında, binlerce Afrikalı Amerikalı iş bulmak ve daha sonra I. Dünya Savaşı'nın yarattığı işgücü eksikliklerini gidermek için sanayi şehirlerine akın etti. Okullarda ve halka açık yerlerde, Kuzeyli siyah erkekler oy kullanmak için daha az engelle karşılaştı. Sayıları arttıkça, oyları seçimlerde çok önemli bir faktör olarak ortaya çıktı. Savaş ve göç, 1920'lerin Yeni Zenci Hareketi'nde kendini gösteren Afrikalı Amerikalılarda artan bir özgüveni destekledi. “Yeni Zenci”yi çağrıştıran NAACP, federal bir linç karşıtı yasa için etkin bir lobi faaliyeti yürüttü.¹⁶⁸

1933'te Başkan Franklin D. Roosevelt'in New Deal'ı, Afrikalı Amerikalılara Yeniden Yapılanmadan bu yana herhangi bir zamanda olduğundan daha fazla federal destek sağladı. Buna rağmen, Yeni Anlaşma mevzuatı ve politikaları önemli ölçüde ayrımcılığa izin vermeye devam etti. Otuzların ortalarında NAACP, yasal ayrımcılığa karşı, halk eğitimindeki eşitsizliklere odaklanan yasal bir kampanya başlattı. 1936'ya gelindiğinde, siyah seçmenlerin çoğunluğu Cumhuriyetçi Parti'ye olan tarihsel bağlılıklarını terk etti ve Başkan Roosevelt'in yeniden seçilmesini sağlamak için işçi sendikaları, çiftçiler, ilericiler ve etnik azınlıklarla birleşti. Seçim, Demokrat Parti'deki güç dengesini Güney beyaz muhafazakârlar bloğundan bu yeni koalisyona kaydırmada önemli bir rol oynadı.¹⁶⁹

1950-1960'larda “sivil haklar” önderleri özgürlük ve insan haklarını elde edebilmek için çeşitli protestolar tertip ederek farklı anlayışlar geliştirdiler. Afro Amerikalı ulusçu anlayışın temsilcisi olan ve “gerekli her şekilde eşitlik” çağrısını dile getirerek yakalanan Afro Amerikalıların öfke ve hayal kırıklığını somutlaştıran isim ise Malcolm X¹⁷⁰'ti. 1960'ın başları ve ortaları pek çok isyan hareketi ve protestoların sahnelendiği yıllar olmuştur.¹⁷¹ 1954'te Siyah aktivistler, ırkı ne olursa olsun tüm Amerikalıların ABD Anayasasında kendilerine garanti edilen hakları ve korumaları kullanabilmelerini sağlamak için Amerikan sivil haklar hareketini başlattı. Hareket liderleri ve katılımcıları, ayrımcılığa ve seçmenlerin baskı altına alınmasına karşı onlarca yıllık bir mücadelede hayatlarını ve uzuvlarını tehlikeye attılar. Şiddet

<https://www.loc.gov/exhibits/civil-rights-act/segregation-era.html> Erişim T.:07.03.2022.

¹⁶⁸ Library of Congress, The Civil Rights Act of 1964: A Long Struggle for Freedom, <https://www.loc.gov/exhibits/civil-rights-act/segregation-era.html> Erişim T.:07.03.2022.

¹⁶⁹ Library of Congress, The Civil Rights Act of 1964: A Long Struggle for Freedom, <https://www.loc.gov/exhibits/civil-rights-act/segregation-era.html> Erişim T.:07.03.2022.

¹⁷⁰ Malcolm X'in direniş öyküsü ayrı bir başlık olarak ileride ele alınacaktır.

¹⁷¹ Solly, 158 Resources to Understand Racism in America, Race in America A Smithsonianmag Magazine Special Report <https://www.smithsonianmag.com/history/158-resources-understanding-systemic-racism-america-180975029/#sectionTwo> Erişim T.:07.03.2022.

içermeyen protesto, sivil itaatsizlik, dava, eğitim ve kararlılık yoluyla, Yeniden Yapılanmanın sonundan bu yana beyaz olmayan insanları ezen birçok kurumu dağıtmayı başardılar. Medeni haklar hareketinin birçok dönüm noktası olan yasama zaferleri arasında, 1965 Oy Hakları Yasası (VRA) ve müteakip değişiklikleri yeni bir demokratik katılım çağını başlattı.¹⁷² Buna rağmen, takvim yaprakları 1967'yi gösterdiğinde eşi görülmemiş Detroit İsyancıları patlak verdi. Yağma, talan sokaklarda kol gezerken şehir adeta yangın yerine döndü. Birçok kişi keskin nişancılar tarafından vuruldu; birçok vatandaş polis tarafından ayırım gözetilmeksizin tutuklandı. 1968'e gelindiğinde Vietnam Savaşı, Soğuk Savaş, insan hakları, sivil haklar ve gençlik kültürü gibi hareketler patlak verdi; bu hareketlerin yankıları gerek Amerika'da gerek Amerika dışında uzun yıllar sürecek insan hakları mücadelelerini tetikledi.¹⁷³

Savaş sonrası dönem, ülkenin birçok yerinde Afrikalı Amerikalılara tanınan ikinci sınıf vatandaşlığa karşı eşi görülmemiş bir enerji dönemine işaret etti. Sivil itaatsizlik, şiddet içermeyen direniş, yürüyüşler, protestolar, boykotlar, özgürlük gezileri ve mitingler gibi stratejilerle ırkçılık ve ayrımcılığa karşı direniş, gazete, radyo ve televizyon muhabirleri ve kameramanların ırk eşitsizliğini sona erdirme mücadelesini belgeledikçe ulusal ilgi gördü. Ayrımcılığa mahkemeler aracılığıyla yasal olarak itiraz etmek için devam eden çabalar da vardı.¹⁷⁴

2.2.3. İç Savaşın Ayak Sesleri: 1860 Yılı Başkanlık Seçimleri

George Washington'un cumhurbaşkanlığına yönelik partiler üstü seçimlerinden sonraki on yıl içinde siyasi partiler ortaya çıktı. Seçmenler Federalistler, Demokratik Cumhuriyetçiler, Demokratlar, Whigler ve nihayet 1854'te Cumhuriyetçiler arasından seçim yapabiliyordu.¹⁷⁵ 1858 kongre seçimleri sırasında, az tanınan bir avukat, eski Whig ve bir dönemlik kongre üyeliği yapan Abraham Lincoln, Cumhuriyetçi Parti adayı olarak, altı dönemdir Demokrat Senatör Stephen A. Douglas'ı koltuğundan etmeye

¹⁷² Danyelle Solomon, Connor Maxwell, Abril Castro, Systematic Inequality and American Democracy <https://www.americanprogress.org/article/systematic-inequality-american-democracy/>

¹⁷³ Solly, 158 Resources to Understand Racism in America, Race in America A Smithsonianmag Magazine Special Report a, <https://www.smithsonianmag.com/history/158-resources-understanding-systemic-racism-america-180975029/#sectionTwo> Erişim T. :07.03.2022.

¹⁷⁴ Library of Congress, The Civil Rights Act of 1964: A Long Struggle for Freedom <https://www.loc.gov/exhibits/african-american-odyssey/civil-rights-era.html> Erişim T.:08.03.2022.

¹⁷⁵ Roosevelt House, The Origins Of Modern Campaigning 1860-1932 <http://www.roosevelthouse.hunter.cuny.edu/seehowtheyran/portfolios/origins-of-modern-campaigning/> Erişim T.:08.03.2022.

çalışarak ulusal dikkatleri üzerine çekmişti. Lincoln'ün partinin Senato adayı olarak kabul edilmesinin ardından verdiği "House Divided Speech/ Bölünmüş Bir Ev", konuşması hem partinin hem de artan sayıda destekçisinin duygularını dile getirdi. Lincoln, kalıcı olarak yarı köle ve yarı özgür olarak "Bu hükümetin dayanamayacağına inanıyorum," demişti. Kölelik karşıtları, köleliğin daha da yayılmasını durduracak ve onu, halkın zihninin içinde bulunduğu inancına dayandıracağı bir yere yerleştirecektir. Bu dönemde Lincoln Douglas'a karşı seçimi kaybetse de önemli bir başarı sağlanmıştı.¹⁷⁶

1860'taki Cumhurbaşkanlığı seçimi, şiddetli bölgesel gerilimler ve siyasi kutuplaşma zemininde gerçekleşti. Oylama başlamadan çok önce, birçok Güneyli politikacı, bir Cumhuriyetçinin galip gelmesi durumunda eyaletlerinin ABD'den ayrılması için çalışmakla tehdit etti. Cumhuriyet yönetimi olasılığını kabul edilemez olarak gördüler. Lincoln Seçim Kurulunda açık bir zafer kazandığında, alt Güney'de hiç oy almamasına rağmen (ve dolayısıyla ulusal toplamın %40'ının biraz altında), Güneyli liderler tehditlerinde başarılı oldular. Bu modülde tasvir edilen geri dönüşlere dayanarak ve Lincoln'ün başkan olarak fiilen göreve başlamasından çok önce, yedi eyalet ayrıldıklarını ilan etti ve böylece ABD tarihindeki en ağır Anayasal krizi hızlandırdı. Bu seçim sonrası kriz, kısa bir süre sonra ülkeyi İç Savaşa sürükleyecekti.¹⁷⁷

Seçime katılım muazzamdı, uygun seçmenlerin yüzde 82'si oy kullandı ve bu, 1876'nın ardından Amerikan tarihinin en yüksek ikinci yüzdesi oldu. Lincoln'ün kesin zaferi, Kanayan Kansas krizleri, John Brown'ın baskını ve seçim kampanyaları ayrılıkçılığı durdurmak için hiçbir şey yapmadı. Seçilmiş Başkan Lincoln 4 Mart 1861'de göreve başlamadan önce bile, yedi eyalet (Güney Carolina, Mississippi, Florida, Alabama, Georgia, Louisiana ve Teksas) Cumhuriyetçi bir başkan tarafından yönetilmek yerine Birlikten ayrılmayı tercih etti. Ayrılan devletler, 4 Şubat 1861'de Amerika Konfedere Devletleri'ni kurdular ve kendi sınırları içindeki federal birimlerin kontrolünü derhal ele geçirdiler. Başkan Lincoln'ün bu kayıp mülkü geri almak için her eyaletten birlik çağrısına yanıt olarak, dört eyalet (Kuzey Karolina, Tennessee, Arkansas ve Virginia) Konfederasyona katıldı. Güney'in temsilcileri Kongre'deki koltuklarından istifa ederken, Cumhuriyetçiler sonunda köle sahipleri ve müttefikleri tarafından

¹⁷⁶ Keith S. Hébert, Election of 1860, <https://www.encyclopedia.com/history/applied-and-social-sciences-magazines/election-1860> Erişim T. 08.03.2022.

¹⁷⁷ James Mohr and John Nicols, Department of History, University of Oregon. The Presidential Election of 1860, <https://mappinghistory.uoregon.edu/english/US/US22-04.html> Erişim T.:08.03.2022.

kurulmuş olan yasama tıkanıklığını serbest bırakabildiler. Yeni yasalar şunları içeriyordu: Kamu arazilerini gerçek yerleşimcilere ücretsiz olarak dağıtan Çiftlik Yasası; arazi hibe kolejlerinin oluşumunu sağlamak için Morrill Yasası ve 29 Ocak 1861’de Kansas’ın yeni Wyandotte Anayasası uyarınca özgür bir devlet olarak Birliğe kabulü. Seçim, Amerikan tarihinin en önemli seçimlerinden biri olduğunu kanıtladı. Bu çatışma sırasında, Kansas ve komşu Missouri eyaleti, özellikle vahşi bir gerilla savaşı biçimi haline geldi ve yine kölelik, ırk, egemenlik ve özgürlük konulu ulusal dramının merkezinde yer aldı.¹⁷⁸

1860 seçimleri, Amerikan tarihinin en önemli başkanlık seçimlerinden biriydi. Cumhuriyetçi aday, Abraham Lincoln’ü Demokrat Parti adayı Senatör Stephen Douglas, Güney Demokrat Parti adayı John Breckinridge ve Anayasa Birliği Partisi adayı John Bell ile karşı karşıya getirdi. Seçimin ana konusu kölelik ve eyaletlerin haklarıydı. Lincoln galip geldi ve devletleri ve aileleri parçalayacak ve Lincoln’ün liderliğini ve çözümünü test edecek ulusal bir kriz sırasında Amerika Birleşik Devletleri’nin 16. Başkanı oldu.¹⁷⁹ Abraham Lincoln, tarihçiler tarafından genellikle Amerika’nın en büyük başkanlarından biri olarak gösterilmektedir. Bunun bir nedeni, güçlü bir liderlik sağlaması, net bir rota belirlemesi ve ulusa çok zor zamanlarda rehberlik edecek ahlaki bir vizyon ortaya koymasıdır. “Bütün büyük başkanlarımız, ulusun hayatındaki belirli fikirlerin açıklığa kavuşturulması gerektiği zamanlarda düşünce liderleriydi”, kendi zamanı ve çağlar boyunca” birlik ve özgürlük hedeflerini netleştirmesi Lincoln’ün eşsiz başarısıydı”¹⁸⁰ ifadeleri onun ABD için önemli bir siyasi figür olduğuna işaret etmektedir.

12 Nisan 1861’in sabah saatlerinde isyancılar Güney Carolina’daki Charleston limanının girişindeki Fort Sumter’a ateş açtılar. Böylece, ABD ile Birlik’ten ayrılarak Amerika Birleşik Devletleri’ni kuran 11 Güney eyaleti arasında dört yıl sürecek olan (1861-65) ve ABD tarihindeki en kanlı savaş olan iç savaş başlamış oldu.¹⁸¹

¹⁷⁸ Jonathan Earl, “Kansas Bölgesi, 1860 Seçimi ve İç Savaşın Gelişi: Ulusal Bir Perspektif” Batı Sınırında İç Savaş: Missouri-Kansas Çatışması, 1854-1865. Kansas Şehri Halk Kütüphanesi. <https://civilwaronthewesternborder.org/essay/kansas-territory-election-1> Erişim T.: 8.03.2022.

¹⁷⁹ History.com, Editors, Election of 1860, <https://www.history.com/topics/american-civil-war/election-of-1860> Erişim T.:8.03.2022.

¹⁸⁰ Kenneth T. Walsh, The Most Consequential Elections in History: Abraham Lincoln and the Election of 1860, <https://www.usnews.com/news/articles/2008/07/23/abraham-lincoln-and-the-election-of-1860> Erişim T.:08.03.2022.

¹⁸¹Jennifer L. Weber, American Civil War United States History <https://www.britannica.com/event/American-Civil-War> Erişim T.:08.03.2022.

2.2.4. 1861-1865 Kuzey – Güney Savaşı

On dokuzuncu yüzyılın başından beri, Kuzey ve Güney arasındaki siyasi denge, dönüşümlü olarak köle ve özgür devletlerin kabul edilmesiyle sağlanmıştı. Daha kalabalık olan Kuzey, Temsilciler Meclisi'ne hâkim olmaya başlamıştı ve Güney şimdi dengeyi düzeltmeye çalışıyordu. Missouri, Birliğe bir köle devleti olarak kabul edilir, ancak gelecekte, Missouri'nin kuzeyindeki eyaletler ve 36 ° 30' enlem çizgisi, yalnızca özgür olmaları durumunda Birliğe kabul edilecektir, yani (1850'de Birliğe kabul edilen Kaliforniya hariç.) paralel bölünmeye rağmen serbest durum söz konusudur.¹⁸² 19. yüzyılın ortalarında, Amerika Birleşik Devletleri muazzam bir büyüme çağı yaşarken, ülkenin kuzey ve güney bölgeleri arasında temel bir ekonomik farklılık vardı. 1830'lardan sonra Kuzey'de artan kölelik karşıtı duyarlılık ve köleliğin yeni batı topraklarına yayılmasına karşı kuzey muhalefeti, birçok güneylinin Amerika'da köleliğin varlığının -ve dolayısıyla ekonomilerinin geleceğinin- tehlikeye girmesinden korkmasına neden oldu.¹⁸³

Kuzey eyaletleri öncelikle köle emeğine ihtiyaç duymayan küçük çiftliklere ve büyüyen şehirlere dayanıyordu ve imalat ve sanayi iyi kurulmuştu. Pek çoğu yavaş yavaş köleliği kaldırdı. Bununla birlikte, güney eyaletlerinde, köleleştirilmiş insanlar tarafından toplanan pamuk ve tütün yetiştiren büyük tarlalar vardı ve bu nedenle onlara göre kölelik ahlaki bir sorun değil, ekonomik bir gerekliliktir.¹⁸⁴ Deniz gücü, demiryolları, maddi zenginlik ve demir ve mühimmat üretmek için endüstriyel kapasite bakımından Kuzey, Güney'den çok daha üstündü. Bu eşitsizlik, giderek sıkılaştıran abluka olarak daha da belirginleşti. Yavaş yavaş Konfederasyonun dış ithalatını kesti. Kuzeyde daha fazla katır ve at vardı; bu, birliklere demiryolu ve nehir başlarından erzak taşınması gerektiğinden büyük önem taşıyan lojistik bir avantajdı.¹⁸⁵

1950'de Kongre, eyaletler arasındaki köle ticaretine müdahale etmeyi reddederek Güneyli köle sahiplerinin Kuzey'den özgür siyahları almasına izin verdi.

¹⁸² The British Library Board, Timeline of the American Civil War, <https://www.bl.uk/onlinegallery/onlineex/uscivilwar/timeline/timelinecivilwar.html> Erişim T.:09.03.2022

¹⁸³ History.com, Editors, Confederate States of America, <https://www.history.com/topics/american-civil-war/american-civil-warhistory#:~:text=The%20election%20of%20Abraham%20Lincoln,in%20Confederate%20surrender%20in%201865.> Erişim T.:09.03.2022

¹⁸⁴ The Canadian Encyclopedia, American Civil War and Canada, <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/american-civil-war> Erişim T.:09.03.2022

¹⁸⁵ American Military History. Office of the Chief of Military History, United States Army. <https://www.ncpedia.org/anchor/north-and-south-1861> Erişim T. :09.03.2022

Yasa, kaçak kölelere yardım eden herkesin para cezasına ve hapis cezasına çarptırılacağı anlamına gelen hükümler ekleyerek özgür devletleri köle sistemini korumaya dahil ettiği için kölelik karşıtlarını tetikliyordu. Birçok kölelik karşıtı broşür ve köle anlatıları, Kuzey'in kölelik kurumuna yönelik suç ortaklığına dikkat çekmek için yasaya atıfta bulunuyordu.¹⁸⁶ 1854'te ABD Kongresi, kongre fermanı üzerinde halk egemenliğinin kuralını öne sürerek tüm yeni bölgeleri köleliğe açan "Kansas-Nebraska Yasası"nı kabul etti. Kölelik yanlısı ve karşıtı güçler "Bleeding Kansas" ta şiddetli bir şekilde mücadele ederken, Kuzeydeki yasaya muhalefet, köleliğin batı topraklarına yayılmasına karşı çıkma ilkesine dayanan yeni bir siyasi oluşum olan Cumhuriyetçi Parti'nin kurulmasına yol açtı. Yüksek Mahkeme'nin Dred Scott davasındaki (1857) kararının, bölgelerde köleliğin yasallığını doğrulamasından sonra,¹⁸⁷ 16 – 18 Ekim 1859'da John Brown, Virginia'daki Harpers Ferry'de federal bir cephaneliği ele geçirerek silahlı bir köle ayaklanmasına liderlik etmeye çalıştı. Zira Brown köleliğin ancak şiddet yoluyla sona erdirilebileceğine inanıyordu. Baskın, Brown'ın eylemleri için ve aleyhine ulusal bir tepkiye yol açtı. Çağdaş Güney hesapları, yakın zamanda kurulan Cumhuriyetçi Partiyi ve onların kölelik karşıtı platformunu şiddete ilham vermekle suçladı. Gelecekteki Konfederasyon Generali Robert E. Lee'nin komutasındaki ABD Deniz Piyadeleri, isyanı bastırdı. Brown yakalandı ve ölüme mahkûm edildi. Asılmasına Abraham Lincoln'ün suikastçısı John Wilkes Booth tanık oldu. Bu olay genellikle, İç Savaş'ın patlak vermesinden önce, bölgesel gerilimin dikkate değer son parlama noktası olarak görülür.¹⁸⁸

Esas olarak çatışma, kölelik ve onun yayılması, devlet hakları ve bölgesel ekonomik rekabet konularında Kuzey ve Güney arasındaki gerilimlerden kaynaklandı. 1820'den beri, Kuzeyliler ve Güneyliler bu sorular üzerinde siyasi olarak uzlaşmaya çalıştılar. Her iki taraf da Missouri Uzlaşması, 1850 Uzlaşması ve Kansas-Nebraska Yasası dahil olmak üzere çeşitli anlaşmalar yaptı. Bu tavizlerin her biri gerilimi azaltmaya çalışsa da hiçbiri iki bölge arasında var olan sorunları, yani kölelik sorununu

¹⁸⁶The British Library Board, Timeline of the American Civil War, <https://www.bl.uk/onlinegallery/onlineex/uscivilwar/timeline/timelinecivilwar.html> Erişim T.:09.03.2022

¹⁸⁷ History.com, Editors, Confederate States of America, <https://www.history.com/topics/american-civil-war/american-civil-war-history#:~:text=The%20election%20of%20Abraham%20Lincoln,in%20Confederate%20surrender%20in%201865.> Erişim T.:09.03.2022

¹⁸⁸ The British Library Board, Timeline of the American Civil War, <https://www.bl.uk/onlinegallery/onlineex/uscivilwar/timeline/timelinecivilwar.html> Erişim T.:09.03.2022

tam olarak çözmedi.¹⁸⁹ 6 Kasım 1860'ta güney eyaletlerini öfkeliendiren bir olay yaşandı ve yapılan seçimlerde Abraham Lincoln, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı seçildi. Cumhuriyetçi parti kölelik karşıtı bir platformda yarışmıştı ve birçok güneyli, Birlik'te artık kendilerine yer olmadığını hissetti.¹⁹⁰

Amerikan İç Savaşı ya da Eyaletler Arası Savaş, ABD Washington yönetimi ile bu ülkeden ayrılmak isteyen 11 Güney Eyaleti arasında çıkan geniş kapsamlı bir iç savaştır. 11 Güneyli Eyalet başkanlık seçimlerinden sonra Jefferson Davis komutasında bağımsızlıklarını ilan etmiş¹⁹¹ Aralık 1860 ile Haziran 1861 arasında Birlikten ayrılarak Amerika Konfedere Devletleri'ni kurmuşlar ve Amerikan İç Savaşı'nı başlatmışlardır.¹⁹² Savaş, 12 Nisan 1861 yılında Güney Carolina'daki Sumter Kalesi'nden ilk top atışıyla birlikte başlamıştır.¹⁹³ İç Savaşın başlangıcında, Kuzey'de 22 milyon insan ve Güney'de 9 milyon insan (yaklaşık 4 milyonu köle) yaşıyordu. Kuzeyde ayrıca daha fazla para, daha fazla fabrika, daha fazla at, daha fazla demiryolu ve daha fazla tarım arazisi vardı. Kâğıt üzerinde, bu avantajlar Amerika Birleşik Devletleri'ni Konfederasyon Devletlerinden çok daha güçlü kıldı. Ancak, Konfederasyonlar iyi bildikleri topraklarda savunmacı bir şekilde savaşıyorlardı. Ayrıca Güney Konfederasyonu'nun büyüklüğünün avantajına da sahiptiler. Bu, kuzey ordularının güneydeki büyük miktarda toprağı ele geçirmesi ve elinde tutması gerektiği anlamına geliyordu. Yine de Konfederasyon, New Orleans, Charleston, Mobile, Norfolk ve Wilmington dahil olmak üzere Kuzey Amerika'daki en iyi limanlardan bazılarını elinde tuttu. Böylece Konfederasyon inatçı bir direniş gösterebildi.¹⁹⁴ Buna karşın Güney, iyi iç iletişim hatlarına sahipti ve 189 limanı ve gezilebilir nehir ağzlarını kapsayan 3,550 millik sahil şeridini etkili bir şekilde ablukaya almak en zor olanıydı. İngilizler, İspanyollar, Meksikalılar ve Kızılderililere karşı yapılan savaşlarda zengin bir askeri sicile sahip olan güneyliler, başlangıçta Kuzey'den daha kolay korkunç süvari

¹⁸⁹ Ohio History Central, American Civil War, https://ohiohistorycentral.org/w/American_Civil_War Erişim T.:09.03.2022

¹⁹⁰ <https://www.pbs.org/wgbh/aia/part4/4p2967.html> Erişim T. :09.03.2022

¹⁹¹ Troy D. Smith, Civil War <https://www.encyclopedia.com/history/ancient-greece-and-rome/ancient-history-rome/civil-war> Erişim T.:09.03.2022

¹⁹² Ohio History Central, American Civil War, https://ohiohistorycentral.org/w/American_Civil_War Erişim T. :09.03.2022

¹⁹³ Troy D. Smith, Civil War <https://www.encyclopedia.com/history/ancient-greece-and-rome/ancient-history-rome/civil-war> Erişim T.:09.03.2022

¹⁹⁴ American Battlefield Trust, 10 Facts: What Everyone Should Know About the Civil War, <https://www.battlefields.org/learn/articles/10-facts-what-everyone-should-know-about-civil-war> Erişim T. :09.03.2022

birlikleri kurmayı başardılar ve onları işgalci piyadelere karşı hatırı sayılır bir beceriyle kullandılar. Savaş ilerledikçe, her iki taraftaki ordular yüksek derecede askeri beceri ve cesaret sergilediler. Savaşları modern tarihin en kanlı savaşları arasındaydı.¹⁹⁵

Savaşın ilk yılında, Birlik için olaylar kötü gitti. Birlik, Haziran 1861’de Birinci Boğa Koşusu Savaşı’nı kaybetti ve birçok insanı bu çatışmanın uzun sürebileceğine ikna etti. 1862’de Doğu’da tekrar sayısız aksiliklerle karşı karşıya kaldılar. General George McClellan’ın Yarımada Seferi bir başarısızlıktı. General Robert E. Lee’nin Kuzey Virginia Ordusu, Birliğin ilk işgalini başlattı, ancak McClellan’ın Potomac Ordusu tarafından 17 Eylül 1862’de Antietam Savaşı’nda geri çevrildi. Birlik ordusu Batı’da daha fazla başarı elde etti. General Ulysses S. Grant yönetiminde, Birlik askerleri Forts Henry ve Donelson’ı ele geçirdi. Özellikle Nisan 1862’deki Shiloh Savaşı’ndan sonra, Konfederasyon güçlerini Kentucky ve Tennessee’nin çoğundan etkili bir şekilde sürdüler.¹⁹⁶ Lincoln, isyan eden Konfederasyon içindeki kölelerin o zamandan beri ve sonsuza dek özgür olduğunu belirterek, çatışma sırasında Amerika’nın tamamındaki yaklaşık dört milyon kölenin üç milyondan fazlasına uygulanan Kurtuluş Bildirgesi’ni yayınladı. Bildiri yalnızca Konfederasyon için geçerliydi, halen Birlik’te bulunan köle devletler veya Birlik Ordusu’nun yetkisi altındaki bölgeler için geçerli değildi; kurtuluş 1865’e kadar verilmeyecekti. Bildiri, Lincoln’ün Birliği yeniden birleştirme hedefine köleliğin kaldırılmasını ekledi.¹⁹⁷ Ancak İç Savaşın amacı artık değişmişti. Kuzey sadece Birliği korumak için değil, köleliği sona erdirmek için de savaşıyordu. Bu süre boyunca, kuzeyli siyah adamlar orduya onları askere almaları için baskı yapmaya devam etti. Sahadaki birkaç bireysel komutan, Güney Afrikalı Amerikalıları güçlerine almak için adımlar atmıştı. Ancak Lincoln’ün federal ordunun siyah askerleri saflarına resmen kabul edeceğini nihai olarak ilan etmesi Özgürlük Bildirgesi’ni yayınladıktan sonra oldu.¹⁹⁸ 1863’ün sonlarında Birlik büyük savaşlar kazanıyordu ve Konfederasyon asker, silah ve para sıkıntısı çekiyordu. Birliği rahatsız etmek ve varlığının devamını garanti edecek müzakere edilmiş bir barış getirmeye çalışmak için, Konfederasyon Başkanı Jefferson Davis, Kanada’dan ikinci bir cephe kurmak için Yarbay Jacob Thompson’ı

¹⁹⁵ American Military History. Office of the Chief of Military History, United States Army <https://www.ncpedia.org/anchor/north-and-south-1861> Erişim T.:09.03.2022

¹⁹⁶ Ohio History Central, American Civil War, https://ohiohistorycentral.org/w/American_Civil_War Erişim T.:09.03.2022

¹⁹⁷ The British Library Board, Timeline of the American Civil War, <https://www.bl.uk/onlinegallery/onlineex/uscivilwar/timeline/timelinecivilwar.html> Erişim T.: 09.03.2022

¹⁹⁸ <https://www.pbs.org/wgbh/aia/part4/4p2967.html> Erişim T.:09.03.2022

gönderdi. Thompson, Montréal ve Toronto’da genel merkezler kurdu. Konfederasyonları Birlik hapisane kamplarından kurtarmak için baskınlar düzenledi, Büyük Göller’deki Birlik gemilerine saldırdı, Lincoln’ü yeniden başkanlığa aday gösteren Cumhuriyetçi Parti kongresini bozdu ve hatta New York’taki tiyatroları ve otelleri ateşe veren ajanlar gönderdi. John Wilkes Booth da Lincoln’ün suikastını planlamak için biraz zaman harcadığı Montréal’e gitti.¹⁹⁹

Güneyli sivillere ve mülke yönelik kısıtlamalar, nihayetinde güneyli sivillerin moralini bozmak ve güney ekonomisini yok etmek için ortak bir çabaya yol açtıkça, yeni “zor savaş” taktikleri yavaş yavaş gelişti. Grant’in Vicksburg ve Chattanooga, Tennessee’deki (Kasım 1863) başarıları ve Meade’in Gettysburg’dan sonra Lee’yi temkinli takip etmesi, Lincoln’ü 1864’ün başlarında Grant’i Birlik ordusunun baş generalliğine terfi ettirmeye sevk etti. Komutadaki bu değişiklik en kanlı olaylarla sonuçlandı. Doğu Tiyatrosu’nun savaşları. Grant’in Vahşi Doğa Muharebesi, Soğuk Liman Muharebesi ve Petersburg kuşatması da dahil olmak üzere Kara Harekâtı, Grant’in sürekli azalan Kuzey Virginia Ordusuna yorulmadan saldırmaya istekli olduğunu gösterdi. Haziran 1864’e kadar, Grant’in ordusu Konfederasyon şehri Petersburg, Virginia’yı kuşattı. Kuşatma operasyonları, Richmond’un başkentinden Konfederasyon güçlerini ve tedarikini kesti. Bu arada batıda, William Tecumseh Sherman komutasındaki Birlik orduları sert savaş stratejileri uyguladı.²⁰⁰ 2 Eylül 1864’te General William Sherman’ın komutasındaki Birlik ordusu, Konfederasyon kalesi Atlanta’yı ele geçirdi ve Konfederasyon ordusunun iradesini kırmayı amaçlayan bir yıkım kampanyasına başladı.²⁰¹ 19 Ekim 1864’te Konfederasyon güçleri Montréal’den ayrılarak St. Albans, Vermont’a gitmek üzere toplandılar ve kasaba halkını silah zoruyla taciz ettiler, bankaları soydular ve sonra sınırın ötesine kaçtılar. Sınırı görmezden gelen bir St. Albans müfrezesi tarafından kovalandılar, ancak İngiliz askeri müdahale etti ve 14 akıncıyı tutukladı. Kanadalı bir yargıç akıncıları serbest bıraktı. Amerikalılar çileden çıktı ve birçok kuzey gazetesi Lincoln’ün Kanada’yı işgal etmesini istedi. Bununla birlikte, yeni bir dizi duruşma ve tutuklama, sakinleşmeye yardımcı oldu. Savaş, Nisan 1865’te sona ermek üzereyken akıncıların çoğu

¹⁹⁹ The Canadian Encyclopedia, American Civil War and Canada, <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/american-civil-war> Erişim T.:09.03.2022

²⁰⁰ <http://www.americanyawp.com/text/14-the-civil-war/> Erişim T.:09.03.2022

²⁰¹ The British Library Board, Timeline of the American Civil War, <https://www.bl.uk/onlinegallery/onlineex/uscivilwar/timeline/timelinecivilwar.html> Erişim T.: 09.03.2022.

gözü altında idi.²⁰² Bu arada gerçekleşen askeri başarılar, Lincoln'ün güvercin Demokrat General George McClellan'a karşı seçim kampanyasını güçlendirdi. Lincoln, seçim koleji oyu ve popüler oyların küçük bir çoğunluğunu alarak 8 Kasım 1864'te yeniden ABD Başkanı seçildi.²⁰³ 1864 ve 1865 yılları sert savaşın tanımıydı. Her iki taraf için de inanılmaz derecede ölümcül olan Birlik kampanyaları hem Batı'da hem de Doğu'da Konfederasyon altyapısını tahrip etti ve Birlik stratejisinin etkinliğini gösterdi.²⁰⁴

1865 yılının ilk aylarında Birlik güçleri Kuzey Carolina'da Fort Fisher'ı ele geçirerek, Güney'de yıkıcı gıda ve giyim kıtlığına neden olan Birlik ablukasını güçlendirdi. Konfederasyon firarlarını durdurmak için komploya karşı yasalar sıkılaştırıldı ve abluka askıya alındı. Jefferson Davis, Kongresi tarafından reddedilen köleleri silahlandırmak için umutsuz bir teklifte bile bulundu.²⁰⁵ Nisan 1865, Amerikan tarihinde çok önemli bir aydı. 9 Nisan'da, Robert E. Lee komutasındaki Konfederasyon ordusu, Ulysses S. Grant'in birlik güçlerine teslim oldu. Sendika takviyeleri Virginia'daki Appomattox Adliye Sarayı'na ulaşarak General Lee'nin teslim olmasını sağladı. Böylece Amerika'da İç Savaş fiilen sona erdi. Bu durum "İkinci Amerikan Devrimi" olarak adlandırılır. Kuzey'in Güney üzerindeki görece ekonomik gücünü artırırken kölelik belasını da sona erdirdi.²⁰⁶ Bu arada, Birliği seçim kaosuna atmak amacıyla, Maryland'den bir grup Konfederasyon sempatizanı, Başkan Yardımcısı ve Savaş Sekreteri Başkan Lincoln'e suikast düzenlemeyi planlar. Lincoln, Washington DC'deki Ford Tiyatrosu'nda John Wilkes Booth tarafından vurulur ve ertesi sabah ölür. Sekreterleri de benzer bir kaderden kaçır. Komplocular tutuklanır ve asılır. Andrew Johnson yeni ABD Başkanı olur.²⁰⁷ İç savaş Amerika Birleşik Devletleri'nin dönüşümünü sağlayan en önemli tarihi olaylardan biri olarak sayılabilir.

²⁰² The Canadian Encyclopedia, American Civil War and Canada, <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/american-civil-war> Erişim T.:09.03.2022.

²⁰³ The British Library Board, Timeline of the American Civil War, <https://www.bl.uk/onlinegallery/onlineex/uscivilwar/timeline/timelinecivilwar.html> Erişim T.:09.03.2022.

²⁰⁴ <http://www.americanyawp.com/text/14-the-civil-war/> Erişim T.:09.03.2022

²⁰⁵ The British Library Board, Timeline of the American Civil War, <https://www.bl.uk/onlinegallery/onlineex/uscivilwar/timeline/timelinecivilwar.html> Erişim T.:09.03.2022.

²⁰⁶ Timothy B. Lee and Matthew Yglesias, 37 maps that explain the American Civil War, <https://www.vox.com/2015/4/14/8396477/maps-explain-civil-war> Erişim T.:09.03.2022.

²⁰⁷ The British Library Board, Timeline of the American Civil War, <https://www.bl.uk/onlinegallery/onlineex/uscivilwar/timeline/timelinecivilwar.html> Erişim T.:09.03.2022

2.3. ABD İRKÇILIĞINA DİRENİŞİN SEMBOLÜ: MALCOLM X

Üniversite ve lise öğrencileri, inanç liderleri, esnaf, sivil haklar liderleri vb. ırkçılığa maruz kalan birçok kişi, beyazların üstünlüğü ile savaşmak için hayatlarını riske attılar, işlerini kaybettiler, okuldan atıldılar, şiddet gördüler. Günlerce, haftalarca veya aylarca Güney'deki hapisanelere sürüldüler. ABD ırkçılığına karşı yürütülen bu mücadele lider sayılabilecek bazı şahsiyetlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bunlardan biri de Malcolm X'tir.

2.3.1. Malcolm X'in Hayat Hikayesi

Asıl adı Malcolm Little olan Malcolm X, 19 Mayıs 1925'te Nebraska eyaletinin Omaha kentinde doğmuştur. Afrika kökenli Amerikalı bir lider ve siyahi milliyetçilik kavramlarını dile getiren İslam Ulus'u'nun önde gelen ismi haline gelen Malcolm X,²⁰⁸ sivil haklar lideri olarak ölünceye dek siyah milliyetçiliğini şiddetle destekledi.²⁰⁹ Siyahların güçlendirilmesi ve siyah topluluk içinde İslam'ın tanıtılması için sesli bir savunucu olan Malcolm X,²¹⁰ Earl ve Louise Little çiftinin yedi çocuğundan dördüncüsü olarak dünyaya geldi.²¹¹

Malcolm'un erken yaşamının çoğu, ailenin bir çiftlikte yaşadığı Michigan, Lansing'de ve çevresinde geçti. Little ailesi fakir olmasına rağmen, Peder Little'in 1931'deki ölümüne kadar kendi kendilerine yeterliydimler. Bundan sonra aile birliği çözülmeye başladı. Önce bir disiplin sorunu haline gelen Malcolm,²¹² ergenliğini, babasının ölümü ve annesinin hastaneye kaldırılmasından sonra bir dizi koruyucu ailede veya akrabalarıyla birlikte geçirdi. Michigan'daki bir gözaltı evinde yaşadktan ve sekizinci sınıfı tamamladıktan sonra Malcolm, üvey kız kardeşi Ella ile birlikte yaşamak için Boston, Massachusetts'e taşınır. Boston'da Malcolm hızla kentsel gece hayatına dahil olur. Malcolm sonunda bir demiryolu kapıcısı olarak işe başlar. Daha sonra New York'a taşınır ve burada Harlem'de bir dolandırıcı olarak çalışmaya başlar. Malcolm'un

²⁰⁸ Lawrence A. Mamiya, Malcolm X, American Muslim leader, <https://www.britannica.com/biography/Malcolm-X> Erişim T.:09.03.2022

²⁰⁹ Biography.com Editors, Malcolm X, Biography (1925–1965) <https://www.biography.com/activist/malcolm-x> Erişim T.:09.03.2022

²¹⁰ The Black Student Experience, <https://blacksel.org/sel-figure/malcolm-x/> Erişim T.:09.03.2022

²¹¹ <https://www.pbs.org/wgbh/americanexperience/features/malcolmx-timeline-malcolm-xs-life/> Erişim T.:09.03.2022

²¹² Shepard, Ra. *Cliffs Notes on the Autobiography of Malcolm X* <https://www.cliffsnotes.com/literature/a/the-autobiography-of-malcolm-x/malcolm-x-biography> Erişim T.:09.03.2022.

buradaki çeşitli işleri arasında numara çalıştırmak, uyuşturucu satmak ve beyaz insanları siyahi genelevlere yönlendirmek vardı. Bununla birlikte bir takım silahlı soygun olaylarına da dahil olmuştu.²¹³ Annesi Louise Little siyahilerin hakkını savunan bir sendikada sekreter, babası Earl Little da Marcus Grays adlı Jamaika kökenli siyahi bir aktivistin düşüncelerinden etkilenmiş bir rahipti.²¹⁴

Aile, yeni evlerinde tehditlerle karşı karşıya kalmaya devam etse de KKK²¹⁵ onlara karşı tehditlerde bulunduktan sonra Michigan, Lansing'e taşındı. 1931'de Malcolm'un babasının, Kara Lejyonerler adlı beyaz üstünlükçü bir grup tarafından öldürüldüğü iddia edildi, ancak yetkililer ölümünün bir kaza olduğunu iddia etti. Bayan Little ve çocukları, kocasının ölüm yardımlarından mahrum bırakıldı.²¹⁶ 12 yaşındayken kardeşleriyle birlikte annesiz ve babasız kalan Malcolm, okuluna devam edip hayata tutunmaya çalıştı.²¹⁷ On üç yaşına geldiğinde İslahî Okuluna gönderilen Malcolm, burada "beyaz adam" hakkındaki ilk olumsuz düşünceleri şekillenmeye başladı. Beyaz insanlarla münasebetleri sınırlı sayıda ve dar bir çevrede gerçekleşmekle birlikte yaşadığı birtakım olaylar bu düşüncelerini keskinleştirir hale geldi. Din olarak sadece Hristiyanlığı bilen ve onu beyaz adamın dini olarak gördüğü için bu dinden nefret eder dereceye gelen Malcolm, bu ruh dünyası içinde tanıştığı İslam Milleti teşkilatı ile onun lideri Elijah'nın görüşlerini tanımasını kolaylaştırdı.²¹⁸ Notları yüksek, başarılı bir öğrenciydi, hatta sınıfa başkan bile seçildi. Avukat olmak istediğini söylediğinde, öğretmeni daha gerçekçi olup "marangoz" olmasını tavsiye edince, beyazların eğitim sisteminde yeri olmadığını anladı ve okulunu 15 yaşına gelmeden terk etti.²¹⁹

Malcolm X, 1946'da hırsızlıktan on yıl hapis cezasına çarptırılırken tutkuyla eğitimini ilerletmeye kendini adadı. Aynı zamanda Malcolm'un erkek kardeşi onu İslam teşkilatı olan NOI'nın (Nation of Islam) öğretilerini anlatarak Malcolm'u Müslüman

²¹³ Alex Haley, "The Autobiography of Malcolm X",
<https://www.sparknotes.com/lit/malcolmx/summary/> Erişim T.:10.03.2022

²¹⁴ İslam Doğru, Malcolm X: Irkçılıkla Mücadelede Tarihe Damga Vuran İsim, 2020
<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/malcolm-x-irkcilikla-mucadelede-tarihe-damga-vuran-isim/1740422>
Erişim T.:10.03.2022

²¹⁵ Ku Klux Klan. Daha önce geçmişti.

²¹⁶ <https://www.history.com/topics/black-history/malcolm-x> Erişim T.:10.03.2022

²¹⁷ Doğru, "Malcolm X: Irkçılıkla Mücadelede Tarihe Damga Vuran İsim", 2020,
<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/malcolm-x-irkcilikla-mucadelede-tarihe-damga-vuran-isim/1740422>
Erişim T.:10.03.2022

²¹⁸ Ali Köse, "Malcolm X", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 2003): 27 / 483-484.

²¹⁹ Doğru, "Malcolm X: Irkçılıkla Mücadelede Tarihe Damga Vuran İsim", 2020
<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/malcolm-x-irkcilikla-mucadelede-tarihe-damga-vuran-isim/1740422>

inancına dönmeye teşvik etti. NOI'nin ilgisini çeken Malcolm, sistemik baskı hakkında vaaz veren ve Beyaz insanların yaşadığı dünyadan ayrı bir dünya için savaşan Elijah Muhammed'in çalışmalarını incelemeye başladı. Malcolm X hapisten çıktığında dindar bir takipçiydi ve Muhammed ile tanışıp NOI için çalışmayı kabul ettikten kısa bir süre sonra soyadını "X" olarak değiştirdi. Değişiklik, birçok kölenin üst kollarında bir marka olarak aldığı "X" in yanı sıra köle adı olarak taşıdığı "Little" adının silinmesini de sembolize etmeyi amaçlıyordu.²²⁰ 1952'de şartlı tahliyesinden sonra hızla örgütün en etkili liderlerinden biri oldu. 1950'lerden başlayarak hayatı boyunca, Malcolm X Federal Soruşturma Bürosu'nun (FBI) gözetimine katlandı.²²¹ ABD'yi Birleşmiş Milletler'de Afrikalı Amerikalılara karşı insan hakları ihlalleriyle suçlamak da dahil olmak üzere uluslararası bazı görüşleri ABD hükümetinin öfkelerini çekti.²²²

Malcolm 1950'lerde Harlem'e geldi ve siyahi Müslümanların lideri konumunda olan Elijah Muhammed'in sözcüsü olarak Müslümanları en üst düzeyde temsil ederek öne çıktı ve ün kazandı. Elijah Muhammed'in derslerine hâkim olması, her zaman geleneksel İslam'la uyumlu görünmeyen bazı pozisyonları nedeniyle sık sık tartışmalı olarak gösterilen grubun ulusal sözcüsü konumuna yükselmesine yardımcı oldu.²²³ Büyük ölçüde onun çabaları sayesinde, 1952'de hapisneden serbest bırakıldığında ABD'de sadece 400 kişi olan Müslüman sayısı, 1960'a kadar 40.000 kişiye ulaştı.²²⁴

1955 yılında Betty Sanders, Malcolm X ile ilk önce bir konferansında, daha sonra yemekli bir toplantıda tekrar karşılaştı; kısa süre sonra da düzenli olarak Malcolm'un konferanslarına katılmaya başladı. 1956 yılında Betty, ismini Betty X yaparak İslam Ümmeti hareketine katıldı. Malcolm ile Betty'nin yüz yüze görüşme yapmaları hareketin öğretilerine ters düşmekteydi, bu yüzden çift düzinelere hatta bazen yüzlerce insanın katıldığı sosyal etkinliklerde birbirleriyle görüşebildi. Malcolm bu sebeple New York'taki birçok müzeye ve kütüphaneye düzenlediği toplu ziyaretlere Betty'yi de davet etmiştir. Ocak 1958'de Malcolm X, Betty ile yaptığı bir telefon görüşmesi sırasında

²²⁰ Wesleyan University, Malcolm X: Life and Death 1925-1965

<https://www.wesleyan.edu/mlk/posters/malcolmx.html> Erişim T.:10.03.2022

²²¹ Davies Mark, "Malcolm X: Another Side of the Movement, 1990

²²² <https://www.washingtonpost.com/history/2021/11/17/malcolm-x-assassination-who-why/> Erişim T.:10.03.2022

²²³ Corey Blackman, "Malcolm X Transformed in Life and Death", 2018.

<https://www.aa.com.tr/en/americas/malcolm-x-transformed-in-life-and-death/1068225> Erişim T.:10.03.2022

²²⁴ Biography.com Editors, Malcolm X, Biography (1925–1965)

<https://www.biography.com/activist/malcolm-x> Erişim T.:10.03.2022

evlenme teklif etti ve iki gün sonra da evlendiler. Malcolm X'in bu evlilikten 6 kız çocuğu oldu.²²⁵

1963'e gelindiğinde, Malcolm X, Başkan John F. Kennedy'nin öldürülmesiyle ilgili olarak, "tavukların eve tünemek için geldikleri" bir durum olduğunu söylediği için İslam Milleti'nden uzaklaştırıldı. Bu sözler kamuoyunda büyük tepkilere yol açtı. Malcolm'un görevden uzaklaştırılması, Malcolm'un destekçileri ile Elijah Muhammed'in destekçileri arasında kötü bir kamusal kan davasına yol açtı.²²⁶ 1964 yılında Malcolm X, bağlı olduğu grubun lideri Elijah Muhammed ile birçok anlaşmazlık yaşadığı Nation of Islam grubundan ayrıldı.²²⁷ 1964 yılının haziran ayında Afro-Amerikan Birliği Örgütü'nü (OAAU) kurdu. OAAU, NOI'den farklı laik bir hareket olacak ve Afrikalı Amerikalıları gerçek Afrikalılarla birleştirecekti. Amaçlardan biri Afrika kökenli Amerikalılar tarafından yönetilen örgütler yaratmaktı ve Mekke'den sonra Beyaz Amerikalılarla daha uzlaşmacı görünse de örgüt Beyaz üyeliğe izin vermedi. OAAU, Siyah Güç Hareketi'ni başlatmamış olabilir, ancak kesinlikle ona ilham vermesine yardımcı oldu.²²⁸ Orta Doğu ve Kuzey Afrika'ya seyahatlerde bulundu. Daha sonra Mekke'ye giderek "Hac" ibadetini yaptı. Bu gezi sırasında geleneksel İslam'a döndü ve adını El-Hac Malik El-Shabazz olarak değiştirdi.²²⁹ Bu yeni bir aydınlanma deneyiminin ardından, Malcolm X, şiddetli beyaz karşıtı, Hıristiyan karşıtı polemiklerini terk etmeye başladı ve tüm erkekleri ve kadınları kardeşleri olarak gören perspektifte daha evrensel hale geldi.²³⁰

Malcolm X, 21 Şubat 1965'te New York'taki Audubon Balo Salonu'nda Afro-Amerikan Birliği Örgütü'nün düzenlediği mitingde Siyah bir Müslüman tarafından öldürüldü.²³¹ Suikasttan sonra, yaşam öyküsünün yaygın dağılımı onu özellikle Siyahi gençler arasında ideolojik bir kahraman haline getirdi.²³² Siyah Amerikalıları, kendisini Martin Luther King, Jr.'ın şiddet içermeyen öğretileri aksine beyaz saldırganlığa karşı

²²⁵ Shabazz, Betty, "Malcolm X as a Husband and Father", Clarke, ss. 132–134

²²⁶ David Pilgrim, Ferris State Universty, Jim Crow Museum, 2020, <https://www.ferris.edu/HTMLS/news/jimcrow/witnesses/malcolm.htm> Erişim T.:10.03.2022

²²⁷ Malcolm X and Alex Haley, *Autobiography*, 296. https://www.newworldencyclopedia.org/entry/Malcolm_X Erişim T.:10.03.2022

²²⁸ <https://historyofyesterday.com/the-mini-biography-of-malcolm-x-97f9eb031ceb> Erişim T.:10.03.2022

²²⁹ <https://wonderopolis.org/wonder/who-was-malcolm-x> Erişim T.:10.03.2022

²³⁰ Malcolm X and Alex Haley, *Autobiography*, 296.

https://www.newworldencyclopedia.org/entry/Malcolm_X Erişim T.:10.03.2022

²³¹ <https://www.history.com/topics/black-history/malcolm-x> Erişim T.:10.03.2022

²³² <https://www.britannica.com/biography/Malcolm-X> Erişim T.:10.03.2022

kendilerini “gerekli olan her şekilde” korumaya çağırıldı. Malcolm X’in 1965’teki suikastından sonra, çok satan kitabı *The Autobiography of Malcolm X*, onun fikirlerini popüler hale getirdi ve Kara Güç hareketine ilham verdi.²³³

2.3.2. Malcolm X’in Irkçılıkla Mücadelesi

Malcolm X, bir dönüşüm adamıydı. Hayatı boyunca dinini, isimlerini, kadınlara karşı tutumunu, uyuşturucular hakkındaki düşüncesini ve belki de en önemlisi ırksal problemler hakkındaki düşüncesini değiştirmiştir. Bu anlayış yukarıda hayatını ele aldığımız Amerikalı siyah adamın mücadelesinin uluslararası olduğunu göstermektedir.

İslam Milleti Teşkilatına dahil olduğu yıllar Malcolm için yeni bir dönüşümün habercisiydi. Enerjik, teşkilatçı ve harekete bağlı bir kişilik olarak dikkatleri üzerinde toplayan Malcolm, teşkilat lideri Elijah tarafından teşkilât faaliyetlerini yürütmek için çeşitli yer ve mevkilerde görevlendirildi. Şeytan olarak gördüğü “beyaz adam”dan kurtulmak isteyen, korkusuz, sözünü esirgemeyen, hararetli iyi bir konuşmacı olarak zenci yerleşkelerini faaliyete geçirdi. Zenci ırkçılığı yapan bu hareketin faal bir savunucusu olarak Malcolm’un yükselen duruşu Elijah’ı korkutmaya başladı. Şiddet içerikli konuşmalar yapması ve aleyhinde yazılar yazılması onun siyahlar üzerindeki etkisini azaltmamış, aksine o Amerika’da bir ayaklanma çıkarabilecek ya da bastırabilecek tek siyahi olarak görülür olmuştur.²³⁴ Açık sözlü bir konuşmacı, karizmatik bir kişilik ve anlaşılmaz bir organizatör olan Malcolm X, 1955’ten 1965’e kadar sivil haklar hareketinin büyük aşamasında Afrikalı Amerikalıların bastırılmış öfkelerini, hayal kırıklığını ve acısını dile getirdi. Keskin zekâsı ve ateşli radikalizmi ile Amerikan toplumunu müthiş bir şekilde eleştirdi. Ayrıca, Martin Luther King, Jr.’ın merkezi entegrasyon ve şiddetsizlik kavramlarına meydan okuyarak ana akım sivil haklar hareketini eleştirdi. Malcolm, bir restoranda oturma ve hatta oy kullanma hakkından daha fazlasının söz konusu olduğunu savundu; en önemli konular siyahların kimliği, bütünlüğü ve bağımsızlığıydı. King’in şiddetsizlik, sivil itaatsizlik ve yeni stratejisinin aksine, Malcolm takipçilerini “gerekli her şekilde” kendilerini savunmaya çağırıldı. “Sözde Zenci” eleştirisi, 1960’ların sonunda ve 70’lerde ABD’deki “Siyah Güç” ve “Siyah Bilinç” hareketlerinin entelektüel temellerini attı. İslam Ulusu’nun etkisiyle

²³³ <https://www.history.com/topics/black-history/malcolm-x> Erişim T.:10.03.2022

²³⁴ Köse, “Malcolm X”, 484.

Afrikalı Amerikalılara atıfta bulunmak için kullanılan terimlerin “Zenci” ve “renkli”den “Siyah” ve “Afro-Amerikan” olarak değiştirilmesinde etkin rol oynadı.²³⁵

Elijah Muhammed’in Afrika turu için düzenlemeler yapmak üzere Sudan, Nijerya ve Gana’yı ziyaret eden Malcolm X, 1959’da Birleşik Arap Cumhuriyeti (Mısır ve Suriye arasında kısa ömürlü bir siyasi birlik), 1964’te Mekke’ye yaptığı yolculuktan sonra ikinci kez Afrika’yı ziyaret etti.²³⁶ Mayıs ayı sonlarında Amerika Birleşik Devletleri’ne döndü ve temmuz ayında tekrar Afrika’ya gitti.²³⁷ Bu ziyaretler sırasında Mısır, Etiyopya, Tanganika, Nijerya, Gana, Gine, Sudan, Senegal, Liberya, Cezayir ve Fas’ta yetkililerle görüştü, röportajlar verdi, radyo ve televizyonlarda konuştu.²³⁸ Kahire’de Afrika Birliği Örgütü’nün ikinci toplantısına OAAU temsilcisi olarak katıldı.²³⁹ Bu üçüncü ziyaretin sonunda, esasen Afrika’nın önde gelen tüm liderleriyle bir araya geldi; Gana’dan Kwame Nkrumah , Mısır’dan Gamal Abdel Nasser ve Cezayir’den Ahmed Bin Bella, Malcolm X’i hükümetlerinde hizmet etmeye davet etmişti.²⁴⁰ İbadan Üniversitesi’nde yaptığı konuşmadan sonra, Nijeryalı Müslüman Öğrenciler Derneği ona fahri Yoruba Omowale (‘eve gelen oğul’) adını verdi.²⁴¹ 23 Kasım 1964’te Afrika’dan dönerken Paris’te durdu ve burada Salle de la Mutualité’de konuştu.²⁴² Bir hafta sonra, 30 Kasım’da Malcolm X, Birleşik Krallık’a uçtu ve 3 Aralık’ta Oxford Union Society’de bir tartışmaya katıldı. Önerge, o yılın başlarında ABD başkan adayı Barry Goldwater tarafından yapılan bir açıklamadan alınmıştır: “Özgürlüğü Savunmada Aşırılık Kötülük Değildir; Adalet Peşinde İlimlilik Erdem Değildir”. Malcolm X, olumlu olanı savundu ve tartışmaya ilgi o kadar yüksekti ki, BBC tarafından ulusal olarak televizyonda yayınlandı. 5 Şubat 1965’te Malcolm X yeniden İngiltere’ye gitti ve 8 Şubat’ta Londra’daki Afrika Örgütleri Konseyi’nin ilk toplantısına hitap etti. Ertesi gün Fransa’ya dönmeye çalıştı, ancak girişi engellendi. 12 Şubat’ta Muhafazakâr Parti’nin 1964 genel seçimlerinde parlamento koltuğunu kazandığı Birmingham yakınlarındaki Smethwick’i ziyaret etti. Başarılı aday Peter

²³⁵ <https://www.britannica.com/biography/Malcolm-X> Erişim T.:10.03.2022

²³⁶ Lomax, Louis E. *When the Word Is Given: A Report on Elijah Muhammad, Malcolm X, and the Black Muslim World.* (1963) :62.

²³⁷ Carson, Clayborne, *Malcolm X: FBI Dosyası* . New York: Carroll ve Graf. (1991) : 305

²³⁸ Natambu, Kofi *Malcolm X’in Hayatı ve Eseri* . Indianapolis: Alfa Kitapları. (2002) :308

²³⁹ Mermer, Manning, *Malcolm X: Yeniden Buluşun Hayatı* . New York: Viking (2011): 360-362

²⁴⁰ Natambu, Kofi *Malcolm X’in Hayatı ve Eseri* . Indianapolis: Alfa Kitapları. (2002) :308

²⁴¹ Perry, Bruce, *Malcolm: Siyah Amerika’yı Değiştiren Bir Adamın Hayatı* . Barrytown, New York: İstasyon Tepesi (1991): 269.

²⁴² Breitman, George *Gerekli Bir Şekilde: Konuşmalar, Röportajlar ve Malcolm X’in Bir Mektubu* . New York (1989):113,126

Griffiths'in "Bir komşunuz için bir zenci istiyorsanız, Liberal'e veya İşçi'ye oy verin" sloganını kullanmakla suçlanmasından sonra kasaba, ırk ayrımının bir simgesi haline gelmişti. Smethwick'te Malcolm X, etnik azınlık sakinlerine yapılan muameleyi Hitler döneminde Yahudilere yapılan muameleyle karşılaştırdı ve şöyle dedi: "Smethwick'teki faşist unsurun gazlı fırınlar kurmasını beklemezdim." ABD'ye döndükten sonra Malcolm X, çok çeşitli izleyicilere hitap etti. MMI ve OAAU tarafından düzenlenen toplantılarda düzenli olarak konuştu ve üniversite kampüslerinde en çok aranan konuşmacılardan biri oldu. Ayrıca Sosyalist İşçi Partisi'nin Militan İşçi Forumu'nda yaptığı halka açık toplantılarda konuşmalar gerçekleştirdi. Robert Penn Warren tarafından Warren'ın 1965 yılında yayınlanan *Kim Zenciler İçin Konuşuyor?* kitabı için segregasyon ve İslam Milleti konularında röportaj yaptı.²⁴³

Öteden beri aklında olan Afrika ile köklerin korunmasını, ilişkilerin canlı tutulmasını savunan Afro-Amerikan tezini canlandırmak ve hacca gitmek amacıyla Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde bir seyahate çıktı. Mekke'de dünyanın her tarafından gelen farklı ırklardan Müslümanlarla tanıştı ve ırk ayrımına dayanmayan bir din anlayışına ulaştı.²⁴⁴ Amerika toplumunda izlediği sosyal ve ekonomik eşitsizlikler, Afro-Amerikalılara yönelik olumsuz ön yargılar onun zihin dünyasını şekillendirmiş, tüm ABD tarihinde evrensel insan haklarını savunan önderlerin görüşlerini bir bütünlük içerisinde ele alarak ABD ölçeğinde oluşan problemlerin küresel düzeyde anlaşılmasında önemli bir aktör olmuştur. Onun görüşlerinin anlaşılmasında bulunduğu soyo-kültürel çevrenin etkisi büyüktür.²⁴⁵ Malcolm X'in siyah ayrılıkçılığı benimsemesi, Amerikan vatandaşının bir kısmının haklarının tam olarak korunmasını uzun süredir reddeden bir ulusta özgürlük ve eşitliğin nasıl sağlanacağı tartışmasını şekillendirdi.²⁴⁶ Malcolm X'e göre, yalnızca bir devrim, Amerikan sisteminin tamamen tersine çevrilmesi, renk körü bir topluma yol açabilirdi. Malcolm X, Amerika Birleşik Devletleri'nde var olan ırkçılığı fark etti. Bu durumun, yerel yetkililere başvurarak Afrikalı Amerikalılar için gerçek bir eşitlik elde etmeyi imkânsız hale getirdiğini

²⁴³ Robert Penn Warren *Beşeri Bilimler Merkezi (2 Haziran 1964). "Malcolm X". Zenci adına kim konuşuyor?* Erişim T.:10.03.2022

²⁴⁴ Köse, "Malcolm X", 484.

²⁴⁵ Selim Çelebi, "Afro-Amerikalılar Bağlamında Amerika Kitası'nın Tarihi ve Yurttaş Hakları Savunucuları", (2018): 9.

https://www.academia.edu/38030232/Afro-Amerikal%C4%B1lar_Ba%C4%9Flamında_Amerika_K%C4%B1tas%C4%B1n%C4%B1n_Tarihi_ve_Yurtta%C5%9F_Haklar%C4%B1_Savunucular%C4%B1 Erişim T.:10.03.2022

²⁴⁶ Joe Phelan, "Malcolm X: A Radical Vision or Civil Rights", 2017, <https://edsitement.neh.gov/closer-readings/malcolm-x-radical-vision-civil-rights> Erişim T.:10.03.2022

savundu. Hiç kimse Malcolm X'in Amerikan sistemine ilişkin algısını onun kadar net bir şekilde açıklayamazdı.²⁴⁷

Malcolm X, sivil haklar döneminin en dinamik, dramatik ve etkili figürlerinden biriydi. Siyahi milliyetçiliğin, kendine saygının ve beyaz baskıya karşı tavizsiz direnişin havarisiydi. Malcolm X, birçok beyazı korkuturken ve yabancılaştırırken, Afrikalı Amerikalılara hem enerji veren hem de bölen kutuplaştırıcı bir figürdü. Ana akım sivil haklar hareketinin, bütünleşme ve şiddetsizlik yoluyla özgürlüğü güvence altına alma umuduyla saf olduğunu ilan eden amansız bir doğrucuydu. Malcolm X'in söyleminin alevli sıcaklığı onu tehditkâr bulanlar için bazen mesajının karmaşıklığını gölgede bırakmıştı.²⁴⁸

²⁴⁷ <https://www.anchor-publishing.com/document/287465> Erişim T.:10.03.2022

²⁴⁸ <https://americanradioworks.publicradio.org/features/blackspeech/mx.html> Erişim T.:10.03.2022

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. AMERİKA'DA İRKÇILIĞIN MODERN İZLERİ: “GEORGE FLOYD” CİNAYETİ

3.1. GEORGE FLOYD CİNAYETİNİN PERDE ARKASI

ABD'nin kurulması sırasında ortaya çıkan transatlantik köle ticareti ve getirdiği ırkçılık düşüncesi insanlığa yönelik işlenen en büyük suçlardan birisi olarak görülmektedir. Bu karanlık düşünce bugün hala etkisini devam ettirmektedir.²⁴⁹ Derin eşitsizliklerin ırksal temellere dayandığı ABD ekonomi modelinin artık altından kalkılamayacak boyutlara ulaştığı günümüzde, ırkçılık konusu merkezi bir önem arz etmektedir. Irkçılık, renk düşmanlığı, ayrımcılık ve ötekileştirme tarihsel olarak ABD'nin dünyanın en zengin ülkelerinden biri haline gelmesini sağlayan “pamuk ticareti” üzerine kurulmuş bir düzendir.²⁵⁰

Araştırmalar, ABD'de polis şiddetiyle ölen siyahilerin sayısının beyazlara göre üç kat daha fazla olduğu ve siyahların beyazlara nispetle beş kat daha fazla şiddet gördüğünü ortaya koymaktadır.²⁵¹ Elli yıl önce, Teksas City State Üniversitesi katliamının ardından, Mississippi polisi Jackson, State College'da öğrenci protestoculara ateş açarak iki siyah öğrencinin hayatına son verdi. Otuz beş yıl önce Philadelphia Polisi, MOVE olarak bilinen topluluk grubunun evine bir bomba attı. Ardından gelen yangın, tüm bir şehir bloğunu yakmadan önce altı siyah yetişkin ve beş siyah çocuğu yaktı. Mart 1991'de Los Angeles polis memurları, Rodney King'i şoka uğrattı, onlarca kez coplarla vurdu ve sırtına tekme attı ve bu memurlar bir jüri tarafından saldırıdan beraat etti. Her seferinde insanlar adalet istedi ama yine de kurbanların listesi devam ediyor.²⁵²

Black Lives Matter (BLM) hareketi 2013 yılında, bir yıl önce Florida'da Trayvon Martin adlı genci vurarak öldüren bir sivilin beraat etmesinden sonra, #BlackLivesMatter etiketi sosyal medyada trend oldu ve Afrikalı Amerikan toplumuna

²⁴⁹ Ali Arayıcı, “Covid-19 Salgını Irkçılığı Tetikliyor”, *Duvardibi*, 50 (Haziran 2020): 5.

²⁵⁰ Taylan Acar, “ABD'de Yükselen İsyen Dalgası”, *Duvardibi*, 50 (Haziran 2020): 30.

²⁵¹ Zeynep Gönen, “A.B.D.'de Polis Şiddeti, Yapısal Irkçılık ve Siyah Hayatlar Önemlidir Hareketi”, (2020): 3.

²⁵² UC Davis Department of History, “Statement Regarding the Murder of George Floyd”, <https://history.ucdavis.edu/about/statement-regarding-the-murder-of-george-floyd> Erişim T.: 16.03.2022

yönelik sistemik şiddete karşı bir hareket ortaya çıktı.²⁵³ Bununla birlikte, 17 Temmuz 2014'te Eric Garner isimli siyahi, polis tarafından boğazı sıkılarak ve nefessiz bırakılarak öldürülmüş ve bu sırada olay anı kameralara yansımıştı. “Siyah Hayatlar Önemlidir” hareketinin ortaya çıkması ve protestoları müteakip 9 Ağustos 2014'te 18 yaşındaki Michael Brown, polis tarafından öldürüldü. Aynı yıl 22 Kasım 2014'te henüz 11 yaşında olan Tamir Rice isimli siyahi bir çocuk, polis tarafından üç metre mesafeden defalarca ateş edilerek öldürülmüştü.²⁵⁴ Takvim 2015 Nisan'ını gösterdiğinde bu sefer 25 yaşındaki Freddy Gray isimli siyah vatandaş polis tarafından gözaltına alınarak araca bindirilmiş ve uzun süre darp edilerek yoğun şiddete maruz kalmış, omuriliği kopma noktasına gelen adam ardından yoğun bakıma alınmıştı. Tutuklanmasının üzerinden geçen 1 haftanın sonunda Freddy Gray, 19 Nisan 2015'te yaşamını yitirdi.²⁵⁵ ABD'de son zamanlarda kolluk kuvvetleri tarafından öldürülen Afrikalı-Amerikalıların sayısız örneği var. Son yıllardaki yüksek profilli vakalar arasında Philando Castile, Terence Crutcher, Alton Sterling gibi siyahiler diğer bazı kurbanlar arasında yer alıyor. Bu davalarda ilgili memurlar herhangi bir cezai suçtan mahkûm edilmemiştir.²⁵⁶

Covid-19 salgınının tüm dünyaya yayıldığı bir dönemde salgın üzerinden ABD Başkanı Donald Trump'ın komplo teorileri ile Doğu Asya kökenli insanlara yönelik ırkçı ifadeleri ve Sinofobi (Çin karşıtlığı) ve salgın için “Çin Virüsü” nitelemesi,²⁵⁷ yabancı düşmanlığını tetiklemiş, pandemi koşullarından yararlanmak isteyen siyasiler de nefret söylemlerini arttırmışlardır. Böylece göçmenler, virüsü getiren ve yayan insanlar olarak görülmüş ve ayrımcı muamele görür hale gelmişlerdir. Göçmen kökenli sağlık personelleri hastanelerde sözlü ve fiziksel saldırılara maruz kalmışlardır. Böyle bir ortamda geliştirilen aşuların önce Afrika'da uygulanması gerektiği yönünde

²⁵³ Explained Desk, “Explained: Why George Floyd’s death sparked violent protests across the United States”, Indian Express, (June 2020), <https://indianexpress.com/article/explained/george-floyd-death-violent-protests-explained-6434207/> Erişim T.: 18.03.2022

²⁵⁴ “George Floyd: Timeline of black deaths and protests” (2021), <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52905408> Erişim T.: 14.03.2022

²⁵⁵ Amelia McDonnell-Parry & Justine Barron, “Death of Freddie Gray: 5 Things You Didn’t Know”, <https://www.rollingstone.com/culture/culture-features/death-of-freddie-gray-5-things-you-didnt-know-129327/> Erişim T.: 14.03.2022

²⁵⁶ Alice Cuddy, “George Floyd: Five pieces of context to understand the protests”, *BBC News*, Jun 2020, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52904593>. Erişim t. 15.03.2022

²⁵⁷ “Coughing While Asian’: Living In Fear As Racism Feeds Off Coronavirus Panic”, Çev.: O. Tahsin Koyun, <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/24/coronavirus-us-asian-americans-racism> Erişim T.: 14.03.2022

ifadelerde bulunan iki Fransız doktora yönelik tepkilerin henüz azaldığı bir sırada²⁵⁸ George Floyd cinayeti olayı gerçekleşmiştir.

İrkçilik ve siyahilere karşı hukuk dışılık uzun süredir Amerika iç siyasetini oluşturan konuların en önemlilerinden birisi olarak sayılabilir. Malcom X ve Martin Luther King gibi Afro Amerikalı liderlerin, İç Savaş dönemi Amerika'sında yaşanan eşitlik ve adalet mücadeleleri sonucu öldürülmeleri ve yaşanan daha birçok olay, siyahilerin haklarını elde etmesi yolunda önemli kilometre taşları olarak görülebilir. Minneapolis kentinde, George Floyd isimli bir Afro-Amerikalının polis tarafından 25 Mayıs 2020'de öldürülmesi gerek ABD'de gerek tüm dünyada yoğun tepki ve eylemlere yol açarak farklı bir boyut kazanmıştır.²⁵⁹ Bununla birlikte cinayetin ardından ABD'de protestoların başladığı ilk günlerde, Jacob Frey (Minneapolis Belediye Başkanı) tarafından medyaya verilen “Siyah vatandaşlarımızın gösterdiği acı ve öfke dolu tepkinin sebebi olan şiddet, beş dakikalık değil, dört yüz yıllık” demeci²⁶⁰, ülkedeki sistemik ırkçılığın tarihi kökenine işaret etmektedir. ABD'de 1992 ve 2007 yılları da benzer şekilde ırkçılık karşıtı protestoların arttığı yıllar olarak gözlemlenmektedir. Bu protestolar siyasi otoritenin devreye girmesi ve toplumsal uzlaşma ile yatıştırılmıştır.²⁶¹

İrkçılığı sadece yaşanan spesifik olaylar üzerinden irdeleyerek güncel bir konu olarak görmek oldukça yanlış bir yaklaşımdır. İrkçi davranışların arka planında bireylerin genel tutumu, şahsi karakteri, değerleri, duyguları, cinsiyeti ve dini gibi birçok faktör yatmaktadır.²⁶² Son yıllarda ABD'de ırkçı olmak kültürel olarak kabul görmeyen, ayıplanan hatta yasal olarak belirli yaptırımları olan bir olgu olsa da²⁶³ günümüzde hala yaşanan ırk sorunları, şiddet ve cinayetlerin sebep olduğu sosyal ayrışmalar, kamusal gücü elinde bulunduran kesimlerin ırkçı anlayışları, yargı erkinden siyasete birçok alanda kurumsal ırkçılığın varlığını devam ettirdiğini göstermektedir.²⁶⁴ Açıklandığı üzere yaşanan tüm gelişmeler ve onun son nüvesi olan Floyd cinayeti,

²⁵⁸ Buğra Kadir Koçer, “Virüse Karşı, İrkçılığa Karşı”, *Diaspora Araştırmalar Merkezi Bülteni*, 9 (Mayıs 2020):7-8.

²⁵⁹ Mehmet Özkan, “George Floyd Protestolarının Anatomisi”, *İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi*, 2020, 1.

²⁶⁰ Zozan Pehlivan. “Minnesotalılar Dört Yüz Yıllık Esarete Artık Yeter Diyor”, *DuvarDibi*, 50 (Haziran 2020): 18.

²⁶¹ Güvenlik ve Savunma Stratejileri Uygulama Araştırma Merkezi, “ABD’de Polis Şiddeti ve Artan Protestolar”, *Gündeme Bakış*, 19 (Mayıs 2020): 2.

²⁶² İsmail Tufan, “Bir Yere Götmedi, O Hep Aramızdaydı”, *DuvarDibi*, 50 (Haziran 2020): 37.

²⁶³ Acar, “ABD’de Yükselen İsyen Dalgası”, 31.

²⁶⁴ Sedat Gümüş, “ABD’de İrkçilikle Mücadelenin Tarihi Temelleri ve Eğitimin Bu Süreçteki Rolü”, *İnsan & Toplum*, (2020):564-565.

ABD’de sistemik bir ırkçılık ve ayrımcılık anlayışının hala yaygın olduğuna işaret etmektedir. Çoğunluğu orta ve alt seviye eğitime sahip olan beyaz polislerin siyahilere yönelik şiddet ve cinayetle sonuçlanan eylemleri bunun en açık göstergesidir. Ayrıca ABD yasalarına göre normal yetkileri olan polislerin siyahilere yönelik eylemlerinin birçoğu cezasız kalmaktadır. Bu durum polislerin yetkileri dışına çıkan eylemlerinin olduğu gibi ceza hukuku ve suçun işlendiği ve sabit olduğuna yönelik inceleme sürecinin de problemlili bir hal arz ettiği belirtilmelidir.²⁶⁵

Sonuç olarak, Amerikan ekonomik düzeninin tarihi aynı zamanda “ırk” ve “sınıf” ayırımının ve bu ayırımın sonucu olarak “hükmetme” olgusunun tarihi ile özdeşdir. ABD’deki sosyal düzen ve kurumlar ırksal temeli olan ilişkiler bağlamında inşa edilmiş ve ırkçılık, şeklen ortadan kaldırılarak tarihe gömülmüş olsa da eğitim, hukuk, sağlık vb birçok alanda sosyal ilişkiler ırksal eşitsizlik üzerine inşa edilmiştir. Özellikle siyahilere yönelik polislerin uyguladığı insanlık dışı eylemler, şiddet ve cinayetle sonuçlanan olaylar bunun en açık göstergelerindedir. Nitekim, George Floyd’un beyaz bir polis tarafından aleyhine delil olarak kullanılabilir olmasına rağmen kameralar çekimdeyken vahşice öldürülmesi de bu durumu teyit etmekte ve sistemik ABD ırkçılığını göstermektedir.

3.2. GEORGE FLOYD CİNAYETİ VE CİNAYET SONRASI YAŞANAN GELİŞMELER

George Floyd cinayeti, 25 Mayıs 2020’de akşam saatlerinde Minneapolis’te beyaz polis memuru Derek Chauvin’in kelepçeli şekilde yere yüzüstü yatırdığı Afro-Amerikalı şüpheli George Floyd’un boynuna 8 dakika 46 saniye boyunca dizleriyle bastırarak öldürmesi olayıdır.²⁶⁶ Minneapolis polis memurları 46 yaşındaki siyahi George Floyd’u bir market çalışanının 911’i arayıp polise Bay Floyd’un sahte 20 dolarlık banknotla sigara aldığını söylemesinin ardından tutukladı. İlk ekip arabasının olay yerine gelmesinden on yedi dakika sonra Floyd bilincini kaybetti ve hiçbir yaşam belirtisi göstermeden üç polis memurunun altında kaldı.²⁶⁷

²⁶⁵ Hakan Çopur, “George Floyd’un Ölümü ABD Sisteminin Bir Özeti”, *Kriter Dergisi*, 5/ 47 (2020). <https://kriterdergi.com/dis-politika/george-floydun-olumu-abd-sisteminin-bir-ozeti> Erişim T.: 14.03.2022.

²⁶⁶ CBS Minnesota, ‘I Can’t Breathe!’: Video Of Fatal Arrest Shows Minneapolis Officer Kneeling On George Floyd’s Neck For Several Minutes, <https://www.cbsnews.com/minnesota/news/george-floyd-man-dies-after-being-arrested-by-minneapolis-police-fbi-called-to-investigate/> Erişim T.: 14.03.2022.

²⁶⁷ Evan Hill vd. “How George Floyd Was Killed in Police Custody”, *The New York Times*, Mayıs 2020, <https://www.nytimes.com/2020/05/31/us/george-floyd-investigation.html> Erişim T.: 14.03.2022.

Derek Chauvin'ın George Floyd'u öldürmekten cezalandırılmasının üzerinden iki gün geçmesine ve bunun ırkçılık ve polislik konusunda küresel bir hesaplaşmaya yol açmasından iki gün sonra, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi ülkeleri sistemik ırkçılıkla mücadelede “dönüştürücü bir gündem” benimsemeye çağıran bir rapor yayınladı. Floyd'un öldürülmesinin ardından yayımlanan geniş kapsamlı raporda, polis tarafından uluslar ve hukuk sistemleri arasında yapılan ölümler incelenmiş ve siyahilerin uluslararası alanda polis ve ceza adalet sistemleriyle karşılaşmalarında “sistem çapında, orantısız” yüklerin “endişe verici bir resmi” bulunmuştu. Sınır ötesindeki raporda, kurbanların adalet mücadelesi de dahil olmak üzere “çarpıcı benzerliklere” ve kalıplara dikkat çekildi ve çoğunlukla belirli ulusal koşullar üzerinde durmadan kapsamlı önerilerde bulunuldu.²⁶⁸ Bununla birlikte, ABD Başkanı Trump, 28 Mayıs'ta FBI ve Adalet Bakanlığı'ndan George Floyd'un üzücü ve trajik ölümü hakkında soruşturma başlatılmasını talep ettiğini açıkladı ve taziye dileklerini ilettiler. Floyd'un ölümünün ardından gerçekleştirilen protestolara yönelik sert bir açıklama yapan Trump, Minnesota'da her yönetim kademesinde görevli olan Demokrat liderlerin yağmaları ve kundaklamaları bastırma konusunda yetersiz olduğunu belirtti ve protestocuların George Floyd'un anısına saygı duymadığını ileri sürdü.²⁶⁹ Buna ilaveten ABD'yi ciddi şekilde etkileyen Covid-19'un getirdiği ekonomik ve psikolojik şartlar da sadece siyahilerin değil evlerinde bunalan ve işlerini kaybeden beyazların da sokağa çıkmasına neden oldu. Ekonomik baskı, koronavirus salgınının ekonomik etkileriyle de birleşince siyahi ya da beyaz milyonlarca kişiyi bir anda sokakta buluşturdu.²⁷⁰ Minneapolis'te protestocular, Floyd'un öldürüldüğü Doğu 38. Cadde ve Chicago Bulvarı'ndaki kavşağa barikat kurdu ve burayı kamusal sanat enstalasyonlarıyla süslenmiş ve bir “tapınak” olarak tanımlanan derme çatma bir anma alanına dönüştürdü. Binlerce ziyaretçi cinayeti protesto etti ve yas tuttu.²⁷¹ Minneapolis şehir yetkilileri Ağustos 2020'de kavşağın yeniden açılmasını

²⁶⁸ Sammy Westfall, “U.N. Human Rights Chief Calls For Reparations To Address Systemic Racism Around The World”, Jun 2021, <https://www.washingtonpost.com/world/2021/06/28/united-nations-systemic-racism-report/> Erişim T.: 15.03.2022.

²⁶⁹ Yunus Emre Erdölen, “George Floyd'un ölümü ve ABD'de yaşananlar”, <https://apos.to/s/5ed3adc82c6bc334a6a87955> Erişim T.: 23.03.2022.

²⁷⁰ Çopur “George Floyd'un Ölümü ABD Sisteminin Bir Özeti” <https://kriterdergi.com/dispolitika/george-floydun-olumu-abd-sisteminin-bir-ozeti>

²⁷¹ James Walsh, “Shrine to George Floyd could be permanent at Minneapolis intersection”, *Star Tribune*, (June 2020). <https://www.startribune.com/shrine-to-george-floyd-could-be-permanent-at-38th-and-chicago/571211342/> Erişim T.: 16.03.2022; Christine T. Nguyen, Megan Burks ve Evan Frost, “The murder of George Floyd Making George Floyd's Square Meet the people transforming 38th and Chicago”, December 2020, <https://www.mprnews.org/story/2020/12/02/making-george-floyds-square> Erişim T.: 16.03.2022.

müzakere etmeye çalıştığında, protestocular beton barikatları kaldırmadan önce yetkililerden 24 talep içeren bir listeyi yerine getirmesini istediler.²⁷² Floyd'un öldürülmesi olayına karışan dört polis memuru da burada hazır bulundu.

11 Eylül 2020'de Minneapolis şehir merkezindeki bir mahkeme binasının önünde yüzlerce kişi toplandı ve Floyd cinayetine karışan dört polis memuru için bir ön duruşma yapıldı.²⁷³ 7 Ekim 2020'de Minneapolis'te Chauvin'in 1 milyon dolarlık kefaletini ödedikten sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasına yönelik öfkeyi ifade etmek için birkaç protesto düzenlendi. Minnesota Valisi Tim Walz, 100 Ulusal Muhafız birliği, 100 Minnesota eyalet polis birliği ve 75 koruma görevlisi görevlendirdi.²⁷⁴ O gece, çoğunlukla yasadışı toplantı gibi kabahat suçlarından elli bir tutuklama bildirildi.²⁷⁵

2021'in başlarında, Minneapolis ve Hennepin County yetkilileri, mart ayında Derek Chauvin'in yargılanması sırasında potansiyel sivil kargaşaya hazırlanmak için polis karakolları ve diğer hükümet binaları için çitlere ve diğer barikatlara 1 milyon dolar harcadı. Eyalet ve yerel yetkililer ayrıca binlerce polis memuru ve Ulusal Muhafız askerini görevlendirmeyi planladı.²⁷⁶ Mart ayının başlarında, Chauvin'in duruşmasından önceki günlerde, yerel örgütçüler binlerce insanın sokaklarda yürüdüğü barışçıl protestolar düzenlediler.²⁷⁷ Minneapolis'teki George Floyd Meydanı'ndaki durum, 6 Mart 2021'de protestocuların elindeki "özerk bölge"de bir kişinin vurularak öldürülmesiyle gerginleşti.²⁷⁸ Mart ve Nisan 2021'de, Chauvin'in duruşması sırasında

²⁷² Sarah Al Arshani, "Protesters in Minneapolis say they won't clear barricades around the George Floyd Memorial until the city leaders meet their 24 demands", Aug 2020, <https://www.insider.com/protesters-say-demands-met-before-removal-barricades-floyd-memorial-2020-8> Erişim T.: 16.03.2022.

²⁷³ John Lauritsen, "'I Believe In Justice': Hundreds Of Protesters Gather Outside George Floyd Pretrial Hearing", September 2020, <https://minnesota.cbslocal.com/2020/09/11/hundreds-of-protesters-stage-die-in-outside-hearing-in-george-floyds-death/> Erişim T.: 16.03.2022.

²⁷⁴ Elliott C. McLaughlin and Brad Parks, "Protesters take to streets following release on bond of former officer charged in George Floyd's killing", October 2020, <https://edition.cnn.com/2020/10/07/us/derek-chauvin-george-floyd-bail/index.html> Erişim T.: 16.03.2022.

²⁷⁵ Abby Simons, "More than 50 protesters arrested during faceoff with law enforcement in Minneapolis after Derek Chauvin release", *Star Tribune*, October 2020, <https://www.startribune.com/51-arrested-near-fifth-precinct-hq-after-protesting-chauvin-release/572670582/> Erişim T.: 16.03.2022.

²⁷⁶ Liz Navratil, "Minneapolis, Hennepin County to spend more than \$1M on barricades ahead of Derek Chauvin trial", *Star Tribune*, (March 2021), <https://www.startribune.com/minneapolis-hennepin-county-to-spend-more-than-1m-on-barricades-ahead-of-derek-chauvin-trial/600030286/?refresh=true> Erişim T.: 17.03.2022.

²⁷⁷ Chao Xiong, "World watches as Chauvin trial begins in George Floyd killing", *Star Tribune*, (March 2021); <https://www.startribune.com/world-watches-as-chauvin-trial-begins-in-george-floyd-killing/600031606/?refresh=true> Erişim T.: 17.03.2022.

²⁷⁸ Rebecca Falconer, "In photos: Minnesota protesters rally for George Floyd on eve of Derek Chauvin's trial". *Axios*, (March 2021), <https://www.axios.com/chauvin-trial-protesters-rally-george-floyd-photos-351fa4d3-b522-4c32-8011-c3f4fa7efe94.html> Erişim T.: 17.03.2022.

Minneapolis'teki George Floyd Meydanı'nda ve Hennepin County Hükümet Merkezi'nin dışında protestocu grupları toplandı,²⁷⁹ ancak Minneapolis sokaklarında Mayıs ayı sonlarında ve başlarında yapılanlar gibi kitlesel gösteriler büyük ölçüde boştu.²⁸⁰

George Floyd Meydanı'ndaki protestoya karşı, Derek Chauvin davasının sonucuyla ilgili olası huzursuzluklara hazırlık olarak komşu eyaletlerden 3.000 Ulusal Muhafız askeri ve kolluk görevlisi çağrıldı. 20 Nisan 2021'de Derek Chauvin, George Floyd'u öldürmekten suçlu bulundu. O zamana kadar, Floyd'un öldürülmesi, son on yıllardaki en büyük sivil haklar protesto hareketlerinden biriyle sonuçlanmıştı ve Minneapolis-Saint Paul bölgesi, polis vahşeti ve ırksal adaletsizlik konularında uzun süreli bir dizi protesto ve aralıklı huzursuzluk yaşadı.²⁸¹ 20 Nisan 2021'de Chauvin'in suçlu olduğuna dair haberler yayılırken, bin kişilik bir kalabalık Minneapolis şehir merkezinde yürüdü ve diğerleri sonucu kutlamak için 38. ve Chicago Bulvarı'nda toplandı.²⁸² Minneapolis'te Chauvin'in ceza davası ve kararın açıklanması sırasındaki gösteriler büyük ölçüde barışçıl geçti.²⁸³

Chauvin'in kararının ardından, Minneapolis'teki birçok aktivist, J. Alexander Kueng, Thomas Lane ve Tou Thao hâlâ yargılanmayı bekledikleri ve sistemik ırkçılık ve polis reformu konuları tatmin edici bir şekilde ele alınmadığı için "Floyd için Adalet" in nihai olduğunu algılamadı.²⁸⁴ Floyd'un öldürüldüğü cadde kavşağını kamusal

²⁷⁹ Andrés R Martínez; Tim Arango, "First Witnesses in Derek Chauvin Trial Testify About George Floyd's Death". *The New York Times*. ISSN 0362-4331 (March 2021), <https://www.nytimes.com/live/2021/03/29/us/derek-chauvin-trial-live> Erişim T.:17.03.2022;

²⁸⁰ Trevor Hughes, "'No justice, no streets': Still grieving, Minneapolis residents wonder how city will move forward after Derek Chauvin trial", *USA Today*, (April 2021), <https://www.usatoday.com/story/news/nation/2021/04/04/derek-chauvin-trial-minneapolis-reckons-george-floyds-death/4848181001/> Erişim T.:17.03.2022.

²⁸¹ Sean Plambeck, "Derek Chauvin Trial Live Updates: Chauvin Found Guilty of Murdering George Floyd", *The New York Times*, ISSN 0362-4331, (April 20, 2021), <https://www.nytimes.com/live/2021/04/20/us/derek-chauvin-verdict-george-floyd> Erişim T.:17.03.2022; Dernbach, Beck Z.; Peters, Joey; Ansari, Hibah; Hazard, Andrews, "For George Floyd, justice. For Minneapolis, a long-delayed reckoning with racism and police violence", *Sahan Journal*, (April 2021) <https://sahanjournal.com/the-killing-of-george-floyd/derek-chauvin-trial-verdict/> Erişim T.:17.03.2022.

²⁸² Andy Mannix, "Minneapolis streets erupt in elation over guilty verdicts for Derek Chauvin", *Star Tribune* (April 2021), <https://www.startribune.com/minneapolis-streets-erupt-in-elation-over-guilty-verdicts-for-derek-chauvin/600048215/> Erişim T. :17.03.2022; Tim Nelson; Evan Frost; Megan Burks, "Crowds cheer, celebrate after Chauvin convicted of murder and manslaughter", *Minnesota Public Radio*, (April 2021), <https://www.mprnews.org/story/2021/04/20/photos-crowds-cheer-celebrate-after-chauvin-convicted-of-murder-manslaughter> Erişim T. :17.03.2022.

²⁸³ Joe Barrett, "Minneapolis Area Prepares for Another Trial Over George Floyd's Killing", *Wall Street Journal*, ISSN 0099-9660. (January 2022), <https://www.wsj.com/articles/twin-cities-george-floyd-trial-11641161583> Erişim T.:17.03.2022.

²⁸⁴ Marisa Iati; Silvia Foster-Frau; Kim Bellware, , "After the Chauvin verdict, Minneapolis activists fuel up and prepare for the long fight ahead", *The Washington Post*, ISSN 0190-8286, (April 25, 2021),

sanatla dolu bir “özerk bölge”ye dönüştüren George Floyd Meydanı protesto organizatörleri, protestoya devam edeceklerini söylediler.²⁸⁵ Eylemciler, Chauvin’in duruşması için gün sayan bir seçim çerçevesini değiştirerek, katılan diğer üç polis memurunun yaklaşan duruşmalarına atıfta bulunarak, Floyd’un tutuklanması ve ardından öldürülmesi olayı ile ilgili olarak “Adalet yerini buldu mu?” tezahüratlarında bulundular.²⁸⁶ Cadde kavşak alanı Floyd’un öldürüldüğü günden beri “sürekli bir protesto alanı” olmuştu,²⁸⁷ ve onun öldürülmesinden yaklaşık bir yıl sonra, birden fazla ülkeden binlerce insan burayı ziyaret etti ve bu ziyaretler hala devam ediyor²⁸⁸ onun adına düzenlenmiş bir protesto ve anma yeri var.²⁸⁹

İnsanlar, 25 Haziran 2021’de 22,5 yıl hapis cezası aldığı Chauvin’in cezasını duyurmak için Minneapolis’te birden fazla yerde toplandı. Aile ve medeni haklar aktivistleri hayal kırıklığını dile getirdiler ve maksimum 30 yıl olması gerektiğini söylediler ve federal George Floyd Adalet Yasasının geçmesini savundular. 25 Haziran akşamı Minneapolis’te birkaç gösteri düzenlendi. Sivil haklar aktivistleri ve protestocular Floyd’un öldürüldüğü olay yerinde dört polis memuruna karşı yakında

<https://www.washingtonpost.com/nation/2021/04/25/chauvin-minneapolis-activists-fight-continues/>
Erişim T. :17.03.2022.

²⁸⁵ Aymann Ismail, “A Few Feet From Where George Floyd Died, the Verdict Hit Different”, *Slate Magazine*, (April 21, 2021), <https://slate.com/news-and-politics/2021/04/george-floyd-verdict-minneapolis-square-reaction.html> Erişim T. :17.03.2022; Nelson; Frost; Burks, “Photos: Crowds cheer, celebrate after Chauvin convicted of murder and manslaughter”, *MPR News*, (April 2021), <https://www.mprnews.org/story/2021/04/20/photos-crowds-cheer-celebrate-after-chauvin-convicted-of-murder-manslaughter> Erişim T. :17.03.2022; Alyssa Oursler; Anna Dal Cortivo, “Chauvin Trial Verdict: All Roads Lead to 38th & Chicago”. *The Nation*. (April 2021), ISSN 0027-8378; <https://www.thenation.com/article/society/chauvin-trial-verdict-report/> Erişim T. :17.03.2022; Jesse Washington, “At George Floyd Square, the work continues regardless of a verdict”, *The Undeafed*, (April 2021), <https://andscape.com/features/at-george-floyd-plaza-the-work-continues-regardless-of-a-verdict/> Erişim T. :17.03.2022; Bradford Betz, “Minneapolis’ George Floyd Square features special instructions for White people”, *Fox News* (April 2021), <https://www.foxnews.com/us/minneapolis-george-floyd-square-special-instructions-white-people> Erişim T. :17.03.2022.

²⁸⁶ Aymann Ismail, “When the Verdict Came Down”. *Slate*. (April, 2021), <https://slate.com/news-and-politics/2021/04/george-floyd-verdict-minneapolis-square-reaction.html> Erişim T.:17.03.2022.

²⁸⁷ Trisha Hendricks, “ASU professor creates ‘George Floyd Square’ documentary”, *12 News KPNX*, (April 25, 2021), <https://www.12news.com/article/news/local/valley/asu-professor-creates-george-floyd-square-documentary/75-065b08aa-b496-4c95-aecb-a1138652cb88> Erişim T.:17.03.2022.

²⁸⁸ Andrew Buncombe, “What will happen to the George Floyd memorial – and all the others of Black men killed by Minneapolis police?”. *Independent*, (May 19, 2021), <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/crime/george-floyd-memorial-what-will-happen-b1843458.html> Erişim T.:17.03.2022.

²⁸⁹ Paul Walsh, “Celebration of life planned at George Floyd Square to mark year since he was killed by Minneapolis police”. *Star Tribune*; (May 2021); <https://www.startribune.com/celebration-of-life-planned-at-george-floyd-square-to-mark-year-since-he-was-killed-by-minneapolis-p/600058500/?refresh=true> Erişim T.:17.03.2022.

açılacak olan sivil haklar davasına ve eski memurlar Kueng, Lane ve Thao'ya karşı açılması planlanan ceza davasına dikkat çektiler.²⁹⁰

Minneapolis Şehri, Haziran 2021'de George Floyd Meydanı'ndaki kavşağı yeniden araç trafiğine açma sürecine başlasa da, orada kök salmış protesto hareketinin organizatörleri, varlıklarını hala bir "işgal" ve "direniş" olarak görüyorlardı.²⁹¹ Meydan, 14 Ekim 2021'de Floyd için bir yaşam kutlamasına ev sahipliği yaptı.²⁹² 23 Aralık 2021'e kadar, işgal altındaki protesto George Floyd Meydanı'nda art arda 19 ay devam etti.²⁹³ Minneapolis'teki aktivistler, Floyd'un ölüm mahallinde olaya karışan tüm memurların ceza davası sonuçlanana kadar protestoya devam etme sözü vermişti. Ceza davasının 13 Haziran 2022'de başlaması planlanıyordu.²⁹⁴

2022'nin başlarında, yerel yetkililer, Kueng, Lane ve Thao'daki federal sivil haklar davasının 20 Ocak'ta başlamasından önce karşı protesto önlemleri ve potansiyel huzursuzluk için hazırladılar. Yetkililer, Minnesota, Saint Paul'daki Warren E. Burger Federal Binasının çevresine, duruşma salonunun bulunduğu güvenlik çiti kurdular.²⁹⁵

²⁹⁰ Erin Hassanzadeh, "Happy, But Also Not Happy": Community Reaction Mixed After Chauvin Sentencing", *WCCO-TV*, (June, 2021); <https://minnesota.cbslocal.com/2021/06/25/im-happy-but-also-not-happy-mixed-reaction-from-community-after-derek-chauvins-sentencing/> Erişim T.:17.03.2022.

Val Lick, "A slap on the wrist", George Floyd's family reacts to Derek Chauvin sentencing". *KARE-TV*. (June 2021). <https://www.kare11.com/article/news/local/george-floyd-family-reacts-to-derek-chauvin-sentencing-minneapolis/89-3588b1c6-f78b-4a5e-b69d-f9d0c2dfa2a2> Erişim T.:17.03.2022.

Nicole Norfleet; Reid Forgrave, "Derek Chauvin's sentencing sparks relief but also resolve to keep fighting injustice". *Star Tribune*, (June 2021), <https://www.startribune.com/derek-chauvin-s-sentencing-sparks-relief-but-also-resolve-to-keep-fighting-injustice/600072205/?refresh=true> Erişim T.:17.03.2022.

²⁹¹ Deena Winter, "Quietly, gradually, George Floyd Square is open to traffic for the first time since his murder", *Minnesota Reformer*, (July 2021), <https://minnesotareformer.com/2021/07/22/quietly-gradually-george-floyd-square-is-open-to-traffic-for-the-first-time-since-his-murder/> Erişim T.:17.03.2022.

²⁹² Justine Jones, "A Celebration of Life at George Floyd Square", *Mpls.St. Paul*, (October 2021), Magazine, <https://mspmag.com/arts-and-culture/a-celebration-of-life-at-george-floyd-square/> Erişim T.:17.03.2022.

²⁹³ Shosuke Noma, "Kim Potter found guilty of first and second-degree manslaughter", *The Mac Weekly*, (January 2022), <https://themacsweekly.com/80561/news/kim-potter-found-guilty-of-first-and-second-degree-manslaughter/> Erişim T.:17.03.2022.

²⁹⁴ "State Trial Moved To June For 3 Fmr. MPD Officers Charged In George Floyd's Death". *WCCO-TV*. (January 2022), <https://minnesota.cbslocal.com/2022/01/19/state-trial-moved-to-june-for-3-fmr-mpd-officers-charged-in-george-floyds-death/> Erişim T.:17.03.2022; N'dea Yancey Bragg, "At George Floyd Square, Derek Chauvin's sentencing is 'first step' toward police accountability", *USA Today*, (June 2021), <https://www.usatoday.com/story/news/nation/2021/06/25/chauvin-sentencing-george-floyd-square-mixed-emotions/5344967001/> Erişim T.:17.03.2022.; Chao Xiong, "State trial postponed to March 2022 for ex-officers charged with aiding and abetting murder in George Floyd death". *Star Tribune*, (May, 2021), <https://www.startribune.com/state-trial-postponed-to-march-2022-for-ex-officers-charged-with-aiding-and-abetting-murder-in-georg/600056791/?refresh=true> Erişim T.:17.03.2022.

²⁹⁵ "3 other cops in George Floyd death to stand trial this month", *Star Tribune*, (January 2022), <https://www.startribune.com/3-other-cops-george-floyd-death-trial-january/600133262/> Erişim T.:17.03.2022; Katie Galioto, "St. Paul to host federal civil rights trial for ex-Minneapolis cops in Floyd's death", *Star Tribune*, (December 2021), <https://www.startribune.com/george-floyd-case-st-paul-court-federal-civil-rights-trial-for-ex-minneapolis-cops/600123865/> Erişim T.:17.03.2022; "Fence erected

Duruşma sırasında mahkeme salonu binasını çevreleyen sokaklarda protesto gösterileri yapıldı.²⁹⁶ 24 Şubat 2022’de Kueng, Lane ve Thao, mahkemede karşılaştıkları tüm federal medeni haklar suçlamalarından mahkûm edildi. Küçük bir grup protestocu, karar okunurken Saint Paul’deki mahkeme binasının önünde ve Minneapolis’te Floyd’un öldürüldüğü yerde toplandı.²⁹⁷

Cinayet zanlısı eski polis Chauvin’e yönelik Federal suçlamalar, Chauvin’in Floyd’u kelepçeliyken boynuna diz çökerek ve direnmeyerek haklarından mahrum ettiğini ve ardından tıbbi yardım sağlamadığını iddia eden iki suçlamayı içeriyordu. Chauvin, devlet cinayeti ve adam öldürme suçlamalarından Floyd’u öldürmekten 22,5 yıl hüküm giyerek hapis cezasına çarptırıldı.²⁹⁸ Minneapolis polis memuru Derek Chauvin’in Floyd’u öldürmekten suçlu bulunmasından haftalar sonra, Adalet Bakanlığı, Floyd’un ölümüyle ilgili olarak kendisine ve üç memur arkadaşına karşı federal suç duyurusunda bulundu. Federal bir büyük jüri, Floyd’un sivil haklarını ihlal etmekle suçladı, Chauvin aşırı güç kullanmak ve Floyd’un ölümüyle sonuçlanan tıbbi acil durumu görmezden gelmekle suçlandı. Diğer memurlar- J. Alexander Kueng, Thomas Lane ve Tou Thao – ayrıca, Floyd için acil tıbbi yardım istememek ve Chauvin’in aşırı güç kullanmasını engellememekle suçlanıyor, Kueng ve Thao, müdahale etmemek ve Floyd’un durumuna “kasıtlı kayıtsızlık” göstermekle ilgili ek bir suçlamayla karşı karşıya kaldı. Büyük jüri ayrıca Chauvin’i 2017’de boyunluk kullandığı ve bir genci el feneriyle dövdüğü iddiasıyla tutuklanmasıyla da suçladı. Floyd’un ölümüne karışan Minneapolis memurlarının dördü de cinayetten günler sonra görevden alındı.²⁹⁹

around St. Paul federal courthouse ahead of former Minneapolis officers’ trial”, *KSTP-TV*, (January 2022), <https://kstp.com/kstp-news/local-news/fence-erected-around-st-paul-federal-courthouse-ahead-of-former-minneapolis-officers-trial/> Erişim T. :17.03.2022.

²⁹⁶ Tim Arango, “Trial Starts for 3 Officers in George Floyd’s Death”, *The New York Times*, (January 2022). ISSN 0362-4331, <https://www.nytimes.com/live/2022/01/24/us/police-officers-trial-george-floyd> Erişim T.:17.03.2022.

Amudalat Ajasa, “Trial begins of three ex-police officers present at George Floyd murder”, *The Guardian*, (January 2022), <https://www.theguardian.com/us-news/2022/jan/24/trial-george-floyd-murder-minneapolis-three-ex-police-officers> Erişim T.:17.03.2022.

²⁹⁷ “3 ex-cops convicted of rights violations in George Floyd Killing”, *CNBC*. (February 2022), <https://www.cnn.com/2022/02/24/3-ex-cops-convicted-of-civil-rights-violations-in-george-floyd-killing.html> Erişim T.:17.03.2022.

²⁹⁸ Amy Forliti, “Ex-cop Derek Chauvin changes plea to guilty in George Floyd civil rights case”, *The Associated Press*, 2021, <https://globalnews.ca/news/8452754/derek-chauvin-guilty-george-floyd-death/> Erişim T.: 14.03.2022.

²⁹⁹ Bill Chappell, “Derek Chauvin Is Sentenced To 22 1/2 Years For George Floyd’s Murder”, Jun 2020, <https://www.npr.org/sections/trial-over-killing-of-george-floyd/> Erişim T.: 14.03.2022.

Floyd'un ölümünün ardından, polis şiddeti ve polisin hesap verebilirliği ile ilgili konuşmalar ülke çapında Salt Lake City, Utah dahil olmak üzere birçok yere yayıldı.³⁰⁰ Ülke genelinde huzursuzluk baş gösterdi. Polis göstericilere karşı göz yaşartıcı gazla müdahale ederek güç kullandı. Ayrıca Başkan Donald Trump orduyu göndermekle tehdit etti.³⁰¹ George Floyd'un ölümünden birkaç gün sonra bazı gösteriler şiddete dönüştü. Yağma, Vandalizm ve hatta vurulma haberleri vardı. Arabalar ateşe verildi ve polisle çatışmalar yaşandı. Başkan Donald Trump da dahil olmak üzere hükümet yetkilileri bazı protestocuları "iç terörizm" yapmakla suçlarken, Ulusal Muhafızlar harekete geçirildi.³⁰²

Washington, D.C. yetkilileri kentte genişleyen federal kolluk kuvvetlerine ve askeri varlığa karşı olduklarını sertleştirerek Başkan Donald Trump'ın kentteki güçlerini geri çekmesini talep ettiler. George Floyd'un ölümünün yol açtığı son protestolarda otorite çizgileri konusundaki karışıklığa ve şiddet olaylarındaki dramatik düşüşe işaret eden Belediye Başkanı Muriel Bowser, kentin kamu güvenliğini sağlamak için yeterli kaynağa sahip olduğunu belirterek federal kuvvetlerin gösterileri alevlendirmeye hizmet ettiğini savundu ve Trump'ı bu konuda eleştirdi.³⁰³ Washington DC Belediye Başkanı Muriel Bowser, Beyaz Saray'ın önündeki 16. Cadde'nin bir bölümünün artık törenle Black Lives Matter Plaza olarak adlandırıldığını duyurdu. Daha önce yol, hareketin adını belirten "Siyahların hayatı önemlidir" büyük sarı harflerle boyanmıştı. Böylece adalet çağrısı tekrarlandı.³⁰⁴

Minnesota'da bulunan Minneapolis kentinin güney mahallesinde gerçekleşen olayı tanıklar cep telefonlarıyla kaydetmişlerdi. Floyd'un defalarca "Nefes alamıyorum" dediğini gösteren video kayıtları sosyal medya platformları ve sosyal medyada yayıldı. Floyd'un öldürülmesi ve beraberinde gerçekleşen protestolar ile birlikte Floyd'u anmak

³⁰⁰ Patrice Taddonio, "George Floyd's Murder and Police Accountability, One Year Later: Our Coverage, at a Glance", Mayıs 2021, <https://www.pbs.org/wgbh/frontline/article/george-floyd-murder-one-year-later-police-accountability/> Erişim T.: 15.03.2022.

³⁰¹ Cuddy, "George Floyd", <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52904593>.

³⁰² Top Stories Americas, "How George Floyd's death reignited a worldwide movement", <https://www.dw.com/en/how-george-floyds-death-reignited-a-worldwide-movement/a-56781938> Erişim T.: 15.03.2022.

³⁰³ Kevin Johnson and Kristine Phillips, "DC Mayor Bowser demands Trump withdraw military and federal law enforcement from city amid protests over George Floyd", *USA Today*, (Jun. 2020), <https://www.usatoday.com/story/news/politics/2020/06/05/george-floyd-protests-dc-mayor-bowser-calls-trump-withdraw-feds/3153567001/> Erişim T.: 23.03.2022.

³⁰⁴ Sophia Barnes ve Justin Finch, "DC Ceremonially Names Street to White House After Black Lives Matter; Emblazons Name on Road", *NBC News4 Reporter*, (Jun 2020), <https://www.nbcwashington.com/news/local/dc-paints-black-lives-matter-on-street-near-lafayette-square-street-renamed-black-lives-matter-way/2323647/> Erişim T.: 23.03.2022.

için salı günü öldürülmesine ve 8 dakika 46 saniye boyunca boğulmasına ithafen Black Tuesday (Kara Salı) ve 8'46"etiketleri gündem oldu.³⁰⁵

Cinayeti protesto etmek için binlerce protestocu Minneapolis, New York, Boston, Philadelphia, Portland, Denver, Seattle, Los Angeles, San Diego, Boston, Chicago ve daha birçok şehirde 8 dakika 46 saniye yerde elleri arkada yatarak tepkilerini gösterdi. Floyd'a karşı işlenen suç, siyahların hayatlarını değersizleştiren ve yok eden ve tüm ırklardan ve etnik kökenlerden milyonlarca insana ağır elini dayatan, şiddetle bulaşmış bir polislik sistemine odaklanmayı keskinleştirdi.³⁰⁶ George Floyd'un öldürülmesi, polislikte reform çağrılarının yenilenmesine yol açtı. Ancak bir yıl sonra, birçok Amerikalı bunun Siyahlara yönelik polis şiddetini durdurmak için yeterli olmadığını söylüyor. Onun adına ortaya çıkan anıtlar ve duvar resimleri milletvekilleri ve polis teşkilatları üzerinde bir ışık yakarak, politikalarında ve yaklaşımlarında nasıl bir değişiklik yapacaklarını ve yürürlüğe sokacaklarını tartışmaya açtı. Geçtiğimiz yıl boyunca ülke, polis güçlerinin reform çağrılarına karşı geri itmelerini izledi; bu arada, polis memurlarının Siyahlara karşı gereksiz güç kullanarak güçlerini kötüye kullandığını gösteren videolar gün yüzüne çıktı. Bu tür suiistimal görüntüleri, insanların polislik ve ırk ilişkilerine bakış açısını değiştirmede büyük rol oynuyor.³⁰⁷ Üç eyalet (Colorado, Connecticut ve New Mexico), nitelikli dokunulmazlığı sona erdiren ve polisi özellikle bir vatandaşı vurduktan, yaraladıktan veya öldürdükten sonra davalara karşı koruyan yasalar çıkardı. New York City geçen ay polis memurları için nitelikli dokunulmazlığı da ortadan kaldırırken, New York eyaleti memur disiplin kayıtlarının halka açıklanmasını engelleyen bir yasayı yürürlükten kaldırdı.³⁰⁸

Temsilciler Meclisi, "George Floyd Adalet Polislik Yasası"nı iki kez kabul etti. Mevzuat, Demokratlar ve Cumhuriyetçilerin üzerinde uzlaştığı bir dizi önemli reformu içeriyor. Bunlar arasında şunlar yer alıyor: subaylara ruh sağlığı eğitimi ve yardım sağlanması; kuvvet kullanımı verilerinin toplanması, gerilimi azaltma eğitimi sağlamak; federal düzeyde sertifika görevlileri ve eğitim kursları; vücuda takılan kameraların

³⁰⁵ <https://www.cnet.com/culture/entertainment/blackout-tuesday-protest-against-george-floyds-death-spreads-far-beyond-music> Erişim T.: 14.03.2022.

³⁰⁶ Nicholas Turner, "What Has Changed since George Floyd's Death?", Mayıs 2021, <https://www.vera.org/blog/what-has-changed-since-george-floyds-death> Erişim T.: 14.03.2022.

³⁰⁷ The best of DW news, "George Floyd Murder: What Has Changed Since His Death A Year Ago?", <https://www.dw.com/en/george-floyd-murder-what-has-changed-since-his-death-a-year-ago/a-57615232> Erişim T.: 14.03.2022

³⁰⁸ Johson, "Life After George Floyd's Death Has Changed" <https://andscape.com/features/life-after-george-floyds-death-has-changed-and-yet-its-still-the-same/> Erişim T.: 14.03.2022

zorunlu kılınması; şiddet içeren polis eylemleri için bir veri tabanı oluşturmak; silah kullanma gibi emirlerin yasaklanması ve federal bir “linç karşıtı yasa tasarısı” oluşturmak.³⁰⁹

Yerel olarak “en ırkçı yerlerden biri” olarak tanımlanan Illinois’deki küçük bir köy olan Anna gibi yerler de dahil olmak üzere 50 ABD eyaletinin tümünde gösteriler düzenlendi. Birleşik Krallık ve ABD’de kölelikle bağlantılı insanların heykelleri ve anıtları göstericiler tarafından devrildi. Bristol’de, 17. yüzyıldan kalma bir köle tüccarı Edward Colston’ın heykeli limana atıldı. ABD’de Cristof Colomb’un heykelleri tahrip edilmiş veya kaldırılmıştır. Dünyanın en büyük markalarının çoğu, “Black Lives Matter – Siyah Hayatlar Önemlidir” hareketine destek sözü vermekte gecikmedi. Ancak L’Oreal Paris gibi bazı şirketler eleştirilerle karşı karşıya kaldı.³¹⁰ Airbnb, Sephora ve Bank of America gibi çok çeşitli markalar, “sosyal adalet” konusunda uzmanlaşmış veya “Siyahi topluluk” için kaynak sağlayan kuruluşlara milyonlarca dolar bağışlayacaklarını duyurdu. Amerika tarihinde ilk kez, diğerlerinin -çoğunlukla beyazların- aslında Siyahların maruz kaldığı yaygın baskı ve ırkçılığı umursadığını hissetti.³¹¹

Siyah kişilerin toplumda “ikinci sınıf insan” muamelesiyle karşı karşıya kalmaları, gün geçtikçe topluma uyum sağlamalarını zorlaştırmıştır. Bu durum, köle ticareti döneminden bugüne ABD’nin en önemli problemi olmuştur ve olmaya devam edeceği görülmektedir.³¹²

3.3. CİNAYETE YÖNELİK TEPKİLER VE PROTESTOLAR

George Floyd’un ölümünün ardından, polis vahşetine son verilmesi, özellikle siyah erkeklerin beyaz polis memurları tarafından öldürülmesi konusunda daha fazla inceleme yapılması için benzeri görülmemiş çağrılar yapıldı. Kısmen sosyal medyadaki gönderilerle yakalanan bu tepkiler, zamanında ve ırk ve cinsiyetin bir durum karşısında tepkileri nasıl öngördüğüne dair benzersiz bir bakış açısı sağlayan genellikle net veriler

³⁰⁹ Rashawn Ray, “One year after George Floyd’s murder, what is the status of police reform in the United States?”, Mayıs 2021, <https://www.brookings.edu/blog/how-we-rise/2021/05/25/one-year-after-george-floyds-murder-what-is-the-status-of-police-reform-in-the-united-states/> Erişim T.: 15.03.2022.

³¹⁰ “George Floyd: 10 things that have changed since his death”, <https://www.bbc.com/news/newsbeat-53007952> Erişim T.: 14.03.2022.

³¹¹ Martenzie Johson, “Life After George Floyd’s Death Has Changed And Yet It’s Still The Same America, And Its Rich And Powerful, Didn’t Actually Care About Black People When They Put Out Statements And Donated Money”, Mayıs 2021, <https://andscape.com/features/life-after-george-floyds-death-has-changed-and-yet-its-still-the-same/> Erişim T.: 14.03.2022.

³¹² İlker Yılmaz, “Siyahilerin Amerikan Tolumu İçerisindeki Yeri”, *Staratejik Araştırmalar Merkezi*, (2016), <https://sahipkiran.org/2016/10/10/amerikada-siyahiler/> Erişim T.: 14.03.2022

sunan büyük toplumsal hareketlerdir.³¹³ George Floyd'un polis nezaretinde ölümü bir kıvılcım yarattı. Ülke çapında büyük protesto dalgası oluştu. Floyd'un öldürülmesi gösterileri ateşlerken, ülke genelinde polis şiddeti ve ırkçılığın diğer kurbanları protesto hareketi etrafında örgütlendi.³¹⁴ İnsanlar sadece adaletsizliğe, polis vahşetine, ırk temelli şiddete ve kurumsal ırkçılığın kökenini belirleyen daha geniş bir anlayış için çağrıda bulunuyorlar. Bu sorunların nedeni, yapısallığı sağlamlaştıran sosyo-ekonomik ve politik sistemlerde güç ve ayrıcalık birkaç kişinin elindedir ve sonra kendi baskıları için kurbanı suçlar. Değişim çağrısı, evler, iş yerleri, fabrikalar da dahil olmak üzere hayatın her köşesinde hissedildi. Hükümet, spor, eğlence, tıp ve yüksek öğrenim. Irkçılık ve şiddetin bağlantısı hakkında düşünmeye gelince, küresel ruh sağlığı uygulayıcıları bu konulardan kaçmamışlardır, ancak alan gerekli çabayı göstermemiştir.³¹⁵ Cinayet, hukuk dışı polis vahşeti nedeniyle kaybedilen diğer birçok ismin uzun listesine eklendi. Böylece, ABD için suçun ırksal niteliği, ilk yardımın ve insanlık dışı muameleler sabit oldu. Floyd'un son sözleri, "Nefes alamıyorum", düzenin ve devletin ırksal önyargısının Afro-Amerikan toplumu için ne kadar boğucu hale geldiğini vurgulamak için bir örtmece haline geldi. Okullar, üniversiteler, işler, konutlardan sağlık ve tıbbi tesislere erişim, bankacılık, hapsetme ve hatta oylamaya kadar her şeyde Afrikalı Amerikalı nüfusa karşı olumsuz bir ırksal önyargı ampirik olarak kolayca kurulabilir oldu. Mesele şu ki, geniş resim değişmiyor. ABD, bağımsızlığından 245 yıl sonra hala gerçek bir demokrasi olmak için mücadele etmeye devam ediyor.³¹⁶

3.3.1. ABD'de George Floyd Cinayetine Yönelik Tepkiler

Floyd'un ölüm videosu kamuoyuna açıklandı ve öfkenin ardından şehir sokaklarında ülke çapında kitlesel protestolar ve polisin hesap vermesi yönünde çağrılar yapıldı. "Siyah Hayatlar Önemlidir" kelimeleri pencerelerde, sokaklarda ve duvarlarda kalın harflerle hayat buldu. ABD yaklaşık 50 yıldır ırkçılığa bu kadar tepki vermiyor. Ayrıca silahsız siyah bir kişinin polis tarafından öldürülmesi öfkeyi yeniden

³¹³ Patricia J Dixon and Lauren Dundes, "Exceptional Injustice: Facebook as a Reflection of Race and Gender-Based Narratives Following the Death of George Floyd", *Social Science MDPI*, 9/231, (2020):2.

³¹⁴ The US Crisis Monitor a joint project between ACLED and the Bridging Divides Initiative (BDI) at Princeton University, *Demonstrations & Political Violence In America*, Summer 2020, 1-2.

³¹⁵ Stevan Weine vd. "Justice for George Floyd and A Reckoning for Global Mental Health", *Cambridge University Press*, (Haziran 2020): 2.

³¹⁶ Smriti Singh, "George Floyd: Democracy, Police, and Black American Resistance", *Economic Political Weekly*, 56/23 (June 2021): 2.

alevlendirdi.³¹⁷ 2020 yazında yapılan anketler, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki gösterilere bir noktada 15 milyon ila 26 milyon arasında insanın katıldığı ve protestoları ABD tarihinin en büyüğü haline getirdiğini tahmin ediyor.³¹⁸ Protestoların çoğunluğu barışçıl olsa da³¹⁹ bazı şehirlerdeki gösteriler ayaklanmalara, yağmalara³²⁰ ve karşı protestocularla sokak çatışmalarına sebep oldu. Bazı polisler protestolara muhabirlere karşı olanlar da dahil olmak üzere kayda değer şiddet olaylarıyla karşılık verdi.³²¹ ABD'deki en az 200 şehir 2020 yılının başlarında sokağa çıkma yasağı uygularken, 30'dan fazla eyalet ve Washington DC, 96.000'den fazla Ulusal Muhafız, Eyalet Muhafızları, 82. Hava İndirme ve 3. Piyade Alayı hizmetlerini etkinleştirdi.³²² Sevkiyat, COVID-19 salgını ve diğer doğal afetlerle ilgili önceden var olan konuşlandırmalarla birleştirildiğinde, ABD tarihinde savaş dışındaki en büyük askeri operasyonu oluşturdu.³²³ 500 Muhafız askeri daha Minneapolis'te ve Floyd'un öldüğü çevre şehirlerde seferber edildi. Muhafız ayrıca, Beyaz Saray'ın dışında bir kalabalığın büyüdüğü ve Başkan Donald Trump'a küfürler ettiği Columbia Bölgesi'nde de

³¹⁷ <https://www.wgbh.org/news/the-death-of-george-floyd-what-has-changed-for-you> Erişim T.: 15.03.2022.

³¹⁸ Jay Croft, "Some Americans mark Fourth of July with protests". *CNN*. (July 2020), <https://edition.cnn.com/2020/07/04/us/july-4-protests-tampa-pittsburgh/index.html> Erişim T.: 17.03.2022; Jim Ryan, "Riot declared as Portland protests move to City Hall on 3-month anniversary of George Floyd's death". *The Oregonian/OregonLive*. (Aug 2020), <https://www.oregonlive.com/portland/2020/08/portland-protests-continue-on-3-month-anniversary-of-george-floyds-death.html> Erişim T.: 17.03.2022.

³¹⁹ Ian Lovett, "1992 Los Angeles Riots: How the George Floyd Protests Are Different", *The Wall Street Journal*, ISSN 0099-966 (June 2020), <https://www.wsj.com/articles/how-george-floyd-protests-in-los-angeles-differ-from-1992-riots-11591263005> Erişim T.: 17.03.2022.

³²⁰ "George Floyd death: Widespread unrest as curfews defied across US". *BBC News*. (May 2020), <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52865206> Erişim T.: 17.03.2022.

³²¹ Baker, Mike; Dewan, Shaila. "Facing Protests Over Use of Force, Police Respond With More Force", *New York Times*. (Jun 2020), <https://www.nytimes.com/2020/05/31/us/police-tactics-floyd-protests.html> Erişim T.: 17.03.2022; Kimberly, Kindy; Shayna, Jacobs; David, Farenthold. "In protests against police brutality, videos capture more alleged police brutality". *Washington Post* (Jun 2020), https://www.washingtonpost.com/national/protests-police-brutality-video/2020/06/05/a9e66568-a768-11ea-b473-04905b1af82b_story.html Erişim T.: 17.03.2022; Derrick Bryson Taylor, "George Floyd Protests: A Timeline". *New York Times*. ISSN 0362-4331, (Jun 2020), <https://www.nytimes.com/article/george-floyd-protests-timeline.html> Erişim T.: 17.03.2022.

³²² Victoria, Bekiempis "Troops sent to DC during George Floyd protests had bayonets, top general says", *Guardian*. (July 2020). <https://www.theguardian.com/us-news/2020/jul/03/us-troops-george-floyd-protest-bayonets-washington-dc> Erişim T.: 17.03.2022; Candice, Norwood. "'Optics matter.' National Guard deployments amid unrest have a long and controversial history". *PBS NewsHour*, (Jun 2020), <https://www.pbs.org/newshour/politics/optics-matter-national-guard-deployments-amid-unrest-have-a-long-and-controversial-history> Erişim T.: 17.03.2022; Katy, Warren; Joey, Hadden, "How all 50 states are responding to the George Floyd protests, from imposing curfews to calling in the National Guard". *Business*. (Jun 2020), <https://www.businessinsider.com/us-states-response-george-floyd-protests-curfews-national-guard-2020-6> Erişim T.: 17.03.2022.

³²³ "National Guard response to civil unrest", *National Guard Always Ready Always There*, (Jun 2020), <https://www.nationalguard.mil/Resources/Press-Releases/Article/2213005/national-guard-response-to-civil-unrest/> Erişim T.: 17.03.2022.

beklemedeydi. Bazı protestocular, Pennsylvania Bulvarı boyunca ABD Gizli Servisi tarafından kurulan bariyerleri aşmaya çalıştı ve biber gazıyla karşılık veren çevik kuvvet teçhizatı giyen memurlara şişe vb. nesnelere fırlattı.³²⁴

Haziran ayı sonuna kadar en az 14.000 kişi tutuklandı³²⁵ ve Kasım 2020'ye kadar huzursuzluk nedeniyle 25 kişi öldü. Armed Conflict Location and Event Data Project'ten bir rapor, 26 Mayıs ile 22 Ağustos arasında, bireysel protestoların %93'ünün "barışçıl ve yıkıcı olmayan" olduğunu tahmin ediyor.³²⁶ Şiddetsiz Eylem Laboratuvarı ve Kalabalık Sayma Konsorsiyumu'ndan yapılan araştırmalar, Haziran ayı sonuna kadar 7.305 gösterinin %96,3'ünde yaralanma ve maddi hasar olmadığını tahmin ediyor.³²⁷ Bununla birlikte, 26 Mayıs ve 8 Haziran arasındaki kundakçılık, vandalizm ve yağmaların ülke çapında 1–2 milyar dolarlık sigortalı hasara neden olduğu tabloya yansdı. ABD tarihinde sivil kargaşadan kaydedilen en yüksek hasar, 1992 Los Angeles'ta "Angeles isyanları" kırılan rekoru aştı.³²⁸

Protestolar, polislik ve ırksal adaletsizlik üzerine dünya çapında bir tartışmayı hızlandırdı ve bu, ABD'de polisin görevi kötüye kullanma, sistemik ırkçılık, nitelikli dokunulmazlık ve polis vahşeti ile mücadele etmeyi amaçlayan federal, eyalet ve belediye düzeylerinde çok sayıda yasa teklifine yol açtı.³²⁹ Protestolar dünya çapında bir

³²⁴ "Protests explode across U.S. after cop charged with killing George Floyd", *CNBC*, (May 2020), <https://www.cnbc.com/2020/05/29/protests-over-george-floyds-death-spread-across-the-nation.html> Erişim T.: 18.03.2022.

³²⁵ Scott Pham, "Police Arrested More Than 11,000 People At Protests Across The US", *BuzzFeed News Reporter*, (Jun 2020), <https://www.buzzfeednews.com/article/scottpham/floyd-protests-number-of-police-arrests> Erişim T.: 17.03.2022.

³²⁶ Tim Craig, "The United States is in crisis": Report tracks thousands of summer protests, most nonviolent" *Washington Post*, (September 2020), https://www.washingtonpost.com/national/the-united-states-is-in-crisis-report-tracks-thousands-of-summer-protests-most-nonviolent/2020/09/03/b43c359a-edec-11ea-99a1-71343d03bc29_story.html Erişim T.: 17.03.2022.

"Demonstrations & Political Violence In America: New Data For Summer 2020", *ACLEDA*, (September 2020), <https://acleddata.com/2020/09/03/demonstrations-political-violence-in-america-new-data-for-summer-2020/> Erişim T.: 17.03.2022.

³²⁷ Erica Chenoweth; Jeremy Pressman, "This summer's Black Lives Matter protesters were overwhelmingly peaceful, our research finds". *Washington Post Monkey Cage- Analyses*, (October 2020), <https://www.washingtonpost.com/politics/2020/10/16/this-summer-black-lives-matter-protesters-were-overwhelming-peaceful-our-research-finds/> Erişim T.: 17.03.2022.

³²⁸ Kaelan Deese, "Vandalism, looting after Floyd's death sparks at least \$1 billion in damages:report", *The Hill*, (September 2020), <https://thehill.com/homenews/news/516742-vandalism-looting-after-floyd-death-sparks-at-least-1-billion-in-damages-report> Erişim T.: 17.03.2022.

³²⁹ Nicholas Fandos, "Democrats to Propose Broad Bill to Target Police Misconduct and Racial Bias". *The New York Times*, ISSN 0362-4331. (June 2020). <https://www.nytimes.com/2020/06/06/us/politics/democrats-police-misconduct-racial-bias.html> Erişim T.: 17.03.2022.

Derek Hawkins, "9 Minneapolis City Council members announce plans to disband police department". *The Washington Post*, (June 2020), <https://www.washingtonpost.com/nation/2020/06/07/george-floyd-protests-live-updates/> Erişim T.: 17.03.2022.

anıt kaldırma ve isim değişikliği dalgasına yol açtı.³³⁰ Devam eden COVID-19 salgını sırasında ve 2020 ABD başkanlık seçim sezonu ortasında gerçekleşen³³¹ protestolar 2020 boyunca ve 2021'e kadar devam etti.³³² En önemlisi Minneapolis'te 38. caddede ve aktivistlerin George Floyd Meydanı olarak adlandırdığı Floyd'un öldürüldüğü Chicago Avenue cadde kavşağında gerçekleşti.³³³ Birkaç gösteri, Chauvin'in Mart ve Nisan 2021'deki ceza davasıyla ve Floyd'un Mayıs 2021'deki cinayetinin birinci yıl dönümüyle aynı zamana denk geldi. Minnesota'daki ve başka yerlerdeki yetkililer, Chauvin'in yargılanması için proaktif olarak karşı protesto tedbirlerini seferber etti, ancak Floyd'un öldürülmesinin hemen ardından yaşananlar gibi huzursuzluk oluşturmadı.³³⁴ 2021'in sonunda George Floyd Meydanı'ndaki işgal altındaki protesto 19 ay boyunca devam etmişti.³³⁵ Minneapolis-Saint Paul'daki yerel yetkililer, Floyd'un öldürüldüğü olay yerindeki diğer üç polis memurunun federal davasının başlaması için 2022'nin başlarında karşı protesto tedbirleri hazırladı.³³⁶

³³⁰ Alvin Chang, "How centuries of racist images came down in one year – a visual guide", *The Guardian*, (May 2021), <https://www.theguardian.com/us-news/ng-interactive/2021/may/22/racist-statues-monuments-removed-us-world> Erişim T.: 17.03.2022.

³³¹ Marie McCullough, "COVID-19 has not surged in cities with big protests, but it has in states that reopened early. Here are some possible reasons", *Philadelphia Inquirer*, (June 2020), <https://www.inquirer.com/health/coronavirus/coronavirus-no-spike-cities-despite-protests-big-surge-in-states-that-reopened-20200627.html> Erişim T.: 17.03.2022; Thomas B Edsall, "The George Floyd Election: How the protests come to be viewed may determine who the next president is", *Archived*, (June 2020), <https://www.nytimes.com/2020/06/03/opinion/george-floyd-trump-biden.html> Erişim T.: 17.03.2022.

³³² David Schuman, "'We Look At Our Protest As Art': Future Of George Floyd Square Becoming Clearer". *WCCO*, (January 2021), <https://minnesota.cbslocal.com/2021/01/07/we-look-at-our-protest-as-art-future-of-george-floyd-square-becoming-clearer/> Erişim T.: 17.03.2022.

³³³ Andy Mannix, "Minneapolis streets erupt in elation over guilty verdicts for Derek Chauvin". *Star Tribune*. (April 2021), <https://www.startribune.com/minneapolis-streets-erupt-in-elation-over-guilty-verdicts-for-derek-chauvin/600048215/> Erişim T.: 17.03.2022.

"Crowds cheer, celebrate after Chauvin convicted of murder and manslaughter". *Minnesota Public Radio*, (April 2021), <https://www.mprnews.org/story/2021/04/20/photos-crowds-cheer-celebrate-after-chauvin-convicted-of-murder-manslaughter> Erişim T.: 17.03.2022.

³³⁴ Libor Jany; Andy Mannix, "Before Derek Chauvin trial, authorities warned of threat of cyberattacks, white supremacist violence". *Star Tribune*, (December 2021), <https://www.startribune.com/before-chauvin-trial-authorities-warned-of-threat-of-cyberattacks-white-supremacist-violence/600131172/> Erişim T.: 17.03.2022.

³³⁵ Shosuke Noma, "Kim Potter found guilty of first and second-degree manslaughter". *The Mac Weekly*, (January 2022), <https://themacweekly.com/80561/news/kim-potter-found-guilty-of-first-and-second-degree-manslaughter/> Erişim T.: 17.03.2022.

³³⁶ Galioto, Katie (December 4, 2021). "St. Paul to host federal civil rights trial for ex-Minneapolis cops in Floyd's death". *Star Tribune*. (December, 2021) <https://www.startribune.com/george-floyd-case-st-paul-court-federal-civil-rights-trial-for-ex-minneapolis-cops/600123865/> Erişim T.: 17.03.2022; Fence erected around St. Paul federal courthouse ahead of former Minneapolis officers' trial". *KSTP-TV*, (January 2022) <https://kstp.com/kstp-news/local-news/fence-erected-around-st-paul-federal-courthouse-ahead-of-former-minneapolis-officers-trial/> Erişim T.: 17.03.2022.

New York Üniversitesi'nde topluluk inşası ve toplumsal hareketler konusunda uzmanlaşmış bir profesör olan David Elcott, George Floyd'un ölümünün ulusal ve uluslararası kamuoyunda böylesine yankılanan bir tepkiye yol açmasının nedenleri çok çeşitli, diyor: "Bir neden kümülatiftir. Ülke çapında yeterli yerde," "kritik bir kitlenin bir şeylerin temelde yanlış olduğunu görmeye başladığına dair şüpheli görünen yeterli koşullar vardı." diyor. Elcott, etkiyi bir sıvının konsantrasyonunu belirlemek için kimyasal bir yöntem olan titrasyona benzetiyor. "Temiz bir sıvınız olur ve bir damla, iki damla ve üç damla eklersiniz ve hiçbir şey olmaz. Ama dördüncü damla ve aniden her şey renk değiştirir." Buna ek olarak, Florida Üniversitesi'nde ırk ilişkileri ve polis vahşetine odaklanan hukuk profesörü Kenneth Nunn, Floyd'un ölümünü anlatan videonun tek kelimeyle dehşet verici olduğunu söylüyor. Nunn, "Görsel olarak ürkütücü. (Chauvin'in) daha önce orada olduğu fikrini gerçekten anlıyorsunuz" diyor. Videoda ayrıca Floyd'un sakin bir şekilde davrandığı görülüyor. Dolayısıyla, halkın sempatisini azaltacak faktörlerin orada olmadığını söylüyor.³³⁷

Ölüm ve ardından gelen protestolar, birkaç ay önce ortaya çıkan COVID-19 pandemisinin zemininde gerçekleşti. Birçok şehirde protestocular sokağa çıkma yasağını ve evde kalma emirlerini ihlal ederek ve sokaklarda yürüyüş yaptı. Nunn ve Elcott, pandemi ile ilgili kısıtlamaların daha geniş desteğe de yansıdığı konusunda hemfikir. Nunn, insanların yapacak başka bir şeyleri olmadığını ve evlerinden dışarı çıkmaya can attıklarını söylüyor. "Koca bir yaz geçirdiniz," diyen Elcott, tarihsel olarak insanların yaz aylarında ırksal adaletsizliğe karşı yürüyüşe geçmelerinin alışılmadık bir durum olmadığını açıklıyor. Ancak Nunn, protestolara ve ayaklanmalara rağmen kolluk kuvvetlerinde pek bir değişiklik olmadığını söylüyor. "Sorun çok uzun süredir devam ediyor. ABD'de polis savaşta olduğu gibi eğitiliyor" "Polisin artık bunu yapmak için eğitilmediği bir noktaya ulaşmamız gerekiyor. Ama bunun değişmesi bence biraz zaman alacak." diyor.³³⁸

3.3.2. Dünya Gündeminde George Floyd Cinayeti

George Floyd'un öldürülmesi, Amerika Birleşik Devletleri'nde Sivil Haklar Hareketi'nden bu yana en büyük "ırk adaleti" protestolarına yol açtı. Ancak hareket bu ulusun sınırlarının çok ötesine geçti ve ırkçılıkla küresel bir hesaplaşmaya ilham

³³⁷ Americas, "How George Floyd's death", <https://www.dw.com/en/how-george-floyds-death-reignited-a-worldwide-movement/a-56781938> Erişim T.: 16.03.2022.

³³⁸ Americas, "How George Floyd's death", <https://www.dw.com/en/how-george-floyds-death-reignited-a-worldwide-movement/a-56781938> Erişim T.: 16.03.2022.

verdi.³³⁹ Dünya çapında binlerce kişi onun ölümünü protesto ederek toplumsal değişim istedi. George Floyd'un 25 Mayıs'ta polis tarafından gözaltında öldürülmesinin ardından iş dünyası, hükümet ve daha birçok kesimden liderler seslerini yükseltti. Son günlerde yazılı basında, sosyal medyada ve dünyanın ırksal eşitsizliği ele almak için nasıl bir araya gelmesi gerektiğine dair gösteriler çok sayıda güçlü katkı buldu.³⁴⁰

Cinayet, Avrupa tarihinin en büyük, barışçıl ayaklanmalarından birine yol açtı. Dünyanın dört bir yanından 165 aile ve 250 sivil toplum örgütünün çabaları ile, son zamanlarda Birleşmiş Milletlere siyahi erkek ve kadınların polis cinayetleri hakkında bağımsız bir soruşturma açması ve ABD'yi sorumlu tutması çağrısında bulundu. George Floyd'un öldürülmesi, polis teşkilatında ırkçılığın üzerindeki perdeyi kaldırarak Avrupa tarihinde bir dönüm noktası oldu. Hem bir katalizör hem de uyandırma çağrısı işlevi gören etkinlik, Avrupa'da yeni bir farkındalık düzeyini ateşledi ve geçmişi ve sömürgeciliğin sona ermesi hakkında daha dürüst konuşmaları teşvik etti. Kıtadaki benzeri görülmemiş ayaklanmalar, AB liderlerini harekete geçmeye ve bir Irkçılık Karşıtı Eylem Planı sunmaya zorlayarak ırkla ilgili sorunları siyasetin ön saflarına taşıdı. 2021 Mart ayında AB ırkçılığa karşı ilk zirvesini düzenledi ve AB Komisyonu ilk AB ırkçılık karşıtı koordinatörünü atadı.³⁴¹

Siyahi Yaşamlar Hareketi'nden esinlenen protestolar Minneapolis'te başladı ve tüm alana, 50 eyaletin tamamında ve 60'ın üzerinde ülkede yayıldı. Brezilyalılar son cinayetlerin ardından sokakları doldurdular. Londra ve Amsterdam'daki protestolar ABD'de "Siyah Hayatlar Önemlidir" hareketi ile dayanışmayı ifade etti. Ayrıca Floyd cinayeti İngiltere'nin ve Avrupa'nın sömürge tarihlerinin kalıcı etkilerine dikkat çekti. Avustralya'da "Aborjinlerin Hayatı Önemlidir" protestoları patlak verdi.³⁴² Haziran 2020'de Birleşik Krallıktaki toplu gösterilerin ardından, Başbakan Boris Johnson eşitsizliği incelemek için bir komisyon oluşturma sözü verdi. Mart ayında yayınlanan

³³⁹ Jason Silverstein, "The global impact of George Floyd: How Black Lives Matter protests shaped movements around the World", June 2021, *CBS News*, <https://www.cbsnews.com/news/george-floyd-black-lives-matter-impact/> Erişim T.: 15.03.2022.

³⁴⁰ Harry Kretchmer, "How leaders are reacting to the US George Floyd protests?", *World Economic Forum*, (June 2020), <https://www.weforum.org/agenda/2020/06/george-floyd-racial-injustice-protests-what-next/> Erişim T.: 15.03.2022.

³⁴¹ Ojeaku Nwabuzo and Nabil Sanaullah, "George Floyd's murder lifted the veil on racism in Europe's policing | View", *Europe News*, Mayıs 2021, <https://www.euronews.com/my-europe/2021/05/25/george-floyd-s-murder-lifted-the-veil-on-racism-in-europe-s-policing-view> Erişim T.: 15.03.2022.

³⁴² Weine vd., "Global Mental Health", 2; Robert Stevens, "Thousands protest in London against police killing of George Floyd", *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/04/lond-j04.html> Erişim T.: 20.03.2022.

rapor, kurumsal ırkçılığın rolünü küçümsemekle eleştirildi. Fransa'nın "Siyah Hayat Önemlidir" protestoları hem ABD'deki olaylar hem de ülke içindeki önemli davalar tarafından desteklendi, ancak ülkenin güçlü polis sendikaları defalarca reformlara direndi.³⁴³ Belçika'da protestocular, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ni sömürgeleştiren Belçika Kralı II. Leopold'un sembollerini tahrif etti. II. Leopold'in yönetimi altında milyonlarca Kongolu öldürüldü. İngiltere'de göstericiler, 17. yüzyılda köle tüccarı olan Edward Colston'ın heykelini yıktı. Almanya'da, ABD dışındaki en büyük protestolardan bazıları, kendi sömürge geçmişiyle ve ülkedeki ırkçılığa karşı duruşuyla hesaplaşma talebiyle gerçekleşti.³⁴⁴

Fransa'da Montpellier'de 5 bin, Paris'te ise 25 bin kişi protesto yasağına karşı çıktı. Paris'te düzenlenen gösteride, 2016 yılında polis tarafından dövülen ve boğulan Fransız genç Adama Traoré'nin ölümü de protesto edildi.³⁴⁵ Almanya'da da Berlin, Münih başta olmak üzere çeşitli protesto gösterileri ve ABD Konsoloslugu'na yürüyüşler yapıldı. "George Floyd için Adalet", "Nefes alamıyorum" ve "Siyah olmak suç değil" yazılı pankartlar protestolarda boy gösterdi. Ayrıca, Brandenburg Kapısı'na "ABD'de ırkçı polis şiddetine karşı Anma Yürüyüşü" düzenlendi. Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da protestolar düzenlenerek ABD Büyükelçiliğine yürüyüşler tertip edildi. İtalya'nın Milano kentindeki ABD konsoloslugu önünde protesto gösterisi düzenlendi. Londra'da binlerce kişi Trafalgar Meydanı'nda toplanarak "Adalet yoksa barış da yok", "Siyahilerin hayatı önemlidir" ve "Adımı söyle: George Floyd" sloganları eşliğinde ABD büyükelçiliğine yürüdü. Kanada'da binlerce kişi Toronto'daki Christie Pitts Park'ta Floyd ve Regis Korchinski-Paquet'in ölümlerini protesto etti. Yüzlerce İsraili ve Filistinlinin İsrail sınır polisinin İyad Halak'ı öldürmesini protesto etmek için yürüdükleri Kudüs ve Tel Aviv'de dayanışma gösterileri düzenlendi. Otizmli engelli Filistinli Halak, Kudüs'te vurularak öldürüldü. Göstericiler, "Filistin'in Hayatı Önemlidir" ve "İyad için Adalet, George için Adalet" yazılı pankartlar taşıdı. Japonya'nın Tokyo kentinde ABD gösterilerine desteklerini ifade etmek için göstericiler

³⁴³ TRT News, "After George Floyd: A year that shook the World", Mayıs 2021, <https://www.trtworld.com/magazine/after-george-floyd-a-year-that-shook-the-world-46992> Erişim T.: 15.03.2022.

³⁴⁴ Americas, "How George Floyd's death", <https://www.dw.com/en/how-george-floyds-death-reignited-a-worldwide-movement/a-56781938>

³⁴⁵ Thomas Scripps, "The police murder of George Floyd sparks mass protests throughout the World", *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/06/pers-j06.html> Erişim T.: 20.03.2022.

toplanarak yabancı ayrımcılığını kınadı. Protestolara sahne olan bir başka ülke ise Yeni Zelanda idi.³⁴⁶ Kitlesel hareketle dayanışma içinde Yeni Zelanda’da birçok şehirde on binlerce kişi protesto ve nöbetlere katıldı. Auckland’ın Aotea Meydanı’nda toplanan en az 4 bin kişinin ABD konsolosluğuna yürüdü. Wellington’da en az 2.000 kişi parlamento önünde nöbet tuttu ve yüzlerce kişi ABD büyükelçiliğine yürüdü. Yeni Zelanda kalabalığı büyük ölçüde beyazlar, Maoriler, Pasifik Adalıları ve birçok milletten göçmenler de dahil olmak üzere tüm etnik kökenlerden genç işçiler ve öğrencilerden oluşuyordu. Yürüyüşçüler, George Floyd’un polis memuru Derek Chauvin tarafından boğularak öldürülmesiyle ilgili son sözleri olan “Nefes alamıyorum” ve “Siyahların hayatı önemlidir” sloganları attı. Yeni Zelanda’da protesto gösterilerine katılanların sayısının on binlerce olduğu ifade ediliyor.³⁴⁷

Afro-Amerikalılara yönelik polis şiddeti ve ABD’deki ve AB’deki büyük ırkçılık karşıtı protestolar, bir kararla tamamlanarak bir genel kurul tartışmasının odak noktası oldu. Milletvekilleri, Konsey ve Komisyon temsilcileriyle Afrika kökenliler gibi azınlıkların sıklıkla karşılaştığı ırkçılık, ayrımcılık ve polis şiddetini tartıştı. AP İnsan Hakları Alt Komitesi, George Floyd’un ölümünün ardından ABD’deki durum hakkında 5 Haziran’da başlatılan müzakere sonucunda Genel Kurul, Parlamentonun görüşlerini özetleyen bir karar kabul etti. AP, AB ve üye devletleri Avrupa’daki yapısal ırkçılıkla mücadele etmek için önlemler almaya çağırdı. Milletvekilleri, ceza hukuku ve terörle mücadelede ırksal profillemeye son verilmesinin yanı sıra Avrupa sömürgeciliği sırasında insanlığa karşı işlenen suçların tazmin edilmesini talep etti.³⁴⁸

Kıtaları ve kültürleri aşan siyahi aktivistler, Floyd’un ölümünü karşılaştıkları hoşgörüsüzlüğün ve adaletsizliğin bir sembolü olarak gördüler. Bu ülkelerden bazılarının kendi George Floyd’u polis vahşeti veya ırkçı şiddet sonucu ölümü ulusal öfke yaratan bir siyahi vardı. Her yerde, aktivistler Floyd’un son anlarına tanık olmadan

³⁴⁶ Thomas Scripps, “Protests internationally against police murder of George Floyd”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/01/euro-j01.html> Erişim T.: 20.03.2022; Jan Ritter, Noah Windstein, “German protests in solidarity with George Floyd and against police violence”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/05/germ-j05.html> Erişim T.: 20.03.2022.

³⁴⁷ Tom Peters, “Protests across New Zealand over US police murder of George Floyd”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/02/nzpo-j02.html> Erişim T.: 20.03.2022.

³⁴⁸ News European Parliament, “Death of George Floyd: MEPs to assess racism across the world and in the EU”, *Newsletter- Brussels plenary session*, (June 2020), <https://www.europarl.europa.eu/news/en/agenda/briefing/2020-06-17/3/death-of-george-floyd-meps-to-assess-racism-across-the-world-and-in-the-eu> Erişim T.: 15.03.2022.

önce işlerin eskisi gibi olmayacağını biliyorlardı. Dünya çapındaki bu protestolar onun ne kadar haklı olduğunu gösteriyor. Birleşik Krallık geçen yaz ABD dışında dünyanın en büyük “Black Lives Matter” protestolarını düzenledi. George Floyd’dan önce bile, protestocular kendi ülkelerinde bir ölümle zaten yüzleşmişlerdi.³⁴⁹ İngiltere Başbakanı Johnson, “İnsanların barışçıl ve sosyal mesafeyi gözeterek protesto etme hakları var, ama polise saldırma hakları yok. Bu gösteriler haydutlarla alt üst oldu. Sorumlulardan hesap sorulacak.” açıklamasının ardından “Voice” dergisine verdiği röportajda: “Evet, elbette sizi duyuyorum ve anlıyorum ve hayır yasaları çiğneyenleri, polise saldıranları ya da kamu anıtlarına saygısızlık edenleri desteklemeyeceğim ya da müsamaha göstermeyeceğim.” diyen başbakan, failerin “yasanın tüm gücüyle karşı karşıya kalacağını” söyledi. Ayrıca, Avam Kamarası’nda konuşan İçişleri Bakanı Priti Patel, “Hafta sonu ülke genelinde 100.000’den fazla kişinin katıldığı yaklaşık 200 protesto gerçekleştiğini ve “Black Lives Matter” protestolarına 137.500 kadar kişinin katıldığını belirtmiştir. Muhafazakâr milletvekilleri ve İşçi Partililer ise İngiltere’de “haydutluğu” ve “şiddet içeren” protestocuları kınadı.³⁵⁰

Cinayet, dünya genelinde “Black Lives Matter” protestolarını tetikledi. Eski polis memuru Derek Chauvin aleyhindeki cinayet mahkumiyeti, milyonlarca kişinin Minneapolis mahkeme salonundaki olayları takip ettiği birçok ülkede memnuniyetle karşılandı. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiseri Michelle Bachelet bunu önemli bir karar olarak nitelendirdi. Aynı zamanda George Floyd’un ailesinin ve diğerlerinin adalet çağrısındaki cesaretinin ve azminin bir kanıtı olduğu vurgulandı. İngiltere parlamentosunda Başbakan Boris Johnson da kararı memnuniyetle karşıladı. İngiliz aktivist ve şair Lawrence Hoo, Floyd’un öldürülmesini takip eden günlerde İngiltere’nin Bristol kentinde “Black Lives Matter” gösterilerinin düzenlenmesine yardımcı oldu. Hoo, yaptığı açıklamada “Şu anda kutlanacak bir şey olduğunu hissetmiyorum, sadece adaletin yerini bulması için dünya çapında bir kampanya ve şehirlerin yakılması gerektiğini hissediyorum.” dedi.³⁵¹

³⁴⁹ Silverstein, “The global impact of George Floyd”, <https://www.cbsnews.com/news/george-floyd-black-lives-matter-impact/> Erişim T.: 15.03.2022.

³⁵⁰ Robert Stevens, “UK: Johnson government demands police repression of George Floyd protests”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/10/prot-j10.html> Erişim T.: 20.03.2022.

³⁵¹ Henry Ridgwell, “‘Justice Served:’ World Reacts to Conviction of Derek Chauvin in Murder of George Floyd”, April, 2021, https://www.voanews.com/a/usa_justice-served-world-reacts-conviction-derek-chauvin-murder-george-floyd/6204872.html Erişim T.: 15.03.2022.

3.3.3. Cinayete Yönelik Protestoların Analizi

ABD, Son yarım yüzyılda, polislik ve cezaya yatırım yapan bir güvenlik devletine çok daha bağımlı hale geldi. Gerçekten de hükümet giderek daha çok savaşçı polislik ve ağır cezalandırma yöntemleriyle tanımlanıyor. Amerikan devleti giderek daha fazla suç yoluyla yönetiyor. Polis departmanları, eğitim, sağlık, sosyal hizmetler ve cezalandırıcı olmayan anlaşmazlıkların çözümü ve zararların azaltılmasına yapılan kamu yatırımları azalırken, memur sayısı, yüksek güçlü silahlar, profesyonel paramiliter eğitim ve mali bütçeler açısından radikal bir şekilde büyüdü. Büyük kurumsal güçler, düşük gelirli beyaz olmayan insanlara uygulanan rutin aşırı güç, vahşet ve cinayet bağlamını sağlıyor. Şu anda devam eden Amerikan mirası budur.³⁵² Irkçılık karşıtı söylemin, daha adil bir geleceği güvence altına almak için alternatif bir yola doğru bir dönüşü yansıtabilir. George Floyd'un öldürülmesi, ırklar arası bir aktör koalisyonu için bir katalizör ve sosyal değişimi destekleyen organizatörler için önemli bir andı. Yavaş yavaş, tepki polis cinayetlerinin ötesinde, hatta polisliğin ötesinde, daha kapsamlı hale geldi. Boylamsal veriler, "sistemik ırkçılık" gibi hareketin teorik olarak farklı fikirlerini ifade eden terimler protesto dalgaları sırasında daha fazla dikkat çekmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Siyahların yaşam koşullarını yaratan ve sürdüren sosyal yapıları. "Siyah Hayatlar Önemlidir!" organizatörleri ve tartışmacılar tarafından yayınlarda, röportajlarda ve konuşmalarda alınan pozisyonlar, polisliğin bu slogan etrafında siyah özgürleştirici siyasetin yalnızca bir yönü olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Yasama ve Demokratik platform tartışmaları, siyahların yaşamının marjinalleşmesine, sömürülmesine ve bertaraf edilmesine yol açan toplumsal seçimlerin çokluğuna çok az değinilmiştir.³⁵³

114 ülkede meydana gelen protestolarda eylemci gruplar giderek birbirinden ilham ve direniş taktikleri aldı. Vatandaşlar, medyaya yansıyan protestoların gücünü liderlerin istifası gibi dikkate değer değişikliklerde görüyorlar. Her durumda yerel koşullar farklı olsa da protestocular son on yılda genel olarak tek bir şey için çağrıda bulundular: Irksal, sosyo-ekonomik veya başka türlü eşitsizliği sürdüren bozuk ve modası geçmiş yönetim biçimlerinin reformu. Şikayetlerin ve ilhamların internet

³⁵² Michael McCann, "Professor McCanns' Perspective on the George Floyd Protests", *University of Washington Department of Political Science*, <https://www.polisci.washington.edu/professor-mccanns-perspective-george-floyd-protests> Erişim T.:18.03.2022.

³⁵³ Zackary Okun Dunivin vd. "Black Lives Matter protests shift public discourse", *PNAS*, 119/10, (Mart 2022):10.

üzerinden hızla hareket ettiği mevcut bilgi ortamında, politik olarak aktif fikirlerin yayılmasının hızı ve ölçeği artmıştır.³⁵⁴ Floyd'un öldürülmesi ve ardından gelen geniş çaplı protestolar bir polis meşruiyet krizine yol açtı. Kısacası bu, vatandaşların polise olan güveninin azaldığı anlamına geliyor.³⁵⁵ Protestocuların etnik kökenine ilişkin kesin veriler bulunmamakla birlikte, gösterilerin çoğunun, kendileri Afro-Amerikalı olmayan yüksek oranda destekçiye sahip olduğu görülüyor. ABC için yapılan bir ankette, Amerikalıların %74'ünün Bay Floyd'un öldürülmesinin, polisin Afrikalı Amerikalılara yönelik muamelesinde daha geniş bir sorunun parçası olduğunu düşündüğünü ileri sürdü.³⁵⁶

Ayrışmanın şiddetlendirdiği çevresel faktörler (ağır kirli hava veya kurşunla dolu su gibi), bu çevresel faktörlerin yarattığı sağlık koşulları (kalp hastalığı, hipertansiyon ve astım gibi) ve polisin oluşturduğu tehdit gibi sürekli stres etkenleri, kötü sağlık sonuçlarına -siyah Amerikalıları Covid-19'a karşı daha duyarlı hale getiren sonuçlar - katkıda bulunuyor.³⁵⁷ 2020'de farklı olan, Beyaz Saray'daki adamın sadece istekli değil, aynı zamanda ırksal gerilimleri istismar etmeye kendini adanmış olmasıdır. Donald Trump için öncelik hem kendi imajı hem de Kasım ayında yeniden seçilmesi için sert bir tavır alıp alamayacağı. Sosyal medya ile saniyeler içinde bir şok dalgası gönderebiliyor. Trump, koronavirüs pandemisi tarafından zaten büyütülmüş olan güvensizliğini ve zayıflığını örtbas ediyor, tanınma ve saygı görmek için yürütülen mücadeleyi, cinayetlerin geçmişi ve bugününün gerçeğini gömüyor.³⁵⁸ Amerika'ya karşı öfke - protestocuların ölümcül koronavirüs patojeni tarafından enfeksiyon kapma riskini göze alacak kadar derin - kısmen Trump Yönetimi ile üç yıldır bastırılmış hayal kırıklığına bir tepki olarak var oldu. Müttefik ülkelerdeki pek çok kişi, Başkan Trump

³⁵⁴ Samuel Brannen "The George Floyd Protests: A Global Rallying Cry for Democracy", *CSIS Center for Strategic International Studies*, (Jun 2020), <https://www.csis.org/analysis/george-floyd-protests-global-rallying-cry-democracy> Erişim T.:18.03.2022.

³⁵⁵ Justin Nix, "More guns, pandemic stress and a police legitimacy crisis created perfect conditions for homicide spike in 2020" *The Conversation*, September 2021, <https://theconversation.com/more-guns-pandemic-stress-and-a-police-legitimacy-crisis-created-perfect-conditions-for-homicide-spike-in-2020-168823> Erişim T.:18.03.2022.

³⁵⁶ Helier Cheung, "George Floyd death: Why US protests are so powerful this time", *BBC News*, (June 2020), <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52969905> Erişim T.:18.03.2022.

³⁵⁷ Sean Collins, "Why these protests are different. There have been uprisings against police brutality and racism before, but this is the country at its exasperation point.", (Jun 2020), <https://www.vox.com/identities/2020/6/4/21276674/protests-george-floyd-arbery-nationwide-trump> Erişim T.:18.03.2022.

³⁵⁸ Scott Lucas, "A Movement Rises from a Murder: The George Floyd Protests", *University of Birmingham, Home/Research/Perspectives*, <https://www.birmingham.ac.uk/research/perspective/the-george-floyd-protests.aspx> Erişim T.:18.03.2022.

ve onun Cumhuriyetçi destekçilerinin paylaştığımız değerlere, ifade özgürlüğüne ve hukukun üstünlüğüne verdiği zarardan dolayı üzgün.³⁵⁹

Amerika oligarşik bir toplum olduğundan böyle bir toplum demokratik haklarla bağdaşmaz. Halk genelinde eşitsizlik ve yoksulluğun giderek artması polis vahşetini de artırdı. Son on yılda, polis sistematik olarak militarize edildi ve işçi sınıfı topluluklarını işgal eden sanal ölüm mangalarına dönüştürüldü. Bununla birlikte cinayete yönelik ABD’de ve uluslararası alanda görülen protestolar çok ırklı ve çok etnikli karakterleriyle dikkat çekiyor. Geniş emekçi halk ve gençlik kitlesi ırkçılıkla mücadele ve demokratik hakların savunulmasında derin bağlılıklarını ortaya koydular.³⁶⁰ ABD’de yaşanan son cinayetler, birkaç kötü polisin çizgiyi aşmasıyla ilgili münferit vakalar değil. Bunlar, beyaz üstünlüğün somutlaşmış hayaleti olan kanunsuz ve siyasi liderlerin sorumlu olduğu derin sistematik işlev bozukluklarını ve adaletsizlikleri kanıtlayan kameraya yakalanmış dramatik olaylardır. Polis kuvvetlerini genişletmek yerine küçültmenin, cezalandırıcı devlet şiddetini sürdürmek veya artırmak yerine azaltmanın, askeri gücü silahsızlandırmanın, nitelikli bağışıklığı ortadan kaldırmanın ve eğitime, iyi ücretli işlerin oluşturulmasına yeniden yatırım yapmanın yolları aranmalıdır. İşçi güçlendirme, uygun fiyatlı konut, zarar azaltma, sağlık hizmetleri ve diğer sosyal hizmetler, insancıl olunmalı. Adil polislik, ancak adil bir toplum üretildiğinde mümkün olur. Toplum tekrar polisliğe dahil edilmeli ve cezalandırıcı polislik toplumdan çıkarılmalıdır. Çünkü eski sistem hiçbir zaman siyah ve kahverengi insanların yararına çalışmadı, bu yüzden kökten farklı bir şey denenmelidir.³⁶¹

Her ırktan ve etnik kökenden protestocuları birleştiren bu spontane gösteriler, yalnızca polislerin silahsız bir siyah adamı öldürmesine karşı ezici bir öfke ve tikslenme duygusuyla değil, aynı zamanda Amerika’yı saran vahşet, adaletsizlik ve eşitsizliğe karşı toplum daha geniş bir öfkeyle motive edildi. Gösteriler, köklü değişim için güçlü bir arzuyu ifade etti. Bu hareket içinde, polis vahşetinin, kökleri toplumun ekonomik yapısından ve nüfusun küçük bir kesiminde aşırı servet yoğunlaşmasından kaynaklanan daha derin sosyal hastalıkların bir tezahürü olduğu kabul edilmektedir. Kaçınılmaz

³⁵⁹ Robin Wright, “Fury at America and Its Values Spreads Globally”, *The New Yorker*, (Jun. 2020), <https://www.newyorker.com/news/our-columnists/after-the-killing-of-george-floyd-fury-at-america-and-its-values-spreads-globally> Erişim T.: 21.03.2022.

³⁶⁰ Nick Barrickman, “Proponents of racial politics react with hostility to multi-racial protests against police murder of George Floyd”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/10/race-j10.html> Erişim T.: 20.03.2022.

³⁶¹ McCann, “Perspective on the George Floyd Protests”, <https://www.polisci.washington.edu/professor-mccanns-perspective-george-floyd-protests>.

olarak sosyalizme ve kapitalizmin açıkça reddedilmesine yönelen bu artan farkındalık, egemen sınıfı korkutmaktadır. Floyd'un son ıstırabına verilen patlayıcı tepkinin altında yatan şey, milyonlarca gencin ve sıradan çalışan insanın acımasız Amerikan gerçekliğiyle ilgili kitlesel deneyimidir.³⁶²

George Floyd protestoları, geniş, çok kuşaklı, çok ırklı bir yurttaşlar koalisyonunun tüm ulus genelinde güçlü bir şekilde örgütlenip reform talep etmesi durumunda değişim olanaklarını şimdiden gösterdi. Temsilciler Meclisi, eyalet ve yerel yönetimler ile ülke genelindeki kuruluşlar ve işletmeler köklü bir değişiklik gerçekleştiriyor. New York, New Jersey, DC, Minneapolis, Portland, Seattle ve başka yerler gibi ABD şehirleri ve eyaletleri, polis departmanlarında reform, fonların kapatılması veya tasfiye edilmesi için adımlar attığını duyurdu. Konfederasyonun sembollerini ortadan kaldırma çağrıları, ABD ordusunda (özellikle Deniz Piyadeleri ve Deniz Kuvvetleri) ve hatta NASCAR tarafından birçok şehirde duyuluyor.

George Floyd'un öldürülmesinde ırkçılığın önemli bir unsur olduğuna şüphe yok. Ancak ırkçılık, egemen sınıfın işçi sınıfını bölmek için her türlü çabayı gösterdiği 21. yüzyıl kapitalizmi altında toplumsal eşitsizliği derinleştiren belirli bir sosyal bağlamda teşvik edilmektedir. Amerika'da her yıl çoğunluğu siyahiler olmak üzere 1000'den fazla insan polis şiddetine maruz kalıyor. Neredeyse hepsinin ortak noktası, çoğu işçi sınıfının en yoksul katmanlarından geliyor olmalarıdır.³⁶³

3.4. AMERİKAN HÜKÜMETİNİN CİNAYET KARŞISINDAKİ TUTUMU

George Floyd'un Minneapolis polisi nezaretindeyken ölümüyle ilgili protestolar, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki hükümet ve polis yetkililerini, göstericilere polis vahşeti ve ırkçılık konusundaki endişelerinin duyulduğunu göstermeyi amaçlayan değişiklikleri yürürlüğe koymaya veya önermeye sevk etti.³⁶⁴

Ülkenin büyük bölümünde federal milletvekilleri ve devlet yetkilileri, polis reformu yasası olarak tanımladıkları yasayı gündeme getirmeye başladılar. ABD Kongresi'ndeki Demokratlar 8 Haziran'da boğaz/boyun bölgesine baskı yapılmasının

³⁶² Niles Niemuth, "Social class, capitalism and the murder of George Floyd", *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/11/pers-j11.html> Erişim T.: 20.03.2022

³⁶³ Patrick Martin, "Mass protests voice outrage over police murder of George Floyd", (May 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/05/30/floy-m30.html> Erişim T.: 20.03.2022.

³⁶⁴ Pares Dave, "Factbox: What changes are governments making in response to George Floyd protests?", *U.S. Legal News*, (June, 2020), <https://www.reuters.com/article/us-minneapolis-police-protests-response-idUSKBN23I01D> Erişim T.:18.03.2022

yasaklanması, federal memurların vücut kamerası takması ve departmanlar üzerindeki bağımsız gözetimin artırılması için yasa teklifi verdi. Özgürlükçü ABD Temsilcisi Justin Amash ve Minneapolis’li Demokratlar Ilhan Omar ve Boston’dan Ayanna Pressley, polise karşı sivil davalara yönelik izin verilmesine için ayrı bir tasarımı desteklemeyi planladıklarını söyledi. Mahkemeler memurların vatandaşlık haklarını ihlal ettiğini tespit etseler bile polisi yasal sorumluluktan büyük ölçüde koruyan bir Yüksek Mahkeme “nitelikli dokunulmazlık” doktrinini tersine çevirecek. 9 Haziran’da Columbia Bölgesi milletvekilleri, polis memurları sendikasının disiplin prosedürlerinden çıkarılması da dahil olmak üzere memurların suiistimalden sorumlu tutulmasını kolaylaştırmak için oy kullandılar. Kapsamlı reform tasarımları Colorado ve New York eyalet yasama organlarında da hızla ilerliyordu. Senato’daki Cumhuriyetçilerin yanı sıra Başkan Donald Trump, polis reformu ve ırksal adaletsizliği ele almak için kendi yasama planlarını da açıkladılar.³⁶⁵ Bununla birlikte Donald Trump, beklendiği gibi durumu sakinleştirmekten çok alevlendirmeyi tercih ederek, attığı bir tweet’te yağmacı göstericilere silahla müdahale edileceğini üstü kapalı bir şekilde ifa etme cüretini gösterdi.³⁶⁶ Trump yönetimi ayrıca polisler de dahil, tüm gerici ve çağ dışı unsurları kasten desteklemektedir. Trump, “eşkiyalara” karşı “sert ve nezaketsiz” muamele görüntülerini izlemekten zevk aldığını belirterek polisleri “çok kibar” olmamaya davet etmiştir.³⁶⁷

ABD Başkanı Donald Trump, valileri protestoları şiddetle bastırmazlarsa orduyu konuşlandıracakları konusunda uyardı. Irkçı ifadelerle protestoculara yönelik şiddet çağruları ABD’yi çok daha tehlikeli hale getiriyor. Trump’ın protestocuları “terörist” olarak kınaması, yalnızca sivil özgürlükleri tehdit etmekle kalmıyor, aynı zamanda sadece kanun yaptırımını tarafından değil, aynı zamanda sağcı gruplar tarafından beyaz olmayan insanlara yönelik şiddeti de teşvik ediyor. Trump’ın orduyu şehirlere yerleştirme tehdidi, demokrasiye yönelik varoluşsal tehdide ilişkin ürkütücü bir uyarıdır.³⁶⁸ Baskının zirvesi, Başkan Donald Trump’ın bir askeri darbeyi harekete

³⁶⁵ Dave, “Factbox: George Floyd protests?”, <https://www.reuters.com/article/us-minneapolis-police-protests-response-idUSKBN23I01D> Erişim T.:18.03.2022.

³⁶⁶ Paul Benjamin Osterlund, “From Gezi to the US protests: Police violence, racism and the fight for urban space”, *Media and Law Studies Association*, (July 2020), <https://www.mlsaturkey.com/tr/geziden-abd-protestolarina-polis-siddeti-irkcilik-ve-kentsel-alan-mucadelesi/> Erişim T.:20.03.2022.

³⁶⁷ Joseph Kishore, “The murder of George Floyd and the fight against police violence in the US”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (May 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/05/28/pers-m28.html> Erişim T.:20.03.2022.

³⁶⁸ Robert Weissman, “Responding to the Police Murder of George Floyd”, *Public Citizen*, <https://www.citizen.org/article/the-police-murder-of-george-floyd/> Erişim T.:18.03.2022.

geçirmeye çalıştığı Washington DC’de meydana geldi. Bu plan, en azından şimdilik, Kongre’nin muhalefeti nedeniyle değil, ancak ordunun bazı bölümleri, erken müdahalenin şiddetli direnişi ve Pentagon’un henüz yeterince karşılayamadığı bir iç savaşı tetikleyebileceğinden korktuğu için başarısız oldu.³⁶⁹ Protestoları sona erdirmek için orduyu görevlendirmekle tehdit eden Başkan Donald Trump’ın desteğiyle, ağır silahlı polis güçleri göz yaşartıcı gaz, sis bombası, mühimmat ve plastik mermi ateşledi.

Düzinelerce eyalette hem Demokrat hem de Cumhuriyetçi belediye başkanları ve valiler, protestoları bastırmak için binlerce Ulusal Muhafız askerini görevlendirdi. Ülkenin dört bir yanındaki gazeteciler, saldırı ve tutuklama nedeniyle polis tarafından kasten hedef alındı. Trump, Floyd’un cenazesinin başlamasından kısa bir süre önce, Buffalo’da polis tarafından şiddetle itilen Martin Gugino’nun bir “ANTİFA”³⁷⁰ provokatörü³⁷¹ olabileceğini tweet’leyerek acımasız baskıya devam eden desteğini dile getirdi. Nazilerin “Büyük Yalan” ilkesi temelinde hareket eden Trump, 75 yaşındaki adamın “polisi taramaya” çalıştığını ilan etti. Trump yönetimi protestoları kana boğmakla tehdit etmeye devam ederken, Demokratlar farklı bir yol izliyorlar ve kitle hareketine sempati duyuyormuş gibi yaparken onu boğmaya ve sindirmeye çalışıyorlar.³⁷² Başkan Donald Trump’ın kışkırtması ve Demokratların ve Cumhuriyetçilerin tam desteğini alan polis mali aristokrasi adına yerli bir işgal ordusu olarak hareket etmektedir. Yurt dışındaki savaşlarda angajman kurallarının göz ardı edilmesi gibi, evde de güç kullanımı kısıtlamaları göz ardı edilecektir.³⁷³ Polis şiddeti salgını azalmadan devam ediyor. Bu terör saltanatı, Demokrat Başkan Barack Obama’nın gözetimi altında şiddetlendi ve faşist Cumhuriyetçi Donald Trump’ın altında bir eyaletin Demokrat ya da Cumhuriyetçi valisi olup olmadığına bakılmaksızın,

³⁶⁹ Niemuth, “The murder of George Floyd”. <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/11/pers-j11.html>

³⁷⁰ Antifa, ABD’de sol militan bir grubun adıdır.

³⁷¹ Trump’ın, gösterilerde yaşanan şiddet olaylarından “Antifa” adlı sol militan grubu sorumlu tutması, bir anda gözleri bu yapılanma üzerine çevirdi. Amerikalıların çok azının tanıdığı bu sol örgüt için “terör örgütü ilan edeceğim” diyen Trump, adeta faturayı Antifa’ya kesti. Normal barışçıl göstericilerden farklı olarak şiddet gösterileri konusunda eğitilmiş, daha organize hareket eden ve polisle yüz yüze gelmekten hiç çekinmeyen Antifa, olayların ilk 5-6 gününde çeşitli vesilelerde kamuoyunun gündemine geldi. Işın Eliçin, “George Floyd protestoları, ABD seçimleri ve Amerikan Kâbusu”, *Panorama*, (Haziran 2020), <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/> Erişim T. 23.03.2022

³⁷² Niles Niemuth “George Floyd laid to rest as nationwide protests over police violence continue”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/10/floy-j10.html> Erişim T.:20.03.2022.

³⁷³ Dan Conway, “Georgia police officers charged after brutal assault on college students returning from protest”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/04/atla-j04.html> Erişim T.:20.03.2022.

belediye başkanı ya da polis şefi siyah, beyaz, erkek ya da kadın, hız kesmeden devam ediyor.³⁷⁴

Demokrat Partili bazı figürlerinin, Minneapolis protestosunda yaptıkları konuşmalarda olduğu gibi, polis şiddeti ırksal çatışmanın bir ürünü olarak çerçevelenmeye çalışılmaktadır. Floyd'un öldürülmesi ve diğer korkunç polis şiddeti olaylarının ırkçılık içerdiğine şüphe yoktur. En geri ve faşist uygulamaların kasıtlı olarak polisleri desteklediği görülmektedir. Özellikle Trump yönetimi, sınırsız polis şiddetini cezasız bir şekilde teşvik etmektedir. Bununla birlikte, polis temelde bir sınıf egemenliği aracıdır. Amerika Birleşik Devletleri'nde toplumsal gerilimler bir kırılma noktasına ulaşırken, egemen sınıf her zamankinden daha doğrudan kendi baskı aygıtının seferber edilmesine yönelmektedir.³⁷⁵

Binlerce protestocuyu “anarşist” ve “tek amacı yıkım olan” uyuşturucu kartelleri tarafından yönetilen “beyaz üstünlükçüler” olarak kınayan Minnesota'nın Demokrat Valisi Tim Walz, yeni suçlamaları “George Floyd için adalete yönelik anlamlı bir adım” olarak memnuniyetle karşılayarak Floyd'un öldürülmesini “sistemik ırkçılık hastalığı” ile ilişkilendirdi.³⁷⁶ Florida Valisi Ron DeSantis, görev bilinciyle Trump'ın “sokaklara hakim olma” taleplerini yerine getirerek, 700 Ulusal Muhafız ve 1.300 otoyol devriyesini kolluk kuvvetlerini “desteklemek” ve polise işçileri ve gençleri sindirmede “yardım etmek” için seferber etti. DeSantis, “Florida'nın şiddete, ayaklanmaya ve yağmalamaya sıfır toleransı olduğunu” ilan etti. George Floyd cinayetini dehşet verici olarak nitelendirdi ve bu memurların “adalete teslim edilmesi” çağrısında bulundu.³⁷⁷ Cumhuriyetçi Teksas Valisi Greg Abbott ve Houston Emniyet Müdürü Art Acevedo'nun da aralarında bulunduğu birçok politikacı ve halk figürü, George Floyd ve sorumlu oldukları birçok kişinin vahşice öldürülmesini sağlayan, kendi politikalarıyla pekiştirilen Amerika'daki yaşamın gerçeklerinden uzaklaşmak için Houston'daki

³⁷⁴ Kishore, “The murder of George Floyd and the fight against police violence in the US”, <https://www.wsws.org/en/articles/2020/05/28/pers-m28.html> Erişim T.:20.03.2022.

³⁷⁵ Anthony Bertolt, “Mass anger erupts throughout the US in protests against police murder of George Floyd”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (May 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/05/29/minn-m29.html> Erişim T.:20.03.2022.

³⁷⁶ Jacob Crosse, “After more than a week of nationwide protests, new charges announced against George Floyd's murderers”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/04/floy-j04.html> Erişim T.:20.03.2022.

³⁷⁷ Crosse, “After more than a week of nationwide protests, new charges announced against George Floyd's murderers”, <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/04/floy-j04.html> Erişim T.:20.03.2022.

gösterilere katıldı.³⁷⁸ Yüksek profilli polis cinayetleri dalgasının ardından vücut kameralarının uygulanmasının, Obama yönetimi sırasında popüler protestoları ateşlediğini, memurların vücut kameraları sürekli olarak çalışır durumda olmasına rağmen Taniyah Pilgrim ve Messiah Young adlı iki Afro Amerikalı gence yönelik saldırıyı önlemek için hiçbir şey yapılmamıştır.³⁷⁹

Pek çok Amerikan başkanının eşit vatandaşlık haklarına destek olması ve ırk ayrımcılığının yasalarla yasaklanması ile beyaz olmayan Amerikalı nüfusun artmasına rağmen, ülke genelinde Afro-Amerikalılara, Latin Amerika kökenlilere ve Müslüman Amerikalılara karşı kültürel ve sistemik önyargı sona ermemiştir.³⁸⁰ Başkan Donald Trump'ın -kronik sorunlar üzerinden kutuplaştırmayı seçmen konsolidasyonu için kullanan diğer lider gibi- iktidara geldiğinden bu yana kullandığı ayrımcı dil ve edimlerin hem sistematik polis şiddetini hem de yapısal ırkçılığı teşvik ettiği görmezden gelinmemelidir.³⁸¹ Trump'ın stratejisi, bir taraftan protestoların şiddet boyutunu öne çıkararak hem kendi tabanını konsolide etmeye hem de protestoları şiddet kullanarak bastırmayı meşrulaştırmaya, diğer taraftan bir an önce ekonomiyi canlandırmaya dayanıyor.³⁸² Floyd'un öldürülmesinin ABD'nin ırkçılık ve polis şiddeti sorunlarının yanı sıra, ülkedeki dehşet verici gelir eşitsizliği, ekonomik güvensizlik ve otoriter yönetim eğilimlerini de çarpan etkisiyle gündeme getirdiğine şüphe yok.³⁸³

Obama Adalet Bakanlığı, polis cinayetlerini defalarca akladı ve katil polislere karşı federal suçlamalar getirmeyi reddetti.³⁸⁴ Obama yönetimi, Savunma Bakanlığı'nın 1033 programı gibi programlarla polis militarizasyonunu genişletti. Bu program polis

³⁷⁸ Kevin Reed, "Thousands pay respects to George Floyd as Minneapolis cop is arraigned on murder charges", *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (Jun 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/09/floy-j09.html> Erişim T.: 20.03.2022.

³⁷⁹ Conway, "Georgia police officers charged after brutal assault on college students returning from protest", <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/04/atla-j04.html> Erişim T.:20.03.2022.

³⁸⁰ Ebru Canan-Sokullu, "Amerika protestoları, haklar mücadelesi, Trump, seçimler", *Panorama*, (Haziran 2020), <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/> Erişim T.:20.03.2022.

³⁸¹ Eliçin, "George Floyd protestoları, ABD seçimleri ve Amerikan Kâbusu", <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/>

³⁸² Kemal Kirişçi, "Plus ça change, plus c'est la même chose/ Bir şey ne kadar çok değişirse, o kadar aynı kalır", *Panorama*, (Haziran 2020), <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/> Erişim T.:20.03.2022.

³⁸³ Soli Özel, "Sonunda bardak taşı", *Panorama*, (Haziran 2020), <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/> Erişim T.:20.03.2022.

³⁸⁴ Anthony Bertolt, "Mass anger erupts throughout the US in protests against police murder of George Floyd", *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*, (May 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/05/29/minn-m29.html> Erişim T.:21.03.2022.

departmanlarına “aşırı” askeri sınıf silahlar sunar. 2015 yılı itibariyle ordudan iç kolluk kuvvetlerine 5,1 milyar doların üzerinde silah teslim etmişti. Bu sadece Trump’ın başkanlığı sırasında genişletildi.³⁸⁵ Obama dönemi eski başkan yardımcısı Joe Biden, zorunlu asgari cezayı genişleten, hapisaneleri orantısız bir şekilde Afro-Amerikalı erkeklerle dolduran ve ölüm cezasını büyük ölçüde genişleten, “1994 Şiddet Suçlarının Kontrolü ve Kanun Uygulama Yasasını” yazmıştı. Demokratların “polis reformu” vaadinin pratikte ne anlama geldiği, Obama yönetiminin -Biden’in başkan yardımcısı olduğu- sekiz yıl boyunca polisin yaklaşık 8.000 kişiyi öldürdüğü zaman gösteriyor. Yüksek Mahkeme’ye getirilen her polis şiddeti davasında Obama, polislerin yanında yer aldı. Obama/Biden yönetimi, polisin askerileştirilmesini ve Ferguson, Missouri ve Baltimore, Maryland’deki polis şiddetine karşı protestolara yönelik baskıları denetledi. Demokrat parti liderleri, Biden’in polis departmanlarının fonlarını kapatma veya dağıtma yönündeki popüler taleplere karşı olduğunu ilan etmesiyle birlikte, Amerika Birleşik Devletleri’nde polis teşkilatında yapılacak herhangi bir önemli değişikliğe karşı olduklarını zaten açıkça belirttiler. Biden’ı cumhurbaşkanlığı için onaylayan eski başkan adayı Bernie Sanders, New Yorker’a verdiği bir röportajında polisler için artan maaşı desteklediğini ve “iyi eğitilmiş, iyi ücretli profesyonellere sahip polis departmanları görmeyi umduğunu” söyledi. “³⁸⁶ Sekiz yıl boyunca Barack Obama’nın başkan yardımcısı olan Biden, polise milyarlarca dolarlık askeri teçhizatı akıtan ve birbirini ardına polis cinayetlerini örtbas eden bir yönetimin parçasıydı. Polis yetkilerini kısıtlama çağrılarını reddeden Biden, bunun yerine polisi “canlandırmak” için 300 milyon dolarlık ek federal fon sağlamayı ve daha fazla vücut kamerası, güç kullanımı için ulusal bir standart ve polislerin işe alınması gibi sınırlı değişikliklerin uygulanmasına yardımcı olmayı teklif etmişti. Ayrıca, ruh sağlığı, uyuşturucu kullanımı veya evsizlerle ilgili acil çağrılara yanıt verdiklerinde sosyal hizmet sağlayıcılarının polise dahil edilmesini ve böylece sosyal hizmet uzmanlarının kolluk kuvvetlerinin bir kolu olarak çalışmaya zorlanmasını talep etmişti.³⁸⁷ Demokrat başkan adayı Joe Biden, Floyd’un öldürülmesinin akabinde ise “bu ülkede hala var olan kökleşmiş sistemik bir

³⁸⁵ Barrickman, “Proponents of racial politics react with hostility to multi-racial protests against police murder of George Floyd”, <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/10/race-j10.html>

³⁸⁶ Niles Niemuth, “George Floyd laid to rest as nationwide protests over police violence continue”, <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/10/floy-j10.html> Erişim T.:21.03.2022.

³⁸⁷ Niemuth, “the murder of George Floyd”, <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/11/pers-j11.html> Erişim T.: 21.03.2022

adaletsizlik döngüsünün parçası” olduğunu³⁸⁸ belirterek “Amerikan yaşamını hâlâ sarsan sistemik tacizden ve ruhumuzu yakan ırkçılığa bir kez daha sırt çevirebileceğimizi düşünerek bu anı bırakamayız. Geri dönmemeliyiz.” ifadelerini kullandı.³⁸⁹

Biden, ABD Başkanı olarak görevdeki ilk gününde kararlı bir şekilde harekete geçti ve sistemik ırkçılık ve ekonomik eşitsizlikle ilgili bir dizi alanda direktifler imzaladı: Hükümet politikasında, programlarında ve kurumlarında sistemik ırkçılığı değerlendirmek ve sona erdirmek için bir hükümet zorunluluğu oluşturmak (özellikle Afrika kökenli Amerikalılar, Latinler, Asyalı-Amerikalılar ve Pasifik Adalıları ve diğer renkli kişilerle ilgili olarak, engelliler ve LGBTQI+ toplulukları; konut politikasında renkli kişileri orantısız bir şekilde etkileyen eşitsiz hükümleri sona erdirmek için olumlu adımlar atmak ve COVID-19’un etkisinin getirdiği ülke çapındaki tahliye moratoryumunun genişletilmesi; renkli öğrenciler için orantısız bir ekonomik yükü temsil eden salgın sırasında öğrenci kredilerinin geri ödenmesine ara vermenin uzatılması; federal hükümet sistemi genelinde zorunlu önyargı karşıtı eğitimin yeniden yetkilendirilmesi; göçmenlik durumlarına bakılmaksızın, 2020 nüfus sayımına ABD’de bulunan tüm kişilerin dahil edilmesini sağlamak; Çocukluktan Gelenler için Ertelenmiş Eylem (DACA) programının korunması; ABD’ye girişte ayrımcı yasaklara son vermek gibi. Başkan, görevdeki ilk haftasında, federal hükümetin özel hapisane sistemine olan güvenini sona erdirmeye yönelik ek direktifler imzaladı, bu da renkli insanları orantısız bir şekilde etkileyen bir hapsedme sisteminde reform planının başlangıcı oldu. Amerika Birleşik Devletleri, COVID-19’a ve ilgili ekonomik krize karşı tepkimize ırksal eşitlik yerleştirmeye karardır. Başkan Biden, görevdeki ilk haftasında, ekonomik krizden orantısız bir şekilde etkilenen renkli ailelere yardım edecek Amerikalı ailelere yardım etmek için idari eylem planlarını imzaladı.³⁹⁰

3.5. CİNAYETİN ABD’NİN ULUSLARARASI İMAJINA ETKİSİ

Floyd’un öldürülmesi, bir dizi uluslararası yetkilinin ABD’deki polis şiddetini eleştirmesine ve barışçıl protestoları desteklemesine neden oldu. Afrika Birliği

³⁸⁸ Bertolt, “Mass anger erupts throughout the US in protests against police murder of George Floyd”, <https://www.wsws.org/en/articles/2020/05/29/minn-m29.html> Erişim T.:21.03.2022.

³⁸⁹ Niemuth, “George Floyd laid to rest as nationwide protests over police violence continue”, <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/10/floy-j10.html> Erişim T.:21.03.2022.

³⁹⁰ U.S. Response to OHCHR Request for Input into Special Report on Systemic Racism.

Komisyonu başkanı Moussa Faki Mahamat ülkenin “Siyah vatandaşlara karşı devam eden ayrımcı uygulamalarını” eleştirdi. Avrupa Birliği (AB) Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, Floyd’un ölümünü “gücün kötüye kullanılması, istismarı /aşırı güç kullanımı” olarak nitelendirdi ve barışçıl protestolara desteğini dile getirdi. Çin ve İran gibi Washington’un defalarca insan hakları ihlalcileri olarak etiketlediği ve yaptırım uyguladığı ülkeler, Amerikan ikiyüzlülüğü olarak adlandırdıkları şeyi vurgulamak için ABD protestolarını kullandılar. BM İnsan Hakları Yüksek Komiseri Michelle Bachelet, ABD hükümetine siyahilerin polis tarafından “bu tür cinayetleri durdurmak için ciddi adımlar atması” çağrısında bulunarak ³⁹¹ protestoların dünya çapında koronavirüsün etnik azınlıklar üzerinde “yıkıcı bir etki” bıraktığı sırada geldiğine dikkat çekti ve “Virüs, uzun zamandır görmezden geldiğimiz endemik eşitsizlikleri ortaya seriyor. ABD’de, George Floyd’un ölümüyle tetiklenen protestolar sadece beyaz olmayanlara karşı polis şiddetini göstermiyor, aynı zamanda sağlık, eğitim, istihdam ve endemik ırkçı ayrımcılığı da gözler önüne seriyor.” açıklamasını yaptı.³⁹² Gana lideri Nana Akufo-Addo, “21’inci yüzyılda, demokrasinin büyük kalesi ABD’nin hala sistematik ırkçılık sorunuyla boğuşmaya devam etmesi doğru olamaz” ifadelerini kullandı. Kenya’nın eski Başbakanı, muhalefet lideri Raila Odinga da Amerika için dua çağrısı yaparak, “Amerika’yı vatan olarak benimseyen tüm insanlar için adalet ve özgürlük diliyoruz” dedi.³⁹³

ABD yönetimleri tarafından yıllardır güçlendirilen ‘özgürlükler ülkesi’ ve ‘Amerikan rüyası’ gibi söylemler, bir yandan gösterilere neden olan sosyal, siyasal ve ekonomik eşitsizler ile gösterilere verilen devlet tepkisiyle büyük hasar görürken, diğer yandan gösteriler vesilesiyle ‘hak ve eşitlikler’ temelinde yeniden inşa ediliyor. ABD özelinde -ki dünyada farklı ülkelerde de benzerleri var- iktidarı elinde bulunduran dar bir grubun siyaseten giderek daralan çevrelere hitap eden ırkçı söylemleri dayatmaları siyasi düzlemde de tepkilerin boyutunu artırmaktadır.³⁹⁴

³⁹¹ Lindsay Maizland and Sabine Baumgartner “Photos: How George Floyd’s Death Sparked Protests Worldwide”, *Council on Foreign Relations (CFR)*, (Jun 2020), <https://www.cfr.org/in-brief/photos-how-george-floyds-death-sparked-protests-worldwide> Erişim T.: 21.03.2022

³⁹² <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/george-floyd-dunya-liderlerinden-floydun-oldurulmesine-ve-protestolardaki-polis-siddetine-tepki-1742734> Erişim T.: 23.03.2022

³⁹³ <https://www.amerikaninsesi.com/a/floydun-olumunun-dunya-capinda-yarattigi-infial-buyuyor-george-amerika/5446368.html> Erişim T.: 23.03.2022

³⁹⁴ Mustafa Aydın, Sinem Akgül-Açıkmeşe, “ABD’deki “Nefes Alamıyorum” Protestoları Amerikan Siyasetini Değiştirebilir Mi?”, *Panorama*, (Haziran 2020), <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/> Erişim T.: 23.03.2022

ABD bu noktaya, artan kitlesel hoşnutsuzluk ve zorlayıcı devlet tepkileri eşliğinde, Amerikan elitlerinin uzun vadeli bir meşruiyet krizi ile getirildi. Floyd cinayeti fitili ateşleyen kıvılcım sayılabilir. Aynı zamanda, Amerika'nın dünya lideri olarak küresel imajı, daha büyük rekabet karşısında pozisyonlarını korumak için müttefiklere, rakiplere ve uluslararası kurumlara karşı giderek daha zorlayıcı tutumlar benimsedikçe daha da azaldı. Bu, Başkan Donald Trump'ın "Önce Amerika" yaklaşımının sistematik olarak daha önce görülmemiş bir ideolojiye yoğunlaştığı uzun vadeli bir değişimdir. Normalde demokratik olmayan devletlere ayrılmış bir dil kullanan Avrupa Birliği, Floyd'un öldürülmesi ve polis tepkisiyle ilgili ciddi endişelerini dile getirdi. AB, ABD'deki protestolarla ilgili "bütün meselelerin" "hukukun üstünlüğü ve insan haklarına tam saygıyla ve hızlı bir şekilde çözülmesini" umuyordu. En geniş anlamda, yurtiçinde ve uluslararası alanda, ABD baskı ve sert güç kullanma yolunda ilerliyor ve yumuşak güce ve uluslararası liderliğe dayalı önceki stratejilerinden uzaklaşıyor. Dış politikada Trump, liberal uluslararası kurallara dayalı düzenin önemli kurumlarına tartışmalı bir şekilde meydan okudu, baltaladı ve zorlamaya veya çekilmeye başladı. Trump yönetimindeki ABD, çok taraflı iş birliğinden ve "yumuşak güçten" geri adım attı ve Amerika Milliyetçiliğine dayanan dış politikada işlevsel bir yaklaşımı benimsedi. Bunu yaparken de dünya lideri konumundan geri çekildi.³⁹⁵ Amerika Birleşik Devletleri küresel bir kamuoyu kriziyle karşı karşıya kaldı. Trump yönetimi, hukukun üstünlüğünü hiçe sayarak, ABD müttefiklerini aşağılayarak ve Amerikan milliyetçiliğini körükleyerek Amerika'nın dünya sahnesindeki itibarını sarstı. Amerika'nın sistemik ırkçılık ve özellikle Siyah Amerikalılara karşı polis vahşeti ile dolu tarihi, Black Lives Matter hareketinin 2013'te bir araya gelmesinden bu yana küresel bilincin ön saflarında yer aldı. Sosyal medyada hızla ve kolayca yayılan polis şiddeti görüntüleri dünyaya yayıldı. Amerika'nın beyan edilen özgürlük, demokrasi ve eşitlik değerleriyle uyuşmayan bir imajı George Floyd'un öldürülmesi ve ardından barışçıl protestolara yönelik baskılar ve kötü yönetilen bir pandemi süreci küresel itibara büyük ölçüde zarar verdi.³⁹⁶

³⁹⁵ Inderjeet Parmar, "George Floyd Protests Show How the US Has Retreated From Its Position as a World Leader", *The Wire Diplomacy World*, (Jun. 2020), <https://thewire.in/diplomacy/george-floyd-protests-us-retreat-world-leader> Erişim T.: 21.03.2022

³⁹⁶ Nellie Petlick, "Global Black Lives Matter: Addressing America's Legacy of Racism through a New Public Diplomacy", *Yale Journal of International Affairs*, (May 2021), <https://www.yalejournal.org/publications/global-black-lives-matter-addressing-americas-legacy-of-racism-through-a-new-public-diplomacy> Erişim T.: 22.03.2022

Orta Doğular için Amerika Birleşik Devletleri artık tepede parlayan bir şehir değil. Amerika'nın vaaadinin gerçeğe uymadığını ve aralarındaki uçurumun büyüdüğünü kabul ediyorlar. ABD'nin bu sarılıklı görüşünün çoğunun Trump yönetimiyle ilgisi olduğuna şüphe yok. Başkanın Müslüman yasağı, beyaz milliyetçiliğine ince ve pek de ince olmayan baş sallamaları ve İslam'a iftira atma konusundaki istekliliği, insanları Amerika'nın uzun zamandır iddia ettiği gibi özgür, eşit ve hoşgörülü olmadığını bir kanıtı durumundaydı.³⁹⁷ ABD'nin imajı, Trump'ın görev süresinin üçüncü yılında, başkanlığının ilk yılında rekor düşük seviyeye düştükten sonra pek iyileşmedi.³⁹⁸ Donald Trump başkan olarak göreve başladığından beri, Amerika Birleşik Devletleri'nin imajı dünyanın birçok bölgesinde zarar gördü. 13 ulustan oluşan yeni bir Pew Araştırma Merkezi anketinin gösterdiği gibi, Amerika'nın itibarı birçok önemli müttefik ve ortak arasında geçen yıl içinde daha da azaldı. Bazı ülkelerde, ABD'ye olumlu bakan halkın payı, Merkez'in yaklaşık yirmi yıl önce bu konuda anket yapmaya başlamasından bu yana hiç olmadığı kadar düşük.³⁹⁹ Trump'ın başkanlığının ilk yılında, 134 ülkede ABD liderliğinin iş performansının medyan küresel onay derecesi %30'luk yeni bir düşük seviyede sabit duruyor. Bu Başkan Barack Obama yönetiminin son yılındaki %48'lik onay notundan yaklaşık 20 puan ve Başkan George W. Bush yönetiminin son yılındaki % 34'lük onay notundan 4 puan daha düşük. Ancak daha önemlisi bunun küresel yumuşak güç dengesinde yarattığı değişim ve bunun ABD'nin yurtdışındaki etkisinin ne anlama geldiğidir. Yani, Almanya %41'lik onay derecesiyle dünyanın en yüksek dereceli küresel gücü olarak ABD'nin yerini aldı.⁴⁰⁰ ABD'nin onay notunun düşmesinde 2014 yılında Missouri, Ferguson'da bir polis memurunun Michael Brown'u vurmasının ardından Siyahların Yaşamları Hareketi'ne yol açan ayaklanmaların ve şiddetli devlet müdahalesinin görüntülerinin ve videolarının dünyaya yayılmasının etkisi yadsınamaz. Ayrıca akabinde gelen cinayetler ve son olarak George Floyd'un polis tarafından öldürülmesi ABD'nin küresel imajı açısından dönüm noktası

³⁹⁷ Steven A. Cook, "The Middle East Doesn't Admire America Anymore", <https://foreignpolicy.com/2019/02/05/the-middle-east-doesnt-admire-america-anymore/> Erişim T. 04.04.2022.

³⁹⁸ "Can the U.S. Shake Its Image Problem? Rating World Leaders: 2020", <https://www.gallup.com/analytics/315803/rating-world-leaders-2020.aspx> Erişim T. 22.03.2022.

³⁹⁹ Richard Wike, Janell Fetterolf And Mara Mordecai, "U.S. Image Plummetts Internationally as Most Say Country Has Handled Coronavirus Badly", *Pew search Center*, (September 2020), <https://www.pewresearch.org/global/2020/09/15/us-image-plummets-internationally-as-most-say-country-has-handled-coronavirus-badly/> Erişim T. 23.03.2022.

⁴⁰⁰ Jon Clifton, "Gallup. Rating World Leaders: 2018 The U.S. vs. Germany, China and Russia", 2. <https://www.politico.com/f/?id=00000161-0647-da3c-a371-867f6acc0001> Erişim T. 04.04.2022.

olarak değerlendirilmelidir. ⁴⁰¹ Dünyanın her yerinde ABD liderliğinin onaylanmasındaki keskin (çarpıcı) düşüşler, Trump'ın dış politikasının diğer yönlerinin ve kendi sözlerinin ABD'nin yurtdışındaki ortaklarına bağlılığı konusunda şüphe uyandırdığının ve güvenilirliğini sorguladığının kanıtıdır.⁴⁰²

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan geçen hafta, Twitter üzerinden yaptığı İngilizce açıklamada, “ABD'nin Minneapolis kentinde işkence sonucu George Floyd'un ölümüne yol açan ırkçı ve faşist yaklaşım sadece hepimizi derinden yaralamakla kalmadı, ayrıca dünya çapında karşı çıktığımız adaletsiz düzenin en acılı tecellilerinden biri oldu” dedi.⁴⁰³

Sonuçta, Amerika'nın yurtdışındaki mesajını ve imajını şekillendirmekten sorumlu ana organ olan ABD Dışişleri Bakanlığı'nın, gerekli adımları atması gerekmektedir. Kamu diplomasisi stratejisini, yurtdışındaki ırk ve ırkçılık konularını doğrudan ele alacak şekilde yeniden inşa etmelidir. Biden yönetimi ile ABD, küresel kamuoyu imajını onarmak ve insan hakları konusunda bir lider olarak kendisini yeniden öne çıkarmak için kritik bir fırsata sahiptir. Bunun için diplomasiyi güçlendirerek ve genişleterek ırkçılık sorununu çözmek için cesur adımlar atmalıdır.

⁴⁰¹ Cook, “The Middle East Doesn't Admire America Anymore”, <https://foreignpolicy.com/2019/02/05/the-middle-east-doesnt-admire-america-anymore/> Erişim T. 04.04.2022.

⁴⁰² “Can the U.S. Shake Its Image Problem? Rating World Leaders: 2020,” Gallup, 2020.

⁴⁰³ <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/george-floyd-dunya-liderlerinden-floydun-oldurulmesine-ve-protestolardaki-polis-siddetine-tepki-1742734> Erişim T. 23.03.2022.

SONUÇ

Farklı insani yapı ve özelliklere sahip olmak, tüm insanlara aynı şekilde davranmaya engel değildir. Irkçılık, bu farklılıklara bir takım olumsuz anlamlar yükleyerek, farklılık ve çeşitliliği üstün olma, aşağılık ya da tehlikeli olmakla bağlantılı hale getiren bir düşüncenin sonucunda ortaya çıkmaktadır. Irkçılık, bir veya daha fazla ırk grubunun varsayılan biyolojik veya kültürel üstünlüğünün diğer ırk gruplarının aşağılık muamelesini veya sosyal konumlarını haklı çıkarmak için kullanıldığı irksal egemenlik ideolojisidir. Her haliyle, bugün dünyada milyonlarca insan için büyük bir ayrımcılık, onursuzluk ve eşitliksizlik nedeni olmaya devam eden ırkçılık, yapısal ve ideolojik olarak irksal önyargısı olan bireylerin olmaması durumunda dahi hükümet ve kurumsal politikalarda devam etmektedir. Günlük hayatta gerek doğrudan gerek dolaylı, fiili ve söylemsel olarak sıkça karşılaşılan bir olgu olan ırkçılık, ilerlemeyi engellemekte ve dünyanın tüm ülkelerinde milyonlarca insan için acıya neden olmaktadır.

Amerika oligarşik bir toplum olduğundan böyle bir toplum demokratik haklarla bağdaşmaz. Halk genelinde eşitsizlik ve yoksulluğun giderek artması polis vahşetini de artırdı. Son on yılda, polis sistematik olarak militarize edildi ve işçi sınıfı topluluklarını işgal eden sanal ölüm mangalarına dönüştürüldü. Bununla birlikte cinayete yönelik ABD’de ve uluslararası alanda görülen protestolar çok ırklı ve çok etnikli karakterleriyle dikkat çekmektedir. Irkçılık, Amerika’da Amerikan milliyetçiliğinden önce ortaya çıkmış olmasına rağmen, Amerikan ulus kimliğinin meydana gelmesinde önemli bir olgudur. Bir yandan Amerikalıların “Amerikan düşüncesi” çerçevesinde tüm grupları kapsayan bir kimlik hedefi diğer taraftan ise etnik kökene dayalı ayrımcı ve ırkçı anlayış Amerikan milliyetçiliğinin çelişkili yapısını göstermektedir. Amerika’da üstün bir düşünce olarak ırkçılık, köleliğin kurumsallaşmaya başladığı koloniler dönemine rastlamaktadır. Köleliği meşru görme ve özgürleşmiş siyahların kölelik anlayışına zarar vereceği düşüncesi ayrımcılık ve toplumsal dışlamanın bir aracı olarak kabul edilmiştir.

Irk ayrımcılığı, Amerika Birleşik Devletleri’nde, İnsan Hakları İzleme Örgütü’nün de takip ettiği ABD’nin tüm iç meseleleriyle kesişen ciddi bir insan hakları sorunudur. Özellikle Amerika’da, Donald Trump’ın başkan olmasından sonra halkın ırkçı görüşleri ifade etmesi daha yaygın hale gelmiştir. Buna göre Trump’ın ırk ilişkilerini daha da kötüleştirdiği görülmektedir. Irksal, ekonomik ve eğitimsel eşitsizlikler ABD kurumlarında derinden yerleşmiş durumdadır. Bağımsızlık

Bildirgesi'nde "tüm insanların eşit olduğu" belirtilse de Amerikan demokrasisi tarihsel olarak ve çoğu zaman şiddetli bir şekilde belirli grupları dışlamıştır. Tüm insanların eşit yaratıldığı bir ideal üzerine kurulduğu iddiasının aksine, bir ulus olarak, yerli nüfusun varlığını ortadan kaldırmak ve Afrika kökenli kişilerin nesiller arası köleleştirilmesini sürdürmek için politikalar ve uygulamalar yapılması iki yüzlü bir ideolojiyi yansıtmaktadır. Bu ikiyüzlülük, geçmiş ve şimdiki idari devlet içindeki ırksal eşitsizliğin ve ırkçılığın sistemik ve kurumsallaşmış doğasını yansıtan iki odak kavramı (idari kötülük ve idari ırkçılık) ortaya çıkarmaktadır.

Malcolm X, sivil haklar döneminin en dinamik, dramatik ve etkili figürlerinden biriydi. Siyahi milliyetçiliğin, kendine saygının ve beyaz baskıya karşı tavizsiz direnişin havarisiydi. Siyah aktivistler, ırkı ne olursa olsun tüm Amerikalıların ABD Anayasasında kendilerine garanti edilen hakları kullanabilmelerini sağlamak için Amerikan sivil haklar hareketini başlattı.

George Floyd cinayeti, 25 Mayıs 2020'de akşam saatlerinde Minneapolis'te beyaz polis memuru Derek Chauvin'in kelepçeli şekilde yere yüzüstü yatırdığı Afro-Amerikalı şüpheli Floyd'un boynuna 8 dakika 46 saniye boyunca dizleriyle bastırarak öldürmesi olayıdır. Minneapolis kentinde, George Floyd'un öldürülmesi gerek ABD'de gerek tüm dünyada yoğun tepki ve eylemlere yol açarak farklı bir boyut kazanmıştır. George Floyd'un polis nezaretinde ölümü bir kıvılcım yarattı. Ülke çapında büyük protesto dalgası oluştu. Floyd'un öldürülmesi gösterileri ateşlerken, ülke genelinde polis şiddeti ve ırkçılığın diğer kurbanları protesto hareketi etrafında örgütlenerek çeşitli gösteriler düzenlediler. ABD'yi ciddi şekilde etkileyen Covid-19'un getirdiği ekonomik ve psikolojik şartlar sadece siyahilerin değil evlerinde bunalan ve işlerini kaybeden beyazların da sokağa çıkmasına neden oldu.

Covid-19 salgınının tüm dünyaya yayıldığı bir dönemde salgın üzerinden ABD Başkanı Donald Trump'ın komplo teorileri ile Doğu Asya kökenli insanlara yönelik ırkçı ifadeleri ve sinofobi (Çin karşıtlığı) ve salgın için "Çin Virüsü" nitelmesi, yabancı düşmanlığını tetiklemiş, pandemi koşullarından yararlanmak isteyen siyasiler de nefret söylemlerini arttırmışlardır. Böylece göçmenler, virüsü getiren ve yayan insanlar olarak görülmüş ve ayrımcı muamele görür hale gelmişlerdir. George Floyd'un öldürülmesi, Amerika Birleşik Devletleri'nde Sivil Haklar Hareketi'nden bu yana en büyük "ırk adaleti" protestolarına yol açtı. Ancak hareket bu ulusun sınırlarının çok ötesine geçti ve

ırkçılıkla küresel bir hesaplaşmaya ilham verdi. Dünya çapında binlerce kişi onun ölümünü protesto ederek toplumsal değişim istedi.

Cinayet, Avrupa tarihinin en büyük barışçıl ayaklanmalarından birine yol açtı. Kıtaları ve kültürleri aşan siyahi aktivistler, Floyd'un ölümünü karşılaştıkları hoşgörüsüzlüğün ve adaletsizliğin bir sembolü olarak gördüler. AB liderlerini harekete geçmeye ve bir Irkçılık Karşıtı Eylem Planı sunmaya zorlayarak ırkla ilgili sorunları siyasetin ön saflarına taşıdı. 2021 Mart ayında AB ırkçılığa karşı ilk zirvesini düzenledi ve AB Komisyonu ilk AB ırkçılık karşıtı koordinatörünü atadı.

Donald Trump, koronavirüs pandemisi tarafından zaten büyütülmüş olan güvensizliğini ve zayıflığını örtbas ederek tanınma ve saygı görmek için yürütülen mücadeleyi, cinayetlerin geçmişi ve bugününün gerçeğini görmemektedir. Trump, durumu sakinleştirmekten çok alevlendirmeyi tercih ederek, yağmacı göstericilere silahla müdahale edileceğini ifade etme cüretini gösterdi. Trump yönetimi ayrıca polisler de dahil, tüm gerici ve çağ dışı unsurları kasten desteklemektedir. Trump, "eşkıyalara" karşı "sert ve nezaketsiz" muamele görüntülerini izlemekten zevk aldığını belirterek polisleri "çok kibar" olmamaya davet etmiştir. ABD Başkanı Trump, valileri protestoları şiddetle bastırmazlarsa orduyu konuşlandıracakları konusunda uyarması, protestocuları "terörist" olarak kınaması, yalnızca sivil özgürlükleri tehdit etmekle kalmamış, aynı zamanda sadece kanun yaptırımını tarafından değil, aynı zamanda sağcı gruplar tarafından beyaz olmayan insanlara yönelik şiddeti de teşvik etmiştir.

Kasım 2022 seçimlerini kazanarak ABD'nin yeni Başkanı olan Joe Biden ise, görevdeki ilk gününde kararlı bir şekilde harekete geçti ve sistemik ırkçılık ve ekonomik eşitsizlikle ilgili bir dizi direktifler imzaladı. Federal hükümetin özel hapishane sistemine olan güvenini sona erdirmeye yönelik ek direktiflerle siyahları haksız yere hapseden sistemde bir dizi reform yapıldı.

ABD yönetimleri tarafından yıllardır güçlendirilen 'özgürlükler ülkesi' ve 'Amerikan rüyası' gibi söylemler, bir yandan gösterilere neden olan sosyal, siyasal ve ekonomik eşitsizler ile gösterilere verilen devlet tepkisiyle büyük hasar görürken, diğer yandan gösteriler vesilesiyle 'hak ve eşitlikler' temelinde yeniden inşa edilmektedir. ABD'de iktidarı elinde bulunduran dar bir grubun siyaseten giderek daralan çevrelere hitap eden ırkçı söylemleri dayatmaları siyasi düzlemde de tepkilerin boyutunu artırmaktadır. ABD bu noktaya, artan kitlesel hoşnutsuzluk ve zorlayıcı devlet tepkileri eşliğinde, Amerikan elitlerinin uzun vadeli bir meşruiyet krizi ile getirilmiştir. Floyd

cinayeti fitili ateşleyen kıvılcım olmuştur. Böylece, daha büyük rekabet karşısında pozisyonlarını korumak için müttefiklere, rakiplere ve uluslararası kurumlara karşı geliştirdiği zorlayıcı tutumlar Amerika'nın dünya lideri olarak küresel imajını daha da azaltmıştır. Bu durum, Başkan Donald Trump'ın "Önce Amerika" yaklaşımının sistematik olarak daha önce görülmemiş bir ideolojiye yoğunlaştığı uzun vadeli bir değişimdir.

Amerika'nın beyan edilen özgürlük, demokrasi ve eşitlik değerleriyle uyuşmayan bu imajı George Floyd'un öldürülmesi ve ardından barışçıl protestolara yönelik baskılar ve kötü yönetilen bir pandemi süreci küresel itibara büyük ölçüde zarar verdi. ABD'nin imajı, Trump'ın görev süresinin üçüncü yılında, başkanlığının ilk yılında rekor düşük seviyeye ulaştıktan sonra pek iyileşmedi. Trump başkan olarak göreve başladığından beri, Amerika Birleşik Devletleri'nin imajı dünyanın birçok bölgesinde zarar gördü. Bazı ülkelerde, ABD'ye olumlu bakan halkın oranı oldukça düşük seviyelerde kalmaktadır.

Sonuç olarak, derin eşitsizliklerin ırksal temellere dayandığı ABD ekonomi modelinin artık altından kalkılamayacak boyutlara ulaştığı günümüzde, ırkçılık konusu merkezi bir önem arz etmektedir. Irkçılık ve siyahilere karşı hukuk dışılık uzun süredir Amerika iç siyasetini oluşturan konuların en önemlilerinden birisi olarak sayılmalıdır. ABD'nin sistemik ırkçılık karşısında attığı bazı adımlar olsa da modern dünyada bunlar yeterli gelmemektedir. Bu durum özgürlük ve insan hakları ile anılan ABD'nin bu konuda alacağı uzun bir yol olduğunu göstermektedir.

Hiç şüphesiz, oldukça kapsamlı bir konu olan ABD'de ırkçılık konusunu incelediğimiz çalışmamızın bundan sonra konu hakkında çalışma yapacaklar için bir kaynak olması ve bu çalışmada eksik bırakılan hususların tespit edilerek yapılacak çalışmalara katkı sunması oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

Abby Simons, “More than 50 protesters arrested during faceoff with law enforcement in Minneapolis after Derek Chauvin release”, Star Tribune, October 2020, <https://www.startribune.com/51-arrested-near-fifth-precinct-hq-after-protesting-chauvin-release/572670582/>

A Brief History Of Anti-Semitism, *Anti-Defamation League*, (2013).

<https://www.adl.org/sites/default/files/documents/assets/pdf/education-outreach/Brief-History-on-Anti-Semitism-A.pdf>

A Fragile Union, The Missouri Compromise, <http://www.civilwarm.org/educators/resources/info-sheets/missouri-compromise>

Açıkgöz, Selçuk. “İrkçılık Karşıtı Pedagoji”. *İrkçılık Karşıtı Pedagoji Öğretmenler İçin Uygulama Kılavuzu*. İstanbul: BOMOVU, 2019.

Ajasa, Amudalat. “Trial begins of three ex-police officers present at George Floyd murder”, The Guardian, (January 2022), <https://www.theguardian.com/us-news/2022/jan/24/trial-george-floyd-murder-minneapolis-three-ex-police-officers>

Akbulut, Süleyman. “Gerçekten Eşit miyiz? Acı(ma), Zayıf Gör(me) ve Yok Say(ma) Ekseninde Engelli Ayrımcılığı”. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Akova, Sibel. “Kültürlerarası İletişim Bağlamında Ötekileştirme Olgusunun Dijital Taşıyıcılığına Dair Netflix Dijital Televizyonu Üzerinden Bir Bakış: 13 Commandments (13 Emir) Dizisi Üzerinden Göstergibilimsel Analizi”, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15/26 (2020): 4479-4516.

Aksaç, Gizem Tanay. ve Akdağ, Arzu Şenyurt. *Ayrımcılık ve Engelli Hakları*, Ankara: Engelli Kadın Derneği, 1. Baskı, 2015.

Aktaş, Murat. “İrkçılık ve Milliyetçilik”. *International Social Mentality And Researcher Thinkers Journal*. 5/26 (2019): 1867-1883.

Aktaş, Murat. “Avrupa’da Yükselen İslamofobi ve Medeniyetler Çatışması Tezi”. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*. 13/1 (2014): 31-54.

Al-Arshani, Sarah. “Protesters in Minneapolis say they won’t clear barricades around the George Floyd Memorial until the city leaders meet their 24 demands”. Aug 2020. <https://www.insider.com/protesters-say-demands-met-before-removal-barricades-floyd-memorial-2020-8>

Alakhunova, Niyara. vd., “Defining Marginalization: An Assessment Tool”, The George Washington University The Elliott School Of International Affairs & the World Fair Trade Organization-Asia, (2015): 1-19.

Alan, Ayşe vd. *Holokost, Anne Frank ve Demokratik Değerler Üzerine Eğitimciler İçin Örnek Ders Uygulamaları*. Ed. Belin Benezra Yensarfati- Kenan Çayır. İstanbul: Sivil ve Ekolojik Haklar Derneği, 2019.

Alexander, Raymond P. “Amerika’da Zencilerin Başkaldırısı”, çev. Tuncer Karamustafaoğlu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25/3 (1968): 101-106.

Alp, Hakan. “Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Ayrımcı ve Ötekileştirici Söylemin Yerel Medyada Yeniden Üretilmesi”. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*. 5/15 (2018): 22-37.

Alvin Chang, “How centuries of racist images came down in one year – a visual guide”, *The Guardian*, (May 2021), <https://www.theguardian.com/us-news/ng-interactive/2021/may/22/racist-statues-monuments-removed-us-world>

Arango, Tim. “Trial Starts for 3 Officers in George Floyd’s Death”, *The New York Times*, (January 2022). ISSN 0362-4331, <https://www.nytimes.com/live/2022/01/24/us/police-officers-trial-george-floyd>

American Battlefield Trust, 10 Facts: What Everyone Should Know About the Civil War, <https://www.battlefields.org/learn/articles/10-facts-what-everyone-should-know-about-civil-war>
American Military History. Office of the Chief of Military History, United States Army <https://www.ncpedia.org/anchor/north-and-south-1861>

Araz, Burçin. *11 Eylül Sonrasında Avrupa’da Yabancı Düşmanlığı ve İslamofobi*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Avrupa Birliği Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı. 2019.

Arayıcı, Ali. “Covid-19 Salgını İrkçılığı Tetikliyor”, *Duwardibi*, 50 (Haziran 2020): 5.

Aslan, Ahmet. “İrkçilik Nedir?”. *Anatomi Serisi. Perspektif*. 2020. <https://perspektif.eu/2020/05/30/irkcilik-nedir/>

Aşar, Sevim. *İrk ve İrkçilik Üzerine Tartışmalar ve Yeni İrkçilik*. Yüksek Lisans Tezi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Siyaset Bilimi Bilim Dalı, Ankara, 2009.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. 11., 14. ve 15. Protokoller ile değiştirilen metin / Ek Protokol ile Protokol 4, 6, 7, 12, 13 ve 16 eklenmiş hali. *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Council of Europe*. Strasbourg. 2021.

Aybay, Rona. *Açıklamalı İnsan Hakları Evrensel Bildirisi*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 1. Baskı, 2006.

Aybay, Rona. “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Konusunda Bazı Genel Gözlemler ve 14. Protokol”. *TBB Dergisi*. 88 (2010): 225-260.

Aydın, Yaşar. “İrkçilikle İlgili Kavram Karmaşası: İrkçilik Nedir, Ne Değildir?”. *Perspektif*, 2020. https://perspektif.eu/2020/07/07/irkcilikle-ilgili-kavram-karmasasi-irkcilik-nedir-ne-degildir/#_ftnref1

Aydın, Mustafa; Açıkmeşe Akgül, Sinem. “ABD’deki “Nefes Alamıyorum” Protestoları Amerikan Siyasetini Değiştirebilir Mi?”. *Panorama*. (Haziran 2020). <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/>

Bagalini, Adwoa. “After the George Floyd protests, what next for racial justice in the US?”. *World Economic Forum*. (Haziran 2020). <https://www.weforum.org/agenda/2020/06/george-floyd-racial-injustice-protests-what-next/>

Bahçecik, Şerif Onur. “Internationalizing Islamophobia: Anti-Islamophobic Practices from the Runnymede Trust to the Organization of Islamic Cooperation”. *Ortadoğu Etütleri*. 5/ 1 (July 2013): 141-165.

Barnes, Sophia and Finch, Justin. “DC Ceremonially Names Street to White House After Black Lives Matter; Emblazons Name on Road”. *NBC News4 Reporter*, (Jun 2020). <https://www.nbcwashington.com/news/local/dc-paints-black-lives-matter-on-street-near-lafayette-square-street-renamed-black-lives-matter-way/2323647/>

Barrett, Joe. “Minneapolis Area Prepares for Another Trial Over George Floyd’s Killing”, *Wall Street Journal*, ISSN 0099-9660. (January 2022), <https://www.wsj.com/articles/twin-cities-george-floyd-trial-11641161583>

Barrickman, Nick. “Proponents of racial politics react with hostility to multi-racial protests against police murder of George Floyd”. *International Committee of the Fourth International (ICFI) World Socialist*. (Jun 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/10/race-j10.html>

Barth, Boris. “Racism”, *EGO European History Online*, 2010, http://ieg-ego.eu/en/threads/europe-and-the-world/racism#InsertNoteID_4_marker5.

Beck Z., Dernbach; Joey, Peters; Hibah, Ansari; Andrews, Hazard. “For George Floyd, justice. For Minneapolis, a long-delayed reckoning with racism and police violence”, *Sahan Journal*, (April 2021) <https://sahanjournal.com/the-killing-of-george-floyd/derek-chauvin-trial-verdict>

Bekar, Nurgül. “Avrupa Birliği Ülkelerinde Yabancı Düşmanlığı ve Avrupa Güvenliğine Etkisi”. *Bilge Strateji*. 10/18 (2018): 111-142.

Bekiempis, Victoria. “Troops sent to DC during George Floyd protests had bayonets, top general says”, *The Guardian*. (July 2020). <https://www.theguardian.com/us-news/2020/jul/03/us-troops-george-floyd-protest-bayonets-washington-dc>

Bertolt, Anthony. “Mass anger erupts throughout the US in protests against police murder of George Floyd”. *International Committee of the Fourth International (ICFI)-World Socialist*, (May 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/05/29/minn-m29.html>

Betz, Bradford. “Minneapolis’ George Floyd Square features special instructions for White people”, *Fox News* (April 2021), <https://www.foxnews.com/us/minneapolis-george-floyd-square-special-instructions-white-people>

Biography.com Editors, Malcolm X, Biography (1925–1965) <https://www.biography.com/activist/malcolm-x>

Blackman, Corey. “Malcolm X Transformed in Life and Death”, 2018. <https://www.aa.com.tr/en/americas/malcolm-x-transformed-in-life-and-death/1068225>

Bleich, Erik. “What Is Islamophobia and How Much Is There? Theorizing and Measuring an Emerging Comparative Concept”. *American Behavioral Scientist*. 55/12 (2011): 1581–1600.

Bleich, Sara N. vd. “Discrimination in the United States: Experiences of black Americans”, *HSR: Health Services Research*, 2/7, (October 2019): 1399-1408.

Bradley, Anna Spain. “Human Rights Racism”. *Harvard Human Rights Journal*. 32, (2019): 1-58.

Bragg, Yancey N’dea. “At George Floyd Square, Derek Chauvin’s sentencing is ‘first step’ toward police accountability”, *USA Today*, (June 2021), <https://www.usatoday.com/story/news/nation/2021/06/25/chauvin-sentencing-george-floyd-square-mixed-emotions/5344967001/>

Brander, Patricia. *Ayrımcılık ve Yabancı Düşmanlığı. Gençlerle İnsan Hakları Eğitimi Kılavuzu – Avrupa Konseyi. Pusula. Çev. Burcu Yeşiladalı. İstanbul: İstanbul Bilgi Üni. Yay., 1. Baskı, 2008.*

Brannen, Samuel. “The George Floyd Protests: A Global Rallying Cry for Democracy”, *CSIS Center for Strategic International Studies*, (Jun 2020), <https://www.csis.org/analysis/george-floyd-protests-global-rallying-cry-democracy>

Brustein, William I. and King, Ryan D. “Anti-Semitism in Europe before the Holocaust”. *International Political Science Review*. 25/1 (2004): 35-53.

Buckley, Francis (Frank) H. “American Exceptionalism”. *George Mason Law & Economics Research Paper* Available at (February 5, 2013). 13-09, SRN: <https://ssrn.com/abstract=2212202> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2212202>
Erişim T.:04.03.2022

Buncombe, Andrew. “What will happen to the George Floyd memorial – and all the others of Black men killed by Minneapolis police?”. Independent, (May 19, 2021), <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/crime/george-floyd-memorial-what-will-happen-b1843458.html>

“Can the U.S. Shake Its Image Problem? Rating World Leaders: 2020”. <https://www.gallup.com/analytics/315803/rating-world-leaders-2020.aspx>

Chappell, Bill. “Derek Chauvin Is Sentenced To 22 1/2 Years For George Floyd’s Murder”. Haziran 2020. <https://www.npr.org/sections/trial-over-killing-of-george-floyd/> Erişim T.: 14.03.2022.

Chenoweth, Erica; Pressman, Jeremy. “ This summer’s Black Lives Matter protesters were overwhelmingly peaceful, our research finds”. Washington Post Monkey Cage-Analyses, (October 2020), <https://www.washingtonpost.com/politics/2020/10/16/this-summer-black-lives-matter-protesters-were-overwhelming-peaceful-our-research-finds/>

Cheung, Helier. “ George Floyd death: Why US protests are so powerful this time”, *BBC News*, (June 2020), <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52969905>

Chua, Peter. “Cultural Racism”. *Encyclopedia of Race and Racism*. 2008.

Clair, Matthew. Denis, Jeffrey S. “Racism, Sociology of”, *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 2nd edition, 19, (2015): 857-863.

Clayton, Dewey M., Moore, Sharon E. ve Eversley Jones, Sharon D. “A Historical Analysis of Racism Within the US Presidency: Implications for African Americans and the Political Process”, *Journal of African American Studies*, (June 2021): 1-19.

Shepard, Ra. *CliffsNotes on the Autobiography of Malcolm X* <https://www.cliffsnotes.com/literature/a/the-autobiography-of-malcolm-x/malcolm-x-biography>

Craig, Tim. “ ‘The United States is in crisis’: Report tracks thousands of summer protests, most nonviolent” Washington Post, (September 2020), https://www.washingtonpost.com/national/the-united-states-is-in-crisis-report-tracks-thousands-of-summer-protests-most-nonviolent/2020/09/03/b43c359a-edec-11ea-99a1-71343d03bc29_story.html

Croft, Jay. “Some Americans mark Fourth of July with protests”. CNN. (Jully 2020), <https://edition.cnn.com/2020/07/04/us/july-4-protests-tampa-pittsburgh/index.html>

Cuddy, Alice. “George Floyd: Five pieces of context to understand the protests”, *BBC News*, Jun 2020, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52904593>

Crosse, Jacob. “After more than a week of nationwide protests, new charges announced against George Floyd’s murderers”. *International Committee of the Fourth International*

(ICFI)- World Socialist. (Jun 2020).
<https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/04/floy-j04.html>

“Crowds cheer, celebrate after Chauvin convicted of murder and manslaughter”. Minnesota Public Radio, (April 2021),
<https://www.mprnews.org/story/2021/04/20/photos-crowds-cheer-celebrate-after-chauvin-convicted-of-murder-manslaughter>

Collins, Sean. “Why these protests are different. There have been uprisings against police brutality and racism before, but this is the country at its exasperation point.”, (Jun 2020),
<https://www.vox.com/identities/2020/6/4/21276674/protests-george-floyd-arbery-nationwide-trump>

Conway, Dan. “Georgia police officers charged after brutal assault on college students returning from protest”. International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist. (Jun 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/04/atla-j04.html>

Çakır, Caner. “Antisemistist Mitlerin İnşasında Nazi Propagandasının Rolü”. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*. 9/17 (2019): 203-219.

Çakır, Mehmet. “Kültürel (Yeni) Irkçılık Nedir? Kuramsal Bir Değerlendirme”. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AKSOS)*. 6 (2019 Güz): 1.-24.

Çalışkan, Necmettin. “İçimizdeki Hitler Canavarına Dur! Diyelim”. *Milli Gazete, Köşe Yazıları*. 2018. <http://www.necmettincaliskan.com.tr/icimizdeki-hitler-canavarina-dur-diyelim/>

Çalışkan, Necmettin. “İrk Bir Tercih Olmadığı Gibi Üstünlük Sebebi De Olamaz”. 2020. <https://www.hatayinternetv.com/haber/necmettin-caliskan-irk-bir-tercih-olmadigi-gibi-ustunluk-sebebi-de-olamaz-147146>

Çayır, Kenan. *Gruplararası İlişkiler Bağlamında Ayrımcılık*. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Çelebi, Selim. “Afro- Amerikalılar Bağlamında Amerika Kıtası’nın Tarihi ve Yurttaş Hakları Savunucuları”, (2018): 9. https://www.academia.edu/38030232/Afro_Amerikal%C4%B1lar_Ba%C4%9Flam%C4%B1nda_Amerika_K%C4%B1tas%C4%B1n%C4%B1n_Tarihi_ve_Yurtta%C5%9F_Haklar%C4%B1_Savunucular%C4%B1

Çoban, Melih. “Amerikan Ulusal Kimliğinde Wasp Unsuru: Dünü ve Bugünü”. *Türk Yurdu*, 101/298 (2012), <https://www.turkyurdu.com.tr/yazar-yazi.php?id=1164>

Çopur, Hakan. “George Floyd’un Ölümü ABD Sisteminin Bir Özeti”. *Kriter Dergisi*. 5/47 (2020). <https://kriterdergi.com/dis-politika/george-floydun-olumu-abd-sisteminin-bir-ozeti>

Dave, Paresh “Factbox: What changes are governments making in response to George Floyd protests?”, *U.S. Legal News*, (June, 2020), <https://www.reuters.com/article/us-minneapolis-police-protests-response-idUSKBN23I01D> Erişim T. :18.03.2022

Deese, Kaelan. “Vandalism, looting after Floyd’s death sparks at least \$1 billion in damages:report”. *The Hill*, (September 2020), <https://thehill.com/homenews/news/516742-vandalism-looting-after-floyd-death-sparks-at-least-1-billion-in-damages-report>

Explained Desk, “Explained: Why George Floyd’s death sparked violent protests across the United States”, *Indian Express*, (June 2020). <https://indianexpress.com/article/explained/george-floyd-death-violent-protests-explained-6434207/> Erişim T.: 18.03.2022

“ Demonstrations & Political Violence In America: New Data For Summer 2020”. ACLED. (September 2020), <https://acleddata.com/2020/09/03/demonstrations-political-violence-in-america-new-data-for-summer-2020/>

Devos, Thierry. and Mohamed, Hafsa. “Shades of American Identity: Implicit Relations between Ethnic and National Identities” *Soc Personal Psychol Compass*, 8/12 (2014): 739-754. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4800470/>

Diamond, Patrick. “How globalisation is changing patterns of marginalisation and inclusion in the UK”. Joseph Rowntree Foundation. (2010): 1-20.

Dixon, Patricia J. and Dundes, Lauren. “Exceptional Injustice: Facebook as a Reflection of Race and Gender-Based Narratives Following the Death of George Floyd”. *Social Science MDPI*. 9/231, (2020) :2-24.

Doğru, İslam. “Malcolm X: Irkçılıkla Mücadelede Tarihe Damga Vuran İsim”, 2020, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/malcolm-x-irkcilikla-mucadelede-tarihe-damga-vuran-ism/1740422>

Dr. Brown, Ivy Forsythe. & Dr. Ferguson, Thomas. *Becoming Beloved Community: Understanding Systemic Racism* <https://www.churchnext.tv/library/becoming-beloved-community-understanding-systemic-racism-174526/385889/about/>

Duchak, Oksana. “Marginalization Of Young People İn Society”. *International Letters of Social and Humanistic Sciences*. 29 (2014) : 70-79.

Dunivin, Zackary Okun vd. “Black Lives Matter protests shift public discourse”, *PNAS*, 119/10, (Mart 2022) :1-10.

Düzen, N. Ekrem. *Ayrımcılık, Ötekileştirme, Dışlama Rehberi*. Ankara: Pharmakon Yayınevi, 1. Baskı, 2015.

Earl, Jonathan. “Kansas Bölgesi, 1860 Seçimi ve İç Savaşın Gelişi: Ulusal Bir Perspektif” *Batı Sınırında İç Savaş: Missouri-Kansas Çatışması, 1854-1865*. Kansas

Şehri Halk Kütüphanesi. <https://civilwaronthewesternborder.org/essay/kansas-territory-election-1> Erişim T.: 8 Mart 2022

Edsall, Thomas B. “The George Floyd Election: How the protests come to be viewed may determine who the next president is”, Archived, (June 2020), <https://www.nytimes.com/2020/06/03/opinion/george-floyd-trump-biden.html>

Eleventh Oic Observatory Report On Islamophobia. July 2017 – April 2018, *Council Of Foreign Ministers Dhaka. People’s Republic Of Bangladesh*. 5-6 May 2018.

Elias, Amanuel. Mansouri Fethi. Paradies, Yin. “ The Causes of Racism”. *Racism in Australia Today*. 2021. 123-167.

Eliçin, Işın. “George Floyd protestoları, ABD seçimleri ve Amerikan Kabusu”, Panorama, (Haziran 2020). <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/>

Er, Tuba. Ataman, Kemal. “İslamofobi ve Avrupa’da Birlikte Yaşama Tecrübesi Üzerine”. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 17/ 2 (2008): 747-770.

Ercan, Murat. “Avrupa Birliği’nde Yükselen Sağ ve İrkçi Politikalar: 21.Yüzyıl Barış Projesinin Sonunu mu getiriyor?”. *Akademik Bakış Dergisi*. 61 (2017): 42-58.

Erdenir, Burak. “Islamophobia qua racial discrimination”. *Muslims in 21st Century Europe: Structural and Cultural Perspectives*. 12/ 27, 2010.

Erdölen, Yunus Emre. “George Floyd’un ölümü ve ABD’de yaşananlar”. <https://apos.to/s/5ed3adc82c6bc334a6a87955>

Ereli, Gökhan. *The Impact Of American Exceptionalism On U.S. Foreign Policy*. Master Of Science: The Graduate School Of Social Sciences Of Middle East Technical University, Department Of International Relations, 2018.

Eryücel, Ertuğrul. “Almanya’da Göç ve Yeni İrkçilik Tartışmaları”. *İstanbul Gelişim Üniversitesi SBUİ E- Bülten*. 11 (2019): 1-3

European Commission Racism and Intolerance, *İrkçilik ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu 1 No.lu ECRİ Genel Politika Tavsiye Kararı: İrkçilik, Yabancı Düşmanlığı, Antisemitizm ve Hoşgörüsüzlükle Mücadele*, Strasbourg, CRI(96)43, Turkish version, Directorate General of Human Rights and Legal Affairs Council of Europe 4 Ekim 1996.

European Commission Racism and Intolerance, *İrkçilik ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu*, (ECRI), Okul Eğitiminde İrkçilik ve İrk Ayrımcılığına Karşı Mücadeleyle İlgili Genel Politika Tavsiyesi No:10, Avrupa Konseyi – 2007. Strasbourg.

Falconer, Rebecca. “In photos: Minnesota protesters rally for George Floyd on eve of Derek Chauvin’s trial”. *Axios*, (March 2021). <https://www.axios.com/chauvin-trial-protesters-rally-george-floyd-photos-351fa4d3-b522-4c32-8011-c3f4fa7efe94.html>

Fandos, Nicholas. “Democrats to Propose Broad Bill to Target Police Misconduct and Racial Bias”. *The New York Times*, ISSN 0362-4331. (June 2020). <https://www.nytimes.com/2020/06/06/us/politics/democrats-police-misconduct-racial-bias.html>

“Fence erected around St. Paul federal courthouse ahead of former Minneapolis officers’ trial”, *KSTP-TV*, (January 2022), <https://kstp.com/kstp-news/local-news/fence-erected-around-st-paul-federal-courthouse-ahead-of-former-minneapolis-officers-trial/>

Forliti, Amy. “Ex-cop Derek Chauvin changes plea to guilty in George Floyd civil rights case”, *The Associated Press*. 2021, <https://globalnews.ca/news/8452754/derek-chauvin-guilty-george-floyd-death/> Erişim T.: 14.03.2022.

Galioto, Katie. “St. Paul to host federal civil rights trial for ex-Minneapolis cops in Floyd’s death”, *Star Tribune*, (December 2021), <https://www.startribune.com/george-floyd-case-st-paul-court-federal-civil-rights-trial-for-ex-minneapolis-cops/600123865/>

Gallucci, Amelia V. Library, Cirio. Antisemitism Resources, Fitchburg State University. <https://fitchburgstate.libguides.com/c.php?g=1046516&p=7739449>

“George Floyd death: Widespread unrest as curfews defied across US” . BBC News. (May 2020), <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52865206>

Gönen, Zeynep. “A.B.D.’de Polis Şiddeti, Yapısal Irkçılık ve Siyah Hayatlar Önemlidir Hareketi”. (2020): 3.

Göregenli, Melek. Ayrımcılık ve İnsan Hakları, Aralık 2007 Çalışma Toplantısı Raporu. 2008.

Göregenli, Melek. Temel Kavramlar: Önyargı, Kalıpyargı ve Ayrımcılık. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Göregenli, Melek. “Ayrımcılığın Meşrulaştırılması”. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Göregenli, Melek. “Önyargıyı ve Ayrımcılığı Azaltmak”, Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Grosfoguel, Ramon. “What is Racism?”, *Journal Of World-Systems Research*, 22, (2016), 9-15.

Gül, İdil Işıl. “Hukukta Ayrımcılık Yasağı”. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Gülen, Ömer. Pazarlıklı, Ömer Faruk. “Hannah Arendt’in Totalitarizmin Kaynakları/1 Antisemitizm Kitabı Ekseninde Bir Değerlendirme”. *Eskiyeni*. 34 (Bahar 2017): 217-228.

Gümüş, Sedat. “ABD’de Irkçılıkla Mücadelenin Tarihî Temelleri ve Eğitimin Bu Süreçteki Rolü”. *İnsan & Toplum*. (2020):558-567.

Güneş, Mehtap. *Türkiye’de Siyasal Dergilerde Irkçı-Ayrımcı Söylemler*. Yüksek Lisans Tezi: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı, 2013.

Güneş, Mehmet. “Batıda Yükselen Göçmen Karşıtlığı ve Yabancı Düşmanlığının Göç İdaresine Etkileri”. https://www.researchgate.net/publication/344321235_BATIDA_YUKSELEN_GOCMEN_KARSITLIGI_VE_YABANCI_DUSMANLIGININ_GOC_IDARESINE_ETKILERI *Conferans KAYSEM-11*. (October 2017): 2490-2503.

Gürkaynak Çuhadar, Esra. “Toplumsal Temas: Önyargı ve Ayrımcılığı Önlemek İçin Bir Sosyal Değişim Aracı Olarak Kullanılabilir mi?”. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Güvenlik ve Savunma Stratejileri Uygulama Araştırma Merkezi, “ABD’de Polis Şiddeti ve Artan Protestolar”, *Gündeme Bakış*, 19 (Mayıs 2020): 1-13.

Haley, Alex. “The Autobiography of Malcolm X”. <https://www.sparknotes.com/lit/malcolmx/summary/>

Hassanzadeh, Erin. “‘Happy, But Also Not Happy’: Community Reaction Mixed After Chauvin Sentencing”, *WCCO-TV*, (June, 2021); <https://minnesota.cbslocal.com/2021/06/25/im-happy-but-also-not-happy-mixed-reaction-from-community-after-derek-chauvins-sentencing/>

Hawkins, Derek. “9 Minneapolis City Council members announce plans to disband police department”. *The Washington Post*, (June 2020), <https://www.washingtonpost.com/nation/2020/06/07/george-floyd-protests-live-updates/>

Hazır, Mesut. *Amerikan Çokkültürlülüğü ve Meluncan Kimliği*. Doktora Tezi: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

Hendricks, Trisha. “ASU professor creates ‘George Floyd Square’ documentary”, *12 News KPNX*, (April 25, 2021), <https://www.12news.com/article/news/local/valley/asu-professor-creates-george-floyd-square-documentary/75-065b08aa-b496-4c95-aecb-a1138652cb88>

Hébert, Keith S. Election of 1860, <https://www.encyclopedia.com/history/applied-and-social-sciences-magazines/election-1860>

History.com Editors, *Black History Milestones: Timeline*, <https://www.history.com/topics/black-history/black-history-milestones>

History.com, Editors, Election of 1860, <https://www.history.com/topics/american-civil-war/election-of-1860>

History.com, Editors, Confederate States of America <https://www.history.com/topics/american-civil-war/american-civil-war-history#:~:text=The%20election%20of%20Abraham%20Lincoln,in%20Confederate%20surrender%20in%201865.>

Horowitz, Juliana Menasce. Brown, Anna. Cox, Kiana , Race in America 2019, <https://www.pewresearch.org/social-trends/2019/04/09/race-in-america-2019/>

Holokost Ansiklopedisi, Antisemitism, United States Holocaust Memorial Museum <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/antisemitism>

Hughes, Trevor “No justice, no streets’: Still grieving, Minneapolis residents wonder how city will move forward after Derek Chauvin trial”, *USA Today*, (April 2021). <https://www.usatoday.com/story/news/nation/2021/04/04/derek-chauvin-trial-minneapolis-reckons-george-floyds-death/4848181001/>

Hyman, Ilene. “Racism As A Determinant Of Immigrant Health”. *Academia Accelerating the world’s research*, Strategic Initiatives and Innovations Directorate (SIID) of the Public Health Agency of Canada. 2009, 1-19.

Iati, Marisa; Frau, Foster- Silvia; Bellware, Kim. “After the Chauvin verdict, Minneapolis activists fuel up and prepare for the long fight ahead”, *The Washington Post*, ISSN 0190-8286, (April 25, 2021), <https://www.washingtonpost.com/nation/2021/04/25/chauvin-minneapolis-activists-fight-continues/>

International Holocaust Remembrance Alliance, *Memo on Spelling of Antisemitism*, IHRA Committee on Antisemitism and Holocaust Denial, 2015.

Ismail, Aymann “A Few Feet From Where George Floyd Died, the Verdict Hit Different”, *Slate Magazine*, (April 21, 2021), <https://slate.com/news-and-politics/2021/04/george-floyd-verdict-minneapolis-square-reaction.html>

Ismail, Aymann. “When the Verdict Came Down”. *Slate*. (April, 2021), <https://slate.com/news-and-politics/2021/04/george-floyd-verdict-minneapolis-square-reaction.html>

Jany, Libor; Mannix, Andy. “Before Derek Chauvin trial, authorities warned of threat of cyberattacks, white supremacist violence”. *Star Tribune*, (December 2021), <https://www.startribune.com/before-chauvin-trial-authorities-warned-of-threat-of-cyberattacks-white-supremacist-violence/600131172/>

Johnson, Kevin. and Phillips, Kristine. “DC Mayor Bowser demands Trump withdraw military and federal law enforcement from city amid protests over George Floyd”. *USA Today*, (Jun. 2020), <https://www.usatoday.com/story/news/politics/2020/06/05/george-floyd-protests-dc-mayor-bowser-calls-trump-withdraw-feds/3153567001/>

Jones, Justine. “A Celebration of Life at George Floyd Square”, *Mpls.St.Paul*, (October 2021), Magazine. <https://mspmag.com/arts-and-culture/a-celebration-of-life-at-george-floyd-square/>

Karan, Ulaş. “Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı: Hukuksal Çerçeve”. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Karslı, Necmi. “İslamofobi’nin Psikolojik Olarak İncelenmesi”. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*. 13/1 (2013): 75 -100.

Katie, Galioto. “St. Paul to host federal civil rights trial for ex-Minneapolis cops in Floyd’s death”. *Star Tribune*. (December, 2021) <https://www.startribune.com/george-floyd-case-st-paul-court-federal-civil-rights-trial-for-ex-minneapolis-cops/600123865/>

Keane, David. “Attacking Hate Speech under Article 17 of the European Convention on Human Rights”. *Netherlands Quarterly of Human Rights*. 25/4 (2007): 641-663.

Kershaw, Milo. “How National Identity Influences US Foreign Policy”. *E-International Relations*. 2018.

https://www.e-ir-info.translate.googleusercontent.com/translate/2018/08/07/how-national-identity-influences-us-foreign-policy/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=op,sc

Kırık, Ali Murat. vd., “Bir Tutum Ve Davranış Biçimi Olarak Irkçılığın Pekiştirilmesinde Reklamcılığın Rolü”, *Asya Studies-Academic Social Studies/Akademik Sosyal Araştırmalar*, 4, (2018), 15-22.

Kindy, Kimberly; Jacobs, Shayna; Farenthold, David. “ In protests against police brutality, videos capture more alleged police brutality”. *Washington Post* (Jun 2020), https://www.washingtonpost.com/national/protests-police-brutality-video/2020/06/05/a9e66568-a768-11ea-b473-04905b1af82b_story.html

Kirişçi, Kemal. “Plus ça change, plus c’est la même chose/ Bir şey ne kadar çok değişirse, o kadar aynı kalır”. *Panorama*, (Haziran 2020), <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/>

Kishore, Joseph. “The murder of George Floyd and the fight against police violence in the US”, *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*. (May 2020), <https://www.wsws.org/en/articles/2020/05/28/pers-m28.html>

Klasing, Amanda. Racial Discrimination, <https://www.hrw.org/united-states/racial-discrimination>

Koçer, Buğra Kadir. “Virüse Karşı, Irkçılığa Karşı”. *Diaspora Araştırmalar Merkezi Bülteni*. 9 (Mayıs 2020):1-20.

Köse, Ali. “Malcolm X”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 2003): 27 / 483-484.

Lawrence, Keith. Keleher, Terry. “Chronic Disparity: Strong and Pervasive Evidence of Racial Inequalities Poverty Outcomes Structural Racism”. *Race and Public Policy Conference 2004*. 1-24.

Lauritsen, John. “‘I Believe In Justice’: Hundreds Of Protesters Gather Outside George Floyd Pretrial Hearing”. September 2020. <https://minnesota.cbslocal.com/2020/09/11/hundreds-of-protesters-stage-die-in-outside-hearing-in-george-floyds-death/>

Lee, Timothy B. and Yglesias, Matthew. 37 maps that explain the American Civil War <https://www.vox.com/2015/4/14/8396477/maps-explain-civil-war>

Library of Congress, U.S. History Primary Source Timeline <https://www.loc.gov/classroom-materials/united-states-history-primary-source-timeline/great-depression-and-world-war-ii-1929-1945/race-relations-in-1930s-and-1940s/>

Library of Congress, The Civil Rights Act of 1964: A Long Struggle for Freedom <https://www.loc.gov/exhibits/civil-rights-act/segregation-era.html>

Lick, Val. “‘A slap on the wrist’, George Floyd’s family reacts to Derek Chauvin sentencing”. *KARE-TV*. (June 2021). <https://www.kare11.com/article/news/local/george-floyd-family-reacts-to-derek-chauvin-sentencing-minneapolis/89-3588b1c6-f78b-4a5e-b69d-f9d0c2dfa2a2>

Lovett, Ian. “1992 Los Angeles Riots: How the George Floyd Protests Are Different”, *The Wall Street Journal*, ISSN 0099-9666 (June 2020), <https://www.wsj.com/articles/how-george-floyd-protests-in-los-angeles-differ-from-1992-riots-11591263005>

Lucas, Scott. “A Movement Rises from a Murder: The George Floyd Protests”. University of Birmingham, Home/Research/Perspectives, <https://www.birmingham.ac.uk/research/perspective/the-george-floyd-protests.aspx>

Madran Demirtaş, H. Andaç. “Temel Beklenti Etkisi: Kendini Gerçekleştiren Kehanet”. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Madran Demirtaş, H. Andaç. “Sosyal Kimlik ve Ayrımcılık”. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan, *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Maizland, Lindsay and Baumgartner, Sabine. “Photos: How George Floyd’s Death Sparked Protests Worldwide”, *Council on Foreign Relations* (CFR), (Jun 2020),

<https://www.cfr.org/in-brief/photos-how-george-floyds-death-sparked-protests-worldwide>

Mamiya, Lawrence A. Malcolm X, American Muslim leader, <https://www.britannica.com/biography/Malcolm-X>

Mannix, Andy. “Minneapolis streets erupt in elation over guilty verdicts for Derek Chauvin”. Star Tribune (April 2021). <https://www.startribune.com/minneapolis-streets-erupt-in-elation-over-guilty-verdicts-for-derek-chauvin/600048215/>

Martin, Patrick. “Mass protests voice outrage over police murder of George Floyd”. *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist* (May 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/05/30/floy-m30.html>

Martínez; Andrés R. and Arango, Tim “First Witnesses in Derek Chauvin Trial Testify About George Floyd’s Death”. The New York Times. ISSN 0362-4331 (March 2021). <https://www.nytimes.com/live/2021/03/29/us/derek-chauvin-trial-live>

McCann, Michael. “Professor McCanns’ Perspective on the George Floyd Protests”. University of Washington Department of Political Science. <https://www.polisci.washington.edu/professor-mccanns-perspective-george-floyd-protests>

McCullough, Marie “COVID-19 has not surged in cities with big protests, but it has in states that reopened early. Here are some possible reasons”, *Philadelphia Inquirer*, (June 2020), <https://www.inquirer.com/health/coronavirus/coronavirus-no-spike-cities-despite-protests-big-surge-in-states-that-reopened-20200627.html>

McLaughlin, Elliott C. and Parks, Brad. “Protesters take to streets following release on bond of former officer charged in George Floyd’s killing”. October 2020. <https://edition.cnn.com/2020/10/07/us/derek-chauvin-george-floyd-bail/index>.

Mızrak, Baransel. Amerika’da Ayrımcı Politikalar ve Siyahi Mücadele Tarihi, İNSAMER, https://www.insamer.com/tr/amerikada-ayrimci-politikalar-ve-siyahi-mucadele-tarihi_542.html#_ednref30

Mike, Baker; Shaila, Dewan. “acing Protests Over Use of Force, Police Respond With More Force”. New York Times. (Jun 2020), <https://www.nytimes.com/2020/05/31/us/police-tactics-floyd-protests.html>

Miller, Sarah Deardorff. Xenophobia toward Refugees and Other Forced Migrants. World Refugee Council Research Paper No.5. September 2018. Canada: Centre for International Governance Innovation, 2018.

Mohr, James. and Nicols, John. *Department of History, University of Oregon. The Presidential Election of 1860*, <https://mappinghistory.uoregon.edu/english/US/US22-04.html>

Mowat, Joan G. "Towards a new conceptualisation of marginalisation". *European Educational Research Journal*. 14/5 (2015): 454-476.

"National Guard response to civil unrest", National Guard Always Ready Always There, (Jun 2020), <https://www.nationalguard.mil/Resources/Press-Releases/Article/2213005/national-guard-response-to-civil-unrest/>

Navratil, Liz. "Minneapolis, Hennepin County to spend more than \$1M on barricades ahead of Derek Chauvin trial". *Star Tribune*, (March 2021), <https://www.startribune.com/minneapolis-hennepin-county-to-spend-more-than-1m-on-barricades-ahead-of-derek-chauvin-trial/600030286/?refresh=true>

Nelson, Tim; Evan, Frost; Burks, Megan. "Crowds cheer, celebrate after Chauvin convicted of murder and manslaughter", *Minnesota Public Radio*, (April 2021), <https://www.mprnews.org/story/2021/04/20/photos-crowds-cheer-celebrate-after-chauvin-convicted-of-murder-manslaughter>

Nelson Tim. "Crowds cheer, celebrate after Chauvin convicted of murder and manslaughter", *MPR News*, (April 2021), <https://www.mprnews.org/story/2021/04/20/photos-crowds-cheer-celebrate-after-chauvin-convicted-of-murder-manslaughter>

News European Parliament, "Death of George Floyd: MEPs to assess racism across the world and in the EU", *Newsletter- Brussels plenary session*, June 2020, <https://www.europarl.europa.eu/news/en/agenda/briefing/2020-06-17/3/death-of-george-floyd-meps-to-assess-racism-across-the-world-and-in-the-eu>

Ndhlovu, Finex. "Everyday Forms of Language-based Marginalization in Zimbabwe". in *Proceedings, In Between Wor(l)s : Transformation and Translation*, University of Melbourne. (2007): 119-134.

Nguyen, Christine T.; Burks, Megan ve Frost, Evan. "The murder of George Floyd Making George Floyd's Square Meet the people transforming 38th and Chicago". December 2020. <https://www.mprnews.org/story/2020/12/02/making-george-floyds-square>.

Niemuth, Niles. "Social class, capitalism and the murder of George Floyd". *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*. (Jun 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/11/pers-j11.html>

Niemuth, Niles. "George Floyd laid to rest as nationwide protests over police violence continue". *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*. (Jun 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/10/floy-j10.html>

Nix, Justin. " More guns, pandemic stress and a police legitimacy crisis created perfect conditions for homicide spike in 2020". *The Conversation*, September 2021. <https://theconversation.com/more-guns-pandemic-stress-and-a-police-legitimacy-crisis-created-perfect-conditions-for-homicide-spike-in-2020-168823>

Noma, Shosuke. “Kim Potter found guilty of first and second-degree manslaughter”, *The Mac Weekly*, (January 2022), <https://thamacweekly.com/80561/news/kim-potter-found-guilty-of-first-and-second-degree-manslaughter/>

Norfleet, Nicole; Forgrave, Reid. “Derek Chauvin’s sentencing sparks relief but also resolve to keep fighting injustice”. *Star Tribune*, (June 2021), <https://www.startribune.com/derek-chauvin-s-sentencing-sparks-relief-but-also-resolve-to-keep-fighting-injustice/600072205/?refresh=true>

Norwood, Candice, “ ‘Optics matter.’ National Guard deployments amid unrest have a long and controversial history” . *PBS NewsHour* , (Jun 2020), <https://www.pbs.org/newshour/politics/optics-matter-national-guard-deployments-amid-unrest-have-a-long-and-controversial-history>

Odiaka, Ngozi. “The Face Of Violence: Rethinking The Concept Of Xenophobia, Immigration Laws And The Rights Of Non-Citizens In South Africa”. *Brics Law Journal*. 4/2 (2017): 40-70.

Ohio History Central, American Civil War, https://ohiohistorycentral.org/w/American_Civil_War

Osterlund, Paul Benjamin. “From Gezi to the US protests: Police violence, racism and the fight for urban space”. *Media and Law Studies Association*. (July 2020). <https://www.mlsaturkey.com/tr/geziden-abd-protestolarina-polis-siddeti-irkcilik-ve-kentsel-alan-mucadelesi/>

Oursler; Alyssa; DalCortivo, Anna. “Chauvin Trial Verdict: All Roads Lead to 38th & Chicago”. *The Nation*. (April 2021), ISSN 0027-8378; <https://www.thenation.com/article/society/chauvin-trial-verdict-report/>

Özatalay, Cem. Doğuç, Seçil. *Türkiye’de Ayrımcılık Algısı Türleri, Failleri, Boyutları*. İstanbul : Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, Ceylan Matbaası, 2018.

Özel, Soli. “Sonunda bardak taştı”. *Panorama*. (Haziran 2020). <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/>

Özensel, Ertan. “Farklılıkların Bir arada Yaşamasında Bir Sorun Alanı Olarak Ötekinin Ötekileştirilmesi”. *Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 43 (2020): 369-378.

Özkan, Mehmet. “George Floyd Protestolarının Anatomisi”. *İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi*. 2020. 1.

Özmete, Emine. Yıldırım, Halime. Duru, Serdarhan. “Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. 40/2 (2018) :191-209.

Öztürk, Bennur. “Göçmenler ve Yabancı Düşmanlığı” <https://www.tuicakademi.org/oped-gocmenler-ve-yabanci-dusmanligi/> (2021).

Paker, Murat. “Önyargı ve Ayrımcılığa İlişkisel Psikanalitik Bir Bakış”. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Paker, Murat. “Psikolojik Açından Önyargı ve Ayrımcılık”. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Parmar, Inderjeet. “George Floyd Protests Show How the US Has Retreated From Its Position as a World Leader”. *The Wire Diplomacy World*. (Jun. 2020). <https://thewire.in/diplomacy/george-floyd-protests-us-retreat-world-leader>

Parry, Amelia McDonnell & Barron. “Death of Freddie Gray: 5 Things You Didn’t Know” <https://www.rollingstone.com/culture/culture-features/death-of-freddie-gray-5-things-you-didnt-know-129327/>

Peters, Tom. “Protests across New Zealand over US police murder of George Floyd”. *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*. (Jun 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/02/nzpo-j02.html>

Petlick, Nellie. “Global Black Lives Matter: Addressing America’s Legacy of Racism through a New Public Diplomacy”. *Yale Journal of International Affairs*. (May 2021), <https://www.yalejournal.org/publications/global-black-lives-matter-addressing-americas-legacy-of-racism-through-a-new-public-diplomacy>

Pham, Scott. “Police Arrested More Than 11,000 People At Protests Across The US”. BuzzFeed News Reporter. (Jun 2020), <https://www.buzzfeednews.com/article/scottpham/floyd-protests-number-of-police-arrests>

Pierre, Karine Jean. The problem isn’t just that Trump’s a racist. It’s that he keeps acting on his racism, <https://www.nbcnews.com/think/opinion/problem-isn-t-just-trump-s-racist-it-s-he-nca837101>

Plambeck, Sean. “Derek Chauvin Trial Live Updates: Chauvin Found Guilty of Murdering George Floyd”. The New York Times, ISSN 0362-4331. (April 20,2021), <https://www.nytimes.com/live/2021/04/20/us/derek-chauvin-verdict-george-floyd>

“Protests explode across U.S. after cop charged with killing George Floyd”, *CNBC*, (May 2020), <https://www.cnbc.com/2020/05/29/protests-over-george-floyds-death-spread-across-the-nation.html>

Ray, Rashawn. “One year after George Floyd’s murder, what is the status of police reform in the United States?”. Mayıs 2021. <https://www.brookings.edu/blog/how-we-rise/2021/05/25/one-year-after-george-floyds-murder-what-is-the-status-of-police-reform-in-the-united-states/>

Reed, Kevin. “Thousands pay respects to George Floyd as Minneapolis cop is arraigned on murder charges”. *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*. (Jun 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/09/floy-j09.html>

Ridgwell, Henry. “‘Justice Served:’ World Reacts to Conviction of Derek Chauvin in Murder of George Floyd”. April, 2021. , https://www.voanews.com/a/usa_justice-served-world-reacts-conviction-derek-chauvin-murder-george-floyd/6204872.html

Ritter, Jan. and Windstein, Noah. “German protests in solidarity with George Floyd and against police violence”. *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*. (Jun 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/05/germ-j05.html>

Rodat, Simona. “Cultural Racism: A Conceptual Framework”. *RSP*. 54 (2017): 129-140.

Roediger, David R. The world got along without race for the overwhelming majority of its history. The U.S. has never been without it, <https://nmaahc.si.edu/learn/talking-about-race/topics/historical-foundations-race>

Roosevelt House, The Origins Of Modern Campaigning 1860-1932 <http://www.roosevelthouse.hunter.cuny.edu/seehowtheyran/portfolios/origins-of-modern-campaigning/>

Ryan, Jim “Riot declared as Portland protests move to City Hall on 3-month anniversary of George Floyd’s death”. The Oregonian/OregonLive. (Aug 2020), <https://www.oregonlive.com/portland/2020/08/portland-protests-continue-on-3-month-anniversary-of-george-floyds-death.html>

Sağır, Meral Öztoprak. Akıllı, H. Serkan. “Etnisite Kuramları ve Eleştirisi”. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*. 28 /1 (Mayıs 2004): 1-22.

Sağlam Çay, Tuba. Yaşar, Mustafa. “Teoride, Pratikte ve Araştırmalarda Öteki ve Ötekileştirme”. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turki.*, 12/3 (2017): 135-154.

Saito, Natsu Taylor. “Why Xenophobia?”. *Berkeley La Raza Law Journal*. 31 (2021): 1-24.

Sayan, Pınar. *The European Union Policies Against Racism, Discrimination and Xenophobia and Their Implementation In Member States*. Doktora Tezi: Marmara Üniversitesi Avrupa Birliği Enstitüsü Avrupa Birliği Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, 2017.

Sayın, Eylem. Candan, Hakan. “Küresel Irkçılığın Yükselişi”, *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4, (2016): 35-46.

Schiffer, Katrin. Schatz, Eberhard. *Marginalisation, Social Inclusion and Health*. Amsterdam: Foundation RegenboogAMOC, 2008.

Schuman, David. “‘We Look At Our Protest As Art’: Future Of George Floyd Square Becoming Clearer”. WCCO, (January 2021), <https://minnesota.cbslocal.com/2021/01/07/we-look-at-our-protest-as-art-future-of-george-floyd-square-becoming-clearer/>

Scripps, Thomas. “Protests internationally against police murder of George Floyd”. *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*. (Jun 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/01/euro-j01.html>

Scripps, Thomas. “The police murder of George Floyd sparks mass protests throughout the World”. *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*. (Jun 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/06/pers-j06.html>

Sezgin, Osman. “İrkçilik; Tarihi Süreci ve Günümüzdeki Yeri”. *Uluslararası Gözlem ve Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 2020, https://ugsam.org/wpcontent/uploads/2020/10/DN92_Irkcilik_Tarihi_Sureci_ve_Gunumuzdeki_Yeri.pdf,. Erişim T. 28.02.2022.

Silverstein, Jason. “The global impact of George Floyd: How Black Lives Matter protests shaped movements around the World”. June 2021, *CBS News*. <https://www.cbsnews.com/news/george-floyd-black-lives-matter-impact/>

Singh, Smriti. “George Floyd: Democracy, Police, and Black American Resistance”. *Economic Political Weekly*. 56/23 (Haziran 2021): 1-9.

“State Trial Moved To June For 3 Fmr. MPD Officers Charged In George Floyd’s Death”. *WCCO-TV*. (January 2022), <https://minnesota.cbslocal.com/2022/01/19/state-trial-moved-to-june-for-3-fmr-mpd-officers-charged-in-george-floyds-death/>

Stevens, Robert. “UK: Johnson government demands police repression of George Floyd protests”. *International Committee of the Fourth International (ICFI)- World Socialist*. (Jun 2020). <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/10/prot-j10.html>

Solly, Meilan. 158 Resources to Understand Racism in America, Race in America A Smithsonianmag Magazine Special Report. <https://www.smithsonianmag.com/history/158-resources-understanding-systemic-racism-america-180975029/#sectionTwo>

Sokullu, Ebru Canan. “Amerika protestoları, haklar mücadelesi, Trump, seçimler”. *Panorama*. (Haziran 2020). <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/12/panorama-soruyor-abddeki-nefes-alamiyorum-protestolari-amerikan-siyasetini-degistirebilir-mi/>

Solomon, Danyelle. Maxwell, Connor. Castro, Abril. Systematic Inequality and American Democracy <https://www.americanprogress.org/article/systematic-inequality-american-democracy/>

Somay, Bülent. “Ayrıarak Birleştirmek Mümkün müdür?”. Derl.: Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, 2012.

Svetaz, Maria Veronica vd. *The Traumatic Impact of Racism and Discrimination on Young People and How to Talk About It*, Section 6. Working With Adolescents Who Have Endured Trauma And Marginalization, Ed. Kennet R. Gingsburg, American Academy of Pediatrics Dedicated To The Health of All Children, Excerpted from Reaching Teens, 2nd Edition Strength-Based, Trauma-Sensitive, Resilience-Building Communication Strategies Rooted in Positive Youth Development, 314.

Şenel, Alaeddin. *İrk ve İrkçilik Düşüncesi*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2. Baskı. 1984.

Şentürk, Recep. Canatan, Kadir. “İrkçilik”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yay., 19/1999. 124-131.

Taddonio, Patrice. “George Floyd’s Murder and Police Accountability, One Year Later: Our Coverage, at a Glance”. Mayıs 2021. <https://www.pbs.org/wgbh/frontline/article/george-floyd-murder-one-year-later-police-accountability/>

Tarver, Heidi. “The Creation of American National Identity: 1774-1796”. *Berkeley Journal of Sociology*. 37 (1992): 55-99.

Tatlısu, İzan Meriç. “Amerikan Milliyetçiliği İle İrkçilik Arasındaki İlişki: Etnik Ayrımcılığın İrkçi Boyutları”. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi*. 5/12 (2018): 34-41.

Tatlısu, İzan Meriç. *Kuruluş Döneminde Amerika Birleşik Devletleri’nde Milliyetçilik ve İrkçilik İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı, 2017.

Taylor, Derrick Bryson “George Floyd Protests: A Timeline”. New York Times. ISSN 0362-4331, (Jun 2020), <https://www.nytimes.com/article/george-floyd-protests-timeline.html>

The British Library Board, Timeline of the American Civil War, <https://www.bl.uk/onlinegallery/onlineex/uscivilwar/timeline/timelinecivilwar.html>

The Canadian Encyclopedia, American Civil War and Canada, <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/american-civil-war>

The US Crisis Monitor a joint project between ACLED and the Bridging Divides Initiative (BDI) at Princeton University. *Demonstrations & Political Violence In America*. Summer 2020.

Thimm, Johannes. “American Exceptionalism – Conceptual Thoughts and Empirical Evidence”. Paper für die Tagung der Nachwuchsgruppe ‘Internationale Politik’ der DVPW, Darmstadt, 13–14 July 2007, (Accessed 28 Jun 2014).

http://www.jukkarannila.fi/docs/American_Exceptionalism_ThimmAmerican_exceptionalism.pdf

Top Stories Americas, “How George Floyd’s death reignited a worldwide movement”, <https://www.dw.com/en/how-george-floyds-death-reignited-a-worldwide-movement/a-56781938>

TRT News, “After George Floyd: A year that shook the World”, Mayıs 2021, <https://www.trtworld.com/magazine/after-george-floyd-a-year-that-shook-the-world-46992>

Turner, Jennifer. and Dakwar, Jamil. Written Submission of the American Civil Liberties Union on Racial Disparities in Sentencing Hearing on Reports of Racism in the Justice System of the United States Submitted to the Inter-American Commission on Human Rights 153rd Session, Amerikan Civil Liberties Union (ACLU), October 27, 2014.

Uluslararası Çalışma Ofisi (ILO) Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi (OHCHR) Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Ofisi (UNHCR) tarafından hazırlanan bir tartışma makalesi. *International Migration, Racism, Discrimination and Xenophobia*. Cenevre: Birleşmiş Milletler ve Bağlı Kuruluşların Yayınları, 2001.

U.S. Response to OHCHR Request for Input into Special Report on Systemic Racism.

Ünal, Serdar. “İrksal Temelli Ayrımcılığın Yeni Görünmez Yüzü: Kültürel Karşılaşmalar ve Mikro-Saldırganlıklar”. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*. 5/28, (2018): 3288-3308.

Ünlütürk, Özge. “ “İrk” Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Adli Antropolojide Kullanımı”. *Antropoloji*. 29 (2015): 93-116.

Van Dijk, Teun A. “Discourse and Racism”, *Discourse & Society*, 10/2, (1999): 145-159.

Vardar, Deniz. “Yeni İrkcılığın Doğuşu: Başlangıca Dönüş mü?”. *Birikim Dergisi*. 76 (1995). <https://birikimdergisi.com/dergiler/birikim/1/sayi-76-agustos-1995/2274/yeni-irkciligin-dogusu-baslangica-donus-mu/2763>

Yılmaz, İlker. “Siyahilerin Amerikan Tolumu İçerisindeki Yeri”. *Stratejik Araştırmalar Merkezi*. (2016). <https://sahipkiran.org/2016/10/10/amerikada-siyahiler/>

Yılmaz, Mustafa Selim. “Bir Terimin Arkeolojisi: Antisemitizmin Teolojik ve Politik Tarihi”. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*. 21 /2 (December 2017): 1181-1216.

Yoo, Hyung Chol. Pituc, Stephanie T. “Assessments of perceived racial stereotypes, discrimination, and racism”, Assessments of perceived racial stereotypes, discrimination, and racism. In K. F. Geisinger, B. A. Bracken, J. F. Carlson, J.-I. C. Hansen, N. R. Kuncel, S. P. Reise, & M. C. Rodriguez (Eds.), *APA handbook of testing and assessment in psychology, Vol. 2. Testing and assessment in clinical and counseling psychology*. American Psychological Association. (2013): 427–451.

Yurdigül, Yusuf. *Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Ulusal Kimlik Olgusu ve Ulusal Kimliğin Televizyon Haberlerinde Sunumu*. Doktora Tezi: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı, 2007.

Yücel, Ensari. “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Birliği Direktiflerinde Ayrımcılık Yasası Hukuku”. *Adam Akademi*. 6/1 (2015): 59-84.

Walker, Scott L. *Islamophobia In America: The Anatomy Of Intolerance*. Ed. Carl W. Ernst. Palgrave Macmillan, 2013.

Walsh, James “Shrine to George Floyd could be permanent at Minneapolis intersection”. *Star Tribune*. (June 2020). <https://www.startribune.com/shrine-to-george-floyd-could-be-permanent-at-38th-and-chicago/571211342/>

Walsh, Kenneth T. The Most Consequential Elections in History: Abraham Lincoln and the Election of 1860, <https://www.usnews.com/news/articles/2008/07/23/abraham-lincoln-and-the-election-of-1860>

Walsh, Paul “Celebration of life planned at George Floyd Square to mark year since he was killed by Minneapolis police”. *Star Tribune*; (May 2021); <https://www.startribune.com/celebration-of-life-planned-at-george-floyd-square-to-mark-year-since-he-was-killed-by-minneapolis-p/600058500/?refresh=true>

Warren, Katy; Hadden, Joey, “ How all 50 states are responding to the George Floyd protests, from imposing curfews to calling in the National Guard”. *Business*, (Jun 2020), <https://www.businessinsider.com/us-states-response-george-floyd-protests-curfews-national-guard-2020-6>

Washington Jesse, “At George Floyd Square, the work continues regardless of a verdict”. *The Undeclared*, (April 2021). <https://andscape.com/features/at-george-floyd-plaza-the-work-continues-regardless-of-a-verdict/>

Weber, Jennifer L. American Civil War United States History <https://www.britannica.com/event/American-Civil-War>

Weine, Stevan. vd. “Justice For George Floyd And A Reckoning For Global Mental Health”. *Cambridge University Press*. (Haziran 2020): 1-5.

Weissman, Robert. “Responding to the Police Murder of George Floyd”. *Public Citizen*, <https://www.citizen.org/article/the-police-murder-of-george-floyd/>

Westfall, Sammy. "U.N. Human Rights Chief Calls For Reparations To Address Systemic Racism Around The World". Haziran 2021, <https://www.washingtonpost.com/world/2021/06/28/united-nations-systemic-racism-report/>

Wike, Richard; Fetterolf, Janell; Mordecai, Mara. "U.S. Image Plummetts Internationally as Most Say Country Has Handled Coronavirus Badly". *Pew search Center*. (September 2020). <https://www.pewresearch.org/global/2020/09/15/us-image-plummetts-internationally-as-most-say-country-has-handled-coronavirus-badly/>

Williams, Brian N. and Williams, Carmen. The Past and Present of Racism in the Administrative State, <https://www.theregreview.org/2020/10/29/williams-williams-past-present-racism-administrative-state/>

Williams, David R. Lawrence, Jourdyn. Davis, A. Brigette A. "Racism and Health: Evidence and Needed Research", *Annual Reviews Public Health*, 40 (2019), 105-125.

Winter, Deena. "Quietly, gradually, George Floyd Square is open to traffic for the first time since his murder", *Minnesota Reformer*, (July 2021), <https://minnesotareformer.com/2021/07/22/quietly-gradually-george-floyd-square-is-open-to-traffic-for-the-first-time-since-his-murder/>

Wren, Karen. "Cultural racism: something rotten in the state of Denmark?". *Social & Cultural Geography*. 2/2 (2001):141-162.

Wright, Robin. "Fury at America and Its Values Spreads Globally". *The New Yorker*. (Jun. 2020). <https://www.newyorker.com/news/our-columnists/after-the-killing-of-george-floyd-fury-at-america-and-its-values-spreads-globally>

Worland, Justin. America's Long Overdue Awakening To Systemic Racism, <https://time.com/5851855/systemic-racism-america/>

Xiong, Chao. "World watches as Chauvin trial begins in George Floyd killing", *Star Tribune*, (March 2021). <https://www.startribune.com/world-watches-as-chauvin-trial-begins-in-george-floyd-killing/600031606/?refresh=true>

Xiong, Chao. "State trial postponed to March 2022 for ex-officers charged with aiding and abetting murder in George Floyd death". *Star Tribune*, (May, 2021), <https://www.startribune.com/state-trial-postponed-to-march-2022-for-ex-officers-charged-with-aiding-and-abetting-murder-in-georg/600056791/?refresh=true>

"3 other cops in George Floyd death to stand trial this month", *Star Tribune*, (January 2022), <https://www.startribune.com/3-other-cops-george-floyd-death-trial-january/600133262/>

"3 ex-cops convicted of rights violations in George Floyd Killing", *CNBC*. (February 2022), <https://www.cnn.com/2022/02/24/3-ex-cops-convicted-of-civil-rights-violations-in-george-floyd-killing-.html>

<https://www.humanrightscareers.com/issues/root-causes-of-racism/>

https://www.yadvashem.org/odot_pdf/Microsoft%20Word%20-%205742.pdf

https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc086/kanuntbmmc086/kanuntbmmc08604750.pdf

<https://www.ihd.org.tr/her-tlirk-ayrimcilinin-ortadan-kaldirilmasina-k-uluslararası-slee/>

<https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/content/49-avrupa-insan-haklar-sozlesmesi/>

https://tasam.org/trTR/Icerik/1400/uluslararası_insan_haklari_rejimlerinde_irkcilikla_mucadele

<https://psychcentral.com/blog/reducing-racism#Origins-of-Racism-in-America>

<https://www.loc.gov/classroom-materials/united-states-history-primary-source-timeline/great-depression-and-world-war-ii-1929-1945/race-relations-in-1930s-and-1940s/>

<https://www.pbs.org/wgbh/aia/part4/4p2967.html>

<https://www.pbs.org/wgbh/americanexperience/features/malcolm-x-timeline-malcolm-x-life/>

<https://www.washingtonpost.com/history/2021/11/17/malcolm-x-assassination-who-why/>

<https://www.amerikaninsesi.com/a/floydun-olumunun-dunya-capinda-yarattigi-infial-buyuyor-george-amerika/5446368.html>

ÖZGEÇMİŞ

Yasin Kaya, Karabük Mustafa Yazıcı Lisesi'ni 2005 yılında bitirmiş ve aynı yıl Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde eğitimine başlamıştır. 2011 yılında mezun olduktan sonra 2013 yılı atamasıyla Siirt Üniversitesi'nde bilgisayar işletmeni olarak göreve başlamıştır. 2015 yılında Siirt Üniversitesinden muvaffakiyetini alarak Karabük Üniversitesine geçiş yapmıştır. 2018 yılında Karabük Üniversitesi Bölge Çalışmaları Anabilim Dalında tezli yüksek lisans programını kazanmış olup halen eğitimine devam etmektedir.